AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS

ÁRVAHÁZI NAPTÁR

AKI EGY ILYEN KIS GYERMEKET
BEFOGAD AZ ÉN NEVEMBEN,
ENGEM FOGAD BE.

1932

SZERKESZTETTE:
NÁNÁSSY LAJOS
H. ÁRVAATYA

ÁRA:

50 cent

Almanac of the Hungarian Reformed Orphan's Home

53 — "Magyarság" könyvnyomdája, 4829 Second Ave., Hazelwood-Pittsburgh, Pa.

EGYSÉGBEN VAN AZ ERŐ!

Két bank sok volt a mi kis városunkban,

ezért

A FIRST NATIONAL BANK OF LIGONIER, PA.

és a

A NATIONAL BANK OF LIGONIER

egyesült

LIGONIER NATIONAL BANK

név alatt folytatja tovább müködését.

Alaptőke $125,000.00. **Surplus $125,000.00**

A bank hivatalnokai:

G. C. FRANK, elnök.
R. B. WEAVER, C. G. GONDER alelnökök.
R. S. KEFFER, pénztárnok.
E. C. McKELVEY, T. O. SEATON, s.-pénztárnokok.

Az igazgatóság tagjai:

G. C. Frank, L. R. Schmertz, L. W. Darr, Dr. J. W. Barkley, Jacob E. Keffer, H. S. Lohr, R. S. Keffer, Lemon Byers, Jas. M. Davis, C. G. Gonder, H. J. Phillippi, H. E. Marker, R. B. Weaver, L. B. Weller.

AZ ÁRVAHÁZ FORGALMI BANKJA.

AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS

ÁRVAHÁZI NAPTÁR

"BOCSÁSSÁTOK HOZZÁM A KISDEDEKET."

1932

SZERKESZTETTE:

NÁNÁSSY LAJOS

H. ÁRVAATYA

ÁRA:

50 cent

KIADJA:

AZ AMERIKAI MAGYAR REF. EGYESÜLET

A NAPTÁR TISZTA JÖVEDELME AZ ÁRVAHÁZAT ILLETI

53 — "Magyarság" könyvnyomdája, 4829 Second Ave., Hazelwood-Pittsburgh, Pa.

TÁJÉKOZTATÁS AZ 1932-IK ESZTENDŐRŐL.

Az 1932-ik esztendőben az uralkodó bolygó a Mars.

Az 1932-ik esztendő az Egyesült Államok megalapitásának 156-ik bevégző és 157-ik kezdő esztendeje.

Az 1932-ik esztendő a zsidó időszámitás szerint az 5693-ik esztendő. A zsidók uj éve a mi naptárunk szerint 1932-ik év szeptember 30-ik napjának az estéje.

Az 1932-ik esztendő a japán időszámitás szerint a 2592-ik esztendő.

Az 1932-ik esztendő a mohamedánok időszámitása szerint az 1351-ik esztendő. A mohamedánok uj esztendeje május 6-ika.

NAP ÉS HOLDFOGYATKOZÁSOK.

Az 1932-ik esztendőben két napfogyatkozás és két holdfogyatkozás lesz.

Részleges holdfogyatkozás március 22-én. Látható a Csendes tenger nyugati partjain Ázsiában, Ausztráliában és Észak Amerikában az északkeleti rész kivételével.

Napfogyatkozás. Az Egyesült Államokban nem látható, csak Ausztráliában.

Teljes napfogyatkozás aug. 31-én. Az Egyesült Államokban Washingtonban, mint részleges napfogyatkozás látható. Látható Szibériában és Észak Amerikában.

Részleges holdfogyatkozás szept. 14-én. Az Egyesült Államokban nem látható.

AZ AMERIKAI

MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET VEZÉRTESTÜLETE.

Kováchy M. György, alelnök, Cleveland, O.

Ujlaki Ferenc, elnök. Toledo, O.

Tóth Sándor, pénztárnok, Lancaster, Pa.

Molnár István, titkár, Toledo, O.

Király Imre, ellenőr, Cleveland, O.

Köteles István, Bridgeport, Conn., ifj. Estu János, Pittsburgh, Pa.

Borsy-Kerekes György, Youngstown, O.
számvizsgálók.

Mielőtt biztositja magát, kérjen felvilágositást

MOLNÁR ISTVÁN titkártól,

306 Paine Ave., Toledo, Ohio.

Minden nagyobb helyen van Egyesületi Osztály.

Magyar református embernek első sorban ebben az Egyesületben van a helye.

Január
31 nap.
*
Régente:
Vizöntőhava

Télhó.
*
Boldog-asszony-hava.

	A hó napja	Naptár	Bibliai lecke
1	Péntek	**Ujév.** Zwingli szül. 1484.	Luk. 2:22—40.
2	Szombat	Ábel, Béla, Seth	24. zsolt.
1. Vas.		**Karácsony utáni második vasárnap.** A törvény és hit. Róm. 4:12—18. Simeon és Anna. Lukács 2:33—40.	
3	**Vasárnap**	Enoch Benjámin	Luk. 2:40—54.
4	Hétfő	Titus, Leona	Ján. 1:38—51.
5	Kedd	Nóé, Simon	Ján. 2.
6	Szerda	Vizkereszt. Három királyok	Ján. 3.
7	Csütörtök	Attila, Metuzsálem	Ján. 4.
8	Péntek	Szörény, Sem	Ján. 5.
9	Szombat	Marcel	Ján. 6:1—25.
2. Vas.		**Vizkereszt utáni első vasárnap.** Az okos szolgálat. Róm. 12:1—5. A gyermek Jézus a tudósok között. Luk. 2:41—52.	
10	**Vasárnap**	Melania	Ján. 6:26—71.
11	Hétfő	Ágota	Ján. 7.
12	Kedd	Poitiersi Hilárius, 367.	Ján. 8:1—20.
13	Szerda	Vidor	Ján. 8:21—50.
14	Csütörtök	Bódog	Ján. 9.
15	Péntek	Loránt, Lasco János 1560.	Ján. 10:1—21.
16	Szombat	Gusztáv	Ján. 10:22—42.
3. Vas.		**Vizkereszt utáni második vasárnap.** Ker. kötelességeink. Róm. 12:6—16. A kánai menyegző. Ján. 2:1—11.	
17	**Vasárnap**	Antal, 356.	Márk 1:1—20.
18	Hétfő	Piroska	Márk 1:21—45.
19	Kedd	Sára, Heid. Káté 1563.	Márk 2.
20	Szerda	Sára, Hans Sachs 1576.	Márk 3:1—19.
21	Csütörtök	Ágnes	Márk 3:20—35.
22	Péntek	Artur	Márk 4.
23	Szombat	Ézsaiás, Zelma	Márk 5, 6:1—16.
4. Vas.		**Hetvened vasárnap.** Versenyfutás I. Kor. 9:24—10:5. A szölö munkások. Máté 20:1—16.	
24	**Vasárnap**	Taddeus	Luk. 3.
25	Hétfő	Pál megtérése	Luk. 4.
26	Kedd	Polykarpus, 155 vagy 157.	Luk. 5.
27	Szerda	Tertullián 220 körül	Luk. 6:1—19.
28	Csütörtök	Károly	Luk. 6:20—49.
29	Péntek	Eusébius 340 körül	Luk. 7.
39	Szombat	Márton, Lactantius 330.	Luk. 8.
5. Vas.		**Hatvanad vasárnap.** Pál dicsősége a munkában és szenvedésben. II. Kor. 11·9—12:9. Példázat a magvetőről. Luk. 8·4—15.	
31	**Vasárnap**	Fábján 250. Virgilia	Luk. 9:1—36.

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Ujhold 7-én, 6 óra 29 perckor este.
Első negyed 15-én, 3 óra 55 perckor d. u.
Holdtölte 23-án 8 óra 44 perckor reggel.
Utolsó negyed 30-án 4 óra 32 p. reggel.

TAGJA- E MÁR AZ AMERIKAI MAGYAR REF. EGYESÜLETNEK?

Ha nem tagja, ugy igyekezzék minél hamarább beállani ebbe az Egyesületbe, amely a magyar egyesületek között leghamarabb hozta be a korszerinti fizetést.

L. W. DARR

and

COMPANY

ÉPITKEZÉSI VÁLLALKOZÓ

Mindenféle épület anyagból a legnagyobb raktárt tartják fenn.

AZ ÁRVAHÁZNAK A SZÁLLITÓI.

Ligonier, Pa.

Február 29 nap.

Régente: Halakhava.

Télutó.

Böjtelő-hava.

	A hó napja	Naptár	Bibliai lecke
1	Hétfő	Ignácz	Lukács 9:37—62.
2	Kedd	Jézus bem. a templomban. Karolin	Lukács 10.
3	Szerda	Balázs	Lukács 11:1—36.
4	Csütörtök	Veronika, Rákóczi Zsigmond † 1652	Lukács 11:37—12:12.
5	Péntek	Ágota	Lukács 12:13—59.
6	Szombat	Dorottya, Jób	Lukács 13:1—30.
6. Vas.		**Ötvened vasárnap.** A szeretet himnusza. I. Kor. 13:1—13. A vak meggyógyitása. Lukács 18:31-43.	
7	**Vasárnap**	Tódor	Lukács 13:22—35.
8	Hétfő	Salamon, Aranka	Lukács 14.
9	Kedd	Apollónia	Lukács 15.
10	Szerda	Hamvazó szerda, Árpád	Lukács 16.
11	Csütörtök	Dezső	Lukács 17:1—19.
12	Péntek	Lincoln szül. napja	Lukács 17:20—37.
13	Szombat	Ella	Lukács 18:1—30.
7. Vas.		**Első vasárnap böjtben.** Krisztus szolgái. II. Kor. 6:1—10. Jézus megkisértése. Máté 4:1—11.	
14	**Vasárnap**	Bálint	János 12:20—37.
15	Hétfő	Zoltán	Lukács 19:29—20:18.
16	Kedd	Juliána, Melanchton szül. 1497.	Lukács 20:9—21:4.
17	Szerda	Konstantin	Lukács 21:5—35.
18	Csütörtök	Simon, Luther † 1546.	Lukács 22:1—30.
19	Péntek	Zsuzsánna	Lukács 22:31—71.
20	Szombat	Aladár	Lukács 23.
8. Vas.		**Második vasárnap böjtben.** Szent életre való buzditás. II. Thess. 4:1—7. A kananeus asszony. Máté 15:21—28.	
21	**Vasárnap**	Eleonóra	Márk 10:32—52.
22	Hétfő	Washington sz. n, Bod P. sz. 1712	Márk 11.
23	Kedd	Alfréd	Márk 12.
24	Szerda	Mátyás ap.	Márk 13.
25	Csütörtök	Géza	Márk 14:1—54.
26	Péntek	Zakariás	Márk 15:1—15.
27	Szombat	Ákos, Bucer 1551.	Márk 15:16—47.
9. Vas.		**Harmadik vasárnap böjtben.** Az Isten követői. Ef. 5:1—9. Jézus ördögöt üz ki. Luk. 11:14—28.	
28	**Vasárnap**	Elemér	Máté 20:17—33.
29	Hétfő	Szökő nap	Máté 21.

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Ujhold 6-án 9 óra 45 perekor reggel.

Első negyed 14-én 1 óra 16 perekor d. u.

Holdtölte 21-én 9 óra 07 perekor este.

Utolsó negyed 28-án, 1 óra 03 perekor d. u

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK KONGRESSZUSA által CHARTEREZETT TESTÜLET.

Uj fizetési táblázatu alapján joga van, hogy bármelyik államban fiókot alapitson.
Ez idő szerint minden nagyobb magyarlakta helyen van osztálya az Egyesületnek.
Aki nem tag, tudakozódjék a legközelebbi osztálynál.

A legjobb
tyukszem
és
szemölcs
irtószer

Kapható: KALERD LABORATORIES

500--504 North Craig St., Pittsburgh, Penna.

Mechanics & Farmers Saving Bank

BANK ÉS MAIN ST. SARKÁN

BRIDGEPORT, CONN.

Kamatozó betétek. Utazóknak check.

Safe deposit box-ok. Karácsonyi Klubb.

Mi üzleti összeköttetésben szeretnénk állani Önnel és fenti osztályaink szivesen állanak az Ön rendelkezésére.

A legbiztosabb bank biztos betevésekre
a biztos Savings Bank.

Márczius 31 nap.

*

Régente: Koshava.

Tavaszelő.

*

Bőjtmás-hava.

	A hó napja	Naptár	Bibliai lecke
1	Kedd	Albin	Máté 22.
2	Szerda	Lujza	Máté 23.
3	Csütörtök	Kornélia, Bod. P. † 1769.	Máté 24:1—31.
4	Péntek	Flórián	Máté 29:32—57.
5	Szombat	Perpetua	Máté 25.
10. Vas.		**Negyedik vasárnap bőjtben.** Az igéret gyermekei. Gal. 4:21—23. Jézus ötezer embert vendégl meg. Ján. 6:1—15.	
6	**Vasárnap**	Jenő, Ursinus 1583.	Máté 26:1—13.
7	Hétfő	Tamás	Máté 26:14—23.
8	Kedd	Zoltán, Method és Cyril	Máté 26:36—56.
9	Szerda	Franciska	Máté 26:57—27.
10	Csütörtök	Olimpia	Máté 27:3—31.
11	Péntek	Aladár	Máté 27:32—50.
12	Szombat	Gergely	Máté 27:51—66.
11. Vas.		**Ötödik vasárnap bőjtben.** A mi főpapunk. Zsid. 9:11—15. Jézust meg akarják kövezni. Ján. 8:46—59.	
13	**Vasárnap**	Rudolf	János 11.
14	Hétfő	Matild	János 12.
15	Kedd	Kristóf, Oleviánus 1587.	János 13:1—38.
16	Szerda	Henriette	János 13:11—14.
17	Csütörtök	Gertrud	János 15.
18	Péntek	Sándor	János 16.
19	Szombat	József	János 17.
12. Vas.		**Virágvasárnap.** Krisztus megaláztatása és felmagasztalása. Fil. 2:5—11 Jézus bevonul Jeruzsálembe. Máté 21:1—9.	
20	**Vasárnap**	Hubert	Siralmak 1.
21	Hétfő	Benedek	Zsid. 8.
22	Kedd	Katalin	Zsid. 9.
23	Szerda	Bartimeus	Zsid. 10.
24	Csütörtök	Nagy csütörtök	János 6.
25	Péntek	**Nagy péntek**	Lukács 23:32.
26	Szombat	Nagy szombat	Zsid. 4 .
13. Vas.		**Husvét vasárnap.** Krisztus a mi husvéti bárányunk. I. Kor. 5:6—8. A Krisztus feltámadása. Márk 16:1—8.	
27	**Vasárnap**	**Husvét vasárnap**	Máté 28.
28	Hétfő	**Husvét hétfő**	Lukács 24:1—12.
29	Kedd	Jeremiás	Ap. csel. 2:22—47.
30	Szerda	Mártha és Mária	I. Kor. 15.
31	Csütörtök	Timotheus	Róm. 6.

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Ujhold 7-én, 2 óra 44 perckor reggel. Holdtölte 22-én 7 óra 37 perckor reggel.
Első negyed 15-én 7 óra 41 perckor reggel. Utolsó negyed 28-án 10 óra 44 perc. este

A REFORMÁTUS EGYESÜLETBE NAGYON OLCSÓ A BELÉPÉSI DIJ.

TAGSÁGI DIJ HÁROM DOLLÁR.

A biztositásra a havi dij korszerint fizettetik az állami törvények által megszabott dij tételek szerint. — A biztositási dij: EZER DOLLÁR és fellebb. A kiadott kötvények az uj fizetési táblázat szerint mindig értéket képviselnek.

— KÜLÖNBÖZŐ BIZTOSITÁSI KÖTVÉNYEK. —

Telephone: 57-J

A legnagyobb és legjobban berendezett

MÉSZÁRSZÉK

Ligonier, Pa.-ban

W. H. NICELY & CO.

MÉSZÁRSZÉKE

a Public Squaren

Saját vágóhidja van s ott a legjobb marhát, disznót, juhot vágják mindenkor.

Husnemüi mindig frissek.

LIGONIER, PA.

Az Árvaház szállitója.

F. O. FOWLER

VASKERESKEDÉSE ÉS

BÁDOGOS MÜHELYE

200 W. Main Street,

LIGONIER, PA.

Tel. 74-J.

Az árvaháznál a szükséges javitásokat végzi.

THE LIGONIER

PHARMACY

JOHN LLOYD MOONLY, Ph. G.

tulajdonos

LIGONIER, PA.

Az Árvaház patikája.

HA

utja Ligonieren visz keresztül vagy ha

AZ ÁRVAHÁZBA JÖN,

ne felejtse el felkeresni a

BOUQUET SERVICE STATIONT,

ahol

FITYERE ISTVÁN

magyar testvérünk szivesen fogja kiszolgálni s ha kell

GÉPÉT MEGJAVITJA.

Ligonier nyugati szélén --- épen a hidnál.

617 W. Main St. Ligonier, Pa.

Aprilis
30 nap.
*
Régente:
Bikahava.

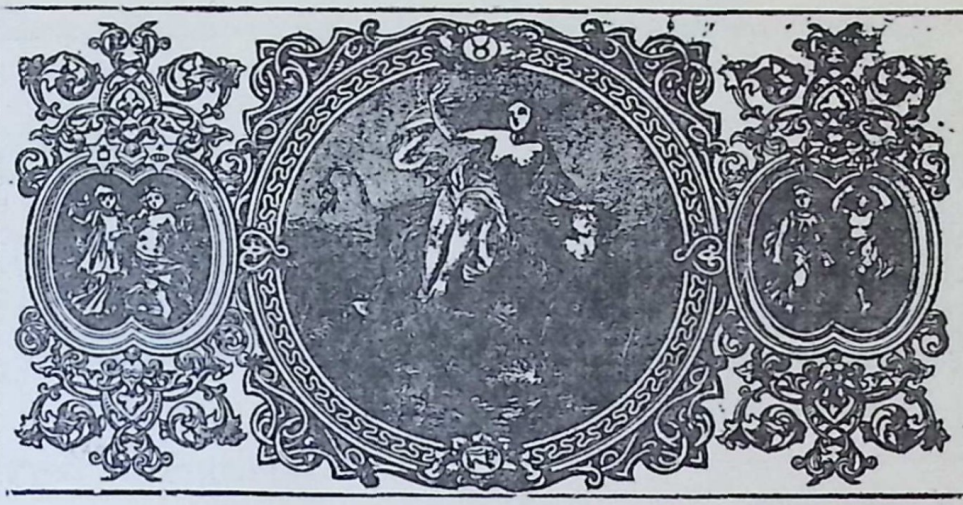

Tavaszhó.
*
Szent-
György-
hava.

	A hó napja	Naptár	Bibliai lecke
1	Péntek	Hugó	Róm. 8.
2	Szombat	Áron	I. Kor. 3.
14. Vas.	**Husvét utáni első vasárnap.** A győzedelmes hit. I. Ján. 5:4—12. Krisztus megjelenik a tanitványoknak. Ján. 20:19—31.		
3	**Vasárnap**	Ambrus, 397.	János 1.
4	Hétfő	Izidor, Virct 1571.	János 2.
5	Kedd	Vince	János 3.
6	Szerda	Celestin	János 4.
7	Csütörtök	Herman	János 5.
8	Péntek	Lidia	János 6:1—40.
9	Szombat	Erkhardt	János 6:41—72.
15. Vas.	**Husvét utáni második vasárnap.** Krisztus példaadása. I. Péter 2:21—25 A jó pásztor. Ján. 10:11—16.		
10	**Vasárnap**	Zsolt	János 7.
11	Hétfő	Leó	János 8:1—30.
12	Kedd	Gyula	János 8:31—59.
13	Szerda	Justin Martyr	János 9.
14	Csütörtök	Tibor	Ján os10.
15	Péntek	Atala	János 11.
16	Szombat	Lambert	János 12.
16. Vas.	**Husvét utáni harmadik vasárnap.** Ker. kötelességeink. I. Pét. 2:11—20. Krisztus vigasztalja a tanitványokat. Ján. 16·16—23.		
17	**Vasárnap**	Lambert	János 13, 14.
18	Hétfő	Luther Worm. 1521, Lorántffy Zs.	János 15.
19	Kedd	Melanchton 1560.	János 16, 17.
20	Szerda	Bugenhagen 1558.	János 18.
21	Csütörtök	Anselm, 1109.	János 19.
22	Péntek	Origenes, 254 körül	János 20.
23	Szombat	Béla	János 21.
17. Vas.	**Husvét utáni negyedik vasárnap.** Ajándékok és kötelességek. Jak. 1:16-21. Krisztus vigasztalót igér. Ján. 16:5—15.		
24	**Vasárnap**	György	Zsid. 1, 2.
25	Hétfő	Márk	Zsid. 3, 4.
26	Kedd	Áron	Zsid. 5, 6.
27	Szerda	Rebeka	Zsid. 7,
28	Csütörtök	Valéria	Zsid. 8.
29	Péntek	Jákób, Albertina	Zsid. 9.
30	Szombat	Katalin, Meletius, 381.	Zsid. 10.

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Ujhold 5-én 8 óra 21 perckor este.
Első negyed 13-án 10 óra 16 perckor este.
Holdtölte 20-án 4 óra 27 perckor este.
Utolsó negyed 27-én 10 óra 14 perckor d. e.

A REF. EGYESÜLETNEK VAN BETEGSEGÉLYZŐ OSZTÁLYA IS.

Ebbe a tagok egy dollár havi dijért heti 10 dollár betegsegélyt kapnak.

A REFORMÁTUS EGYESÜLETNEK VAN GYERMEK OSZTÁLYA IS.

Ebbe a tagok gyermekei vétetnek fel 20 cent belépti és 20 cent havi dij fizetése mellett.
A gyermekek elhalálozása esetén a szülők temetési dijat kapnak.

FIRST NATIONAL BANK

CARTERET, N. J.

Az Egyesült Államok kormányának ellenőrzése alatt.

FRED. LOWENSTEIN

DEPARTMENT ÜZLETE.

"Üzletünket tegye az Ön üzletévé."

DEPOT STREET,
LATROBE, PA.

Telephones: DELAWARE 6020
4689

Robert E. Hennessey

TEMETÉSRENDEZŐ ÉS BALZSAMOZÓ

Női halottakhoz női alkalmazott.

2070 Niagara Street,
Buffalo, N. Y.

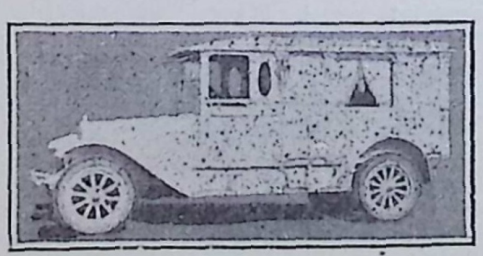

Minden magyar ügynek áldozatkész pártfogója.

Majus 31 nap.

Régente: Ikrekhava.

Tavaszutó.

Pünkösdhava.

	A hó napja	Naptár	Bibliai lecke
18. Vas.	**Husvét utáni ötödik vasárnap.** Az ige hallgatói és megtartói. Jak. 1:22—27. Buzditás imádkozásra. Ján.16:23—30.		
1	**Vasárnap**	Fülöp és Jakab	Zsid. 11.
2	Hétfő	Zsigm., Szegedi Kiss István †1572	Zsid. 12.
3	Kedd	Irma	Zsid. 13.
4	Szerda	Flórián	János 14.
5	Csütörtök	**Áldozó csütörtök**	Kol., Eph. 1.
6	Péntek	Damascusi János	János 15.
7	Szombat	Silas	János 16.
19. Vas.	**Áldozó csütörtök utáni vasárnap.** Isten sáfárai. I. Pét. 4:7—11. A Szentlélek bizonyságtétele. Ján. 15:26—16:4.		
8	**Vasárnap**	**Anyák napja,** Gizella	János 1.
9	Hétfő	Gergely	János 2.
10	Kedd	Antal	János 3.
11	Szerda	Arndt János 1621.	János 4.
12	Csütörtök	Pongrác	János 5.
13	Péntek	Szervác	Joél 3.
14	Szombat	Bonifác	János 12.
20. Vas.	**Pünkösd vasárnap.** A Szentlélek kitöltetése. Ap. csel. 2:1—13. A Szentlélek, mint Vigasztaló. Ján. 14:23—31.		
15	**Vasárnap**	**Pünkösd vasárnap**	II. Mózes 19, aGl. 3.
16	Hétfő	**Pünkösd hétfő**	Gal. 5, I. Kor. 12.
17	Kedd	Paskál	Róm. 12.
18	Szerda	Erik	I. Kor. 13.
19	Csütörtök	Ivó	Róm. 6:19—7.
20	Péntek	Bernát	Róm. 8.
21	Szombat	Timóteus	2. Kor. 5.
21. Vas.	**Szentháromság vasárnap.** A Szentháromság titka. Róm. 11:33—36. Krisztus Nikodémussal beszélget. Ján. 3:1—15.		
22	**Vasárnap**	Szentháromság vasárnap	Ap. csel. 1, 2.
23	Hétfő	Dezső, Savanarola, 1498.	Ap. csel 3.
24	Kedd	Eszter	Ap. csel 4.
25	Szerda	Orbán	Ap. csel. 5.
26	Csütörtök	Aladár	Ap. csel. 6.
27	Péntek	Beda, Kálvin † 1567.	Ap. csel. 7.
28	Szombat	Emil	Ap. csel. 8.
22. Vas.	**Szentháromság vasárnap utáni első vasárnap.** Isten szeretet. I. Ján. 4:16—21. A gazdag és Lázár. Luk. 16:19—31		
29	**Vasárnap**	Prágai Jeromos, 1416.	Ap. csel. 9.
30	Hétfő	Memorial Day	Ap. csel. 10.
31	Kedd	Petronella	Ap. csel. 11.

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Ujhold 5-én 1 óra 12 perckor délután. Holdtölte 20-án 0.09-kor éjfél után.

Első negyed 13-án 9 óra 2 perckor reggel. Utolsó negyed 26-án 11 óra 55 perck. este.

A REFORMÁTUS EGYESÜLET ALAPITOTTA MEG AZ ELSŐ ÁRVA- ÉS AGGMENHAZAT.

Ezekbe az intézetekbe első sorban tagoknak a gyermekei, illetve az Egyesületnek tagjai vétetnek fel — de helyet találnak ott más Egyesületnek a tagjai is.

IGY SZOLGALJA AZ EGYESÜLET A MAGYARSÁGOT.

AZ ELSŐ TRUST COMPANY LANCASTERBEN

Üzletelveiben a régi kipróbált utakon jár, bankműveleteinek kifejlesztésében folyton előrehalad, betevőinek vagyonára gondosan ügyel.

The Lancaster Trust Co.

36---38 QUEEN STREET,

LANCASTER, PA.

Egyesületünk forgótőkéjének kezelő bankja.

Amboy Furniture House

AMACZI JÁNOS, tulajdonos.

271 Smith Street, **Perth Amboy, N. J.**

PERTH AMBOY ÉS KÖRNYÉKÉNEK EGYEDÜLI MAGYAR BUTORKERESKEDÉSE.

Üzletünkben, amely egyike az állam legnagyobb és legszebb butorkereskedésének, mindenféle

BUTOR ÉS SZŐNYEG

nagy választékban, mérsékelt árakon kaphatók.

Ha még idáig nem volt vásárlónk, látogassa meg butorüzletünket és tegyen próbát.

Junius
30 nap.
*
Régente:
Rákhava.

Nyárelő.
*
Szent-Iván
hava

	A hó napja	Naptár	Bibliai lecke
1	Szerda	Jusztin	Ap. csel. 12.
2	Csütörtök	Anna	1 Péter 2:11—3.
3	Péntek	Klotild	1 Péter 3:18—4.
4	Szombat	Kerény	1 Péter 4:17—5.
23. Vas.	**Szentháromság vasárnapja utáni második vasárnap.** Buzditás a testvéri szertetre. I. Ján. 3:13—18. A nagyvacsora. Luk. 14:16—24.		
5	**Vasárnap**	Bonifác	2 Péter 1:1—11.
6	Hétfő	Norbert	2 Péter 1:12.
7	Kedd	Róbert	Jakab 2.
8	Szerda	Medárd, I. Rákóczi Gy. sz. 1593	Jakab 3.
9	Csütörtök	Felix	Jakab 4.
10	Péntek	Margit	Jakab 5.
11	Szombat	Barnabás	Judás
24. Vas.	**Szentháromság vasárnap utáni harmadik vasárnap.** Ker. vigyázatosság I. Pét. 5:6—11. Az elveszett juh. Luk. 15:10.		
12	**Vasárnap**	Klandius	Ap. csel 13:1—12.
13	Hétfő	Tóbiás	Ap. csel. 13:13—52.
14	Kedd	Vazul. Flag Day	Ap. csel. 14.
15	Szerda	Vid.	Ap. csel. 15.
16	Csütörtök	Jusztin	Ap. csel. 16.
17	Péntek	Laura	Ap. csel. 17:1—14.
18	Szombat	Arnold	Ap. csel. 17, 15—18. 2.
25. Vas.	**Szentháromság vasárnapja utáni negyedik vasárnap.** Várakozás az örökbefogadásra. Róm. 8:18-23. A gerenda és szálka. Luk. 6:26-42.		
19	**Vasárnap**	Gyárfás	1 Thess. 1.
20	Hétfő	Rafael	1 Thess. 2:1—16.
21	Kedd	Alajos	1 Thess. 2:17, 3.
22	Szerda	Paulina	1 Thess. 4.
23	Csütörtök	Zoltán	1 Thess. 5.
24	Péntek	Iván, Béza szül. 1519.	2 Thess. 1, 2:1—12.
25	Szombat	Vilmos	2 Thess. 2:13, 3.
26. Vas.	**Szenháromság vasárnapja utáni ötödik vasárnap.** Az egyesség és szeretet. I. Pét. 3:8—15. A csodálatos halfogás. Luk. 5:1—11.		
26	**Vasárnap**	János és Pál	Gal. 1:1—10.
27	Hétfő	László	Ap. csel. 18:12.
28	Kedd	Leo	Gal. 1:11.
29	Szerda	Péter és Pál ap.	Gal. 2:15.
30	Csütörtök	Pál emléke	Gal. 3:15.

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Ujhold 4-én 4 óra 16 perckor reggel.
Első negyed 11-én 4 óra 40 perckor d. u.
Holdtölte 18-án 7 óra 38 perckor reggel.
Utolsó negyed 25-én 3 óra 36 percor d. u.

A REFORMÁTUS EGYESÜLET TITKRA: MOLNÁR ISTVÁN.
Cime: 306 PAINE AVENUE, TOLEDO, OHIO.
AZ ÁRVAHÁZ ÉS MENHÁZ CIME:
HUNGARIAN REFORMED ORPHANS HOME AND HOME FOR THE AGED,
LIGONIER, PA. PHONE 133-J. TESSÉK IDE FORDULNI FELVILÁGOSITÁSÉRT.

A legolcsóbb bevásárlási hely
Johnstown, Pa. és vidékén

BERNEY BROTHERS

NAGY ÁRUHÁZA

Szövött és rőfös áruk, férfi- és gyermekruhák,
ágylepedők, párnahajak, gyapjuteritők és cérnák.

KIS KERESKEDŐK ITT VÁSÁROLHATNAK A LEGOLCSÓBBAN.

606---608 Railroad Street,
Johnstown, Pa.

Az árvaháznak a szállitója.

A LEGNAGYOBB
VEGYES KERESKEDÉS
LIGONIERBAN A

L. A. WEAVER ÉS FIA

KERESKEDÉSE.

Az árvaháznak egyik szállitója.

LIGONIER, PENNA.

ROBERT MARTIN

FÉRFI-, FIURUHA ÉS
CIPŐ KERESKEDÉSE
LIGONIER, PA.

Az árvaháznak egyik
szállitója.

THE FORT LIGONIER HOTEL

LIGONIER, PA.

Azoknak, akik a magyar református Árvaház látogatására jönnek, szállodánkat felajánljuk és minden időben szivesen látjuk vendégeinket.

Julius
31 nap.
Régente:
Oroszlánhó.

Nyárhó.
Szent
Jakab
hava.

	A hó napja	Naptár	Bibliai lecke
1	Péntek	Tibold	Gal. 4.
2	Szombat	Ottokár	Gal. 5, 6,
27. Vas.	**Szentháromság vas. utáni hatodik vas.** A Krisztusban való élet. Róm. 6:3—11. A farizeusok igazságossága. Máté 5:20—26.		
3	**Vasárnap**	**Árvaházi vasárnap**	Máté 5:20—26.
4	Hétfő	Ulrik	I. Kor. 1.
5	Kedd	Zakkar	I. Kor. 2.
6	Szerda	Ézsaiás, Husz János 1415.	I. Kor. 3.
7	Csütörtök	Eszter	I. Kor. 4, 5.
8	Péntek	Teréz	I. Kor. 6, 7.
9	Szombat	Lukrécia	I. Kor. 8, 9.
28. Vas.	**Szentháromság vas. utáni hetedik vas.** A bün zsoldja és Isten ajándéka. Róm. 6:19-23. Jézus megvendégeli a sokaságot. Már. 8:1-9		
10	**Vasárnap**	Amália, Kálvin 1509.	I. Kor. 10.
11	Hétfő	Zoltán	I. Kor. 11.
12	Kedd	Izabella, Erásmus 1536.	I. Kor. 12:1—30.
13	Szerda	Jenő	I. Kor. 12:31, 13.
14	Csütörtök	Karolin	I. Kor. 14.
15	Péntek	Henrik	I. Kor. 15:1—34.
16	Szombat	Ruth	I. Kor. 15:35, 16.
29. Vas.	**Szentháromság vas. utáni nyolcadik vas.** Fiak és örökösök. Róm. 8:12—17. Óvás a hamis prófétáktól. Máté 7:15—23.		
17	**Vasárnap**	Elek	Ap. Csel. 19.
18	Hétfő	Frigyes	II. Kor. 1:1—22.
19	Kedd	Emilia	II. Kor. 1:23, 2. r.
20	Szerda	Illés	II. Kor. 3, 4:1—6.
21	Csütörtök	Dániel	II. Kor. 4:7, 5:10.
22	Péntek	Mária Magdolna	II. Kor. 5:11, 6. r.
23	Szombat	Lenke	II. Kor. 7.
30. Vas.	**Szenháromság vas. utáni kilencedik vas.** A keresztyének intése. I. Kor. 10:6—13. Az igazságtalan szolga. Luk. 16:1—9.		
24	**Vasárnap**	Krisztina	II. Kor. 8.
25	Hétfő	Jakab	II. Kor. 9.
26	Kedd	Anna, Kempisi Tamás 1471.	II. Kor. 10.
27	Szerda	Olga	II. Kor. 11.
28	Csütörtök	Ince, Bach Seb. János 1750.	II. Kor. 12:1—18.
29	Péntek	Mártha	II. Kor. 12:19, 13. r.
30	Szombat	Judit	Ap. Csel. 20:1—3.
31. Vas.	**Szentháromság vas. utáni tizedik vas.** Szellemi ajándék. I. Kor. 12:1-11. Jézus sir Jeruzsálem felett. Luk. 19:41—48.		
31	**Vasárnap**	Ignác	Róm. 1:1—17.

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Uj hold 3-án 5 óra 20 perckor d. u.
Első negyed 10-én 10 óra 7 perckor este.
Holdtölte 17-én 4 óra 6 perckor d. u.
Utolsó negyed 25-én 8 óra 42 p. reggel.

JULIUS AZ ARATÁS HÓNAPJA:

Ha majd aratás végeztével betakarítják az életet, jussanak eszükbe a LIGONIERI MAGYAR ÁRVÁK, juttasson nekik ki-ki tehetsége szerint a bőség szarujából.

Telephone:

LIGONIER 198-R 13

The Wilpen Taxi Co.

Ha Ligonierbe jön és automobilra van szüksége, hivja fel a

WILPEN TAXI CO.-t

és a legjobb szolgálatban részesül.

Az árvaházi gyermekeket ez a társulat szállitotta a kirándulásokra.

Tulajdonos:

PETER PICCADIO

WILPEN, PA.

L. B. WELLER

VASKERESKEDÉSE

LIGONIER, PA.

Minden e szakmába vágó tárgyakat raktáron tart.

Radio, Maytag mosógépek, fegyverek, töltények, torna- és játékszerek, fürdő ruhák.

Ha Ligonierben vakációzik, keressen fel bennünket a 'Squaren."

Az Árvaházban előforduló temetéseket végzi

VIRGIL V. GASKIN

TEMETÉSRENDEZŐ.

Elsőrendü ambulance szolgálat.

Telephone: 130.

138 E. Main Street,

Ligonier, Pa.

Augusztus 31 nap.

*

Régente: Szűzhava.

Nyárutó.

*

Kis-asszony-hava.

	A hó napja	Naptár	Bibliai lecke
1	Hétfő	Vasas Péter	Róm. 1:18—31.
2	Kedd	Gusztáv	Róm. 2.
3	Szerda	Ágoston	Róm. 3.
4	Csütörtök	Domonkos	Róm. 4.
5	Péntek	Oszvald	Róm. 5:1—11.
6	Szombat	Berta, Bécsi béke 1606.	Róm. 5:12—21.
32. Vas.		**Szentháromság vas. utáni tizenegyedik vas.** Az Isten kegyelme. 1. Kor. 15:1—10. A farizeus és publikánus. Luk. 18:9—14.	
7	**Vasárnap**	Ibolya	Róm. 6.
8	Hétfő	László	Róm. 7.
9	Kedd	Emőd	Róm. 8:1—15.
10	Szerda	Lőrincz, 258.	Róm. 8:16—39.
11	Csütörtök	Zsuzsánna	Róm. 9:1—13.
12	Péntek	Klára	Róm. 9:14—33.
13	Szombat	Ipoly	Róm. 10.
33. Vas.		**Szentháromság vas. utáni tizenkettedik vas.** A törvény és evangélium. II. Kor. 3.4—11. A siketnéma meggyógyitása. Már. 7:31—37.	
14	**Vasárnap**	Özséb	Róm. 11.
15	Hétfő	Szüz Mária	Róm. 12.
16	Kedd	Ábrahám	Róm. 13.
17	Szerda	Anasztáz	Róm. 14.
18	Csütörtök	Ilona	Róm. 15:1—13.
19	Péntek	Huba	Róm. 15:14—33.
20	Szombat	István, Clairvauxi Bernát	Róm. 16.
34. Vas.		**Szentháromság vas. utáni tizenharmadik vas.** A hit igéretei. Gal. 3:15—22. Az irgalmas samaritánus. Luk. 10:23—37.	
21	**Vasárnap**	Sámuel	Ap. Csel. 20.
22	Hétfő	Menyhért	Ap. Csel. 21.
23	Kedd	Farkas	Ap. Csel. 22, 23.
24	Szerda	Bertalan	Ap. Csel. 24, 25.
25	Csütörtök	Lajos	Ap. Csel. 26.
26	Péntek	Izsó	Ap. Csel. 27.
27	Szombat	Gebhart	Ap. Csel. 28.
35. Vas.		**Szentháromság vas. utáni tizennegyedik vas.** A test munkája és a lélek gyümölcse. Gal. 5:16—24. A tiz bélpoklos. Luk. 17:11—19.	
28	**Vasárnap**	Ágoston	Ef. 1 1—14.
29	Hétfő	Ker. János lefejezése	Ef. 1:15, 2:1—10.
30	Kedd	Róza, Szenczi Molnár A. 1574.	Ef. 2·11, 3. r.
31	Szerda	Paulina, Bunyan 1688.	Ef. 4:1—17.

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Ujhold 2-án 4 óra 42 perckor reggel. Holdtölte 16-án 2 óra 42 perckor reggel.
Első negyed 9-én 2 óra 40 perckor reggel. Utolsó negyed 24-én 2 óra 21 p. reggel.

AUGUSZTUS: VEGE AZ ARATÁSNAK.

Azt tartja a magyar példabeszéd, hogy: ki mint vet, ugy arat. Gondoljon minden amerikai magyar a betegséggel járó öregkorra és arra, mivel tartozik az övéinek. A REFORMÁTUS EGYESÜLET tagjai jól vetnek, mert a maguk részére betegsegélyt, övéik részére 1000 DOLLÁR biztositási segélyt szereznek.

HA MAGOT KELL RENDELNI,
NINCS PÁRJA HOLMESNAK.

Ha a farmer leggazdagabb aratást akar biztositani szántóföldjén, ha a házi kert tulajdonosa elsőrangu főzeléket akar termelni, ha a kertész gyönyörü kertet óhajt:

HOLMES magot rendeljen.

Irjan **könyvért,** ha jó magot akar. A Holmes' Green Top cékla, Holmes' Emperor zeller, hagyma és Holmes Houser káposzta különösen kiválók.

HOLMES SEED CO.
224 Cleveland Ave. N. W.
Canton, Ohio

THE WESTMORELAND GROCERY COMPANY
GREENSBURG, PA.

AZ ÁRVAHÁZNAK EGYIK SZÁLLITÓJA.

Folytonos fejlődést kiván az Árvaháznak.

AZ ÁRVAHÁZI ÉS KONVENCIÓI KÉPEKET A

CRESCENT STUDIO

KÉSZITETTE.

209 Depot Street,
Latrobe, Pa.

Szivesen ajánljuk a Latrobe környéki magyarság figyelmébe.

Telefon a hivatalban és a lakásban.

DAVID W. RAYMOND
TEMETÉSRENDEZŐ
Kápolna: 27 Washington St.
A legjutányosabb árakat számitja.
Lakás: 6 Washington St.
SOUTH NORWALK, CONN.
New Yorkban: Hornthal és Co.-val együtt.
579 LEXINGTON AVENUE.

Szeptember

30 nap.

Régente: Mérleghava

Őszelő.

Szent-Mihály-hava.

	A hó napja	Naptár	Bibliai lecke
1	Csütörtök	Egyed	Ef. 4:18-tól.
2	Péntek	Rebeka	Ef. 5, 6:1—9.
3	Szombat	Albert	Ef. 6:10-től.
36. Vas.		**Szentháromság vas. utáni tizenötödik vas.** Vetés és aratás. Gal. 5:26—6:10. Isten és Mammon. Máté 6:24—34.	
4	**Vasárnap**	Rozália	Kol. 1.
5	Hétfő	**A munka ünnepe,** Viktor	Kol. 2, 3:1—4.
6	Kedd	Zakariás	Kol. 3:5-től, 4. r.
7	Szerda	Regina	Filemon
8	Csütörtök	Mária	Fil. 1:1—26.
9	Péntek	Ádám	Fil. 1:27, 2. r.
10	Szombat	Erik	Fil. 3. és 4. r.
37. Vas.		**Szentháromság vas. utáni tizenhatodik vas.** Pál imádsága a hivőkért. Ef. 3:13—21. A naini özvegy. Luk. 7:11—17.	
11	**Vasárnap**	Teodora	I. Tim. 1.
12	Hétfő	Guidó	I. Tim. 2.
13	Kedd	Loránt, Fárel †1565.	I. Tim. 3:1—13.
14	Szerda	Szerénke	I. Tim. 3:14-től, 4:10.
15	Csütörtök	Nikodémus	I. Tim. 4:11, 5:17.
16	Péntek	Edit	I. Tim. 5:18-tól.
17	Szombat	Ottó	I. Tim. 6.
38. Vas.		**Szentháromság vas. utáni tizenhetedik vas.** Egységre való figyelmeztetés. Ef. 4:1-6. A vizkóros beteg meggyógyitása. Luk. 14:1-11.	
18	**Vasárnap**	Tamás	Titus 1.
19	Hétfő	Vilma	Titus 2.
20	Kedd	Frederika	Titus 3.
21	Szerda	Máté	II. Tim. 1.
22	Csütörtök	Móric	II. Tim. 2.
23	Péntek	Tekla	II. Tim. 3.
24	Szombat	Gellért	II. Tim. 4.
39. Vas.		**Szentháromság vas. utáni tizennyolcadik vas.** Testvériességre való figyelmeztetés. I. Kor. 1:4—9. A nagy parancsolat. Máté 22 34-40.	
25	**Vasárnap**	Farkas	Zsid. 1.
26	Hétfő	Jusztina	Zsid. 2.
27	Kedd	Adalbert	Zsid. 3, 4.
28	Szerda	Vencel	Zsid. 5.
29	Csütörtök	Mihály és angyalok	Zsid. 6.
30	Péntek	Jeromos 420.	Zsid. 7.

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Első negyed 7-én 7 óra 49 p. reggel. Utolsó negyed 22-én 7 óra 47 p. este.

Holdtölte 14-én 4 óra 6 perckor d. u. Ujhold 30-án 0.30 perckor éjfél után.

SZEPTEMBER, AZ UJKENYÉR HAVA.

Ujkenyér idején elmélkedjék minden amerikai magyar arról a magyar vérségi és testvérkötelékről, mely a LIGONIERI MAGYAR ÁRVÁKHOZ füzi! Akiknek van, adjanak az ujkenyérből azoknak, akik méltók az adományra.

TISZTELT HONFITÁRSAIM!

Huszonötödik esztendeje, hogy igaz becsülettel szolgálom e vidék magyarságát. Ezen hosszu idő alatt sok millió dollár hazaküldésével bizott meg a nép: sok ezer honfitársamat szállitottam haza és hozattam vissza Amerikába; mint közjegyző rengeteg értékü ingatlant irattam egyik névről a másikra; száz és száz farmának, háznak és üzletnek az eladását közvetitettem; tüzkár és autó-szerencsétlenség elleni biztositási üzletem ugy el van terjesztve, hogy ma már butor, ház, üzlet vagy autó biztositási kötvényeim valamelyike minden jobb érzésü magyar család házánál megtalálható; és a sok ezer ügyfeleim mindegyikének tiszta lekiismerettel bátran merek a szemébe nézni, mert miattam soha senkinek egy fillérje sem veszett el.

A fenti elvitázhatatlan tényekre hivatkozva Önre bizom a döntést a szakmámba vágó üzleti érdekek pártfogására vonatkozólag és igérem, hogy a jövőben épen olyan méltányosan és pontosan fogom ügyfeleimet kiszolgálni, mint azt ezideig tettem: Isten engem ugy segéljen.

CSIPŐ LAJOS

477 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J.

COMPLIMENTS

OF

THE SOUTH NORWALK TRUST COMPANY

SOUTH NORWALK,

CONNECTICUT

Phone: 24332

BIZUB T. JÓZSEF

TEMETKEZÉSI INTÉZETE

Temetéseket jutányos áron végez.

Automobilok bérelhetők lakodalmakra, temetésekre és egyéb alkalmakra.

NYITVE ÉJJEL NAPPAL

205 Third Street,

Passaic, N. J.

Október
31 nap.
Régente:
Bökölyhava

Őszhó.
Mindszenthava.

	A hó napja	Naptár	Bibliai lecke
1	Szombat	Aladár	Zsid. 8.
40. Vas.	**Szentháromság vas. utáni tizenkilencedik vas.** Az uj ember felöltözése. Ef. 4:22—28. A gut ütött meggyógyitása, Mát. 9:1—8.		
2	**Vasárnap**	Luczián	Zsid. 9:1—14.
3	Hétfő	Jairus	Zsid. 9:15—28.
4	Kedd	Ferencz 1226.	Zsid. 10:1—18.
5	Szerda	Aurél	Zsid. 10:19—39.
6	Csütörtök	Elfrida	Zsid. 11.
7	Péntek	Amália	Zsid. 12.
8	Szombat	Etelka	Zsid. 13.
41. Vas.	**Szentháromság vas. utáni huszadik vas.** Lélekkel való megteljesedés. Ef. 5:15—21. A királyi menyegző, Máté 22:1—14.		
9	**Vasárnap**	Dénes	Mát. 3.
10	Hétfő	Gedeon	Mát. 4:1—22.
11	Kedd	Kálmán, Zwingli †1531.	Mát. 4:23, 5:1—12.
12	Szerda	Columbus Day, Miksa	Mát. 5:13—32.
13	Csütörtök	Ede	Mát. 5:33—48.
14	Péntek	Helen, Béza †1605.	Mát. 6.
15	Szombat	Teréz	Mát. 7.
42. Vas.	**Szentháromság vas. utáni huszonegyedik vas.** A keresztyén fegyvere. Ef. 6:10—17. A királyi ember fiának meggyógyitása. Ján. 4:46—54.		
16	**Vasárnap**	Gál Latimer & Ridley 1555.	Mát. 8:1—17.
17	Hétfő	Hedvig	Mát. 8:18—34.
18	Kedd	Lukács	Máté 9.
19	Szerda	Nándor	Mát. 10.
20	Csütörtök	Irén	Mát. 11.
21	Péntek	Orsolya, Hilárius 370.	Mát. 12.
22	Szombat	Előd	Mát. 13.
43. Vas.	**Szentháromság vas. utáni huszonkettedik vas.** Az igazságosság gyümölcsei. Filip. 3:17—21. Az adós szolga, Mát. 18:23—35.		
23	**Vasárnap**	Kap. János	Mát. 14.
24	Hétfő	Salamon	Mát. 15.
25	Kedd	Vilma	Mát. 16.
26	Szerda	Demeter	Mát. 17.
27	Csütörtök	Szabina	Mát. 18.
28	Péntek	Simon és Judás	Mát. 19.
29	Szombat	Nagy Alfréd 901, Türelmi r. 1781	Mát. 20:1—16.
44. Vas.	**Szentháromság vas. utáni huszonharmadik vas.** Az ellenségtől való óvás. Fil. 3:17—21. Isten és a császár. Máté 22:15—22.		
30	**Vasárnap**	Kolos	Jel. 1.
31	Hétfő	**Reformációi emléknap**	Jel. 2.

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Első negyed 6-án 3 óra 5 perckor d. u. Utolsó negyed 22-én 0 óra 14 p. d. u.
Holdtölte 14-én 8 óra 18 perckor reggel. Ujhold 29-én 9 óra 56 perckor reggel.

OKTÓBER HÓ ŐSZI ESŐJE

ejtse gondolkodóba mindazokat a magyarokat, akik nem tartoznak magyar egylethez: mi történik majd, ha a nyirkos, ködös, esős őszidő kikezdi az egészségüket? Mi történik, ha a betegség ágyhoz láncolja őket? A REFORMÁTUS EGYESÜLET gyámolitója, segitője, támogatója betegségbe eső tagjainak.

II. Korinthus: 9:7. I. Thessalonika: 3:13.

Az amerikai magyarságnak és különösen

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS

EGYESÜLETNEK

Egy clevelandi barátja:

szivből kivánja,

hogy a Magyar Református Árvaház hatalmas lépésekkel haladjon előre a magyar árvák nehéz, de Istennek tetsző gondozásában.

Máté ev.: 18:5. Lukács ev.: 9.48.

November 30 nap.

Régente: Nyilashava.

Őszutó. Szent-András-hava.

	A hó napja	Naptár	Bibliai lecke
1	Kedd	Minden szentek, Mariánna	Jel. 3.
2	Szerda	Győző	Jel. 4, 5, 6.
3	Csütörtök	Hubert	Jel. 7, 8, 9:1—12.
4	Péntek	Károly	Jel. 9:13-tól, 10, 11. r.
5	Szombat	Imre	Jel. 12. és 13. r.
45. Vas.		**Szentháromság vas. utáni huszonnegyedik vas.** Az ismeretben és kegyelemben való növekedés. Kol. 1:9—14. Jairus leánya. Mát. 9:19-26.	
6	**Vasárnap**	Leonárd, Gusztáv Adolf †1632.	Jel. 14:1—13.
7	Hétfő	Rezső	Jel. 14:14-től.
8	Kedd	Gottfried	Jel. 15.
9	Szerda	Tivadar	Jel. 16:1—8.
10	Csütörtök	Jer. Simon, Luther 1483.	Jel. 16:9-től.
11	Péntek	Márton, Békekötési nap	Jel. 17.
12	Szombat	Jónás	Jel. 18.
46. Vas.		**Szentháromság vas. utáni huszonötödik vas.** Az elhunytak felőli reménység. 1. Thesz. 4:13—18. Az utolsó ítélet. Máté 25:31—46.	
13	**Vasárnap**	Szaniszló	Jel. 19:1—10.
14	Hétfő	Klement	Jel. 19:11-től.
15	Kedd	Lipót, Bethlen G. †1629.	Jel. 20. r.
16	Szerda	Ödön, Gusztáv Adolf †1632.	Jel. 21:1—8.
17	Csütörtök	Hugó	Jel. 21:9-től, 22. r.
18	Péntek	Ottó	96. zsolt.
19	Szombat	Árpádházi Erzsébet 1231.	145. zsolt.
47. Vas.		**Szentháromság vas. utáni huszonhatodik vas.** Az Ur közelgő eljövetele. 2. Pét. 3:3—14. Az okos és bolond szüzek. Máté 25:1—13.	
20	**Vasárnap**	Jolán	Márk 6:7—29.
21	Hétfő	Ilona	Márk 6:30—56.
22	Kedd	Római Kelemen, 101.	Márk 7:1—23.
23	Szerda	Ockolompádius †1531.	Márk 7:24—37.
24	Csütörtök	**Hálaadás napja.** Knox †1572.	Márk 8.
25	Péntek	Katalin	Márk 9.
26	Szombat	Megvilágositott Gergely	Márk 10:1—31.
48. Vas.		**Advent I. Vasárnapja.** A kegyelem napja. Róm. 13:11—14. Krisztus diadalmas bevonulása. Mát. 21:1—9.	
27	**Vasárnap**	Elemér	Péld. 8.
28	Hétfő	Piroska	I. Móz. 2:4—25.
29	Kedd	Noé	Mát. 19:1—12.
30	Szerda	András	Ef. 5:22—33.

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Első negyed 5-én 1 óra 50 p. éjfél után. Utolsó negyed 21-én 2 óra 58 p. éjfél u.

Hold tölte 13-án 2 óra 28 p. éjfél után. Ujhold 27-én 7 óra 43 perckor este.

A NOVEMBERI HAVAS, HIDEG IDŐ

bekopogtat a LGONIERI MAGYAR ÁRVAHÁZBA is. Mi tagadás benne, egyiknek cipőre, másiknak meleg alsóruhára, harmadiknak meleget adó gunyára, télikabátra van szüksége. Aki a jólét adta meleg ruhával védekezik a tél hidege ellen, gondoljon azokra, akiknek nincsen. Akinek szerető szive és érző lelke van: az juttat a nincstelen kicsinyeknek.

MAGYARSÁG

PITTSBURGH-VIDÉKI HETILAP

(EXPERT PRINTING COMPANY)

NYOMDÁJA

a legjobban felszerelt magyar nyomda Nyugat-Pennsylvaniában.

Csinosan és izlésesen kiállitott nyomtatványai önönmagukat dicsérik.

TELEPHONE: HAZEL 6191.

EXPERT PRINTING COMPANY

4829 Second Ave. Hazelwood Sta. Pittsburgh, Pa.

EST. 1904

Liberty Engraving Company

PHOTO ENGRAVERS

HALF TONES, ETCHINGS, COLOR PROCESS PLATES
PHOTOGRAPHY: COLOR, NEWS and COMMERCIAL.
ART FOR ALL ILLUSTRATIVE PURPOSES.

Post-Gazette Building 612 Wood St. Phones: Grant 1654-1655
PITTSBURGH, PA.
DAY and NIGHT

HA NYOMDAI HASZNÁLATHOZ SZÜKSÉGES RÉZMETSZETRE VAN SZÜKSÉGE, FORDULJON HOZZÁNK.

Deczember 31 nap.

Régente: Bakhava.

Télelő. Karácsonyhava.

	A hó napja	Naptár	Bibliai lecke
1	Csütörtök	Natália	I. Kor. 7.
2	Péntek	Aranka	I. Móz. 3.
3	Szombat	Olivia	I. Móz. 8, 9.
49. Vas.	**Advent II. vasárnapja.** A reménység igéje. Róm. 15:4—13. Krisztus második eljövetele. Luk. 21:25—36.		
4	**Vasárnap**	Borbála	Ap. Csel. 17:15—34.
5	Hétfő	Vilma	I. Móz. 15.
6	Kedd	Miklós, 326.	V. Móz. 3.
7	Szerda	Ambrus	II. Móz. 12.
8	Csütörtök	Ágota, Baxter 1691.	V. Móz. 27.
9	Péntek	Joakim	Róm. 7.
10	Szombat	Judit	III. Móz. 16.
50. Vas.	**Advent III. vasárnapja.** Isten titkainak sáfárjai. I. Kor. 4:1—5. Keresztelő János a fogságban. Mát. 11:2—10.		
11	**Vasárnap**	Lehel	Ézs. 40, Ján. 5.
12	Hétfő	Gabriella	I. Pét. 1:3—12.
13	Kedd	Luca	II. Sám. 7.
14	Szerda	Benő	Joel. 3.
15	Csütörtök	Valéria, Méliusz †1572., Linczi b.	Jer. 23.
16	Péntek	Etelka	Jer. 31.
17	Szombat	Lázár	Ézsaiás 52:13-tól.
51. Vas.	**Advent IV. vasárnapja.** Öröm és béke. Fil. 4:4—7. A keresztelő János bizonyságtétele. János 1:19—28.		
18	**Vasárnap**	Auguszta	Ján. 3:23—36.
19	Hétfő	Viola, Alex. Kelemen, 220. G. A.	Ézs. 42.
20	Kedd	Teofil, Ignác, 115 körül	Ézs. 49.
21	Szerda	Tamás	Ézs. 55.
22	Csütörtök	Zeno	Ézs. 58.
23	Péntek	Viktória	Ézs. 60.
24	Szombat	Ádám és Éva	Ézs. 11:1—10.
52. Vas.	**Karácsony.** A Jézus születése. Luk. 2:1—14. Az idvezitő kegyelem. Titus 1:11—2:7.		
25	**Vasárnap**	**Karácsony**	Ézs. 9:2—7.
26	Hétfő	**Kar. hétfő,** István vértanu	O. zsolt.
27	Kedd	János ap.	Ézs. 41.
28	Szerda	Bethlehemi kisdedek	Ézs. 49.
29	Csütörtök	Dávid, Bocskay †1606.	Róm. 8.
30	Péntek	Zoárd	I. Kor. 8:1—6.
31	Szombat	Szilveszter	90. zsolt.

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Első negyed 4-én 4 óra 45 perckor d. u. Utolsó negyed 20-án 3 óra 22 p. d. u.
Holdtölte 12-én 9 óra 21 perckor este. Ujhold 27-én 6 óra 22 perckor reggel.

DECEMBER ÉVZÁRÓ HÓNAPBAN

a dolgait meghányó-vető ember számadást készit és jóelőre kitervezi, hogy a következő esztendőben ugy sáfárkodjék keresményével, hogy jusson is, maradjon is. A gondos magyar ember ilyenkor magát betegség ellen, háznépét halál esetére biztositja. A REFORMÁTUS EGYESÜLET a legjobb, legolcsóbb és legpontosabban fizető magyar egylet Amerikában.

SOUTH SECOND STREET
COAL COMPANY

BACSKAY
JÓZSEF

tulajdonos.

EGYEDÜLI MAGYAR

szénkereskedő

PERTH AMBOYBAN

Mindenféle tüzelőanyagot
árusitunk és házhoz
szállitunk.

Irodai telefon:

1193 Perth Amboy.

Lakás telefon:

Perth Amboy 2763-J.

SZÉNRAKTÁR

**SECOND ÉS PATERSON
STREET,**

PERTH AMBOY, N. J.

A. TELEKY

MEGBIZHATÓ MAGYAR
SZŐRMEÜZLET,

414 George Street,

a Rivoli szinházzal szemben.

NEW BRUNSWICK, N. J.

**Javitások, átalakitások,
uj munkák.**

JUTÁNYOS ÁRAK.

Telephone: N. B. 1344.

W. EDWARD GOWEN

TEMETÉSRENDEZŐ ÉS

BALZSAMOZÓ.

111 FRENCH ST.,

NEW BRUNSWICK, N. J.

RÓLAD VAN SZÓ!

Irta: *Molnár István*, a Ref. Egyesület titkára.

Református Egyesületünket 1896 julius hó
n a Református Egyház lelkészei és tagjai
pitották. Az alapitók előtt a cél az volt,
gy *legyen egy olyan testületünk, amely*
szegyüjtse az Amerikában élő magyar re-
mátusokat, amely testületben végeznék elő-
r az egymás segités, másodszor *a közös*
ormátus célok és harmadszor *a közös ma-*
ar ügyek munkáját.

Tudjuk, hogy az Egyesület mind a három
ját megalakulása óta folytonosan munkálta.
testvérsegitésben hány özvegynek és ár-
nak adta kezébe a kenyérnek botját, —
eg tagjai közül hánynak nyult hóna alá
emelő segitséggel. Elég annyit mondanom,
gy megalakulása óta minden tagja, min-
n jogos követelésének pontosan eleget tett.

A közös református célok munkálásánál
ndenkor megtett mindent, amit az adott
yzetben megtehetett. A magyarság közös
yeiben mindenkor az elsők, nagyon sok
tben az elsők között a legelső volt. Hogy
ndenkor magyar és református intézmény
lt, azt soha, senki nem vonta kétségbe.

Életében folytonosan fejlődött. Az egyleti
t fejlődésével párhuzamosan fejlődött és
te át azokat a módszereket, amelyek al-
lmazásában mindig az uttörő és tanitó he-
t töltötte be magyar Amerikában. Első
lt az életkor szerinti rendszer alkalmazásá-
l Amerika összes magyar testületei között.
ső volt az életbiztositás és betegsegélyezés
lön választásában. Első volt a gyermek
tositás létesitésében. Első volt a megfelelő
tékek behozatalával és első volt abban is,
gy kötvényeit az életbiztositási intézetekéz hasonló minden kedvezménnyel ellássa és
okkal egyenlővé tegye.

Egyetlen magyar intézmény Amerikában
elyik tagjai árváinak a neveléséről és el-
gott tagjairól gondoskodik.

Egyházi téren több részre szakadt refor-
tus vallásu magyar hittestvéreink közös
ézménye volt. Elfért benne minden refor-
mátus magyar, tekintet nélkül hitbeli felfogására.

Minden magyar törekvésnek mindenkor munkása volt. Az Amerikai Magyar Szövetség, magyarországi gyermek segélyezés, szibériai hadifoglyok hazavitele, Ujságirók Egyesületének a segélyezése, szobor és kórház alapitások, nemzetgyülések tartása, szóval minden magyar megmozdulásból nemcsak a részét vette ki, hanem a legelsők között volt. Áldozott erejéhez képest jobban és többet, mint Amerika bármelyik magyar intézménye. Fanatikus hittel ragaszkodott mindenhez, ami magyar és református volt.

Most, 35 éves ilyen mult után az amerikai magyarság egyletei között tagjai számára nézve a negyedik, vagyoni állapotára nézve a második helyen áll. Biztonságára nézve éppen olyan jó, mint bármelyik hasoncélu testület, sőt nagyon soknál sokkal jobb.

Református Egyesületünk 35 éves multja alatt mindenkor pontosan teljesitette tagjaival szemben elvállalt minden kötelességét. Mindenkor közös református testülete volt egyházilag széttagolt református hittársainknak. Erejéhez képest bármelyik egyházi árnyalathoz tartozó egyházunknak egyformán segitségére volt. Magyar ügyekben mindig az elsők között és sok esetben a legelső volt. Mindent megtett és tagjainak a terhei soha sem voltak nehezebbek, mint más magyar testületekéi.

Álljunk meg és gondolkozzunk azon, hogy Amerikában van circa egyszáz magyar református egyház. Nincsenek biztos számadataim arra nézve, hogy hány tagja van ennek az egyszáz magyar református egyháznak. Nagyon mérsékelt becslés szerint is kell, hogy legyen és minden bizonnyal van huszezer. Mondjuk ebből a huszezer egyház tagból ötezer van olyan, aki vagy kora, vagy egészségi állapota miatt nem lehet tagja az Egyesületnek. Marad 15 ezer olyan egyháztag, aki tagja lehetne az Egyesületnek. A

tény az, hogy az Egyesület 7500 tagja közül 2500 nem református vallásu. Egyezer kisebb helyeken lakik, akik nincsenek szervezett református egyházakban, tehát négyezer az olyan egyesületi tagok száma, akik szervezett református egyházak tagjai. Vagyis a nagyon mérsékelt becslés szerint megállapitott 15 ezer olyan egyháztag közül, aki tagja lehetne az Egyesületnek, négyezer tagja annak. Körülbelül 25 százalék.

Mi ennek az oka? Hiszen az Egyesület nem kerül többe, mint a másik hasonló célu akár magyar, akár amerikai testület. Tagjait minden tekintetben kiszolgálja épen olyan pontosan, mint akármelyik. Református testület nincsen más, csak ez. Mi hát az oka, hogy négy olyan református egyháztag közül, aki tagja lehetne, csak egy az. Pedig a fenti becslés, véleményem szerint annyira konzervativ, hogy még sokkal kevesebb egyesületi tag van az egyháztagok közül.

Mi az oka annak, hogy vannak olyan református lelkészek, akik nem tagjai az Egyesületnek? Hogy vannak egyházak, ahol az Egyesületnek egyáltalán nincsen osztálya. Vannak, ahol templomot, iskolát, lelkészlakot épitett és feltartó, lelkészt fizető egyház évtizedek óta megvan, de az egyesületi osztály 10—15 tagból áll és évek óta soha, egyetlen taggal nem szaporodott.

Mi az oka annak, hogy református testvéreinket ott látjuk más hasoncélu magyar és amerikai magyar testületekben, nagyon sokszor vezető helyen, akiknek jó a másik, de nem jó az, ami az övék, pedig az a másik nincsen olyan jó, mint az Egyesület.

Testvéreim! nem kellene ezeknek igy lenni! Ne is legyen igy ezután, hanem mint elnökünk, a juliusi hivatalos lapban, célul tüzte ki: *"Református Egyesületünket tegyük az egész amerikai magyar reformátusság egyesületévé."*

"Ébredjünk fel! legyenek tagok a lelkipásztorok, az előljárók, presbiterek! legyen tag minden református gyermek, ifju és felnőtt! Teriesszük ki az Egyesület határait nemcsak azért, hogy sok tagunk legyen. Ez is nyeresség. De még inkább azért, hogy az a

MOLNÁR ISTVÁN,
az Amerikai Magyar Református Egyesület titkára

sok hit, testvéri szeretet, gondolat, lelkesedés a mi a református szivekben, elmékben, lelkekben él, mind együtt legyen, mind be legyen szervezve egy pompás közösségbe: az Egyesületbe! Képzeljük el, milyen erőt képviselnénk, ha ki-ki eljönne maga, elhozná gyermekeit, elhozná szivét, lelkét. Milyen győzelmes, áttörhetetlen front volna a református front. Mennyi jót tehetnénk, mennyi nagy, eddig meg nem oldott problémát, oldhatnánk meg sikeresen!... Akit ez a látomás meg nem mozdit, hidegségéből ki nem ragad, munkára nem indit, az nem méltó a magyar református névre. Minden magyar reformátusnak az Egyesületben van a helye elsősorban!"

Dolgozzunk ezért a célért. Ha minden helyen csak egy ember akad, aki felveszi a Református Egyesület zászlaját és dolgozik érte, akkor a ránk jövő négy éven át, a következő közgyülésig, megvalósithatjuk a célt.

Beállasz-é a munkába?

AMERIKAI EMLÉKEK ÉS TANULSÁGOK.

Az Amerikai Magyar Református Árvaházi Naptár kedves és általam igen nagyrabecsült szerkesztőjének megigértem, hogy az 1932. évi Naptárba irni fogok az én amerikai tapasztalataimról.

Most, hogy e sorokat irom itt az ó-hazában, a legrégibb debreczeni templom, a kistemplom tőszomszédságában, a jó öreg Piac-uccai parokhián, — éppen egy éve annak, hogy Amerika földjén jártam. 1930. augusztus hó 28-án léptem az ujvilág titokzatos földjére s teljes három hónapot töltöttem ott. Milyen sokszor végigsuhan emlékezetem a nagy uton. Minden egyes kedves emlékü helyet bejárok; a templomokat, iskolákat, paplakásokat, gondnokok és presbiterek otthonát, ahol kivétel nélkül meleg szeretettel és érdememen felül kitüntetően fogadtak.

E rövid kis visszaemlékezés szük keretei között is, legyen szabad felsorolni azon gyülekezetek nevét, hová megtisztelő meghivásokat kaptam s tényleg szolgáltam is templomaikban, gyülekezeti termeikben és vasárnapi iskoláikban:

New York 69-ik ucca, Woodbridge, Coastville, Homestead, Rankin, Duquesne, Donora, McKeesport, Springdale, Leechburg, Johnstown, Farrell, Canton, Youngstown, Alliance, Lorain, Fairport, Buffalo (mindhárom templomában) Tonnawanda, Toledo, Detroit, Windsor, Gary, East Chicago, Cleveland, Pittsburgh, Lancaster, New Brunswick, Bloomfield, Passaic, New York (független) New York 116-ik ucca, Bridgeport (mindkét templom) South Norwalk, Perth Amboy, Fairfield, Ligonier.

Összesen harminckilenc magyar református gyülekezet; legtöbb helyen 3—4-szer szolgáltam; legtöbbször Toledoban, hol a reformáció hetében, minden este, tehát hétszer predikáltam. A templomi, gyülekezeti (szeretetvendégségi) és vasárnapi iskolai szolgálatokat mind összevéve, 115-ször szólottam kicsinyeknek és nagyoknak.

Száztizenöt szolgálat! Emlékére ujra meg ujra leborulok a Gonviselő Isten trónja zsámolyához, ki a maga erejét elvégezte az én erőtlenségemben s engem a gyarló törékeny

URAY SÁNDOR.

embert használt fel eszközül és szószólóul az idegenben, magyar testvéreim között...

Amikor igy elmerengek a nagy missziós körut kedves emlékein; amikor a szemem is megtelik könnyel és e ködfátyolon át látom ujra a kedves ismerős arcokat: ugyanakkor nagy és komoly tanulságok is tárulnak fel lelki szemeim előtt. Igen, mindenki elhiheti, hogy a kedves és értékes emlékek mellett, még kedvesebb és még értékesebb tanulságokat is hoztam haza az uj világból.

Hogy ez csakugyan igy történt, ennek az a bizonysága, hogy hazatérésem után kereken 13 előadást tartottam Debreczenben és környékén (Nyiregyházán, Derecskén, Hajdudöbörményben stb.) amerikai utamról. És ezeknek az előadásoknak a céltudatos súlypontja mindig a tanulságok levonása volt; mert az amerikai példán okulva, szeretném nevelni és Istenhez közelebb emelni ó-hazai, sok tekintetben megvénhedt gondolkozásu népemet.

Azt hiszem, hogy e kedves Naptár olvasóit érdekelni fogja, ha egy-két ilyen tanulságot itt elmondok.

Az első tanulság ez volt: Amerikában a magyar ember alaposan megváltozott és pedig előnyére! Mintha ázsiai eredetü ős törzsünkbe egy nemesebb ág oltatott volna be. A magyar lélek az uj világban csodálatosan kibontotta őserejü képességeit. Munkabirása páratlan. Eszejárása tisztultabb. Akaratereje szivósabb. Jelleme, becsületessége, szavahihetősége értékesebb! Szóval Amerika, az én megfigyelésem szerint emelő hatással volt a kivándorló magyarságra. Igaz ez a megállapitás az öregekre és még igazabb a második nemzedékre, melynek életében pompásan érvényesül a kitünő amerikai iskolák hatása.

Másik igen komoly és megszivlelendő tanulságom az volt, hogy csak az a magyar ember boldogult Amerikában, amelyik magával vitte a családját is. A családi kör megoltalmazó, felemelő és megszentelő hatását sehol sem láttam annyira nyilván, mint amerikai magyar testvéreimnél. De sokszor tudakoltam egyes kivándorlók felől s ujra csak ez volt a felelet: egymaga jött ki, elzüllött. Családos ember pedig egy se jutott a züllés rettenetes utjára. Igaz ez, hogy a család isteni intézmény s az élet viharában oltalom; a magárahagyatott ember pedig hasonlatos a fészekből kisodort szárnyaszegett madárhoz.

Harmadik tanulságom: az egyházaknak gondviselés-szerü nagy és felbecsülhetetlen szerepe van az amerikai magyarság életében. Minden egyes magyar templom odaát: egy-egy darab Magyarország, ahol a mi idegenbe szakadt testvéreink élik a maguk magyar életét; hitéletet és társadalmi életet egyaránt. A magyar templomokban hangzik a magyar ének, a magyar imádság, a magyar vigasztalás és a magyar örömhir. Most a visszaemlékezés áldott pillanatában is meghajtom tiszteletem és elismerésem zászlóját ottani lelkésztestvéreim előtt, kik szinte emberfeletti munkát végeznek s akiknek neve méltán foglal helyet a mai magyar történetirás lapjain. *"Fény nevökre, áldás életökre!"*

— Végül egy üzenet amerikai magyar testvéreimnek!

Az Irás szavával szólok: *"Vigyázzatok, álljatok meg a hitben!" "Aki győz, oszloppá teszem az én Istenem templomában!"* Álljatok erősen magyar testvérek a népek forgatagában s maradjatok magyarok mindhalálig. Emeljétek magasabbra fejeteket, a ti magyar mivoltotok dicsőség! Nekem egy igen kiváló amerikai angol egyházi férfi mondotta volt Philadelphiában, hogy Amerikába a legnagyobb lelki értékeket a magyarság vitte.

Ha erre a szép nyilatkozatra gondolok, hangosabban dobog a szivem s mindhalálig büszke és boldog leszek, hogy közöttetek lehettem s templomaitokban szolgálhattam.

Legyetek áldottak! A magyarok Istene vezessen, segitsen, őrizzen és koronázzon.

Uray Sándor,
debreczeni ref. lelkész.

II. A SZENT LÉLEK, MINT TÜZ.

Én ugyan vizzel keresztellek titeket, de aki utánam jő, erősebb nálamnál, akinek saruját hordozni sem vagyok méltó; Ő Szent Lélekkel és tüzzel keresztel majd titeket. Máté ev. 3:11.

És megjelentek előttük kettős tüzes nyelvek és üle mindegyikre azok közül. És megtelének mindnyájan Szent Lélekkel. Ap. Csel. 2:3—4.

A Lelket meg ne oltsátok.
I. Thess. 5:19.

És hét tüzlámpás ég vala a királyi szék előtt, amely az Istennek hét lelke. Jelenések 4:5.

Ezekben a szent igékben a Szent Lélek világosan társitva van a tüzzel és a tüz a Szent Lélekkel. A tüz tehát egyike a Szent Lélek bibliai szimbólumainak.

A tüznek az istenséggel való társitása ősi

dolog. Megtalálható a legegyszerübb, legprimitivebb természetimádástól kezdve el a legeltévelyedettebb bálványozásig: a Moloch imádásig, amely ártatlan gyermekek tüzben való elhamvasztását követelte áldozatul. III. Mózes 18:21. 20:2; Jer. 32:35. II. kir. 23:10.

A Szentirásban is több olyan hely van, amely az Istenség jelenlétét tüzzel köti össze, tüzzel fejezi ki. Igy annak a napnak az estéjén, amelyen szövetséget kötött az Ur Ábrahámmal, "mikor a nap leméne és setétség lőn, imé egy füstölgő kemence és tüzes fáklya, mely által megyen vala a husdarabok között" jelzé az Urnak Ábrahámtól való eltávozását és az általa bemutatott áldozat elfogadását. (I. Móz. 15:17). Ehez hasonló Illés áldozatának égi tüz által való megemésztetése (I. Kir. 18:38.). Vagy ott vannak az égő csipkebokorról és a pusztában vándorló Izráelt védő és vezető tüzoszlopról szóló közismert bibliai történetek (II. Móz. 3:2; 13:21—22). Mind az égő csipkebokor, mind tüzoszlop a Jehova jelenlétéről beszélt. Vagy ott van Ezékiel próféta Isten-látomása a Kéber folyó partján. Ez a látomás klasszikus bizonysága a tüznek az Istenséggel való társitására. "És látám izzó ércként ragyogni — mondja a próféta Istenről — amelyet mintha tüz vett volna körül derekának alakjától fogva és fölfelé; és derekának alakjától fogva és lefelé látám, mintha tüz volna. És fényesség vala körülötte". (Ezékiel 1:27. Ajánlatos az egész résznek az elolvasása).

Az itt felsorolt példák alapján egész nyugodtan mondhatjuk, hogy a *Szent Lélek a maga istensége alapján asszociáltatott, társittatott a tüzzel.* Amit az ó-szövetség az egy osztatlan Jehova Istenről mond, ugyanazt az uj-szövetség átviszi és tanitja a Szent Lélekről, a Szentháromság egy Isten harmadik személyéről.

De a Szent Léleknek a tüzzel való jelképeztetésére a Lélek munkájának a tüz munkájához való hasonlósága is inditást adott. Nézzük azért, mennyiben hasonló a Lélek munkája a tüz munkájához. Nézzük, mit tanulhatunk a Szentlélek természete és munkássága felől ennek a szimbólumnak a világánál.

1. *A tüz tisztit.* Tisztit azáltal, hogy éget. Ezért rendeltetett az ó-testamentom népének,

VINCZE KÁROLY.

hogy a zsákmányul ejtett dolgokból, melyekhez harcok szennye és vére tapadt, minden olyan dolgot, ami állja a tüzet, tüzen vigyenek által és akkor megtisztittatik, nemcsak fizikai, hanem ritualis értelemben is. (IV. Móz. 31:23). A tüz tisztitó tulajdonsága tehát már az ősidőkben szembeszökő és használt volt.

A Szent Lélek is tisztit. Azáltal, hogy éget. Elégeti, elperzseli érzékiségünket, rőghöz kötöttségünket, mértékletlenségünket és minden büneinket. Fertőtleniti, dezinfektálja egész lelkiségünket és hajlékává szentel az Istenségnek. Az igazi "tisztitó tüz" mind ebben az életben, mind az utána következőben a zent Lélek tüze. Az által, hogy felfedi, leleplezi, szégyenkezés és őszinte megbánás tárgyává teszi mind azt, ami fertelmes, ami gyalázatos, ami Isten ellenes.

2. *A tüz felmelegit, elüz s elolvaszt minden hidegséget; áttüzesit minden áttüzesithető anyagot; meglágyit s a cseppfolyósságig megolvaszt kemény dolgokat, még a követ is; kiválasztja a nemes fémeket a nemtelenek közül és összeforraszt, eggyé tesz egymásra nézve hideg, idegen fémdarabokat, és megpróbálja az ellenálló képességét mindennek.*

A maga birodalmában, a lélek világában, mindezt a Szent Lélek is végzi. "Minden hidegséget üzz el ama mennyei szent tüzzel" — énekeljük egyik pünkösti énekünkben (64. dics. 1. v.). És a Lélek cselekszi is a hidegség elüzését. Felmelegit hideg, könyörtelen, megbocsátani nem tudó, jóttenni képtelen sziveket. Megolvaszt irigységben, gyülölségben, szeretetlenségben, önzésben, hitetlenségben jéggé fagyott lelkeket. Az Ő csodálatos tüzével.

A Lélek áthevit, átlelkesit Isten ügyével szemben közömbös lelkeket Isten ügyét minden buzgósággal, minden áldozattal, minden örömmel szolgálni kész lelkekké. Az Ő csodálatos tüzével.

A Lélek meglágyit, a könnyhullatásig megindit kőnél is keményebb sziveket. Bünös voltuk belátására, megvallására és megsiratására bir megátalkodottságukban, önhittségükben elveszettnek látszó lelkeket. Az Ő csodálatos tüzével.

A Lélek elválasztja, kiemeli, napfényre hozza a léleknek s az életnek bünöktől, gondoktól, szomoruságoktól, az Isten dolgai felöl való tájékozatlanságnak és a lelki restségnek a rétegeitől eltakart, elfedett, eltemetett kincseit, szépségeit és értékeit. És képességet és erőt ad kiemelkedni, elszakaszkodni egy lefelé huzó környezetnek, barátságnak vagy foglalkozásnak a posványaiból és nyügeiből. Az ő csodálatos tüzével.

A Lélek összehoz, egyesit, összeforraszt. Határokat ront le, elválasztó falakat dönt le és éget fel. És az Istennek Krisztusban való szolgálatában egyenlősit, egyesit és összeforraszt minden népeket. Az ő csodálatos tüzével.

És a Lélek is megpróbál. Kinek-kinek a hitét, a hüséget, a szeretetét, a munkáját. "Kinek-kinek munkája nyilván lészen, mert ama nap megmutatja, mivelhogy tüzben jelenik meg és hogy kinek-kinek munkája minémü lészen, azt a tüz próbálja meg." (I. Kor. 3:13). És a Jelenések Könyvében ez a mindeneket megpróbáló Lélek a lángszemü Fiu Isten hét szemének neveztetik (Jel. 1:14; 5:6.). Mert lát, mert figyel, mert itél, mert megpróbál.

3. *A tüz a melegségnek, a világosságnak és igy az életnek is egyik forrása.* Tüz és világosság nélkül nincs élet. Földünkről rögtön eltünne a virág, a füszál, a zöldlombú fa, a vidáman éneklő madár és minden élet, mihelyt kialudna a nap fáklyája és a föld belső hévsége. De mig ezek vannak, addig tél, tavasz, nyár és ősz meg nem szünnek. Addig lesz élet.

A maga birodalmában, a lélek világában épen igy forrása a Szent Lélek minden melegségnek, minden világosságnak és minden életnek. Nála nélkül Krisztus sok szenvedéses földi életének és véres áldozatának minden java elérhetetlen és értéktelen, sőt tantaluszi kinnal gyötrő valami volna számunkra. Ő gerjeszt melegséget, bizalmat és vonzódást azokhoz szivünkben és ő gyujt bennünk mennyei világosságot azokra való rászorultságunk meglátására, azok megértésére, megbecsülésére és ő szolgál lámpásul azok szerint való és azokért törekvő életre. Az Ő ereje minden ismeretnek kutfeje és világosságot Ő gyujt szivünkben. (26. dics.).

4. *A tüz elüzi a rémeket.* Éjjel a pusztában, őserdők mélyén táborozók tüzet raknak és tüz köré telepednek. A tüz körül, ahol a sötétség fala meredezik, vérre szomjas vad szemek ólálkodnak. Életre, vérre szomjas és pusztitó vágytól égő tekintetek. De a tüznél biztonságban vagyunk és bátorságban lehetünk. A tüz, a fény és világosság, valami titkozatos visszatartó erővel fékezi le a legvadabb lények legvadabb szenvedélyeit. A tüztől eltávolodni, a sötétségbe beletévelyedni azonban pusztulás és halál.

A tüznek ezt a bámulatos, rémeket elüző és életet biztositó munkáját végzi a Lélek is. Az értelemnek, az igazságnak, az Isten szeretete és elhivása felőli bizonyossá-tevésnek a fényével és tüzével felszabadit félelemtől, rettegéstől, bizonytalan érzésektől, a holnaptól való aggodalomtól, az élet és halál kérdései alól, a tudatlanság és babona jármából és bölcsekké tesz könyvtárak nélkül és bátrakká tesz fegyverek nélkül. A tanitványok örök példái mindezek igazságának. És ez nem vakmerőség. Ez a helyes uton járás tétovázás nélküli biztossága. Félni csak annak van oka, aki a Lélek vezetése és világossága alól kivonja magát. Annak utja a sötétségbe vezet, ahonnan hasonló botor lelkek sirása-

ása hallatszik. Óh, "a Lelket meg ne oltsátok"!

* * *

Ime, a tüz, a Szent Léleknek ez a jelképe értékes és drága tanulságokkal gazdagít bennünket. Sokféle munkásságának uj vonzataiban mutatta be előttünk a Szent Lelket, akihez méltán énekelhetünk igy:

Szent Lélek, óh, jövel, jövel,
Lelkünkbe uj erőt lövelj!
Villanva szállj, mint égi láng,
A szent tüzet áraszd reánk!

(68. dics. 1. v.)

Valamint igy:

Jövel! gerjeszd fel szivünkben
Szent szerelmednek tüzét,
Rontsd el a gyülölséget,
Hogy mi egyesek lehessünk,
Isteni szerelmedben;
Jövel mi lelkünknek nagy vigassága!

Adjad szent ajándékodat,
Bátoritsad lelkünket,
Hogy vallhassuk a Krisztust;
Adjad, hogy mi meggyőzhessük
A bünnek csalárdságát!
Te vagy mi biztatónk, minden óltalmunk

(69. dics. 4. és 7. v.

Vincze Károly.

KÉPEK AZ URAT KERESŐKRŐL.

1919 karácsony ünnepén Budapestnek egy régi komor épületét kerestem fel. Ez a régi komor épület szinte kiritt a Semmelweiss ucca ép palotái közül a maga ódon egyszerüségével és komorságával. Egy börtönőr járt mindóan ezen épület ajtaja előtt, mert ez az épület akkor a pestvidéki ügyészség fogháza volt. Azóta már egy gyönyörü modern épületbe költöztették a budai oldalra. Belépve az épületbe, a főügyész urat kerestem meg s miután neki bemutattam megbizó levelemet, felvezettek az emeleten fekvő u. n. tárgyalohelyiségbe, hol akkorára már vártak a földi lét hajótöröttjei, a komor épület ref. vallásu rabjai, kiket az Istentől való eltávolodás már odáig sodort. Két fegyőr fegyverrel az oldalán ott állott két oldalt s megkezdődött az istentisztelet.

Volt valami csodálatosan megható abban, mikor ebben a környezetben felhangzott az ének, hogy mindig erőteljesebben zugjon a magasság felé: "Az Istennek szent angyala ..." A rabok lehajtott fővel s nem egy könnyező szemekkel énekelt előbb halkan s bátortalanul, majd mindig erőteljesebben. Azután két rab volt, kik leghátul állva hangosan nevetgéltek és megjegyzéseket tettek rám, mint lelkipásztorra. Kommunista érzelmüek voltak, mint utólag megtudtam. A őrök meg akarták őket fenyiteni, de én nem engedtem, hanem kértem buzgó imádságban az Urat, adjon boldog találkozást e mai ünnepen minden emberi lélek számára önmagával.

S azután felhangzott az Ige, szólott arról, ki ugy szerette ezt a világot, hogy önmagát mindnyájunkért odaadta, szólott arról, ki azért jött, hogy a foglyoknak szabadulást hirdessen, hogy szabadon bocsássa a lesujtottakat. S az istenitisztelet hallgatósága mindig figyelmesebb, mindig határozottabb és vágyakozóbb szemekkel hallgatott. Majd amikor sor került arra, hogy a megteritett szent asztalhoz hivogattam a vágyakozó szíveket, akkor már innen is onnan is fel-fel csukló zokogás hallatszott, majd megindultak a földi létnek szerencsétlen hajótöröttjei a kegyelem királyi asztala mellé. Leghátul legutoljára lesütött s könnyekben fürdő szemekkel, nagy alázattal jött az a két rab, kik kezdetben kacagással és gunyos beszélgetéssel fogadták az Urat. S amikor odaértek hozzám, hogy vegyék az élet kenyerét s élet italát, mindkettőnek szeméből odahullott a könnyü a szent jegyeket kiosztó kezemre s mikor a végső áldást elmondottam már boldog ragyogó, sugárzó szemekkel énekelték: "Én lelkemnek rejtekébe:..." S utánna épen az a két rab mondotta, ki kacagással fogadta az Urat: Az Isten áldja meg Tiszteletes Ur, jöjjön el máskor is. S mikor meghallották, hogy ezentul minden vasárnap fog számukra

KUTHY BÉLA
donorai raformátus lelkész.

hirdettetni az Ur Igéje, akkor boldogan mondották: Mily jó az Ur előtt lenni.

* * *

1924 husvét ünnepén a budapesti Uj Szt. János kórházban osztottam az ottani ref. betegeknek urvacsorát. Reggel 8 órától d. u. fél 3-ig jártam az összes pavillonokat, kórteremről kórteremre, földszintről az emeletekre s viszont, s bizony már én magam is végtelen fáradtnak éreztem magamat, mikor megnézve a kezeim között levő jegyzéket látom, hogy még a harmadik emeletre fel kell mennem egy női beteghez. Amint felérkeztem, de ekkor már 48 szertartással vagy 60 betegnek adtam fel az urvacsorát, a teremben elhaló hangon mondja, inkább suttogja egy őszhaju tiszteletet parancsóló és tiszteletre ébresztő nő: Én nem kérek urvacsorát Tiszteletes Ur, csak lelki vigaszt, de nagyon nagyon kérem, ne akarjon engem betanult beszédekkel vigasztalni, mert magam is [illegible] váló irónő vagyok, én őszinte hitből és őszin[illegible] szivből fakadó igazi pásztori vigaszt szer[illegible] nék, arra vágyódom. Pár szóval megviga[illegible] talva elővettem a Bibliámat s felolvast[illegible] előtte a János evangéliuma III. r. tová[illegible] a János I. levele I. részének vigasztaló, [illegible] egyuttal tanitó szavait s csupán pár s[illegible] hozzáfüzve buzgó imádságban kértem e[illegible] a vágyakozó, de mégis szinte öntudatl[illegible] lélekre Istennek áldását s békéjét. S a na[illegible] beteg sirva, könnyezve suttogta, nagy[illegible] szépen köszönöm, most már kérném az U[illegible] vacsorát is. S felvéve a szent jegyeket, b[illegible] dog lélekkel nyerte meg az Ur kezéből s k[illegible] gyelméből a békét.

Onnan távozva, mikor már leérkeztem [illegible] parkba, egyszer csak kinyilik egy ablak [illegible] harmadik emeleti férfiosztály oldalán és e[illegible] ifju ember könnyező orcája tárul elém, ami[illegible] könnyező szemekkel igy kiált le nékem er[illegible] telen hangon: Tiszteletes Ur, engem ne[illegible] vettek fel a névsorba, pedig oly annyira v[illegible] gyakozom az Ur szent vacsorájára, holn[illegible] sulyos operációt hajtanak rajtam végre, [illegible] tudja megmaradok-e. Természetesen felsie[illegible] tem és soha el nem felejtem annakk az if[illegible] embernek, ki csak 24 éves volt, siró, zokog[illegible] imádságát, amint boldog lélekkel köszön[illegible] meg Istennek azt a kegyelmet, hogy mé[illegible] részesülhetett az Ő szent vendégségében. [illegible] nem felejtem el azokat a sugárzó szemek[illegible] s azt a könnyüin keresztül is boldog tekin[illegible] tetet, amellyel reám tekintve melegen meg[illegible] szoritotta a kezemet. Imé a vágyakozó lé[illegible] kekből pár képet tártam fel, vajjon Te, a[illegible] hallod, hallhatod napról-napra Őt, gondolsz[illegible] Ő vele.

Kuthy Béla.

TESTVÉREM!

mit fogsz tenni az 1932-ik esztendőben a ligonieri árvákért és aggokért?

DA... DA... IGEN IGEN.

Irta: *Péter Antal.*

Lelkemmel ma is szivesen repülök haza Erdélyországba a havasok aljába, ahol képzeletem odatapad a gránitsziklába vájt, az égfelé emelkedő fehér országuthoz, amely a fenyvesek rengetegében, mint egy óriás kígyó látszik felcsuszni a forró nyári napsütésben is hóval boritott tetőre. Előttem áll egy öreg 60 éves, jellegzetes bajuszu, fehérhajju székely bácsi, a vállán féloldalra vetve kozsok (fehér posztóból készült és szines gyapjuvirágokkal diszitett nagykabát). Az ut szélén legelteti nagyon megfogyatkozott nyáját összevisszaságban... Tehén... ökör ...bornyu... kecske... A titokban termelt dohány-pipafüstje messze elkarikázik gazdájától.

Tekintete az országut tovasikló végtelenségét keresi, gondolata visszasirja Bocskay, Bethlen, Rákóczi korabeli ősök idejét. "Erdély aranykorát", mikor még szabad volt a székely nép,... mikor nem volt annyi külföldi utazó szerszáma a világnak, mikor a legnyorsabb paripa hátán vitték egyik várból a másikba a vár urának vagy a fejedelem asszonyának izenetét, mikor a vártemplomok harangszava adta hirül a munkás székelynépnek, ha valami baj közeledett.

Ma?... autók... rádió... repülő... és ki tudja mi az Isten csodája még, amivel az én öreg székelyem nem tud megbarátkozni. Oda az igazság, oda a szabadság. Mióta az oláh felette az ur, azóta a székely nép apraja és nagyja a nagy teher, a sok igazságtalanság alatt; mikor a büszke, öntudatos fajt lépten-nyomon megalázzák, ütik... kinozzák... vagyonából kiforgatják, csak sóhajtozni tud. Sóhajába beletemeti a jelent, visszasirja a multat.

Csodálatos egy népfaj a székely... Aki egyszer beszél vele, megszereti, ha háza népét kereste fel, visszavágyik oda. Fülébe cseng az "Isten hozta nálunk" köszönő szavak tisztasága,... használja egészséggel... ebédet, vacsorát kinálgató őszintesége.

Visszaemlékszem a havasok alján egy találkozásra... Gyuribának hivták. Mikor megszólitottam, gyanakvó szemmel nézett végig rajtam... Nem csoda... Mindenkibe

PÉTER ANTAL,
a new yorki 116. utcai egyház társlelkésze.

ellenséget lát. Hiszen nemrég történt meg vele, hogy csunyául becsapták... Aztán hogy is volt Gyuri bá'...? kezdtem unszolni az öreget... Végre hosszas huzóskodás után belekezd a tragédiába.

— Hát instálom akkor is ilyen szép napsütéses idő volt, oszt. látok ott a messzeségbe valami nagy porfelhőt felém közeledni. A jószágot elterelem az árkon tul, nehogy valami kár essék bennök, én meg illemtudóan félreállok az árokba. Megáll előttem egy nagy autó — valami nagy urak ülhettek benne, mert fényes katonaruhát viseltek és sok medalium volt a mellükön.

Köszönök nekik... fogadják, aztán az ők nyelvükön hozzám szólnak, mert hát oláhok voltak... Mondom, tisztelem az uraságokat, de ezt a nyelvet nem beszélem, csak a mienket.

Végre az egyik megszólal magyarul, tudom-e hogy ők kik?

Hát honnan tudnám, mikor nem tudom.

— A román király katonái vagyunk.

Erre gondoltam valamit, de nem mertem megmondani, féltem a huszonöttől.

Aztán kérdik tőlem, tudom-e hol van Kórond község. Hát hogyne tudnám, mondok, amott a hegyen tul, magam is odavaló vagyok.

Hát aztán ismerem-e a Szállasy örményt, a kereskedőt? Mán mért ne ismerném, mikor ismerem. Igen is instálom ismerem.

Ekkor összenéztek, valamit sugtak az ők nyelvükön, kivettek az autóból egy csomagot, ketten kezdték azt kipakolni, ketten meg hozzám jöttek és egy hatalmas revolvert rám szegezve azt a parancsot adták, hogy azonnal vegyem magamra azt az oláh tábornoki ruhát, amit a csomagból huztak elő, akárhova megyünk, egy szót sem szabad szólanom, csak ha ők beszélnek hozzám és arra is csak azt, hogy dá...dá..., ami azt jelenti instálom, hogy igen...igen...

Mit volt mit tennem, kimondtam a dá... dá igent, megkönnyebbülve éreztem magam, amikor a revolver csövének a földet mutatták. Gondoltam magamban, de nem mertem kimondani, hogy most már hiszem, hogy az oláh király katonái vagytok.

Felvettem a piros stráfos nadrágot, meg a fényes-gombu dolmányt, beleültettek az autóba, csak annyi időm volt, hogy a kutyámnak odakiáltsak, hogy vigyázzon a jószágra.

Aztán megindult az autó, kanyarogtunk az uton fel, le, mig bementünk a faluba. A faluba fáinul nekem kellett kalauzolni az urakat, mig megérkeztünk a bolt elé.

Kiszállunk, a többiek szalutálnak nekem— közrefognak. Asz'ondják, hogy itt vagyunk. Gondolom magamban, jobban tudom, mint ti... Bemegyünk az örményhez. Hát az Uramfia, ahogy meglát ennyi diszruháju katonát, azt sem tudja, hogy fogadjon. Bemutatnak engem, hogy Csulgufulku tábornok, aki a hadsereg részére gyolcsot és szövetet akar vásárolni. Örvendett az én örményem... mindjárt hozott harapni és inni valót, a felesége meg a leányka kezdték leszedni a portékát és mutogatni nekünk dicsérve nyakrafőre. Mikor egy csomó le volt szedve, az egyik felém fordult és kezdett valamit mondani, én aztán mondtam, amire betanitottak, hogy dá...dá...

Erre megint kezdték a polcokról a portékákat lerakni, már a fél bolt ki volt hordva az autóra, amit az örmény és a leánya mosolyogva vittek ki, gondolva, hogy jó üzletet csinálnak. Mikor már minden megvolt megint kezdtek valamit beszélni hozzám, mire nekem megint azt kellett mondani, hogy dá...dá... Erre az én embereim odafordultak az örményhez és azt mondták neki, hogy Csulgufulku tábornok ur, mán mint én, a mondja, hogy ezt a portékát vigyük el csendőr örsre, én addig itt maradok, hogy számlát fizessem ki. Megengedték az örménynek, hogy husz százalékot hozzá vehet kölségek cimen, amiért ők vitték ki az autón. Örvendett az örmény, de meg a feleség meg a leánya is. Azzal ők elmentek, engemet meg ott hagytak. Közben az örmény valamit mondott nekem oláh nyelven, mert hő már tudott valamit, amióta Galatzba jár bevásárolni, én meg mindenre csak azt mondtam, hogy dá...dá...

Egyszer csak begyün a sógor, meg a koma... Nagyon néznek engem... Ejnye kémám, sugja oda a sógornak a koma, ez gyenerális, hogy hasonlit a Gyuri sógorhoz... Az örmény is kezd nézni, nem tudtam mitévő legyen, szólnék, nem-szólnék félek, hogy azok visszajönnek és ha elmondom a titkot, elvisznek örökre. Szégyenlettem a dolgot, a nadrág is már nagyon feszült rajtam. A sógor odasugja a komának Én megszólitom... Meg is szólitott, de ugy hogy kifelé nézett az ajtón, székely furfanggal kigondolva, mint aki nem lévén teljesen tisztába tábornoki mivoltommal. Elkiáltja magát, hogy "Gyuri hé, ne tagadd, hogy te vagy abban a mundérban".

Mán tovább nem tudtam tagadni, odaroha hantam hozzájuk... Az vagyok komám... a vagyok sógor, tört ki belőlem a szó. Azok a gazemberek az uton elfogtak, pisztolyt fogtak rám, felöltöztettek és lelövéssel fenyegettek, ha mást merek beszélni, mint ezt a két szót, hogy dá...dá.

Az örmény csak nézett mereven, a felesége ájuldozott, a leánya kiszaladt az utcára orditotta mindenfelé, hogy az oláh király katonái kirabolták.

Igy történt instállom, igy lettem én az oláh király tábornoka a falumban.

Ilyenek történnek nálunk a havasok alján, szép Erdély országban, amióta az olár ur

UTAZÁS KÉT VILÁGRÉSZEN ÁT A HARMADIKBA.

Irta: *Kovács Andor* brownsvillei lelkész.

Egy, vagy kettőn mindjárt által is estünk. Edelénytől Brownsvilleig már két világrész. A harmadik világrész állomását ugy ismerjük, ahogy tanultuk. A siron vezet át. Lehet dlvesség, lehet kárhozat. Mert hát azon a nagy alaguton megyen át minden ember. Utasok vagyunk e világban. Utazunk. De miszen utazni már a gyermekek is ugy szeretnek, hogy ezért mindent feláldoznának. Példa sem kell hozzá, mert ezt mindenki magáról tudja legjobban. Ez a történet is egy utazó gyermekről szól, kinek neve... Bandi gyerek. Edelényben kezdette el utazását, ahol már két éves korában a nagy vasloeres paripa sörényébe kapaszkodva utazott. Persze nem egyedül. Nem is tul a láthatáron. Csak ugy a majorig, meg vissza. Később majd sokféleképen utazott. Ha a kakukfüves temetőbe kellett kimenni a papa sirjához, akkor gyalog ment. Ugy vezették. Nem szivesen ment, mert itt mindig sirni látta a mamát. Ez pedig nagy baj. Persze nem tudta még Bandi mi a baj, mert hát ha vezették, mit tegyen az ilyen kis pipogya csöppség. Mikor először kellett átlépnie a község határát, akkor is nagy sirás-rivás közt. Bizony Bandi egyáltalában nem tudta miért is kell annyit sirni, dehát ha a mama is annyira sir, hát ő akkor hogyne sirna! Görbe szaroglyás szekéren még csak most ült először. Dehát ezért nincs mit sirni. Utazni olyan jó volt. Csak az a sok sirás ne lenne. Haza kellett menni egy másik faluba. Nem volt már ott mit keresni, miután a papa már többé ugysem jön vissza. Igy telt el nyolc-tiz esztendő. Hogy valami öröm is van ebben a világban, bizony ő nagyon keveset tudott arról. Már szinte nem jól érezte magát ott, ahol véletlenül örvendező pajkosok közé keveredett. A folytonos szomoruság kezdte megszállni Bandi fejét. Egyszer aztán hosszabb utra kellett menni. Megint csak sirás. Otthol kezdődött és Rimaszombatig tartott. Bandi persze már szivesen abbahagyta volna a könnyezést is, de a mama. Bandi csak vizsgálta az arcokat. Egy utitárs volt velük, akinek egy könnye sem perdült. Ez Hubay tiszteletes volt. Ugy ismerték, hogy kőszivü. Talán azért, mert rendkivül erős ember volt. No hát ő nem sirt. Ellenben biztató hangokat pengetett. A Liztatás föl is fért. Nagy hajtás volt az abban az időben. Vörös tanár ur már előre tudott mindent. Bandi itt is sokat utazott. Ki a temetőbe és vissza mindennap. Itt volt legjobb tanulgatni. No majd azután, hogy a vakációs idők megjöttek, akkor már igazi utazást tett. Hol mezitláb, hol gyalog utazott. Közben majd időtöltő rektor lett belőle, de az utazás itt is folytatódott. Persze csak a szorgalmi kertig és onnan vissza a rektori dobogóhoz. Ne tovább. Nagyon is ügyelt arra a főnöke, hogy valamiképen meg ne szállja a fiu szivét valami tiltott utazási vágy. Oh, be nehéz idők is voltak azok.

Mindenki kaphatott valamelyes elismerést, csak Bandi nem. Őt legfeljebb "Fráter" névvel tüntette ki a tiszteletes. Fájt a szive Bandinak, hogy soha meg nem veregette a vállát senki. De bezzeg nem igy a szabadságra jött katonák. "Derék fiu lettél Pista", no meg "Kitünően nézel ki Pali fiam" és "Hát te Jóska fiam, nini meg sem ismerlek, ugy kifejlődtél". Ezeket minden ünnepen végig kellett hallgatni. Mert hát szabadságos huszárgyerek akadt ám bőven. Igy az öreg tiszteletes! Bandi 86 szurtos gyerekkel nyelte az iskola porát naponta, de soha-soha még azt sem nyerte el, hogy... no fiam ma jól csináltad. Már az a "fráter" titulus meg annyira nem tetszett neki, hogy szinte irtózott, ha hallotta. És csak ezt hallotta legtöbbet. No ez már annyira sértette a Bandi önzérzetét, hogy nagyra határozta el magát. Tizenkilenc éves korában beállt katonának! No majd ha ő hazajön. Extrán szabott pászos mundurban. Akkor majd mit szól a tiszteletes!? Már a másik nagyünnep nem érte otthol. Legalább már nem hallja azokat a sokat elismételt frázisokat. Özvegy

édesanyja csak akkor kezdett még igazán sirni. Próbálta Bandit lebeszélni. Nem használt. Nem, mert ha el nem megyen katonának, akkor haza sem jöhet szabadságra. Ha pedig szabadságra haza nem jöhet legalább egyszer, akkor őt a tiszteletes soha nem veszi észre, hogy milyen délceg fickó lett. No, azt már senkinek sem lehet elsirni. Az ugy lesz. Elmegyen, hazajön és akkor? No akkor aztán ő is csak ott fog állni a templom előtt a többi szabadságos katonák között. Tudja meg a tiszteletes, hogy mi a regula. És Uramfia mi történt. Sem akkor, mikor elment, sem akkor mikor hazajött, észre sem vette, máskülönben, csak a régi módon. Csupán három szó az egész, amit mondott. *"Haza jöttél fráter?"* Hát ez már egy kicsit több kettőnél. Hiszen hivogathatták őt az időtöltő rektori állásba. Persze az mindig üresedésben volt. Inkább orvadásznak, mint rektornak! Ugy is lett. Hanem ez a foglalkozás sem tartozott a leghálásabbak közzé akkoriban. A gróf Serényi főerdésze csupa passziónak tartotta, ha egyet-kettőt élessel küldhetett a másvilágra. Nem is kellett arra sokáig várni, hogy egyik pajtást ugy kilőtte mellőle az erdész, mint a kuglibábot. Szegény Tóth János kitünő lövő volt, de az erdész megcsalta. Pár évig sinylette, azután belehalt. Tornay Árpádnak csak az alsó lábaszárát találta el. Ő tán még ma is él valahol. De az erdész ur szintén az életével fizetett volna, ha az orvosok közben fel nem találták volna az aranyból készitett állkapcsot. No csakhogy most nem fogott rajtam a golyó, gondolta Bandi. Másnapra beállitott a nyakigláb jegyzőhöz Amerikába szóló utlevél irányában. Node az meg a dinnyefejü csak hahotázott. Jó is lenne egy karajcárért két pipa! Nohát ha van utlevél vagy nincs utlevél, de Bandinak Amerikába kell menni. Majd onnan ir vissza a tiszteletesnek. Hadd tudja meg. Bandi egyre ezt hajtogatta.

Jött az ősz. Menni kellett a malomba. Persze a leghiresebb malom akkor Jósefü községben volt a szádellői völgy torkolatán. Az aggteleki csepegő barlang kiomló meleg vize hajtotta. De nem is adtak olyan nullás lisztet sehol, mint ott. Ebben a malomban volt egy herkuleserejü Gyurka molnárlegény. Ugy kapkodta a teli zsákokat, min mások a labdát. Negyednapra került ott r a sor, akárki is lett az illető. Addigra má megvolt a vásár. A molnárlegény is készül Amerikába. Ez már igen! Ilyen ember kel lett Bandinak. Ez már utitársnak való. Hoz zá még nem is valami ijedős természetü gye rek volt a Gyurka. Nem sokáig kellett Ban dinak tuldicsérni Amerikát, a molnár le mondott és már ott ült a lisztes szekér tete jén. Elindultak. Csak a szini határnál állot tak meg. Itt bucsuztak a kocsistól, aki maj nem szól semmit odahaza. Innen lenéztel arra a nagy és történelmi nevezetességü szé völgyre, amelyben kilenc falu huzódik meg A molnárlegény rákezdte: *Szin, Petri, Per kupa, Dernő, Háskut, Váralja, Lucska Bucska, Falucska, mind a kilenc egy kutya* Jót nevettek a rigmusos mondókán. Most a kocsi ment jobbra, ők pedig balra. A másik határszélen várt rájok három utitárs. Ott megpihentek. No meg vissza is néztek egy kicsit. Ugy délután volt az idő. Délesti csendes szellő fujdogált Imola felől. Énekszót hozott magával. Sziveket szaggató szoprán hangok énekelték a tulsó határban azt az éneket, hogy *"Jézus egy Főreménységem!"* Ugy mondták, hogy a falu legderekabb emberét, nemes Lenkei Ambrust temették akkor. Bandi lerogyott egy fatörzsre. Mintha a szivét szaggatták volna kifelé. Hallgatták, hallgatták. Egyszer már a végső strófa is elhangzott. *"Légy azért velem Jézusom!"* Már mind a szekérben ültek, már indulni akartak, mikor észrevették, hogy Bandi még mindég ott morfondirozik a hangyalepte tuskó mellett. Ismételgette az ének záró sorát. Erre volt a legnagyobb szükség. De a többi tán észre sem vette. De, hogy a lovak is mind hátra szegezték a füleiket, az már bizonyos. A molnár legény volt a legcsintalanabb, ujra rákezdte még egyszer a kilenc falu strófáját. Persze Kassa még akkor nem volt oly messzi, mint manapság. De azért a lovak ugyan prüszköltek. Mikor pedig vissza kellett fordulniok, sehogyse akartak visszafelé indulni. Hej, micsoda percek voltak azok!

KEZDŐDIK AZ UTAZÁS.

Menni. Kimenni mint Ábrahám, de nem tudják, hova-merre!? Gőzösre nem lehetett

ülni. Sok baj lett volna a csendőrökkel. Fel tehát gyalog Szentistvánra. Ott majd zónajjegyen tovább Oderberg felé. Mentek.

— Istenem! de miért is kell elmenni!

— De miért éppen bujdosva?

— Bizony mi már csak nem vétettünk senkinek.

— Azután miért is bámul minket minden ember?

— Megjárhatja még velünk valaki, szólal meg a Gyurka.

— Előre! erdőn, mezőn, árkon-bokron át. Ez a fő!

Egyszer csak egy alagut elé érkeznek. Bakteri minőségben itt akkor nagy ur volt a tót atyafi. Bandi volt a szónok. Előadja a kivánságát. A tót atyafi csak a fejét rázta. Csak egyet hajtott:... "Nye mozse!" Ezt a Gyurka is elértette.

— Megállj csak gézenguz szvatuklop ivadék. Nem tudod, hogy a mi utunk sietős? Azzal ugy elperditette az akadékoskodó tót baktert az utból, hogy a suttyomban átvett koronák is csak ugy repültek. Előre! Neki az alagutnak. És mentek. Már-már jól behaladtak, amikor Bandi visszatekintett. Ekkor látja, hogy magasratörő füstfelleg borult az alagut bejáratára. A tót atyafi pedig még mindig rendületlenül orditotta... "'Csekáj, csekáj, magyarczki!"

— No csak hadd orditozzon az öreg, majd magához tér.

— Hát mit okoskodik egy tót, még ha mindjárt vasuti bakter is.

— Hej, ha visszatalálok menni, mondja a Gyurka!

— Te, nézd! talán bizony felgyujtotta az a denevérfülü a bakterházat.

— Hszen az kellene még neki, hogy a magyar állam vagyonát égesse fel.

A CSAPAT HIRTELEN VISSZATEKINT.

— Uramfia végünk van! Jön a kassai gyorsvonat. Idetart az alagut felé.

— Teremtő Szent atyám, mi lesz most. Fölaprit bennünket. Előre? Vagy hátra?

— Most már csak előre! Ámérika felé, mert szembekerülni a vonattal az...

— Minden fáklya nélkül, neki a setétségnek! Rohanni előre!

— Dobjátok el a podgyászokat, hangzott a jelszó és ki hogy tud, fusson!

Már reszketett a tárna és dübörgött a föld. Már lehetett érezni, hogy az erős légnyomás szinte tolja magaelőtt az utasokat. Ugy repültek, mint a szélnek eresztett ujságpapirdarabok. Egy fülsiketitő éles "füty!" Közeleg a halálmadár! Egy rettenetes nyomás után valami nagy fényességbe rohan-

KOVÁCS ANDOR,
brownsvillei református lelkész.

tak bele. Se eget, se földet nem látott egyikök sem. A nagy sötétségről ugyan kifutottak, de a nyugovóra álló nap beletekintett az alagutba. Ez volt a legnagyobb baj okozója. Ki jobbra, ki balra le a vasutról. Persze az meg ott éppen magasan töltve volt. Kétoldalt békatenyésztésre volt alkalmas. Egyenesen bele a békanyálas tóba. Isten veled vasut! Szerencse, hogy nem volt tulmély a mocsár. Ekkor a kassai gyors egy fülsiketitő orditással jelezte, hogy átjött. Az utitáskák repülő roncsai fényesen igazolták a fütty helyes értelmezését. Itt már összeölelkeztek. Sirtak is egy kicsit. Ki egyet siratott, ki mást. Egy gyengébb dongáju csiz-

madia is volt a társaságban. Az egyre azt hajtogatta, hogy vissza kellene térni. Micsoda? Ezen az uton?... Te, még a gőzös előtt is majd a nyakad tört, hátha meg szembe mennél vele. Mi? Az kellene még. A csizmadia lemondott. Sárosan, kalapatlan, összekarmolt ábrázattal megindultak a vasuti pályán, mint az ázott verebek. Persze Szentistvánon nem volt ruhásbolt, de táskákat már éppen nem árultak ott, talán soha.

Siratásra méltó volt, különösen a vékony dongáju suszter. Már nem birt menni. A herkules molnár akkor csak a hóna alá kapta, mint valami könnyü csomagot és vitte, akár csak a héjja a fiát.

Szegény tót atyafi, jut eszébe az egyiknek. Bizonyára azért kiabált és ellenkezett az annyira!

— Ej, nem kell érzelegni. Mi utasok vagyunk. A másik pillanatban összeölelkeztek és hallani volt egymás szive dobogását.

— Sapkával, táskával nincs baj többé. Azokat eltakaritotta a kassai gyors.

Szerettek volna sirni egy kicsit, de nem tudtak. Pedig nem ártott volna. A szent istváni alagut csak akkor láthatott nagyobb hősöket, amikor a világháboruban a tót honvédek védelmezték. Azt mondják, hogy akkor ők is jól viselték magukat.

A társaság egyenként vette a zónajegyet. Mindannyian a suszter sapkáját használták. Öt ember, egy sapka: mondogatta a főnök. Végre jött egy másik vonat, melynek dübörgése azt az érzést váltotta ki belőlük, amit azóta Tehel László imigyen irt meg:

A HALÁLVONAT.

"Haragos, fekete, fekete... Dübörög, kattog a kereke... Zakatol, riogat, a vonat, a vonat... Arcokat cipel és harcokat... Gondokat, sebeket, ráncokat... Könnyeket, jajokat, bajokat... A vonat... a vonat"...

"Összehoz, elszakit szíveket... Biztat és
által és hiteget...
Céltalan célokra csalogat... A vonat,...
a vonat.
Uttalan utakon rohan át, Ködön át, vizen
át, havon át...
Hol áll meg, nem áll meg, iszonyat!
A vonat... A vonat!

Nagy Uram! hol a cél? hol a vég? "Temető"
dübörög a kerék!
Elcipelt életem siratom... Száguldó
vonaton...
Aztán majd eljön egy pillanat, Hirtelen
megtorpan a vonat,
Leszállok, átadom a jegyet... Csöndesen
elmegyek...

Viszel-e vonaton valakit... Aki bus,
miattam felsikit,
Ki könnyes szemekkel hajt fejet...
Utánam integet?... (*Tehel László*).

BESZÁLLNI! BESZÁLLNI!

Az ugynevezett MÁV. tisztviselője csak mosolygott a rongyos kis csapatra. De jól is tette, mert kéznél volt a herkules molnár legény. Egyebet ugysem tehetett volna. Félóra mulva podgyász vizsgálat. Hm, Podgyász! Ilyenkor egy-egy rémkép vonult át a kupén. Nem volt podgyász. De meg minek is az? Könnyen megtörténhetne, hogy gyanu alá esne, akinek sok a podgyásza. Igy most fölényben érezték magukat...

Másnap, mikor Oderbergben kiáltották, hogy Amerikába utazók befelé! Hogyisne! Nem kell ezeknek segitség. Kiváltképen olyan, aminőt ott nyujtottak. Neki a városnak. Utasok ezek. Félnapi bódorgás után egy morva suszter lett az átvezető Mózes. De itt ujból kezdődött az akasztófa humor. A Gyurka molnár azonnal a bánatos suszterhoz fordult és igy szólt: No te, ez a te rokonod, mert suszter. Ha ez minket becsap, veled együtt hal meg a kezem között. És ez nem volt tréfa.

De hiszen amott sem akart nékiek rosszat a tót atyafi, csak nem értették meg alaposan. Ezt már jobban kezdték tisztelni egy kicsit. Nagy mutogatás után megkötötték ugyan a szerződést, csak az volt a baj, hogy egyikük sem értett tótul egy kukkot sem. Hogy spacirozni kell, azt értették, mert hiszen ez volt a foglalkozásuk jelenleg. Egy-egy régi magyar krajcárt kellett kézbe venni. Indulás!

PRUSINCZKÓ—ANNABEREG!

Ez volt a direkció. Kettesével kellett menni. Neki a nagy világnak. Gyalog. Kora reggeltől késő délutánig. Csak menni, csak menni! Egyszer már egy város közel látszott. A morva suszter esernyője nyelével a levegőbe bökött. "Tam! Prusinczko—Annaberg." Még egy veszedelmes vámhidon kellett átszivárogni. Ezt senki sem ismerte, csak a vezető. Ide kellett szorongatni a régi magyar krajcárt. Ennyi volt a vám. Kettő közülök által jutott szerencsésen, mig a másik hármat elfogták és bekisértek a rendőrségre. A dámvadak ezrei legeltek itt az őszi buzavetéseken. Ezeket bámulták egy ideig. Azután fizetésre került a sor és szépen visszafordult a magyarok Mózese. De mielőtt végleg elbucsuzott, ennyit mondogatott még erősen hangsulyozva: *"Tri klopa curick!"* Valamit ez is jelentett. Sőt nagyon sokat. A három utitársat már elfogták és wisszatéritették!

MAGYAR PÁRBAJ A POROSZ VASUTI KALAUZZAL.

Most már Bandi és a herkules molnár csak ketten maradtak. Alig várták a vonat érkezését. Százszor is kinéztek egy perc alatt. Egyszer aztán csak megjött az. Mikor az ember mélységes részvéttel van valaki iránt, de ugyanakkor magának is nagy gond van a fején, hamarább téveszt. Itt is ugy volt. Berobogott a vonat. Be is szálltak az utasok azonnal. Sőt olyan pompásan berendezett kupét küldött részökre az akkori Vilmos német császár, hogy annak párja messze földön sem igen volt. Ők legalább azt hitték, hogy azt a berendezést egyenesen az ő részökre szerezte be a császári vasuttársaság. Ez már aztán nimetes gőzös, mondogatta a molnár! Nagyon felcsigázta azonban a kételyöket az a körülmény, hogy csupán két párra volt benne hely és még egy egész óra elteltével sem nézett be hozzájuk senki. Még csak a kalauz sem jött. De egyszer csak sivitanak a fékek és megtorpan a vonat. Az ajtó magától nyillik. Csinos porosz huszárhadnagy jön be rajta, nem szólt semmit, csak néha-néha gyanusan pillantott a két magyar felé. Ez már aztán katona!... Te micsoda extra mundur van rajta! Ráfogták, hogy az bizonyosan a nimöt császár fia. Az egyik magyar amugy is Vilmos baka volt, igy azonnal rokonság köteléke után tapogatóztak. A porosz tiszt mosolyogva rázta szép fejét, de nagyon udvarias volt. Kártyát és konyakos üveget vett elő. Most már csak kacsintani kellett. Ment a német társalgás, mint a karika csapás. Órák teltek igy el. Egyszer csak nyillik egy középajtó. Egy métermázsás kalauz tolakodott be rajta. A huszártiszt előzékenyen köszöntötte. Miután a kalauz kezében levő jegycsiptető gyorsan kattogott, a molnár a jegyét át is nyujtotta neki. Mikor a kalauz a jegyet megpillantja, azonnal elkezdi mondogatni a molnárnak... *"Ja, Ja! Hungarish Curick!"* A molnárnak azonnal eszébe jutott amit a morva suszter mondott a vámhidnál és azt hitte, hogy őt is vissza akarja toloncoltatni a kalauz. A vonat szinte repült. A kalauz visszafelé mutogat. Mit akar ez a nimöt? Ja bizony! ha annak a háromnak curick volt az jó volt, mert azok nem akarták megfizetni a kalauzolási dijat! De hát, hogy mi mennénk visszsza. Az már nem! Mi Ámérikába akarunk menni! Az pedig ha akarja tudni az ur, nem hátrafelé, hanem előrefelé van! Érti? Tudja ezt az ur? A kalauz már-már dühbe gurul. Karon akarja fogni a molnárt a sikerült szavalás után. Hohó! nem ugy van az komám! A kalauz mutogat és beszél. Hangja mindig jobban-jobban emelkedik. A molnár egykedvüen ül a pompás ülésben fogódzva. *"Currickh! Curickh! Hungarish!"* ordit a német. Közben cibálni kezdi a molnárt, aki ugy ül helyén, mintha odaforrasztották volna. Ember kellen ahoz, komám, nem nimöt!

A porosz tiszt a hasát fogta ugy röhögött, közben hamiskásan intett a kalauz háta mögül, hogy ne engedjen. A molnár fölfogta a drótnélküli közlekedést és még jobban ellenkezett. Persze virágos magyar nyelven tiltakozott. A kalauz dühösen megfordult és a kis játékasztalon levő másik jegyet is fölkapva, éktelen lármában tör ki. Egyre csak azt hajtja, hogy *"Curickh! Hungarish! Curickh!* A porosztiszt néhány márkát dobott az asztalra, de nem szólt semmit.

— Ez is jókor gondolt arra, hogy kártyázni kellene — jegyzi meg az egyik magyar.

— Isten néki no, Bandi is kicsapott egy csomó német aprópénzt. Hiszen ez ugyis olyan, mint a pelyva. Az oláh cigányok nyakába való ez koloncnak. Ha elnyeri, hát legalább nem lesz vele baja senkinek. A pohos kalauz ugy pöfögött, mint a boros hordó. Abban a pillanatban, mikor a porosz tisztnek erősen magyarázza németül, hogy mi is volna a baj, akkor a molnárlegény felugrik helyéről és fenyegető állást foglal el a kalauz háta mögött... A porosz tiszt intett szemével, hogy nem szabad. Egy pillanat alatt azonban csak átnyujtja névjegyét a kalauznak. Pompás kis zsebtollával csak annyit firkantott a névjegy hátára: *"Rapport! Ratibor!"*

A kalauz átvette a névjegyet és kirohant. No most! Felugrik a molnár és elmondja, miszerint ha a pohos kalauz még egyszer visszaszemtelenkedik, ő vagy kidobja, vagy pedig ugy a padlóhoz teremti, hogy nem igen kerül a sor arra, hogy majd a ratibori állomáson párbajra menjen vele a huszártiszt. Ő ugyanis azt hitte, hogy párbajra hivta ki a névjegy átadásával. Segitettek neki elhinni, hogy az bizony olyanformán akarja elintézni az ügyet. A vonat robogott. A molnárlegény magában dohogott. Egyszer csak oda áll a porosz tiszt elé és igy szaval: "Hadnagy uramnak alássan jelentem, én akarok megbirkózni a kalauzzal a ratibori állomás udvarán! Esküszöm rá, hogy ugy odateremtem, hogy a várost azonnal elönti a sárgalé!" A hadnagy rettenetesen élvezte a bejelentést. A zöldszinü konyakból erre már csorditott egy kicsit az ezüst pohárkába. A Gyurka bár nem élt szeszes itallal, de ennek a nemvárt megtiszteltetésnek még sem lehetett ellentmondani. A porosz tiszt ravaszul hunyoritott az egyik szemével. A kártya asztalon levő néhány márkát visszacsusztatta zsebébe. Intett Bandinak is, hogy pakkolja össze az aprópénzét. Még akkor sem mondta mit akart a pénzzel, csak hanyagul hátradült és ugy röhögött! Haragosan dübörgött és kattogott a vonat! Ratiborig meg sem állott. Minden hosszunak van azonban vége. Igy a vasutnak is. Már az izgalom is kezdett csillapulni, mikor erősen fékezett a vonat. Megállnak, kiszállnak és látják, hogy a kalauz sietve megy a váróteremen át a főnöki irodára. De a huszártiszt is nyomon követi. De a molnárlegény sem marad ám nagyon hátra. Leveti felső kabátját és készül a döntő birkózásra. Addig a kalauz elmondotta a történetet. Hozzá tette, hogy meg nem engedett osztályban utazó idegenekkel lévén baja, a hadnagy ur az idegenek pártjára állott és őt idekényszeritette. Külömbözet? Kérdi a hadnagy. Négy márka, szólt a főnök. A hadnagy nyomban lefizette a nyolc márkát. Miután igy szólt: Kérem ezt a vonaton is meglehetett volna mondani... sarkon fordult és a kalauznak a következőket mondotta mosolyogva: "A baj kérem ott volt, hogy Ön gorombán currikhot kommandirozott ezeknek az uraknak, már pedig a magyar bármennyit is kellene fizetnie, avagy talán meg kellene halnia, azt is megtenné; de nemchurikkol." A főnök intett, hogy minden rendben van. Megmondotta még azután, hogy Németországban nem lehet harmadosztályu jeggyel első osztályu páholyban utazni. No de örült a kalauz, hogy igy megszabadult, hanem még talán a molnár is. Ilyen a magyar-német barátság néha! Háborus időben mindig együtt, békés időben mindig egymás ellen suhogtat.

EGY ÉRDEKES MAGYAR-ÁJRIS ÖLELKEZÉS.

Ezerkilecszázegyet irtak akkoriban. Torturával vetekedett az utazás. Mit az ókori özönviz negyven nap és negyven éjjel jöttek, közben sok fogadást tettek arra ézve, hogy csak a halál választja el őket egymástól, amig a célt el nem érik. A cél egy kopertára volt irva értelmesen. Hamburgtól New Yorkig csupán 18 nap és tizennyolc éjjel tartott átjönni. Az a hajó azután el is égett. Persze okosabban tette volna, ha azelőtt ég el. A hajójegy már akkor is drága volt. Hetven amerikai dollár. A hajó utasai eltökélték, hogy nem is a jó irányba megyen talán a hajó. Rémmeséket is tulszárnyaló élet volt az. Október ötödikén bucsuztak el és már november 14-én reggel ugy két óratájt itt voltak valahol Ámérikába. Ezt onnan tudták meg, mert kitessékelték őket. Egyszerüen letették és otthagyták a pusztaságban. Bundás hó boritotta a földet. Csipős hideg szél fütyölt. Kopottas kezdett lenni a testi öltö-

zetük is. Egyetlen magukkal hozott emlék egy nádvessző volt. De ezzel nem igen lehetett védekezni a mardosó szél ereje ellen. Mikor már a vonat elpöfögött, csak akkor látják, hogy... se falu... se város, csak egy bódé. No Istenem! A bódéban ketyegett valami. Távol farkas vonitáshoz hasonló kutya hangok ugattak.

— Itt valami ébresztő óra ketyeg, mondja a molnár.

— Ördögöket ébresztgetne itt az óra. Sürgönykészülék volt.

— No de hát ez lenne az állomása Amerikának?

— Az a. Még az ajtó sem volt belakatolva rajta. A sarka azonban nem is annyira nyikorgott, mint bőgött. A két utas betolakodott. A terem közepén egy nagy repedezett oldalu kályhában égett a tüz lassan. A repedéseken kilövelt gáz undoritó illatot árasztott szét.

— Hanem azért furcsa ország lehet ez. Még az üresteremnek is fütenek itt? Elkezdtek hát melegedni. De csakhamar megkérték őket az álom. A szép szabásu hazai csizma azonban annyira szoritotta már a Bandi lábát, hogy nem birta tovább. Negyedik éjjelre nagyon lekivánkozott volna. Igen ám, de itt nincs fakutya. Otthol maradt.

— Huzd le a csizmámat molnár, te ugyis erős ember vagy.

— De ülj valahová biztos helyre, mert igy beboronálom veled az egész állomás belsejét. Kinéztek hát egy jó helyet a szegeletben. Világitás nem volt a teremben csupán annyi, amit a repedezett kályha oldalán kipislogó lángoktól lehetett kapni. A teremben körül erős tölgyfa ülések voltak beépitve. A Lincoln idejéből valók lehettek.

— Itt ebben a sarokban jól meg lehet kapaszkodni. Huzzad! A molnár elkapta a Bandi lábán a csizmát, hogy lehuzza egyikettőre, mint szokta. De ugyanakkor egy boldogtalan ájris, aki a sötét sarokban feküdt és akinek véletlenül éppen a fejére esett az ülés, iszonyu erővel karolta át a lehülőt. A molnár teljes erejével huzta a csizmát. De az ájris rémületében annál jobban szoritotta a Bandi derekát. Az ember már majdnem kettészakadt, de a csizma még meg sem mozdul. Rémes hörgés hallatszik a sötét teremben!

Karmol is, harap is. Mi az arkangyal lehet itt?

— Megállj csak! Nem valami emberevő Indián lehet az? Ejha! Azt már később meg lehetett állapitani, miszerint azt nehézményezte, hogy valaki az ő bagósajtolójára telepedett. Hogy mit kurjangatott? Azt nem lehetett érteni. Bizonyos, hogy nem iimádkozott. Na hát jómadár most magyar kézbe kerültél! A molnár abban a hiedelemben, hogy csakugyan vademberrel van dolga, teljes erejét összeszedte. Egy-kettőre az egész bagázsia a kályha előtt volt. Akkor az ájris elkezdett mekegni, mint a bakkecske. Álmából felriadva, szinte a hideg rázta ijedtében és dühében. Vesztére még támadni akart. Akkor a herkules molnárlegény elkapta a derekát, megforditotta vagy kétszer a levegőben, de ugy hogy a fene hosszu lábaival még a kályha csövet is elsöpörte. Most jött még csak a hadd-el hadd. A lángok kicsaptak a kályhából. Nem volt már sötét a terem.

— Jézus-Mária-Szent József kigyul a terem. Mi lesz most? A molnár kiszaladt az ájrissal. Letette valahol. Megkezdődött a tüzoltás. Sikerült. Volt ott egy nagy cines bádoglemez. Arra annyi friss hó ráfért, ami éppen elég volt a csövek lehütéséhez. De ekkorra mivé lett a terem? És az ölelkezők hogy néztek ki? Azt csak el lehet képzelni. Friss hóban lemosódni! Kitakaritani a termet! És mégis csak nem akar virradni. Nincs baj, mert sikerült minden fogás. Ha az ájris fölülkerekedik? Akkor kettős halál lett volna. Igy nem esett emberéletben kár. Haj, micsoda egy éjszaka volt ez!

JÖN AZ UJABB VESZEDELEM.

Többen jönnek. Lámpásokkal felszerelve. No molnár! Most már mi lesz? Gyurka készen volt a legrosszabbra. Ha ezekkel is össze kellene ölelkezni, azt is megteszi. Borzasztó, hogy milyen bajokba keveredik az ember ebbe az Amerikába, saját hibáján kivül is. Még föl is akaszthatják az embert, mielőtt célhoz ér. Megnézegették a cimet. Kicsit az is kormos lett, de olvasható volt. Már közel jönnek. Fütyörésznek. A molnár az ajtóra állott. Ha az emberevő Indiánust

hozza, a büne akkor most már majd szabad fogást csinál. Négy-öt ember siet. De ezek mintha más alakok lennének. Már pirkad is kissé. Bádogedényt lóbálnak a kezükben. Arra van akasztva a lámpás. Fölugrálnak a vasuti vaggonokra. Föltágitják a fékeket. Csikorogva mozdulnak a vas szörnyetegek. Hohó! ezek bizonyára fékezők! Mikor már kezeik nem birták tovább, akkor olajos kanócokat szednek elő és tüzet gyujtanak a vasuton. Közben elkezdik kiabálni. "Eleanora!"... "Dáler"... "Viszki". Ennek a magyarázatját igy adta meg a molnár.

— Te, tudod mit? Innen a vonat Eleanorára még egy dollárért visz ki. Odamegyen hát a molnár és igy szól az egyikhez. *"Eleanora, Dollár-Viszki?"* "Yes" volt a válasz. No akkor itt van a dollár. Mutatta a cimet. Bólintottak rá. "Gut?" — kérdezgeti őket tovább. "Gut!" volt a felelet.

— Na hiszen ezek már selyem gyerekek! A dollárral egy elkityagolt. Majd hamar visszajött. Sárga folyadékot hozott. Kihuzta a dugóját és kinálta a molnárt. Megszagolta. Csak ennyit mondott... "Fuj de kutya büdös!" Otthon csak a görény iszik ilyet a hidlás alatt. A fékesek csak egyszer szoritották a szájukhoz. Az üveget messze eldobták. Micsoda pocsék népség! Azt a szép üveget csak eldobja! Nem is lesz ezeknek soha telekbirtoka, egynek sem. Nagy zördüléssel kapcsol be a mozdony. Indulhatunk. Beszállani a szenes és kokszos vasuti kocsiba! Hej, ha ezek valahová rossz helyre visznek, egy életem, egy halálom, hogy mind agyonverem, mondogatja a molnár. A borotva nem metélhet jobban, mint a szél ereje, ahogy hasitott. Induláskor olyat rántott a mozdony a vaggonokon, hogy az utasok mind rakásra hullottak... No az anyád! Fölugrált mind. Kimászott a vaggon tetejére. Ugy ment, mint a majom a kötélen... A hegyek, az erdők visszhangozzák a mozdonyok erős füttyentéseit és a száz és száz acélvaggon dübörgéseit. Egyszer csak olyan mély séhajfélét lehetett hallani, mintha csak a tulvilági lelkek nyszörögnének. Már megint baj van? Semmi, csak a gőzfékek kikapcsolása hangzik ugy. Megáll az acélszörnyeteg. Ki kellett szállani. No jó Istenem és ez itt? Lángnyelvek jönnek a földből?... Megérkeztünk volna a pokolba! — mondja a molnár! Ehj, nem lehet az. Hiszen mégis csal vasuton jöttünk, mondja a másik. Kisebb mozdony futkos a lángok között. Emberek le és felugrálnak reá. Nem fogja őket a tüz nyelve.

— No, érted most már, hogy *Sidrák, Mizsák és Abednégó,* hogy maradt meg a tüzben? Az már igen! Az uj jövevényre rá se hederit senki. "Grinór" ennyit lehet hallani

— Mert mivelhogy itt magyarul nem beszél senki, állapitja meg a molnár... Igy bizonyos, hogy a pokolban nincsenek magyarok.

AMERIKÁBAN MIREVALÓ A CIM?

Először, másodszor és harmadszor csakis arra, hogy az amerikai postás kézbesithesse a jól cimzett levelet. De arra, hogy valakit a cimje után valaki fölkeressen? No azt már senki meg ne próbálja. A falu végén itt is ott is ki van ugyan irva egy deszkadarabra, vagy pléhmetszetre a telep neve. Több nincs. És az állomások is igy vannak. Európai elmélet: *Név, Város, Utca, Házszám* stb. Tehát az uj jövevény is igy indul a cimzett után. Megboldogult Varga János mikor jött, mint ujonc, egész uton mindig a cimet tanulmányozta. Meg is fejtette ő a maga észjárása szerit. Ezt a cimet: *Veres József, P. O. B. 175, Eleaora, Pa. U. S. A.* igy értelmezte:

Veres József ur, Pennsylvánia Ország, Baloldal, Eleanora utca 175, Paradicsom, Uj, Sárga Ablak. Mikor megérkezett, Reynoldsvillében lökték le a vonatról. Ő szentül azt hitte, hogy már a tett helyén van. Hozzáfogott azonnal keresni a cimzettet. Talált is egy Eleanora street 175. számot. Onnan elutasitották. Kevés utca volt, honnan ki nem verték. Végre is elfogták és kitoloncolták a város végére. De csak nagy üggyel-bajjal szabadult tőle egy angol asszony, akinek házán az a szám volt. Ott azonban, ahol már a házszám mellett még az ablak is sárgára volt festve, nem engedett. Gunyosan nevetett az asszonyra. Hehehe! tudom már én mi a baj! angol asszony a Józsi felesége? És nem akarja, hogy az urát láthassam. Hehehe! Tudja maga lelkem? nem lesz az én ujjasom mindig ilyen rongyos mint most! Ha szólt

alamit az asszony?... Nono! Megtudom ni irni a feleségének. Jó lesz? Különb asszony az mint maga ugyis! Persze, hogy beárták a boldogtalant. Katonai láda, hazai eckes bornyukötélbe, somfabotra akasztva, még a börtönbe is mindig a hátán volt. Ilyen ormán járt itt a molnárlegény is. De meg ok más is. És még mai napig sem változtatnak a cimeken. Brownsville vidékén keresse meg az ujságügynök az előfizetőket. Szarvas Palitól hallottam, hogy ez lehetetlen! Ő pedig már nem "zöld".

MOST JÖN MÉG A FEKETE LEVES.

Addig jártak az uj jövevények egyik utcáról a másikra, hogy már egymást sem ismerték a nagy éhség miatt. Egy nagy házból jó illat csapott ki. No ide bemegyünk, gondolták akármi lesz belőle. Ez a nagy ház Hotel volt. Az ebédlőre nyitottak. Asztal mellé ültek. Csinos lányok jöttek, étlapot hoztak. No most molnár! No most Gyurka! A szervirozó hölgyike szépen lassan beszélt. Az ujoncok még szebben hallgattak. Nem mertek a szemébe nézni a szép lánynak. Miután hát semmit sem rendeltek, mindent elhozott nekik, ami az étlapon volt. Olyan tálcán hozta ki elébök a sok apró-cseprő cserépedényt, hogy odahaza bármely vándor csuporkereskedő bátran vihette volna a feje tetején, faluról-falura árusitani. Az első kérdlés: mi a mennyei angyalok játékszere lehet ez a sok apró edény? Odahaza kétnapos csibéknek adnak ilyenekbe, köleskását és vizet! Sorra nézegetik. Csupán egyet ismernek ffel. A feketekávét, no meg a cukrot. Volt azonban az asztal közepén egy edény, ami a buboskemencére emlékeztette őket. Ez messze fölötte emelkedett a többi cserépedénynek.

— Vajjon mi lehet ebben? Hogy kellene ezt fölnyitni? Semmi fogantyuja! Hopp! Ilyuk van ennek a tetején!

— Te, ebbe kell beledugni az ujjadat és ugy fölemelni a porcellán kupát.

— No hát én föl is nyitom. A buzakenyértől tömpére hizott ujját bele is dugta a molnár azonnal. No de bele is szorult kissé. A lyukon kiomló gőz pedig alaposan leforrázta az ujját. Gyorsan ki akarta rántani, de a porcellán bubos kemence teteje akkor messze repült. Tyhü! hogy a gáz vesse fel! Szerencse, hogy az edény erőre volt épitve. *"Hot Cake"* volt benne. No de most már a lányok! Mit csináltak azok a konyhán! Valósággal nyihogtak.

— De voltaképen mit tudnak azok annyira röhögni?

— Katonaviselt emberek ezt a jelenséget tulhizelgőnek ismerik. Talán bizony az első reggelen mindjárt olyan helyre kerültek volna? Az nem lehet. A konyhán sürgő-forgó lányok magaviselete azonban mai napig is titok maradt. Visszahozta ugyan a molnár a porcellán bubos kemence födelét. De miután fölfedezte, hogy abban az edényben *"Ángol palacsinta"* van, le sem boritotta többé. Megkezdődött az étkezés. Meglehetős gyorsan fogyott minden. Mikor sorra ették a sok apró tepsik tartalmát, az ostyára került a sor. Tömpe kés hegyére vették és óvatosan egymás nyelvére helyezték el az ostyát. Akkor tünt ki, hogy az vaj volt. Már a fekete kávé is rendeltetési helyén lett volna, de még volt egy edény, melynek tartalmát eddig nem sikerült megismerni. Egy fürjebegyü kis fehér edényke volt ez. A bögrecsináló bizonyára tudta már előre, hogy mit fognak benne tartani, de miután ezek sem a magyarok közzül szoktak kikerülni, igy a felirást valami idegen nyelven mázolta rá a szegény. Igy szólt az irás a bögre oldalán: *Cream*... Ez magyarban két szótag, angolban egy. Belepillantanak és látják, hogy még abban van a fődolog. *Édes tej teteje!* Igen ez meg már magyarban hat szótag! No, te magyarban kimondhatatlan...cream... ide csak. Miután már semmi sem volt az asztalon, ezt megitták külön. Ugyis egy helyre mén az. Bizonyára ők a kávéval isszák. Dehát maguk keverik össze az asztalnál? Igen, igen! Hogy az uj jövevény még nem tudja a főzés módját az első reggel? Az csak érthető ugye?! És mégis a lányok pukkadásig voltak odabent. Most, alighogy a fehér szalvéta letörölte a magyar bajuszra ragadt ámérikai tejpillét, jön egy hölgyike. No, most fizetni és menni a szerencsétlen helyről! Az egy-egy dollár már kint is van az asztal sarkán. Illedelmesen elébe tolják a kisasszonynak. A leányka nem szól semmit, csak irul-pirul és szedegeti a maga cserepecskéit. Mikor mind

rajta volt a rózsás szállitólapáton, fölkapta tenyerére az egészet és válla fölé emelte az egyik kezében. A pénzt vissza tussolja kissé és igy szól: *"Pay the Boss."*

Igaz, hogy a leányka is fülig pirult, de a molnárlegény nyakán kidülledtek az erek attól a rettenetes gondolattól, hogy most már csakugyan nem jó helyen járnak. A leány besietett a konyhára. A két urfi ott ült az asztal mellett. Kocogtatva a dollárt az asztal sarkához... Akkor kinézett egy másik lány... Oh, rettenetes! hiszen ezek tényleg többen vannak. De senki más, csak csupán ezek a lányok? És mind oly szépen, tisztán elegánsan öltözve. Ez megfoghatatlan. Összedugták fejüket! Most valamit terveznek. De vajjon mit? Ők bizonyára nem tudják azt, hogy a magyar ember nem távozik, amig nem fizetett. Innen meg nem mozdulhatnak. Majd kijön valamelyik és fölveszi a pénzt. Egyszer aztán ujra nyilik a konyha ajtó. Mindkét dollárt tisztán látták ők a kiszolgáló ablakon. Ugy fejtették hát meg a dolgot, hogy bizonyára mindkettő el akarja ott költeni az egészet. Ugyanazon a szállitó lapáton egy másik kislány, ugyanolyan rendbeli élelmet hozott ki és lepakolta az asztalra. A két utas széjjelnézett. Már szivesen kiléptek volna. Igen, de a négy ajtó közül most már nem tudták meghatározni melyiken jöttek be. Isten néki megyünk, szólt a molnár. Baj lesz már itt mindenképen. Hagyjuk az asztalt és hagyjuk a dollárokat. Fölkeltek és kifelé siettek. Persze nem köszöntek csak kézzel intettek. A gonosz molnárlegény csak az ajtóból küldött "puszit" az ujjahegyén. Több csinos női fejecske jelent meg az ablaknál. Könnyeztek a nevetéstől. De vajjon kit és mit nevetnek? Van ezen valami röhögni való? Éppen semmi. Sőt... amikor az ajtón ki akarnának lépni, akkor belépnek egy másik terembe. A sörmérő volt. Itt egy hazai mészároslegény fogadja őket. Markolatra készült két nagy pohár sör már ki van téve. Fölkinálás után ez is lemegy. Menni akarnak, mert itt már nem szeretnének ujabb bajokba keveredni. Hohó! nem ugy van az. A csaposlegény elébök kerül szépen és egyiknek is odatartja az öt ujját meg a másiknak is. Beszél-beszél, de kitudja mit beszél. Most már biztos, hogy megakarnak rabolni, szó a molnárlegény. Öt-öt dollár? Hiszen kettő jöknek sincs annyi. Roppant szeretnének a kudni, de nem lehet. Botrányt csinálni az még ugysem lehet. Kirakják hát mindkette az összes pénzüket a potrohos bártender elé Itt van! Nézze az ur! Ennyi és nincs több Vigye mind! Legyen vele szerencsés! Ilye pertinenciát még ki látott!? Az ánglius csak mosolygott és töltötte a poharakat ujból. N hiszen még csak az kellene! Hozzá ne nyulj volt a jelszó. "Apádat tedd bolonddá! M rajtunk akarsz meggazdagodni hé? Mi Csak idd meg magad! Lakj jól nyakig Pukkadj meg!" stb. szép jókivánságok han goztatása közben huzódtak az ajtó felé. A csapos legény incselkedett volna még szive sen tovább is, de a molnárlegény már kezdt mozgásba hozni jól fejlett karjait. A csapo akkor kivett "tiz centet" és a többit erőne erejével visszapakolta a vándorok zsebébe Azok kimentek. Összenéztek. A komoly fel lépésnek mindig van foganatja! Ugy-e! Sok szék volt az ámbitoson. Mind üres volt Letelepedtek hát egy kicsit. Hej, az a sóhaj ami innen felszállott! Amint itt töprengene az ámérikai buta cimrendszer felett, egyszer csak egy asszonyka jön ki a szomszéd házból. Kötényéből szórogatva valamit a tyukok elé. Közben sebesen kiabálja: *"Csiki-csiki-csiki!"* A molnárlegény kezdi ujra: Hát csak kibagózott velünk ez a gézenguz zsidó. Szárnyasok repülnek az asszonyka felé. Na, hát a tyukok is értenek ángolul! Vajjon ez a kedves néni milyen nyelven beszélhet még? A bogárszemü asszonyok rendesen tudnak magyarul is, mondja a molnár legény. Az asszony odafordul. Az idegenek fölállanak". Jóreggelt urak! talán bizony valakit keresnek ugy-e!? Ugy látom maguk lelkem magyarok!" Itt az angyal beszél hozzánk Te!" Mindketten ott teremnek a nagy lánccal ékesitett kiskapu előtt. Az ajtó fölötti szám 175? Közelebb lennének a célhoz? Kiveszik a cimet, átadják az asszonykának. Mosolyogva mondja: Tessenek beláradni. Mindjárt itthol lesz a Józsi bácsi. Igen? hát itt lakik? Itt lakik ő lelkem, mióta kijött az országból. Letelepednek a vándorok. Kinéznek az ablakon. Ott van a nagy Hotel. Hej, ha ez az asszony tudná! Csak egy szót se,

emmiről. A konyháról hirtelen becsap a pittott malacpecsenye illat. Pecsenyeillat! Miven régen nem élveztük ezt, mondja egyik. No de ha itt is ujból kell kezdeni az evést, akkor mi lesz, folytatja a másik? Kinéznek ujból az ablakon. Sok kormosképü embert látnak. Érdeklődnek a falu népessége iránt. Az asszony bizony nem igen tudta. Mennyi kéményseprő! Nagyváros lehet ez mégis. Az asszony mosolyogva mondja: Nem kéményseprők azok lelkem, csak "májnerok". Hm. Csak? Ezt az egyet megint nem értették, de megelenyugodtak.

Kint zörej hallatszik. Tizennégyágu vasvillák ágaira akasztott csiga és egyéb szerszámok a ház külső oldalán levő spernát szegekre repülnek. Józsi bácsi jött meg. Nagy volt a meglepetés. A kokszárok kezei olyanok voltak, mint odahaza a lovak patája. Ujjaiknak minden ize csontig berepedezve. Mintha vaskeztyüs emberekkel kellett volna kezet fogni. Mikor a tizenkettedik kokszár is megérkezett, már a molnár is nézegette az ujjait. Ugy megszorongatták, hogy szine felpöffedt a jobbkeze. Végre megjött a gazda is. Őt csak "Gyula bácsi" néven ismerte mindenki. Pár óra mulva már megtudták, hogy Gyula bácsi főszolgabiró volt Magyarországon! És itt? A kemencék durván tapasztott bejáratait simitotta. Furikját maga előtt tologatta. Sokat elsimitott, de nagy bünét nem tudta elsimitani. Könnyek között mondotta el pár évvel ezelőtt. Csak halála előtt pár perccel. Gracetownban temették el. Ő már megérkezett a harmadik világrészbe is. Megsirattuk sokan. Isten legyen néki irgalmas! Otthol felhevült állapotában lelőtte sárnokát. Otthagyva családját, mindenét, idemenekült. Mennyi drága magyar élet pusztult itt el! Mennyi bujdosó talált itt menedéket! Csak Isten tudja.

Eleanora akkor virágzó magyar telep volt. Most hirmondónak csak egy magyar család van még ott a bozótban valahol. Házainak százai összedülve, koksztelepe szétrombolva, bányái vizzel elöntve, vasutai fölszedve. Eleanora ma már hasonlatos az elsöpört faluhoz. Ennek ma harmincegy éve. Akkor a sok száz magyar között olyan kereskedők voltak, akik hegyesfülü paripákon jártak az ajtók elé. Már ezek is régen elutaztak innen. Most acélparipákon száguldanak. Volt miből gazdálkodni. A rossz nyelvek szerint fél milliomosok lettek. Nem baj, hiszen ezek is magyarok és abauji magyarok voltak. Most már itt nincs kivel beszélni, csak a nagy temetőben meghuzódó siremlékek mutatják, hogy hányan végezték el az utazást. Szegény Varga János is ott pihen valahol. Őt a bányakő zuzta halálra.

Minden magyar halottat magyar énekszóval, magyar imádsággal, magyar református lelkésszel kisértek ki az utolsó állomásra. Pennsylvániában akkor volt már kettő. Pittsburghban és Johnstownban. Volt két hatalmas párt. Egyiknek is, másiknak is volt vezére. Az egyik vezér Ronyecz István még él. A másik Dienes bácsi, ugy hallottam elköltözött. A sereg szétoszlott. Az egyletek is beleutaztak a nagyobbakba. Egy Gáll nevü "hazai csendőr" is sokat hallatta itt szavát. Ő Tisza Istvánt akarta mindig utánozni. Porcellán nadrágban járt volna itt is. Bridgeportra is sokan elutaztak. Most is vezető emberek.

A sok magyar felirásu siremlékek azt mondják nekünk, hogy aki itt munkálkodott, aki erre utazott... aki itt elesett, Istentől légyen megáldva! Akiket egy vesszővel kezökben hozott át az Ur a nagy Jordán vizén az uj Kanaánba, itt megszaporodván csodálatos dolgokat cselekedtek az Ur nevében!

Vándor magyar testvér! Szülőfalud egyik világrészben, mostani lakóhelyed a másodikban van, de pihenésed nem volt és nem is lesz, csak majd a harmadikban. Már ez sem lehet nagyon messze. Csak készülj, szüntelenül készülj a bemutatkozásra. Ki tudja ezt hallja az egyik. *"Távozz tőlem!"* ezt mit szól majd a nagy Főnök, ha visszatérünk Hozzá? Kettő van ki irva. *"Jól van!"* hallja a másik.

AZ ŐS ISKOLA.

Borus hazám fénylő hatalma,
Eszmények szent földje: PATAK!
Lángoló lelkek kincses anyja,
Téged boldognak mondalak;
Minden fiadnak szent ez ünnep,
Királynőül szivére ültet.

Ily trónuson nem ült még Muzsa,
Mert hozzád hasonló ma sincs,
Hajlong előtted, mint a buza,
Ki nemzetednek drága kincs,
Hogy áldását ma visszahintse,
Reád: KÁLVIN szellem-gerince!

PERÉNYI és PÁLÓCZIK lelke
Kéklő magasságban dalol,
RÁKÓCZY, áldott szivére lelve,
LORÁNTFY előtt meghajol,
Sugárzó lényük zengve lebben
Nagy századokra hirlő tettben.

Hitnek, erkölcsnek, ismeretnek
Nagymultu mécse itt lobog,
Szomju lelkek nagy utra kelnek,
Vonzák a Krisztus-boldogok;
COMÉNIUST, KÖVYT ha hallják,
Isszák a jog varázs hatalmát.

Dalos lelkét ős iskolánknak
Vissza költők lantja veri,
BESSENYEI s TOMPA Mihálynak
Kélnek szellem-testvérei;
CSOKONAI, ERDÉLYI zendül
Az öröklét ivén keresztül.

Innen buzog balzsam patakja
A Szentirásnak magyarul,
Az "ISTENES-VÉN-EMBER" ajka
Igét, hü nyelvet itt tanul;
Kutjából a szent Örömhirnek
Gyógyirt, erőt, hitet meritnek.

KAZINCZY nyelve innen csordul,
Mint hegytetőn a tiszta ér;
Szép lesz virágtól, zsenge lombtul,
Zokogva mig tengerbe ér;
Ma csengve-bongva sir az ének
Mélység, magasság Istenének.

SZABÓ LÁSZLÓ.

KOSSUTH lelke itt gazdagul meg,
Ez égbe nyult Mondó-hegyen,
Kigyul, mint az arany napu regg,
Hogy világ-csodává legyen;
Patak emlőin lőn az álma
Népmilliók szabadság vágya.

SZEMERÉNEK jogszellemét itt
Magának jegyzi el a hon,
Kit, mig lelkében félre értik,
A költészet sas-szárnya von:
Mikor honát véresre verték,
PATAK hite ringatta lelkét.

Innen zokog világra TOMPA,
Mikor vérzik az árva test,
A gólya szárnya messze hordja,
Mit képekben sziviünkre fest,
Hajója mig megáll a révben,
Egy nemzet haldokol szivében.

Itten lobog a hármas fáklya:
HIT, HAZA és EMBERISÉG!
Hőst és embert formál a lángja,
Kikben KIRÁLY a lelkiség;
Ez iskolát ha megszeretted:
Isten-mosoly virul ki benned.

Ha szivünk trónját e Királynő
Csak egyszer is elvesztené,
Pokolba hullna e határkő,
S hazánk lelke halna belé,
Nem lenne itt hajnalhasadta,
Meg ős fajunk szive hasadna.

Nem zengne dal, hit, élet, álom,
Gyászdalt zokogna a remény,
Szabad szellem helyett a járom
Bus terhe lenne vad-kemény; —
E nemzetet ha fény emelte,
Mindig PATAK volt büszke lelke!

NYELVÜNK feddő próféta-báját
RADÁCSI ormán éri el,
Magasztos, szent, költői szárnyát
Himzi az Ur igéivel;
Mig annyi korcs a hitre támad,
Ő népünknek uj Bibliát ad.

Hagyományok s ős tiszta vágyak
Csillaga itt tudós, tanár,
E birtokban mig hiven állnak:
Életté válik a halál!
S mig szent kövén diákok járnak,
Nem féltem én MAGYAR hazámat.

Virulj, lobogj eszményi bajnok:
Négyszázados magyar Gigász,
Zendüljenek lapályok, halmok,
Ha uj harcra hősen kiállsz;
Benned Isten célját kiterni,
Ki birna téged földre verni?

Ki kebleden nemzet-erővé
Sarjad fel, sirig nem feled,
Édes anyjának vall örökké
S megkoszoruzza szent fejed...
Lélek formáló dajka-bőség!
Istené itt minden dicsőség!

Szabó László.

"Az ős iskola" cimü költeménnyei Szabó László franklini (N. J.) ref. lelkész az első dijat nyerte meg a sárospataki ref. Kollégium által a nevezett főiskola 400 éves jubileuma alkalmából meghirdetett pályázat alkalmával. Ezt a pályanyertes munkát a szerző maga szvalta el Sárospatakon. A jeles költő neve a földkerekség összes könyvolvasó magyarja előtt jól ismert. Amerika magyarsága büszke lehet, hogy Szabó Lászlót közelebbről mondhatja a magáénak. Szerk.)

SZENVEDÉSEK ÖRÖME.

Nem Isten van itt én érettem,
Én vagyok itt az Istenért,
Elmém ahol jégheggyé dermed,
Szivem tüzel s mindent megért.

Eszem hegycsucsát láng repeszti,
Tölcsért formál a jégburok,
Szivem, mint hő gyöngyvizü forrás,
Rajta Isten felé bugyog.

Azért futt engem idegenbe
S fokozza bennem lázdalát:
Minden vándor szivemmel lássa
A tündér csarnoku hazát.

Azt, mely örök s nem téphetik szét,
Mely vihart, változást kiáll,
Melyben istenarcu a Bárány
S hü liliomlelkü Király.

Azért gyötör, marcangol engem,
Vágyakkal azért látogat,
Hogy egy napon hü kórusába
Tisztán vigyen a tüzfogat.

Minden tövis, mi sziven itt szurt,
Szép Isten-rózsa lesz amott,
Hulló könnyem gyémánt a szirmon,
S élet-pompázó a halott.

Egyszer megszánja szenvedésem,
Halkan forró szivemre üt,
Mint álóé virág kifeslik
S rá Királyom jókedve süt.

Szabó László.

TISZTELETES UR KÖZGYÜLÉSRE MEGY.

(PÁRCIÁLISNAK IS NEVEZTETIK)*

Irta: *Csekme Ferenc* gernyeszegi ref. esperes.

Nagy sürgés-forgás volt a sáromberki parókhián, mikor az erdőcsinádi levélhordó egy nagy pecsétes levelet hozott. Egész népvándorlás keletkezett a konyhától az irodáig, hol tiszteletes uram nagy tajték pipájából olyan ködöt eresztett maga körül, hogy a félhomályban csak inkább sejteni lehetett, hogy valaki bent könyvet forgat.

"Tata körlevél!"
"Apjok körlevél!"
"Körlevél!" hangzott mindenfelé.

Világi testvéreink még csak nem is gondolják, miféle rettenetes dolog van kifejezve ebben a két szócskában: *Esperesi körlevél.* Egy árkus papiros az egész (ha nem kettő), melynek felső balszegletén, a hivatalos szám (százon felül rendesen) ugy néz ki, mint akár egy bolti kontó (ritkán százon alól), jobbfelén pedig e kis szócska: *"sürgős"*, egy egész világitéletet foglal magában.

Tizenkét fő- és huszonnégy alpontok alatt meghagyatik a tiszteletes atyafiaknak, hogy: "nyolc nap alatt, hivatalos felelősség terhe mellett, szedjék be az ekklézsia összes hátralékait; jelzálogilag nem biztositott tőkéket mondjanak fel és hajtsanak be; domesztikát hiánytalanul szolgáltassák be; templom és iskola összes vagyon-leltárát irják össze, három példányban másolják le s küldjék az espereshez; iskolai jegyzőkönyv, presbiterek és iskolaszéki tagok névsora, mulasztási és statisztikai kimutatás stb. beterjesztendők".

Az alpontokban "meghagyatik a szorgalmas vallástanitás, biblia-magyarázás, katekhizálás, énekkar-szervezés, katonakötelesek házasságára utasitások adatnak s a papi egyenruha beszerzése melegen ajánltatik" s több effélék.

Végül hivatalos tisztelettel értesittetnek a m. t. tt. gondnokok, képviselők, lelkész-atyafiak, hogy ekkor és ekkor, itt és itt *közgyülés fog tartatni;* mely után a Nt. esperes ur "szives üdvözlettel maradván", villámgyorsan fut végig (csinos telegráf drótokon) a hir az egész parókhián, hogy: közgyülés lesz!

"Mama közgyülés lesz".
"Igaz tata, hogy közgyülés lesz?"
"Ugy van; közgyülés lesz".

Papnak, kurátornak, egyházfinak, harangozónak, ugyancsak van *dolga,* tiszteletes asszonynak s leányainak ugyancsak van *gondja.* Előbbiek rublikáznak, irnak, házalnak, kérnek, fenyegetnek, majd zálogolnak; szóval, a nyolc napból ugy csinálnak 16-ot, hogy megtoldják az éjszakával.

Nem pihen a familia sem. Legelőször is előszedetnek a ruhanemüek. Az a kis pecsét, mely a multkori lakodalomban esett a magyarkán, átküldetik a rektorné hoz, ki nagyon jól ért a pecséttisztitáshoz. Mama a fehérnemüek közül válogatja a legjobbat s egyik leány a vasalóban már keményen fujja a szenet. A mellényen egy pár gombüresség okozott legnagyobb bajt, mert a tata mindig elveszti a gombokat, már most bajos lesz kapni olyat. Éppen kapóra jött Pista jogászgyerek itthon feledett mellénye, melynek gombjai le guillotinoztatnak s azok által a szép tizenhatéves kezecskék által, melyeknek birásáért egyik szomszédos fiatal pap a multkor is *verset követett el* (sok reminiscenciával az "Énekek-énekéből"), alkalmas és szükséges helyre kerülnek.

A nagy indulási napot megelőzőleg, estve, lekerül a hijuból a kézi koffer is (a tavalyi párciális óta nyugszik) s bizonyos szentimentális hangokon foly a társalgás. *Szegény tata, közgyülésre megy!* Talán nem lesz valami baja. Bárcsak az esperes ur ne volna most is haragos, mint a multkor. Hátha nem lesz. Akkor is, legalább azt mondja a főjegyzőné, s még a direktorné is emlegette, a nagytiszteletü asszony miatt volt mérges; a szürke lovak (hagyományos papi lovak) nem tetszettek s barnákat vétetett. Édes apám lelkem, ugy-e, van pártfogója ott fenn?

---

* *Az iró "Képek a parókhiáról" cimü két kötetü müvéből. Kapható az irónál: Gernyeszeg, Transsylvania.*

Wajjon a tanügyielőadó nem tehetne valamit?

De lelkeim! Ne fessétek az ördögöt a falra, hiszen abszolute semmi közöm és bajom nincs ezuttal az esperessel, inkább ő féljen most tőlem, mert a párciálison a közkatonákon van a sor, *itélni eleven esperesek és holt határozatok, rendeletek felett.* Erre való és ezt teszi az *autonomia.*

Mégis, mégis atyuska, ne nézd te az autonomiát, (Én nem is tudom mire való, az még bajba viszi szegény uramat) hanem nézzed magadat, nézd az esperest és nézzed az Istent és hagyj békét az autonomiának, add meg a tiszteletet, amint illik s mondjad, mi is tiszteljük igen szépen. Azt is elejtheted, hogy visitációkor *keresztelő* lesz nálunk...

Két órával előbb kelt föl másnap reggel mindenki a háznál. Ajtócsattogás hallatszott át a szomszéd rektorékhoz is. Tiszteletes ur bizonyosan közgyülésre megy, *gyanitgatták* untalan. A kocsis erősen haragudott a jókorfelkelésért s a szolgáló durcásan kergette a macskákat.

A lovak már rég kapáltak az ajtó előtt indulásra készen, mikor tiszteletes asszony (a leggondosabb asszony a világon) utolsó hadakozásait végezte. *Sebessen* ne hajtass; itt van külön *aprópénz* a külső zsebedben, ebből fizetsz a vámos hidnál; *a lábzsákot* keritsd jól magad körül. A kofferben vannak ruháid, az utra csak nem adhattam ünnepi ruhát, az irások *legalól* vannak, ugy, amint a kurátorral összepakoltátok; itt van egy tiszta zsebkendő, látod, *négy bog a négy szegletén.* Az első bog azt teszi, hogy *tisztelem* az esperesné asszonyt (ha ott találna lenni); a másik bogról jusson eszedbe, hogy az kicsi Sándornak egy *kalap* kell; a harmadik boggal menj be Réthiékhez, s kérdezd meg, mikor küldött *levelet* Pistánk tanulótársa Ödön, s nem ir e valami rosszat; a egyedik bogról pedig, ne feledd el, hogy *mulatni nem szabad...*

Igy, most minden megvan. *Nem felejtesz valamit itthon?* Gyermekek, nézzetek körül, nem maradt itthon tatának valamije? Hat válasz érkezett egyszerre, hogy: nem. No hát szervusz lelkem, viseld jól magad és sokat ne ülj.

A tiszteletes közgyülésre ment. Még nem volt a faluvégén, mikor mint rémes vészkiáltás hangzott a parokhia minden sarkában: *"Itthon hagyta a pipáját"!*

A TORONY.

Mint néma ujj mutat az égre
Az idegen magyar torony,
Szemem sugár termetén kuszik,
Siró lelkemmel átfogom.

Mennyi mélység a hallgatásban,
Mit nem becsül meg hüs eszünk,
Ő állni fog, irányt mutatva,
Mikor mi már rég nem leszünk.

Harang szive ha kongva dobban,
Ő a felhők felé remeg,
Mutatja, lelketek hová tör,
Imázó komor emberek.

Meginti a templom kerülőt,
Ki mellette el-elhalad:
Te elpusztulsz és minden elvész,
De fent az Isten megmarad.

Eltékozolt lelkedre szégyen
És meztelenség rárogyad,
Mit öltözékül rántsz magadra:
Torony-magas bün s kárhozat.

Kit elviselt a kapzsi élet
S mint bujdosót paskolt a vész,
Némán kiált a port evőre:
Lelked is van, az égre nézz!

Ha büszke, fennhordó fejünek
Önimádata gőgbe fagy,
Leszól: alám állj s néz szemembe
És lásd meg, milyen semmi vagy!

Magyar koporsók gyászos utján
Minden temetőbe kilát,
Hantok felett csudálva nézi
A megcsufolt Isten fiát.

Én a sirhantról kérdve nézem:
Mért bukás a próféta-ügy?
Zug a torony: fent szinre csattan
A titok, mint hit-rózsa rügy!

Szabó László.

A SIRÓ GYERMEK.

II. Mózes 2:1-10.

"Ime egy siró fiu." Miután sirt ez a gyermek? A tápláló, dajkálgató, édes anyai szeretet után. A gyermek sirását meghallotta valaki. Isten gondviseléséből arra ment a király leánya s mikor hallotta a sirást, elküldötte egyik szolgáó leányát, hogy nézze meg, mi van ott. A leány elment s nemsokára egy gyékénykosárral jött vissza és ime a kosárban egy siró gyermek volt.

A gyermek láttára édes melegség töltötte el a leány szivét, könyörületességre indula, magához vette és gondoskodott a gyermek felneveltetéséről.

* * *

Egy siró gyermek. Ez a gyermeksirás sokszor felhangzott a mi történelmünk folyamán. Akinek látó szeme, érző szive van, nem mehet végig az élet utján ugy, hogy ne hallja ezt a sirást.

Az amerikai magyar reformátusok között voltak olyanok, akik sok sok évvel ezelőtt gyermeksirást hallottak. A királyleányához hasonló érzés támadt szivökben, könyörületességre indultak és nem nyugodtak addig, mig nem alapitották az *amerikai magyar református árvaházat.* Az amerikai magyar reformátusság, mint a királyleány, keblére ölelte, ápolgatja, nevelgeti az anyai szeretet, gondozás után siró gyermeket. Aki az árvaházunk barátja, arra adakozik, az egy-egy könycseppet töröl le a siró gyermek arcáról. Aki közönyös, vagy gonoszindulatu az árvaházzal szemben, az olyan, mint az a rossz gyermek, aki a gondozására bizott gyermeket megcsipdesi, hogy jobban sirjon.

"Aki befogad egyet, eme kicsinyek közül, engem fogad be. Aki megbotránkoztat egyet eme kicsinyek közül, annak jobb volna, ha malomkövet kötnének a nyakába és a tenger mélységébe vetnék."

Melyiket cselekszed?

Egy siró gyermek. Az édes apa betegen feküdt, a kenyeret kereső munka szerszáma kihullott kezéből, szükség köszöntött a hajlékba. Siró asszony, siró gyermek. A betegség rosszabbra fordult. A beteg meghalt és a kis cslaád ott maradt gyászban, szükségben... Áldott legyen az Isten, hogy voltak, akik meghallották a sirást és a szükség, a gyász enyhitésére, megalapitották a *Református Egyesületet,* az *egyházi betegsegélyező egyleteket,* hogy könnyeket töröljenek, a gond felhőit eloszlassák.

Sirni fog-e gyermeked? kis családod? a megpróbáltatásban feléjük nyul-é a segitő kéz? ...A te előrelátó, gondoskodó szeretetedtől függ. Felhasználod-é az egyleteket, Református Egyesületünket, amelyek a betegség, gyász esetén ugy jönnek feléd, mint a király lánya a kosárban siró gyermek felé; könyörülő, segitő szeretettel. *"Aki nem visel gondot az övéiről, rosszabb a pogánynál."*

Áldott legyen az Isten, hogy adott látomásokat látó, álmokat álmodó lelkkeket, akik meghalották a sirást és megépitették a könyörülő, segitő szeretet otthonait: a Református Egyesületet, az Árvaházat.

Siró gyermek. 150 évvel ezelőtt valaki meghallotta ezt a sirást, látta a vallásos nevelés nélkül felnövő, rongyos ruháju, mosdatlan arcu, káromkodással telt száju gyermekeket és megesett rajtuk a szive. Összegyüjtötte, tanitgatta őket. Az emberek mosolyogtak rajta, lehetetlennek tartották munkáját. És mi történt? Egy pár hónap mulva hófehér sapkás és fehér válkendős leányok, mosolygós, tiszta arcu, tiszta ruháju gyermekek, párosan összeállva a templomba mentek. Mikor megjelent a kis csapat, mintha azt mondotta volna: "nézzétek, mi lett belőlünk."

Az a gyermeki lélekből egy szebb, tisztább élet után feltörő sirást meghalló férfiu *Raikes Robert* volt, az általa meginditott munka a *vasárnapi iskola.*

Ötven évvel ezelőtt *Dr. Clark Ferenc,* az ifjuság lelkéből a győzelmesebb, tisztább, boldogabb ifjui élet után felsiró vágyat hallotta meg és meginditotta a *Christian Endeavor* néven ismert mozgalmat.

A kicsiny szikrából kipattant tüz ma már az egész világra elterjedt s munkálkodik egy egészségesebb, tisztább, értékesebb emberforma, a Jézus szerinti ember, megteremtésén, a világ ujjáteremtésén. Hála Istennek, hogy egyházaink is meghallották a sirást és ma

már nincs egyház, ahol ne volna vasárnapi iskola, nincs egy ház, ahol ne éreznék, hogy az ifjusággal odaadóbban, a Jézus akarata szerint, kell foglalkozni.

Édes apák, édes anyák, lelkészek, vasárnapi iskolai tanitók, presbiterek, ifjusági munkások! halljátok-é a sirást? érzitek-é a felelősséget?

Mi lesz gyermekedből? A vizből kifogott kisfiuból olyan próféta lett, akihez hasonló nem támadt Izráelben. Mi lesz a te gyermekedből? mi lesz egyházaink gyermek és ifjú seregéből?

Halljuk meg a sirást és könyörületességre indulva, segitsünk.

Ujlaki Ferenc.

HAZAVIGYÜK-E KOSSUTH EMILIA HAMVAIT?

Ha valamikor szükségük volt az amerikai magyar nőknek arra, hogy az emlékezés szárnyain visszaszálljanak a multba erőt, bátoritást és kitartást meriteni hőslelkü nagyasszonyaink példájából, ugy elsősorban most van itt az ideje az emlékezésnek.

Amint elhangzott a "Pro Hungaria" Nők Világszövetsége new yorki osztálya részéről az a mélyértelmü felhivás, hogy május 31-én, Memorial-Day ünnepén, koszoruzzuk meg Kossuth Emilia sirhantját, megmozdultak a melegen érző női lelkek. Megértették, hogy jóvá kell tenniök egy hetvenegy esztendős mulasztást és ki kell emelniök a feledés homályából egy sirhalmot, amely alatt a magyar nemzet heroikus szabadságharcának egyik magyasszonya porlad. Megérezték, hogy az amerikai magyar nőknek zarándokhelyévé avatódik az a fehér márvány-obeliszk, amelyhez évről-évre nagyobb csoportokban fognak majd felvonulni, hogy ott lelki meggazdagodást nyerjenek.

Memorial-Day ünnepén a szokatlan és szinte türhetetlen hőség dacára is 100—150 főnyi csapat magyar találkozott a brooklyni Greenwood temető kapujában. A kora délutáni nap elementáris erővel ontotta forró, vakitó sugarait, de amint nekivágtunk az enyhén emelkedő, gyönyörü utnak, elfelejtettük a verejtékezést, a gyaloglást és a fáradtságot. Elfelejtettük szinte azt is, hogy temetőben járunk. Az előttünk elterülő, hegyes-völgyes, festői fekvésü, beláthatatlanul hatalmas terület, inkább valami csodaszép park benyomását tette. Frissen vágott fünek és tengernyi nyiló virágnak illata töltötte be a levegőt. Alig tudtunk betelni a fejedelmi rhodoenronok és embermagasságu azáleák, a szivárvány minden színében pompázó virágerdejével. Szinte megnémultunk ennyi gyönyörüség láttára. Csak itt-ott röppent el egy-egy sóhaj: "Ilyen helyen megbékül az ember még a halállal is"... "Szivesen várnám be magam is itt a feltámadást!"...

Egyre emelkedő félórás ut után értünk fel a temető legmagasabb pontjára a Vista Hillre. Vasráccsal körülvett remek parkrészlet ez, ahonnan festői kilátás nyilik a mély völgyekbe és a napfényben ragyogó távoli tengeröbölbe. Szorongó; szinte fojtogató érzés fogott el arra a gondolatra, hogy ebben a gyönyörü környezetben egy hetvenegy esztendő óta elfelejtett, elhagyatott, talán besüppedt sirhantot fogunk találni. De milyen jóleső meglepetés és egyuttal vigasztaló megnyugvás szállt reám, amikor a Vista Hill legszebb központi helyén, egy kimagasló márvány obeliszken Kossuth Emilia nevén akadt meg a szemem. Rövidre nyirott, gondozott, üde zöld pázsitszőnyeg boritja a sirt és az egész dombtetőt, amelyre maga a temető hatósága ügyel fel már évtizedek óta.

Elfogadva állunk meg a tizenhárom láb magas, impozáns emlékmü előtt, amelyet az akkor New Yorkban élő emigránsok emeltek a sir fölé. Elolvassuk az obeliszk mind a négy oldalába belevésett feliratot.

I.

"Emily Kossuth Zulansky born in Hungary, 1817 Nov. 12. — died in Brooklyn 1860 June 29".

II.

"Erected by her fellowexiles, who admired her in life, and now mourn."

— "Látogató ha keres, Mondjátok, nem vagyok itthon,

— Lelkem a honnak Messze határira száll".

Vörösmarthy.

IV.

"Ye who return, when Hungary is free,
Oh, take my dust along, my heart is there".

Hetvenegy év után most csendül fel ujra magyar ének és magyar imdság először a nagyasszony sirja felett.

A new yorki lelkipásztor (T. G.) a Szentirás világossága mellett vezet végig Kossuth Emilia szenvedéssel, csalódással, gyásszal, fájdalommal átszőtt életén.

Látjuk, amint édeanyjával és nővéreivel menekülni kénytelen a vérbe-könnybe borult országból a nagy összeomlás után. A brüszszeli magányban ott áll a testben és lélekben megtört édesanya mellett, hogy kifogyhatatlan önfeláldozással ápolja és bizó reménységgel bátoritsa a csüggedőt. Maga is roskadozik a hontalanság gyötrő érzése alatt, de csodálatraméltó hősiességgel tudja eltitkolni lelki vivódásait. Látjuk azután a két nővért együtt, amint példás kitartással és hangyaszorgalommal küzdenek a bostoni kis csipkeüzletben, hogy beteges, idős édesanyjukat is kihozathassák. De mindhiába! Kossuth Lajos édesanyja már nem tud utrakelni. Ott öli meg a honvágy Brüsszelben. És Emilia soha több nem tudja letenni a gyászfátyolt ettől kezdve Még fel sem száradtak a könnyei, máris ujabb veszteség szakad reá. Egy év mulv eltemeti a hontalanságban hüséges osztályo sát, nővérét Meszlényinét is, aki szintén hó napokig tartó lassu haldoklás után a sok lelk szenvedésnek esett áldozatul. Látjuk, amin bucsut mond a new yorki frissen hantolt sir dombnak is, hogy férfiakat megszégyenit bátorsággal nézzen a szemébe az egyre su lyosodó csapásoknak. Miután férje, a kaland vágyó könnyüvérü lengyel lovag hütlenül el hagyta, négy fiával New Jersey álamban eg kis farmra vonul vissza. De itt sem talá enyhülést és nyugodalmat. Három idősebl gyermekében is csalódnia kellett, akik édes apjuk nyughatatlan vérét örökölve hátat for ditanak háládatlanul és könnyelmüen az édes anyának. Csak legfiatalabb gyermeke Zsig mond tartott ki végig mellette és nyujtot némi kárpótlást.

Végül látjuk, amint élete utolsó szakaszár egy nemesszivü brooklyni család védőszár nyai alá menekült, ahol a gyöngéd baráti szi

Buffalo, West Sidei Ref. Ifjusági Kör

ek melege gazdagon áradt az elköltözni kézülő felé. A szenvedések kohójában megedzett, megtisztult, hősi lelke 1860. junius hó 9-én szállt vissza az örökkévalóságba.

Az emlékbeszéd hatása alatt a meghatottság fénye reszketett a pillákon, s a lelkünk mélyére valami jóleső békés megnyugvás ereszkedett.

Majd e sorok irója helyezte el a Pro Hungaria Nők Világszövetsége new yorki osztályа nevében az amerikai magyar nők hatalmas, nemzetiszinü szalagokkal ékesitett babérkoszoruját, testvéri együttérzésre és együtt munkálkodásra buzditva a megjelenteket, az uj Magyarország épitésében. Azután az egyesületek képviselői adtak kegyeletüknek kifejezést. Végül az amerikai és a magyar himnusz akkordjai zárták be az ünnepi órákat.

Szabados Zádor főszerkesztő, akinek oroszán része van a sir felkutatásában, azt a kijelentést tette, hogy egész amerikai pályafutása állatt még ilyen bensőséges és felemelő magyar emlékünnepélyen soha nem vett részt.

Mielőtt bucsut mondhatnánk Kossuth Emilia nyughelyének, még egyszer elolvassuk lassan eltünődve, ködfátyolos szemekkel a kőbe vésett kivánságot:

"Ti, akik egykor visszatértek, ha Magyarország szabad, Óh vigyétek magatokkal poraimat — a szivem ott maradt".

Lelkünkön egy szavakba nem foglalható fájó érzés suhan át.

"Óh vigyetek magatokkal — ha Magyarország szabad"! Milyen tragikusan magyar sors, hogy még ez az utolsó óhaj sem válnat valóra. Trianon óta Magyarország mint egy sziklasirba élve eltemetett, megcsonkitott, kiifosztott, agyongyötört, vérző tetem kiált az égre... Három és félmillió szinmagyar testvérünk csörgeti rabláncait...

Hazavihetjük-é most, igy, oda, a nagyasszony hamvait? Nem tennénk vele jó szolgálatot. Most, hogy rátaláltunk, ugy érezzük, hogy egy felsőbb akarat rendelése szerint egyidőre még itt kell maradjon — az amerikai magyarságért. Itt kell maradnia, hogy évről-évre elzarándokolhassunk ide a brooklyni csendes, virágbaborult temetőbe, megujitani egy szent elhatározást: Hogy minden igyekezetünkkel, Isten-adta minden képességünkkel és erőnkkel nekifeszitjük a vállainkat annak a sir szájára gördített sziklának és addig nyugodni nem fogunk, mig Magyarország igazát el nem ismeri és az ellene elkövetett merényletet jóvá nem teszi a világ.

Ez a fogadás tartsa elpusztithatatlan reménység varázsa alatt a lelkünket, hevitse faji önzérzetünket, acélos munkakedvünket és adjon egyre erősödő hitet és bizodalmat a magyarság jövőjében.

Takaró Gézáné.

Buffalo, West Side Ref. templom.
Épült 1927-ben.

TÖRTÉNELMI DÁTUMOK.

(*Nevezetesebb események évszázados fordulója az 1932-ik évben.*)

1232. Az inkviziciót, vagyis a középkori egyház hitfelfogásával ellentétes egyének nézetének vizsgálatát, amit korábban a püspökök végeztek, ebben az éven I. Gergely pápa a domonkos szerzetesekre bizta. Franciaországban az egész lakosságra kiterjesztették a vizsgálatot a nép nagy méltatlankodására. IX. Lajos király önző okok miatt a szerzetesek nyomozó birósságát királyi bíróság gyanánt ismerte el. Olaszországban a kálvinisták előfutárai, a valdensek ellen irányult az inkvizició dühe. Napoleon törölte el az általa elfoglalt olasz tartományokban, de VII. Pius pápa 1814-ben visszaállitotta. Németországban 1232 táján Markburgi Konrád honositotta meg, de a felbőszült nép agyonverte. Még a felvilágosodott II. Frigyes is eltürte, csak hogy eretneknek ne gondolják. Angliában későn, csak a XIV. században alkalmazták a lollhardok és Wiclif hivei ellen. Spanyolország volt az inkvizició klasszikus hazája, ahol Torquemeda Tamás volt nagymestere. 320 év leforgása alatt spanyol földön 34,658 eretneket öltek meg és több mint egy negyedmilliót kinoztak meg más formában. V. Károly császár Németalföldre is kiterjesztette. Portugáliában és Ausztriában is meghonosult, Magyarországon azonban, noha ott is folyt a vallásüldözés, nem tudott gyökeret verni.

1432. A báseli reformáló zsinaton, amely 1431-ben nyilt meg, 1432-iki ülésszakában mondották ki, hogy a zsinat felette áll a pápának és azt a pápa sem oszlathatja szét.

1532. Ebben az évben született Beythe István a baranyamegyei [illegible] községben, aki soproni lelkész, majd Németujváron a Batthyány Boldizsár udvari papja, 1585-ben pedig a Dunántul még külön nem vált lutheránusok és reformátusoknak püspöke vo Ilyen minőségben tartotta az 158 évi csepregi zsinatot. A tulzó luther nusok sok támadásban részesitették emiatt 1595-ben lemondott hivatalát de a reformátusok tovább is őt teki tették fejüknek.

1532. Az 1531. évben Németországban protestáns rendek hitük védelmezésé a schmalkaldi szövetséget szervezté Ezzel kötött békét V. Károly csász 1532-ben Nürnbergben, amikor a pr testáns rendeknek megengedték, ho hittani felfogásuk és szertartása mellett a legközelebbi zsinatig vag országgyülésig megmaradhassanak.

1532. A 23 éves Kálvin ebben az évb adta ki Párisban első munkáját, Seneca latin bölcsésznek "De clemen tia" cimü munkájához irott magy rázatát, amivel az ókori latin és görö irókkal foglalkozó humánisták figye mét akarta magára irányitani. Ez esztendő korszakot alkotó a reform tor életében, mivel ennek második f lében fordult el a humánisták embe okoskodásától és lépett rá az evang lium isteni ösvényére s igy reform tori munkálkodása 1532-től számi ható.

1632. Ebben az évben született Apaffy M hály erdélyi ref. fejedelem, aki a pr testánsoknak védelmezője és a hitta tudományokban járatos férfi volt. A elpusztult Gyulafehérvárról a Bethle kollégiumot ő helyeztette át Nag Enyedre. A Báthory Zsófia által e üzött pataki tanárokat és tanulók befogadta. A lelkészjelölteket a mag költségén külföldi tanulmányutra küld te. Iskolák és egyházak részére al pitványokat tett. Három kinyomato munkája maradt fent.

1632. Ebben az esztendőben nov. 16-án esett el a harctéren Gusztáv Adolf svéd király, a harmincéves háboruban a protestánsok legnagyobb hőse, aki Bethlen Gáborral is diplomáciai összeköttetést tartott fent. Róla nevezték el a Gusztáv Adolf egyletet, amely szükségben levő lutheránus és református egyházakat segélyez és segitő keze Magyarországra is elér.

1632. Ebben az évben született a zsidó Spinoza, aki liberális nézetet valló bölcsész volt, ugy hogy hitközsége kizárta és felekezeten kivüli lett. A gondolat és szólásszabadságnak volt zászlóvivője. Szerinte Isten benne van a természetben és a biblia csak mint történelmi könyv vehető figyelembe. Az ő koráig a bölcsészet a hittan szolgálatában állott. Ő választotta szét a két tudományt és korától kezdve a kettő külön utakon halad.

1632. A Locke János angol bölcsész születési éve, aki az emberrel született eszméket tagadta. Szabadelvü eszméit Voltaire terjesztette el francia földön.

1732. Whitefield György ebben az évben csatlakozott a Wesley testvérek methodista mozgalmához. Amerikába jött tériteni, ahol csodálatos hatást váltott ki. Angliába visszatérve anglikán papnak szenteltette magát, de mivel temploma nem volt elegendő a hivek befogadására, a szabadban predikált. Amerikában kilenczer járt. Itt halt meg Newburyben, Mass. 1770-ben. Whitefield, ellentétben Wesleyvel, a kálvini elővégzett tanának volt hive. Követői a kálvinista methodisták, akiket lélekszám tekintetében hatalmasan tulszárnyaltak az árminiánus irányzatu methodisták.

ZWINGLI

Halála négyszázéves évfordulójára a debreceni Kollégium falába elhelyezett emléktábla leleplezése alkalmából irta és felolvasta: Szigethy Ferenc.

Zwingli nagy lelke jöjj el ünnepedre,
Méltóságodban mutasd meg magad,
Látván hadd lássunk téged lelkesedve
S ezért legyen nagy ez a pillanat.
Ami tebenned ragyogó nagyság van,
Az most messzire kitetsző legyen,
Hadd lássunk téged életben, halálban
E négyszázéves emlékünnepen.

Nézzétek csak korának csucs-tetőjén
Ugy áll ő, mint a Bátorság, Erő,
Kezében kard, — de hitben nevelődvén
Alázatot, türelmet ismerő.
A nap sugarát ahányfelé szórja
A csiszolt gyémánt kristály szép szeme,
Zwingli lelke Istene, Alkotója
Nagy Lelkének ép ilyen tüköre.

Az örök Istent örök erős-nagynak
Gyermek szemével ott ismerte meg,
Hol viharok és mennydörgő hatalmak
Szavából zeng az egész Alpesek.
Ahol Istennek lelkével van telve
A hegycsucson s az erdőben a csend
S Isten arca mosolyog ünnepelve
A toggenburgi virágvölgybe lent.

És a szikláknak rendithetlen voltát
Egy életen át nem felejti el:
Magát mintázza arról, amit ott lát
Rendithetetlen érzelmeivel.
S mintha tenyér köst, mikor reggel támad,
A csurgó patakból meritene
És azt vinné le tükörnek magának,
Oly kristálytiszta lesz a jelleme.

A hite, mint a kőszáli sas szárnya
Emelkedik a magasság felé,
Csapásokon és próbákon tul szállva
Egész valója mindig Istené.
Felette is a halál mély vizének
Isten nevével százszor megyen át:
A pestis szörnyü nagy ítéletének
Közepette biztos tudván magát.

Erős kezével jól vigyázván tartja
Mindenkor az igazság mérlegét;
És el nem tér, egy szavát fel nem adva,
Kincse lévén a kimondott beszéd.
Vitákat áll az Isten szent ügyéért
Sok ellenséggel szemben egymaga,
Mégis biztos magában győzelméért,
Mert az Irás a fundamentoma.

Egy vágya van: az Ige békessége
Hogy elárassza Svájc határait,
Hogy igy legyen nagy Isten dicsősége,
Ezért fárad, küzd, prédikál, tanit.
Azt akarja, hogy egy értelem hangján
Hirdettessék a nagy Isten neve,
Hogy tisztán lásson hite magaslatján
A jó keresztyén látó két szeme.

És a békesség hü apostolának
Háza körül mégis meggyul a föld,
Lobogó lángja többről többre támad
És a gyülölet szörnyü arcot ölt.
A kantonokban fegyver éle villan,
Ember-embernek tüzzel-vassal árt,
Halál lappang a harcra kész sorokban
Zwingli kezében harci alabárd.

És Kappelnél egy szörnyü alkonyatkor
A küzdők sorsa elvégeztetett:
Ötszáz zürichi hős halottal akkor
A jó pásztor is ott kiszenvedett.
S mikor szivét halálos döfés érte
Az Ige volt az utolsó szava:
Ne féljetek, a testnek megölése
Akiktől van, — ne féljetek soha!

Aztán másnap még néggyé vágták testét,
Elhamvasztak s ugy szórták szerteszét,
Hogy a porát is soha meg ne leljék
Azok, kiknek ez becses lenne még.
És a hamvak nagymessze szálltak, szálltak,
Sebesebben, mint vihar szele száll,
Mind mint vetőmag szivekre találtak
És élet lett a vértanu halál.

Sőt a hamvakból, ime, bizonyság nő
A négyszázéves hős halál után,
Aranybetükkel kiált a márványkő
S a példa áll a mult magaslatán:
Szolgáld az Istent törhetetlen szivvel
Át egy Istenben bizó életen;
Zwingli a harcban ott azért esett el,
A Kálvin szive is azért égett el,
Hogy az Istennek dicsőség legyen!

ZWINGLI ULRICH.

1484—1531.

Azok között a kiváló nagy emberek közö akik az emberiség életére jótékony hat gyakoroltak s akik nevüket ki nem törölhe betükkel irták bele az emberiség történetéb nagyon előkelő helyet foglal el *Zwingli U rich*, akinek négyszáz évvel ezelőtt törté vértanui haláláról mély kegyelettel emlékez meg a református keresztyénség.

ZWINGLI ULRIK
reformátor.

Dacára annak, hogy Zwingli volt a refor mátus szellemnek, annak a nagy gondolat nak, amely tényleg arra törekedett, hog Krisztusnak a tanitásait tegye az embe életnek a központjává, — az, első, alapvet hirdetője és önfeláldozó munkása: emlék csak nem elhomályosult s igy a legkevésbb ismert nagy reformátorok között. Iratainak tanulmányozásába sem külföldön, sem Ma gyarországon nem mélyedtek ugy belé, ahogy

azt méltán megérdemlette volna. Theológiai rendszerét, reformátori munkásságának alapelveit, dogmatikai gondolkodását nagyon kevesen méltányolták s azok közül is, akik vele és munkálkodásával foglalkoztak, többen félreértették vagy egyszerüen meg se értették.

Kétségtelen dolog, hogy Zwingli sokkal nagyobb érdeklődésre, tanulmányozásra méltó, mint a minőben eddig részesült, ha egyébért nem is, már csak azért is, mert a zürichi vallásos megujhodás alapját képezte annak a nagy világot alakitó megmozdulásnak, amelyet Kálvinnak genfi munkálkodása idézett elő.

Nem véletlenség, hanem egyenesen Istennek akarata volt az, hogy csaknem ugyanabban az időben, amikor Luther a nagy császári birodalomban, Németországban, Wittenbergben megkezdi a reformációt, a kicsiny, de szabad független köztársaságban, Schweizban: Zwingli is bibliai igazságok hirdetése által akarja az Egyházat a bele csuszott emberi téves véleményektől és tanoktól megtisztitani és az emberi lelket visszavinni az egyetlen fundamentumhoz: Jézus Krisztushoz.

Az a köztársaság, amely egészen 1291-ig viszi vissza eredetét, különösen alkalmas terület volt arra, hogy a vallásos megujhodásnak egyik bölcsője s melegágya legyen. Az önkormányzat, a kormányzásban a szabad polgárok részvétele kétségtelenül befolyással birt arra, hogy Zwingli és Kálvin tanitásai termékeny talajra találjanak az emberi lelkekben s a szabadság lelke világitó fáklya gyanánt ragyogjon Schweiz hegységei közül azok előtt a népek előtt, amelyek készen voltak arra, hogy lerázzák azokat a bilincseket, amelyekkel a római egyház az emberi lelkeket lekötözte és rabigába verte.

Zwingli, aki 1484-ben Wildhausban született, már a szülei házban magába szivta nemcsak a szülőföldjének a szeretetét, hanem azt a mélységes vallásosságot is, amellyel a schweizi családok nemcsak multban, hanem a jelenben is ékeskednek. A gyermek, aki rendkivüli szellemi és lelki tehetséggel volt Istentől megáldva szüleitől arra, volt kiválasztva, hogy az Urnak a szolgálatára szenteltessék. Gyermekkorunknak az emlékeit, benyomásait nem lehet elfelednünk. Ezek végig kisérik az egész életen. A gyermek Zwingli is ugy növekedett, mint Dávid. A hegyek, amelyeknek hófedte bércei Istennek hatalmáról, nagyságáról beszélnek, gyermek lelkét az Istenben való mélységes ragaszkodással töltötték be s midőn felemelte szemeit a hegyekre, bizony sokszor érezte, hogy a magasságból származik minden élet s onnan száll alá az embernek minden boldogsága.

Hányszor érezhette később, férfi korának a küzdelmes idején a nehéz próbák között, amit Dávid érezett, hogy Isten az Ő kösziklája, szabaditása és oltalma! Hányszor gondolhatott arra, amikor maga előtt látta a völgyeket: "Csepegnek a puszta legelői, a halmokat vigság övezi, a legelők megtelnek juhokkal és a völgyeket gabona boritja. Örvendeznek és énekelnek." A hosszu téli estéken, a csendes családi tüzhely mellett a gyermek lelke magába szivta azokat a hazafias történeteket, amelyek Tell Vilmosról és társairól beszéltek s ezek a szabadság szeretetét kiolthatatlan lángra gyujtották a gyermeknek a lelkében.

Édes apja látván a gyermeknek Istentől adott tehetségét, a gyermekét átadta egyik testvérének gondjai alá, aki akkor Wesenben volt esperes. Wesenben az élénkeszü gyermek csak kevés ideig maradt, hanem Báselbe vitték tanulmányainak folytatására, ahol Buensli Györgynek az iskolájában tanulta mindazt, amit abban az időben tanulni kellett. Tanulmányai mellett nagy előhaladást mutatott fel a zenében is. Báselben sem sokáig maradt, hanem átment Bernbe, ahol Woelflin Henrik kevéssel azelőtt egy magasabbrendü iskolát nyitott, ahol már a régi klassikus irókat tanulmányozta s a költészettel is foglalkozni kezdett. Bernből, mivel nagybátyja és édesatyja nem akarták, hogy a gyermek a dominikánusok rendjébe lépjen, két év mulva Bécsbe került, ahol a bölcsészet tudományokkal foglalkozott. Két év mulva ujra Báselbe megy az egyetemre, ahol az ifjunak a lelkére a legnagyobb hatást Wytenbach Tamás gyakorolta, aki, amint Zwingli maga irja, legelőször mutatta fel előtte a római egyháznak a tévedéseit s juttatta el arra a meggyőződésre, hogy *Isten és az ember között egyetlen egy közbenjáró van:*

Jézus Krisztus, akinek áldozati halála a bünök bocsánatjának egyetlen reménysége. Itt kötött szoros barátságot Leo Judával, akire aztán mindig bizalommal tekinthetett.

Még Báselben volt, amikor Glarusban lelkésszé választották, s miután első szent beszédjét Rapperwylben, majd szent miséjét szülőfalujában 1506 szeptember 29-én megtartotta: a konstanci püspök beleegyezésével a glarusi plébániát huszonkét éves korában elfoglalta. Alig lépett be Glárusba, kellemetlen meglepetés érte. Egy Goldli Henrik nevü egyén a szó szoros értelmében megvásárolta II-ik Gyula pápától a glarusi plébániát dacára annak, hogy ennek a gyülekezetnek szabadválasztási joga volt s Zwinglinek száz forintot kellett fizetnie azért, hogy a betolakodó Glárusból eltávozzék.

Az ifju Zwingli nagy lelkesedéssel kezdette meg Glarusban munkálkodását s hogy kötelességét minél hivebben betölthesse, a legnagyobb buzgalommal kezdette meg a Bibliának a tanulmányozását. Hogy bibliatanulmányát sikeresen folytathassa, nem elégedett meg a latin szöveg olvasásával, hanem megtanulta a görög nyelvet. Ezek a tanulmányok vezették el arra a meggyőződésre, hogy *egyedüli tekintély a hitre, a vallásosságra nézve a Szentlélek által ihletett Szentirás.* Természetes, hogy a kathedrában is ebben a szellemben tanitott. Tanitásai azonban még nem keltettek szélesebb körben érdeklődést, amire kétségtelenül nagy befolyással voltak a körülmények, ami késik azonban, nem mulik. Az olaszországi hadjárat után még nagyobb erővel és elhatározással folytatja tanulmányait, amig szent meggyőződésévé nem válik, *hogy Istennek kell inkább engedelmeskedni, mint embernek.*

Zwinglinek az ujjászületése fokozatos. Nem hirtelen, hanem szorgalmas tanulmányozás után ismeri fel azt az igazságot, amely urrá lesz lelke gondolkozása felett. Ebben az időben nagy hatással volt reá Erasmus, akivel Glarenus, egyik baseli barátja ismertette meg s aztán Geisshüssler, Oswald, aki Mycornius név alatt legelőször irta meg Zwingli életét.

Zwingli tiz évig munkálkodott Glarusban, amikor Geroldseck, az einsiedelni kolostor igazgatója az intézet lelkészének hi meg. Zwingli a meghivást elfogadta s a kolostor csendességében még jobban n szentelte magát tanulmányainak, mint k a gyakorlati életben, ahol a lelki életén kivül világi dolgokka is kellett foglalkozn Einsiedeln ebben az időben hires bucsujá hely volt s Zwingli mindinkább belátta Egyháznak a tévedéseit, veszedelmes tani sait, csak az Ember Fiának van hatalma bünök megbocsátására s mikor Sámson bünbocsátó leveleket áruló barát beme Einsiedelnbe is, Zwingli olyan erővel pré kált a bünbocsátó levelek árulása ellen, ho Sámsonnak megalázottan kellett elhagyn Einsiedelnt.

Zwingli két évig maradt Einsiedelnben itt kapta meghivását Zurichbe, ahol, biz nyára sokat tett érdekében Myconius, a már előbb lett a zürichi kathedrálisnak a l készévé.

Zwingli 1518 december 27-ikén érkeze meg Zürichbe. Székfoglaló beszédét 151 január elsején tartotta s eleitől kezdve ar törekedett, hogy a Bibliának az igazsága minél hivebben, minél tisztábban tárta f hallgatói előtt.

Természetesen, hogy bár Sámsonnak Zü richben való legyőzése kedves volt a püspö előtt, mégis, miután az árkok az egyház Zwingli tanitása között mélyebbekké váltak az egyház hivatalosan is fellépett Zwing ellen. Élete egy időben folytonos veszedelem ben volt. Betegeskedtt s mikor a leggyöngéb volt testben, akkor kolera tört ki Zürichbe s Zwingli maga is megbetegedett ebben rettenetes betegségben. De életben marad hogy elvégezze a munkát, amit az Ur re bizott.

Az Urnak utai nem a mi utaink. Zwing jobban lett s megujhodva állott annak küzdelemnek a központjába, amelynek a cé ja a lelkiismeret szabadság elérése.

Az egyház vizsgálatot indit ellene. A vizs gálat azonban előbb a kistanács előtt, maj a nagytanács előtt folyik. A nagytanác előbb nem mer határozott állást elfoglal

a papság ellen, de később 1523-ban január 29-én 67 pontból álló iratot terjeszt a nagy tanács elé, de ahol Fáber áll vele szembe. Ebben a vitában Zwingli a legfényesebb győzelmet aratja, mert a nagy tanács kimondta, hogy Zwingli predikálhatja az evangéliumot, sőt elkötelezte a tanitókat, a lelkészeket arra, hogy egyedül a Szentirásra támaszkodjanak tanitásaikban.

Zwingli a 67 pontban védelmezi, fentartja az Isten igéjének a legfőbb tekintélyét, a Krisztus áldozatának elégséges voltát. Tagadja a pápának a tekintélyét s mindazokat az vallásos szokásokat és szertartásokat, amelyek nem a Szentirás tanitásából származnak.

Természetes, hogy akadtak Zwingli követői között olyanok, akik ettől a győzelemtől megittasulva tovább mentek a mesternél. Sokan kivonultak Stadenhofenbe s ott egy Krisztus keresztet ledöntöttek, összetörtek s több képet megsemmisitettek. Zwingli, amint erről tudomást szerzett, azonnal nyilatkozott s elitélte ezeket a visszaéléseket.

Ez az ügy is a nagy tanács elébe került s az eredmény az lett, hogy a templomokból a szobrokat eltávolitották, a festett falakat egyszerüen bemeszelték, az orgonákat is kihordták a templomokból.

A legnagyobb vita az Urvacsora kérdése körül forgott. Zwingli 1523 szeptemberben irt egy rövid értekezést a "Misének a kanonjáról". Ebben kifejtette az Urvacsoráról szóló tanát, ugy amint az irásból megállapitotta. De még a gyakorlatban megtartotta a miseáldozatot s arra figyelmeztette társait is, hogy ezt a gyakorlatot folytassák mindaddig, amig a nép meg nem érik az evangéliumi felfogásnak a megvalósitására. 1525 április hó 11-ikén elérkezettnek látták a zürichi lelkészek az időt arra, hogy megtegyék a kellő lépéseket arra, hogy az Urvacsorát az ujszövetségi irásoknak megfelelőleg állitsák vissza. A nagy tanács nem volt teljesen készen arra, hogy a kérdésben végérvényesen döntsön, de Zwinglinek az érvelése olyan meggyőző volt, hogy a nagytanács végre is kimondotta, hogy az Urvacsora a zürichi templomban az ujszövetségi utasitás szerint osztassék ki. 1525 április 13-án, nagycsütörtökön történt meg ez a nevezetes esemény.

Itt kell megemlékeznünk a marburgi tanácskozásról, amelynek az volt a célja, hogy azokat az ellentéteket, amelyek Luther és Zwingli között épen az Urvacsorára nézve felmerültek, elsimitsa s az egy cél felé haladó vallásos megujhodást egyöntetüvé tegye. Nagyon káros befolyással volt a reformációra az a szakadás, amely ezeken a tanácskozásokon véglegessé vált és ma is meg van s lehetővé tette azt, hogy a két irányzat mellett más felekezetek is alakuljanak, holott ugy Luther, mint Zwingli határozott állást foglaltak el az anabaptisták ellen s ellenük nem egyszer a legszigorubban léptek fel.

Az egységes munkálkodásra annyival nagyobb szükség lett volna, mert minél nagyobb sikereket ért el a reformáció, annál erősebb volt ellene Róma részéről a támadás is. Természetes, hogy Róma minden hatalmát és erejét felhasználta arra, hogy a vallásos megujhodásnak a terjedését megakadályozza. Schweizban, miután Zwinglit és társait a saját városaikban és cantonjaikban nem lehetett legyőzni, polgárháborut támasztottak. Abban a nagy és erős készülődésben, amely végre is háborura, vérontásra vezetett, Zwingli nagyon fontos hivatást teljesitett. A lelkiismereti szabadságnak a bajnoka államférfiui bölcsességgel, tapintattal és nagy bátorsággal állott a maga helyén s mikor a kappeli csata hevében egy elesett katonának a kinjait enyhitgette, akkor érte el a halál s mikor vérezve feküdt, meghalt bajtársa mellett, akkor mondotta, hogy a testet megölhetitek, de a lelket nem!

Ellenségei a halál után is itélkeztek felette. Holttestét felnégyelték, majd máglyán megégették s hamvait szélnek eresztették.

De a lelkét nem ölhették meg... A szél fu és odamegyen, ahová akar. Zwingli lelke, tanitásának a szelleme ma is él azokban a nagy nemzeti egyházakban, amelyek, ha sok küzdelem között is, mindig magasan lobogtatják a tiszta evangéliumnak a lobogóját.

Omikron.

ODAHAZA.

Odahaza, hej már azóta,
Tudom, kizöldült erdő, róna.
Szántóvetők nagy örömére
Megjött a daru, fecske, gólya.

Odahaza a mi kis házunk
Fehérre van meszelve szépen.
Igy képzeletben szinte látom,
Mint hogyha integetne nékem.

Odahaza, kis gazdaságán
Édes apám — az Isten áldja —
Gyümölcsfát oltva, metszegetve,
Mélázik, tünődik magába.

Odahaza, mi kis kertünkben
De szépen nyitnak a virágok.
Édes anyám locsolja őket
Vagy tán a könnyét ontja rájok.

Odahaza, én Istenem, te,
Ha egyszer hazavinnél engem!
Hogy örülne mindenki sirva,
S hogy sirnék én is örömömben.

Baja Mihály.

DAL.

Élhetek én száz esztendőt
Arany palotába.
Mégse leszek soha boldog,
Idegen országba.
Elsóhajtom a lelkemet:
Szülőhazám Isten veled!
Mikor látlak kis falum határa?

Tisza partján furulya szól,
Vadgalambok bugnak.
Én Istenem, de boldogok,
Kik még sirni tudnak.
Remény támad a szivemben:
Nem halok meg idegenben,
Vadvirágos kis temetőnk várj meg.

Baja Mihály.

KINCSOSZTÁS.

Van lelkemnek sok kincse, gazdagsága,
Egy hosszu élet volt e gazdagság ára,
És e sok, sok kincset mind neked adom.

Neked adom a Hitben való erőm,
Mely felfelé visz mindig a hegytetőn
Honnét az élet rögét gyöngynek nézem.

Neked adom a Reménység nagy titkát
Hogy az életnek szépség pillangóját
El nem lankadó hittel kergessed.

Neked adom a Szeretet mély titkát,
Nem fáj ha szived mély sebek boritják,
S nem fog rajtád vad, irigység, gáncs, szitok

Ez összekuszált emberforgatagba'
Bár bánatgöröngy a' fejed vánkosa—
De én od'adom e kincset, mind oda!

Nánássy Erzsébet.

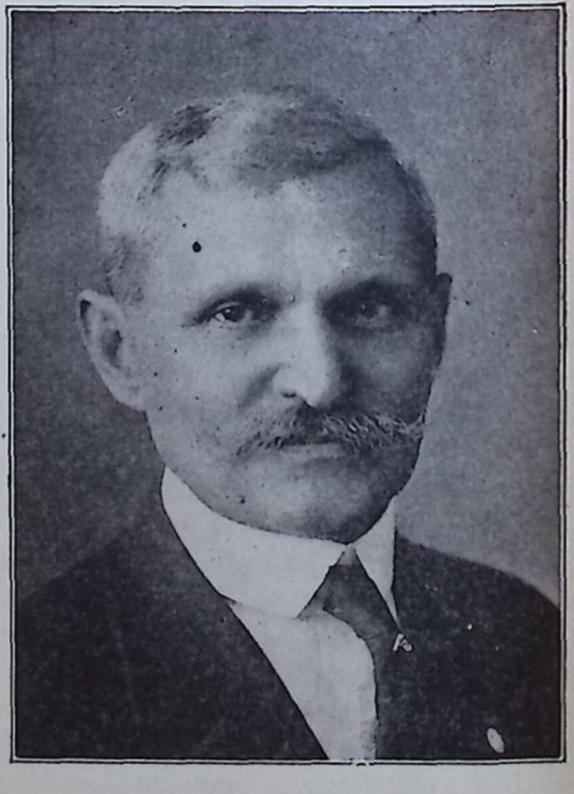

ID. KALASSAY SÁNDOR,
az Árvaház megalapitója és tiz éven keresztü igazgatója.

RUDNYÁNSZKY GYULA EGY LEVELE ÉS EGY NYOMTATÁSBAN MEG NEM JELENT KÖLTEMÉNYE.

Árvaházunk és Aggmenházunk megalapitója és tiz éven keresztül fáradhatatlan munkása, nt. id. Kalassay Sándor nyugalomba vonult árvaatya régi iratok között kutatott, amelyekből nagyon értékes gyüjteményt fog hagyni az utókor számára. Igy talált reá egy levélre, amelyet néhai Rudnyánszky Gyula költőnk Chicagóból 1931 december 16-iki keltezéssel Dr. Pólya Lászlóhoz, a Pittsburghi Hiradó szerkesztőjéhez egy költemény kiséretében intézett. A költő akkor már tisztában volt azzal, hogy a Milton sorsára jut és mikor minden homályba borult körülötte, a Krisztusban megjelent világosság után vágyódott. A költemény nem jelent meg a Pittsburghi Hiradóban, hanem annak tulajdonosához, nt. Kallassay Sándorhoz került.

Itt adjuk az értékes levélrészletet és a költeményt. Kár lett volna, ha a feledés homálya borult volna reá.

Chicago, Ill. 1911 dec. 16.
1701 North Park Ave.

Kedves barátom,

Szeretnék minél előbb haza költözni, mert nem akarnék az amerikai magyarság közremületére itt Amerikában teljesen megvalkulni. Ugy áll pedig a sorom, hogy a szemem világa pár hónap óta nagyon meggyöngült és most az utolsó két hét alatt már csaknem a munkára való végtelenségig fokozódott vakságom. Gondolhatod édes barátom, milyen érzés szorongatja lelkemet arra a gondolatra, hogy kiesik kezemből a toll.

Még a mult hetekben, amikor Tépelődés cimü verseidet olvasgattam, és ujra meg ujra elővéve csendes elmerülésben igaz gyönyörüségemre a lelkembe szedegettem, nem volt egészen fátyolos a ködárnyék szemem előtt. De ma már, ahogy ismét elővettem a Tépelődést, bizony nem tudtam olvasni.

Hát barátom ilyenkor az ember az örök világosság örök forrásához, Jézus szivéhez menekül. Ezen az uton jutottál eszembe s döcögő tollal irom e pár sort tapogatózva a kivülről betüző fehér hótüz és a fehér papiros káprázatai közt. Küldöm neked a karácsonyi számba ezt a néhány rimet. Remélem, bármily kis gyertyácskák fognak is égni szegény házamnál, még látnom engedi őket az Isten. Szeretettel ölel lelked igaz barátja

Rudnyánszky Gyula.

ŐSZI RÓZSÁK.

I.

Immár leszállt az alkonyat homálya,
Mindegyre messzebb vannak a hegyek:
Nem láthatom, hogy meddig és a pálya;
De bár fáradtan, csak tovább megyek.

Az álmodó a csillagokra nézzen,
Mig köznap utján vándorol gyalog!
E szürke élet minden napja, érzem,
Pirosbetüs lesz, majd ha meghalok.

II.

Teljes életemben balga voltam én:
Mig a gondtalanság táncot járt körültem,
Verseket faragtam, álmokért hevültem,
Csüggve csengő rimek nótás ütemén.
Tépte a valóság rózsáit a léha,
Messziről mosolygott az alma felém;
Ha meg is csókolt tán a boldogság néha,
Gyönyöröm nem volt más, csupa költemény.

III.

A boldogságot elképzeni én
Mindig nagyon gyönyörüen tudom:
Mint liliomszál illatoz felém
A szénporos sivár országuton.
Mig a magasban a világ felett
Libegni látja lázas képzelet,
Oly tiszta boldogságom, mint a hó;
Hanem mihelyt leszáll, már hija van:
Üdvöm virágának, mely szinarany,
Elfujja szüzi hamvát a való.

IV.

Mi a mulandóság? A ma!
A pillanat,
Mely mint az álom dallama
Nyom nélkül elhalad.

S mi az örökélet? A holnap!
A végtelen,
Mely mint az éj uj napba olvad,
Uj holnapot terem.

V.

Peregnek rám a rózsalevelek,
Kiket halálra égetett a nap;
Mind oly szeliden, oly szépen pereg!
Amig a nyár a füben hempereg,
A sir ölébe némán omlanak.

Bájos halál ez! Mig a nap ragyog,
Az élet pattogását hallani:
A tört szivet mint altató dalok
Lebbentik sirba forró sóhajok,
Szerelmi csókok tüzhullámai.

VI.

Nem a haláltól félek én.
Hiszen régóta jól tudom:
Csak vándorok vagyunk a földtekén,
Hintón avagy gyalogúton.

Midőn a földi pálya véget ér,
Az életvándor uj mesgyét talál:
A csendes, a nyugodt halál
Örök révébe hazatér.
Miért remegnék tőle hát?
Sőt néha szinte várva várom,
Hogy oly világba jutni szárnyat ád,
Ahol valósul minden álom.

Engem csupán az elmulás gyötör;
Pihenni elmémet percig se hagyja
Az elmulásnak gondolatja.
Vajjon mi lesz velem,
Ha elsodor szelén a végtelen?
Vajjon hivságos létem csak tükör,
Melyet halálom ökle összetör
És a felejtés sirgödrébe lök,
Hol nyomtalanná porlaszt szét a rög?
Avagy lelkemben én talán
Az égmezőn csillag leszek,
Mely változatlanul rezeg
Az alkotások tengerszem taván?

Rudnyánszky Gyula.

A garyi ref. templom.

ÁRVAHÁZUNKRÓL ÉS AGGMENHÁZUNKRÓL.

Amikor az Amerikai Magyar Református Egyesület 1931 junius hónap végén négy évenként gyülésező konvencióját tartotta Ligonierban, nt. Kalassay Sándor árvaatya a következő jelentést terjesztette be az Árvaház és Aggmenház müködéséről:

Kedves Testvéreim!

Tiz esztendő! Az idő hogy eljár!

Épen tiz esztendeje annak, hogy feljöttünk ide a Móriah hegyére s megépitettük ezt az oltárt — az amerikai magyarságnak mindez ideig egyetlen jótékony intézetét, a hol a legkedvesebbet, **önmagukat** áldozhatják fel mindazok, akik tudják, hogy a **jó cselekedet nem egyébb mint önfeláldozás.**

Addig, amig cselekedeteinkből hiányzik az az érzés, az a gondolat, hogy önmagamat áldom; cselekedeteink lehetnek nemes, szép cselekedetek: de jó cselekedetekké csak akkor válnak, ha önmagam is benne vagyok azokban.

Ezért neveztem el ezt a mi hegyünket a Móriah hegyének, mert Ábrahám erre a hegyre valóban azzal a készséggel ment, hogy áldozzon. Feláldozza fiát, aki neki egyetlen egy, életének a legdrágább kincse volt.

Azok a testvérek, akik a lefolyt tiz esztendő alatt ott állottak e mellett az Intézet mellett, akik lehetővé tették, hogy az intézet munkamezeje meg nagyobbodjék s falai között száz magyar gyermeknek tudjunk helyet adni : ide jöttek a Moriah hegyére és **áldoztak.** Ezek a testvérek **meggyőződtek arról, hogy az Ur hegyén van a gondviselés.**

Mi, akik ennek a munkának kezdettől fogva vezetői vagyunk, mélységes hálával borulunk le Isten előtt s hálákat adunk azokért a lelkekért, a kik lehetővé tették, hogy ez a munka bizonyságtevő cselekedet legyen azok mellett, aki felemelkedtek ide a Móriah hegyére. Folytonosan könyörgünk, hogy Isten szaporitsa napról napra azoknak a számát, akik készen vannak arra, hogy hitüket megbizonyitsák a jó cselekedeteikkel.

Nem tudtuk elvégezni mind azt a munkát amit szerettünk volna elvégezni. Nem tudtuk megvalósitani minden álmot, ami a lelkünkben élt. Szerettünk volna látomásaink felé repülni: de földre huzott a sok gond, a földi munka, a baj. Sokszor, mint fáradt madarak ültünk a lombvesztett fákon. Hiába! Bár akarnánk, de ez a test sokszor tehetetlen és rest! A mit azonban el lehetett végezni: elvégeztük. Istennek segedelme és kegyelme a lefolyt négy év alatt is velünk volt s jó szivü testvéreinknek egész seregét állitotta mellénk, akikkel együtt dolgozva azokat a feladatokat, a melyek az 1927-ik évi nagy gyülés reánk bizott, megoldhattuk s a reánk váró munkát is igyekeztünk elvégezni ugy, hogy mindazt a reménységet, amelyet Isten és testvéreink ehez az Intézethez hozzá füztek — megvalósuljon.

A nagy gyülés által reánk ruházott legnagyobb feladat volt — **a templomnak és az iskolának a megépitése.** Ezt az épitkezést 1928-ban végeztük el s arra törekedtünk, hogy az épitkezés minél kevesebbe kerüljön, de a mi igényeinknek még is megfeleljen. A templomot s a vele összeépitett két iskolai tantermet 1928-ban hálaadás napján szenteltük fel szép számu közönségnek a jelenléttében s több lelkésznek a részvételével. Az épitkezés a rendelkezésünkbe álló anyagnak a felhasználásával mint egy hat ezer dollárba került s ennek mint egy felét adták össze az áldozatkész szivek.

Az épitkezés költségeinek a másik felét az általános alapból fedeztük. Hogy a templom és iskola helyiség megfelelhessen hivatásának — még bizonyos felszerelésekre van szükségünk — de, más fontosabb befektetések miatt ezeket csak a jövőben lehet beszerezni.

A nagy gyülés rendelkezése volt másodsorban az ,hogy az **árvaház közelében eső házhelyeket és házakat a mennyiben azok megvásorhatók: vásároljuk meg, hogy igy az árvaház környéke idővel parkirozható legyen.** Az Egyesület vezértestületének az a határozata, hogy az adósság kifizetésére 25 ezer dollárt engedélyezett 4% kamat

lábra és arra, hogy az Egyesület által előbb is befektetett összegek után a kamatok egy összegben megfizettessenek lehetővé tette, hogy az Árvaház Intéző bizottsága a nagy gyülésnek a határozatát megvalósitsa.

Az Intéző bizottság igy megvette a **Bell** féle két házat, a **McClintick** féle és **Ambrose** házakat. A Bell házak közül az egyik teljesen rendben van s ha szükség kivánná kórházi elkülönitésre annyival is inkább alkalmas, mert a többi épületekről távol van. A McClintick házban ez időszerint az árvaatya lakik — mig az Ambrose féle házat a legkisebb gyermekek otthonává alakitottuk át s ebben állandóan 12-15 gyermeket gondozunk.

A parkirozást, s az árvaház környékének a végleges kiépitését nem lehet addig végrehajtani, amig a birtok területén még meglévő öt házat és egy pár házhelyet, ami még nem a miénk, meg nem vásároljuk. A megvásárolt házhelyeket ez idő szerint kerti veteményes termelésére használjuk. Talán most, amikor mindennek az ára lement, a legjobban kifizetné magát, ha a nagy gyülés azzal a gondolattal ugy foglalkozzék, hogy azt megvalósithatóvá tenné.

Ezzel egyszersmind megoldaná **az aggmenház kérdést is,** mert ezeket a házakat fel lehetne használni arra, hogy az aggmenházat ugy a mint elgondoljuk, 25 egyesületi tagnak a részére berendezhetjük. Az aggmenház kérdésével — akár akarjuk — akár nem, komolyan kell foglalkoznunk. Miután a többi magyar testületek is foglalkoznak ezzel a kérdéssel, nekünk nem lehet lemaradnunk — s a miénkről okvetlenül gondot kell viselnünk. Az Intézetnek ezt az ágát még kevesebbé lehet tömeg lakással megoldani, mint a gyermekeknél. Az aggmenház csak az ugynevezett **cottage** rendszer alapján oldható meg sikeresen. Öreg emberek: hamar összezördülnek s közöttük fegyelmet tartani nem olyan könnyü, mint a gyermekek között. Kisebb csoportokat azért bizonyosan könnyebb kezelni, mint egy épületben levő nagyobb csoportokat.

Miután az ugynevezett **Farmházból** a kicsiny gyermekeket áthelyeztük a **Baby Homeba** s miután özv. Horváth Sándorné aki a farmházban munkálkodott, férjhez ment, a farmházba olyan egyént óhajtott[a] alkalmazni, aki a nagyobb fiukat valamil[y] mesterségre tanitsa, reájuk felügyeljen velük az iskolai órákon kivül játékban munkában együtt legyen. Az Intéző bizo[t]ság 1929 október havában erre a célra **N[á]nássy Kálmánt** választotta meg, akinek felesége vállalta a ház vezetését is. Ez munka azonban még csak kisérlet. E azonban ebből a kisérletből már is bizony[o]s hogy gyermekeinknek kézügyességi ké[p]zése nagyon fontos dolog — viszont az[t] ban ez a kiképzés nem lehet egyolda[l] mert gyermekeknek ebben a tekintetben különböző hajlamuk vannak.

A nagy gyülés végül nem csak elha[t]rozta, hanem alapszabályszerüleg köteles az Egyesület vezértestületét arra ,hogy helyettes árva atyai állás szerveztessék m[e]g A vezértestület ennek a határozatnak t[e]leget akkor, amikor 1928-ban Nt. Komjá[t]hy Ernőt választotta meg helyettes árvaat[y]nak. Komjáthy Ernő egy évig tartotta m[e]g ezt az állást, a melyben különösen a[z] fektette a fősulyt, hogy az Intézetnek [m]nél több olyan barátot szerezzen, akik [k]szen vannak arra, hogy a legmesszebb me[n]segitséget nyujtsák. Kiváló ember ismere[t]szives modora, derült kedélye ennek a mu[n]kának az elvégzésére kiválóan alkalma[s] tették s nagyon sajnáltuk, hogy ettől valóban neki való munkától olyan ham[a]r elvált.

Az Egyesület vezértestülete a megüre[s]dett állásra **Dr. Nánássy Lajos** perth amb[o]lelkészt hivta meg, aki családjával egyi[t] készen volt arra, hogy a Krisztusnak ezt legterhesebb- de leggyönyörüségesebb igá[t] felvegye Isten nevének a dicsőségére h[o]dozza. Dr. Nánássy Lajos munka meze[j] egészen más mint volt az elődjéé. Ő a na[g]házban lakik s igy az intézetben a gyer[m]gondozása, nevelése teljesen az ő vállai[n] nehezül. Ebben az épületben összpontos[u]az Intézetnek az egész élete s innen sugá[r]zik ki minden fény, a mi az intézet mind[e]házát betölti. Dr. Nánássy Lajos és kedv[e]neje, kiválóan alkalmasak arra, ezt a na[g] hivatást betöltsék.

A Dr. Nánássy Lajos, itteni való munki[á]kodásának egyik nagy eredménye az a TA[N]

KÖNYV sorozat, amelyet az árvaház adott i az Amerikai minden napos iskolák és a zombati iskolák céljára. Sajnos, hogy a ellkészi kar nem fogadja olyan szeretettel ztt a könyvet, aminőt az méltán megérde-nœl. A legjobb akarat is igy válik sokszor olk kellemetlenségnek és bajnak a forrá-áwá. Sajnos, hogy nem látták meg mindenek ztt a czélt, amely az árvaház intéző bizott-ággát ennek a tankönyvnek a kiadásában e:zette. Nem akarják meg látni még ma em azt, hogy az Amerikai magyar gyer-nœkek és az árvaház növendékei között **ez tankönyv sorozat** az első összekötő ka-o›cs, a legmesszebb ható propaganda esz-töz az árvaház javára nem csak a gyerme-e:k, hanem a felnőttek- a szülők kezében is. Az Intézet — amely nem nagy alapitvá-yoknak a kamataiból, nem állami segélyből, anem tisztán egyedül, kizárólag, az ameri-ai magyarság áldozatkészségéből tartja ell magát: nem nélkülözheti a legmesszebb nœenő propagandát. A propagandának egyik s:zköze az **Árvaházi Naptár,** amely Istennek legyen hála, amellett hogy ismertette az Árvaháznak esztendőről esztendőre való mü-ködését — egyik jövedelmi forrása is lett az Intézetnek. Évről-évre kiadtuk ezt a fontos és értékes kiadványt, a melyet ugy igyekeztünk meg szerkeszteni, hogy ez a Naptár az Amerikai Magyar Reformátusság történetének egyik kutforrása legyen. Az Árvaházi naptár kiadása mellett — kétség-telenül a leghatalmasabb, a legmesszebb menő propaganda eszköz AZ ÁRVÁK EGY CSOPORTJÁVAL VALÓ LÁTOGATÁSUNK A GYÜLEKEZETEKBEN. A lefolyt négy év alatt, csaknem minden gyülekezetben megfordultunk a gyermekekkel s mindenütt nagy szeretettel, buzgó áldozatkészséggel fogadták azokat, akik Jézusnak a nevében zörgettek, a jószivü, áldozatkész emberek-nek az ajtaján. A gyülekezeteket három cso-portra osztjuk. A hozzánk közel levőket, ha arra alkalmat nyerünk évenként látogat-juk meg, mig a távolabbiakat két évenként. Egyik évben a KELETI, a másik évben a NYUGATI egyházakat. Ezek a látogatások

A felnőttek csoportja az Árvaházban és Aggmenházban.

tették lehetővé azt, hogy kezünkből a kenyérnek a botja ki nem esett, sőt hogy fejlődhettünk mindaddig, amig a nehéz anyagi válság rá nem szakadt a mi népünkre is.

Most természetesen nagyon nehéz a helyzet. Népünknek nem áll módjában, hogy bőkezüleg segitsen. Kicsi darab kenyerünkből azonban ma is sokan adnak, sokan segitenek. Most a maradék daraboknak a legnagyobb értéke van. Ezeket a maradék darabokat kérjük a mi testvéreinktől akkor is, ha csak magunk vagyunk kint a gyülekezetekben. Mert mindig megyünk, hogy az oltárokon a tüzek ki ne aludjanak, hanem lobogjanak s világitsanak be az életnek sokszor nagyon rettenetes szakadékai közzé s oszlassák el a szivekre, a lelkekre borult sötétséget.

Az Intézetben a fentjelzett gondozottakon kivül még a következő egyének vannak: Tóth Mihály, Nagy Miklós, gazdasági alkalmazottak. Tarpay Károlyné, Gacsályi Imréné, Hutka Istvánné, Kolentus Jánosné szakácsnők. Nánássy Kálmán, kézi munka tanitó. Nánássy Kálmánné a farmház v tője, ifj. Nánássy Lajos, Nánássy Erzs ifj. Nánássy Kálmán. Dr. Nánássy L helyettes árvaatya, Dr. Nánássy Laj a felsőház vezetője, Nánássy Irénke, Nán Lajos, Nánássy Marion, Nánássy Vilmos Nánássy Raymond. Kalassay Sándor, á atya, Kalassay Sándorné, a háztartás zetője, Kalassay Margit és Kalassay Kár Kalassay Sárika, a tanitónő és a kisgyer kek otthonának a vezetője.

Összesen tehát a következők vannak az Intézetben:

1. A gondozott gyermekek száma .....
2. A gondozott öregek száma .....
3. Gazdasági alkalmazott .....
4. Szakácsnő .....
5. Nánássy Kálmán családja .....
6. Nánássy Lajos dr. családja .....
7. Tanitónő .....
8. Kalassay Sándor családja .....

Összesen .....

A legkisebb gyermekek csoportja az Árvaházban.

Az árvaház felügyelete alatt állnak még a következők:

Tóth Róza, a Philadelphia Diakonissza iskolában.

Erdélyi Ferenc, a Lancasteri Főiskolában.

Horváth József, a Bloomfieldi Főiskolában.

Angi György, Török János testvérnél Summitville Ohioban.

Csomay József, The Home for Crippled Children, Pittsburgh, Pa.

A gyermekek egészségi állapota az elmult mégy év alatt a legjobbnak volt mondható. Egy alkalommal a kisebb gyermekek bárány himlőben voltak, más alkalommal néhány nagyobb gyermek volt veres himlőben. Egy gyermek diftériában. Isten nem szólitott el gyermekeink közül egyet sem az egész tiz esztendő alatt.

Aggtestvéreink közül azonban, eltemettünk egyet, Jaáab Jánost, aki windberi osztálynak volt tagja.

Legyen hála Istennek az alkalomért, amelyet ennek a nagy családnak nyujtott ezen a hosszu időn keresztül.

Gyermekeink lelki élete, tanulása is kifogástalannak mondható. A gyermekek magaviselete ellen semmi féle kifogás nem emelhető.

Az Intézet rendtartása, tanitás modora a régi mederben haladt tovább azzal a különbséggel, hogy most a gyermekek nem járnak le az angol gyülekezetnek a vasárnapi iskolájába. A nyár folyamán, az elmult négy nyáron is nyári minden napos iskolát tartottunk, amelybe vidékről is több gyermek iratkozott be különösen olyanok, akik itten a konfirmációra készültek elő.

Ez is egyik legnemesebb eszköze annak, hogy népünk az Intézettel minél szorosabb kapcsolatban kerüljön.

Hogy ez a szoros kapcsolat mennyire megvan és mennyire erős semmi sem igazolja jobban, mint a négy évnek a pénztári számadása, a mely a következő:

BEVÉTELEK.

Hón.	1927-év	1928-év	1929-év	1930-év
Jan.	3840.68	3453.66	3360.54	4389.06
Febr.	1945.64	1343.27	2279.25	2665.06
Márc.	2859.27	3024.49	1636.83	3726.49

A középkoru gyermekek csoportja az Árvaházban.

Ápr.	2718.52	21708.56	3189.60	4041.77
Máj.	2328.45	2927.98	9105.57	2357.50
Jun.	2792.30	3066.01	1908.21	2501.66
Jul.	3489.17	3673.17	2859.31	2612.68
Aug.	3569.24	4677.03	2545.76	3396.82
Szept.	2548.90	3105.41	2536.25	3343.66
Okt.	5076.04	3237.77	2214.33	2411.86
Nov.	2363.72	2648.03	2098.31	2442.38
Dec.	8122.52	5039.36	4098.83	2247.35
Összesen	41653.45	57904.74	37833.79	36336.20

ÖSSZEGEZÉS:

Bevétel 1927-ben	41,653.45
Bevétel 1928-ban	57,904.74
Bevétel 1929-ben	37,833.79
Bevétel 1930-ban	36,336.20
Összesen	173,728.18

KIADÁSOK:

Hón.	1927-év	1928-év	1929-év	1930-év
Jan.	2932.09	3277.77	4206.48	3438.44
Febr.	3111.93	3791.83	2286.58	2814.54
Márc.	2056.24	3341.87	2332.84	3752
Ápr.	2783.86	15127.86	2294.44	3874
Máj.	2540.08	5107.20	3384.99	2825
Jun.	2964.39	3568.85	8219.89	2270
Jul.	3677.70	5961.32	2361.32	3453
Aug.	2888.84	3314.25	2095.35	1748
Szept.	3557.21	5074.10	3309.35	3849
Okt.	4787.24	3733.13	2748.92	2811
Nov.	2707.12	4647.22	1936.73	2326
Dec.	3737.06	4270.62	4070.65	2491
Összesen	37743.76	61216.52	39249.21	35656

ÖSSZEGEZÉS:

Kiadások 1927-ben	37743.
Kiadások 1928-ban	61216.
Kiadások 1929-ben	39249.
Kiadások 1930-ban	35656.
Összesen	173865.
Bevétel négy év alatt	174281.
Kiadás négy év alatt	173865.
Maradvány	415.

A nagyobb gyermekek csoportja az Árvaházban.

A BEVÉTELEK RÉSZLETEZÉSE.

A tétel megnevezése	1927-év	1928-év	1929-év	1930-év	Összeg
Járulék az Egyesülettől	9032.15	8739.05	4181.51	8649.70	30599.41
Gyermektartás	7383.43	5527.50	5855.85	4201.00	22967.70
Öreg Otthonból	575.00	3140.00	—.—	3123.00	6838.00
Naptárból	2536.50	3177.38	2894.94	3209.00	11837.32
Farmból	765.52	2917.95	1633.91	1967.26	7284.74
Ruhára	377.55	559.78	394.39	38.13	1369.85
Fizetés kiegészités	—.—	—.—	1760.00	2520.00	4280.00
Kölcsön visszafizetés	—.—	—.—	604.00	—.—	604.00
Kölcsön pénz	6470.00	—.—	1470.00	—.—	7940.00
Tüzbiztositás	—.—	1752.80	—.—	—.—	1752.80
Letett pénz	1300.00	300.00	—.—	—.—	1600.00
Az Egyesülettől	—.—	20000.00	7000.00	—.—	27000.00
Templomra	—.—	2453.47	—.—	—.—	2453.47
Adományok	13213.20	9336.66	11979.11	12631.11	47160.00
Maradvány	553.15	—.—	—.—	—.—	553.15
Összesen	42206.60	57904.54	37833.79	36366.20	174281.33

A konfirmáltak csoportjának egy része az Árvaházban 1931-ben.

A KIADÁSOK A KÖVETKEZŐLEG OSZLANAK MEG.

A tétel megnevezése	1927-év	1928-év	1929-év	1930-év	Össze
1. Vételár	1200.00	15500.00	—.—	—.—	16700.0
2. Épitkezés, javitás	2721.66	9844.40	3417.83	1671.72	17655.6
3. Berendezés	1780.77	2012.37	1243.19	1246.45	6282.7
4. Törlesztés	3754.14	2699.50	5335.00	5320.00	17108.6
5. Kamat	881.75	1395.00	1576.75	880.82	4734.3
6. Adók	480.25	619.42	593.25	678.04	2370.9
7. Élelem	4872.57	5590.28	5194.59	4386.12	20043.5
8. Ruha	1363.05	2200.00	1269.53	1051.22	5883.8
9. Fütés	618.50	715.69	696.60	752.63	2783.4
10. Világitás	307.69	448.74	531.96	556.40	1844.7
11. Telefon	144.68	164.31	187.90	172.72	669.6
12. Szállitásdijak	153.84	98.85	86.25	116.01	454.9
13. Posta	223.82	187.96	188.38	184.00	784.1
14. Mosás	518.41	487.20	644.94	405.89	2056.4
15. Orvos	303.00	175.25	211.25	171.00	860.5
16. Gyógyszer	112.98	116.84	74.80	120.00	424.6
17. Jég	56.50	114.05	158.77	199.49	528.8
18. Életbiztositás	375.00	444.66	373.89	1054.29	2247.8
19. Tüzbiztositás	577.45	510.11	589.17	810.45	2547.1
20. Utiköltségek	1443.00	2193.67	1894.77	1800.30	7331.7
21. Intéző bizottság	299.27	160.16	100.02	129.30	688.7
22. Házbér	48.00	36.00	—.—	—.—	84.0
23. Személyzet	4510.92	3825.00	3792.50	5420.00	17548.4
24. Iroda	—.—	43.51	39.46	86.64	169.6
25. Iskola	—.—	74.28	99.92	56.33	230.5
26. Naptár	2108.91	2066.13	2247.50	2062.37	8484.9
27. Vegyes	1222.14	1300.77	263.29	343.23	3129.4
Összesen	30078.30	53084.15	30811.49	29675.42	143649.3

Az Intéző bizottság havonként tartott gyülésén pontosan tételről-tételre átvizsgálta a számadásomat, a beterjesztett számlákat tételről-tételre átvizsgálta és ellenjegyzette. Az Utalványok az egyesületi ellenőr aláirása után kerültek kifizetésre az egyesületi elnök és az árvaházi pénztárnok által aláirt csekkekkel.

A számadási könyvek, számlák, utalványok és visszajött chekkek a nagy gyülés rendezésére állanak.

A számadással kapcsolatban kell megemlitenem, hogy az Egyesület által befektetett pénz teljesen biztositva legyen, a számfejtők egyenes utasitására az árvaházat külön kellett szabadalmaztatni ugy azonban, hogy az egyesület és külön szabadalmazott árvaházi testület között az egység még is maradjon.

Az egyesület által befektetett összegne az első jelzálog szerinti biztositékához arr is szükség volt, hogy az egyes birtoke tulajdon joga, az ugynevezett, title-je - hosszu időkre, az eredeti tulajdonosig viss menőleg kimutattassék.

Ezt a munkát az egyesület jogtanácsos végezte el.

Miután igy ez a dolog rendezve lett, a árvaháznak az egyesülettel szemben fennáll tartozása után a négyes kamatot fizetni ke lett s öt ezer dollárt pedig az 1928 elő befektetett összegekre is ki kellett fizetn Az egyesület vezértestülete ugy igyeke zett a terheken segiteni, hogy előbb a tan tónő, majd a helyettes árva atya teljes fi zetését is magára vállalta. 1929 januárba pedig az egész tartozást amortizátios kö csönre változtatta át. Ez a kölcsön ig

tehát a következő képen áll. Az árvaház arra van kötelezve, hogy tizennyolc éven át fizessen havonként 360 dollárt részint kamat, részint törlesztés fejében, évenként pedig 1000 dollárt tisztán törlesztésre. Ez egy éven át kitesz 5320 dollárt, vagyis 18 év alatt az árvaházi egyesület vissza fizet 97 ezer 760 dollárt az egyesületnek.

A FARM BEVÉTELEI.

Tételek	1927-év	1928-év	1929-év	1930-év	Összeg
Tej	3165.00	3314.56	2635.80	2739.49	11854.85
Tojás	484.00	529.70	603.30	430.20	2047.20
Leölt disznók	475.00	633.70	500.64	416.60	2025.94
Leölt marha	502.00	637.40	415.00	350.00	1904.40
Leölt szárnyas	101.00	92.00	170.00	198.00	561.00
Leölt juh	—.—	65.00	184.00	60.00	309.00
Buza	360.00	360.00	240.00	278.00	1238.00
Krumpli	350.00	550.00	465.00	380.00	1745.00
Zöldségfélék	200.00	200.00	200.00	200.00	800.00
Gyümölcs	100.00	100.00	—.—	100.00	300.00
Borjuk értéke	200.00	200.00	350.00	270.00	1020.00
Malacok értéke	150.00	200.00	200.00	200.00	750.00
Csirke értéke	100.00	100.00	—.—	—.—	200.00
Felnevelt szárnyasok	200.00	200.00	200.00	200.00	800.00
Készpénz	1290.10	2917.95	1663.91	1967.26	7839.22
Összesen	7677.10	10100.31	7827.65	7789.55	33394.61

A FARMRA FORDITOTT KIADÁSOK.

Tételek	1927-év	1928-év	1929-év	1930-év	Összeg
Személyzet	2664.80	2430.22	2040.00	1800.00	8935.02
Felszerelés	491.10	373.24	888.75	—.—	1753.09
Vetőmag	675.00	669.19	408.22	379.32	2131.73
Mütrágya	374.67	195.00	375.28	280.25	1225.20
Kovács kerekgyártó	483.90	325.65	353.39	241.49	1404.43
Kerekgyártó	36.00	71.72	217.86	61.10	386.68
Dairyfeed takarmány, széna	851.60	1395.45	805.15	550.00	3602.02
Takarmány, sertéseknek	457.73	485.41	358.22	375.00	1676.36
Tyuk eledel	442.27	549.62	211.19	265.00	1468.08
Állatok	1102.85	1227.33	2127.39	1252.15	5709.72
Farmbérlet	—.—	468.00	781.64	800.32	2049.96
Vegyesek	94.16	—.—	233.05	95.15	422.36
Összesen	7674.08	8190.83	8800.14	6099.78	30764.83

Földjeink ma a legjobb karban vannak. Kellően fel vannak javitva s **Tóth Mihály,** aki velünk dolgozik már kilenc esztendeje, igazán eggyé tesz éjjet és napot, hogy a gazdálkodásban a kellő eredményeket érjük el. Hosszabb ideig vele dolgozott **Tóth Lajos,** aki csak pár hónapja távozott el az intézetből, miután jobb munka alkalmat talált. Hosszabb idő óta dolgozik velünk **Nagy Miklós.** Ez idő szerint 3 a munkások száma. Ha csak lehet, ezt is leszállitjuk, mert a nagyobb fiukat gazdálkodásban is alkalmazzuk. Egyik fiunk,**Hanka Sándor,** már alkalmas arra, hogy betanuljon a gazdálkodásba.

A farmon levő értékek a következők.

Állat állomány	5500.00
Felszerelés	1600.00
Takarmány	500.00
Vetések	1000.00
Összesen	8600.00

Ezeket tartottam szükségesnek a mi mezőgazdálkodásunkkal kapcsolatban elmondani. Kétségtelen dolog, hogy a mezőgazdálkodással foglalkozó ember a legjobban érzi, hogy Isten kezében van. Isten az, aki megáldja a munkát, napfényt, harmatot és esőt ad a szántó vetők földjére.

Amikor megállok ezen a mi hegyünkön, az ajkamon felzendül az ének,

Látlak én is áldott Istenem,
Szivemben is érzem, hogy itt vagy
Szereteted itt van én velem,
S tudom, hogy ez soha el nem hagy,
És látom itt veled
A tiszta szép eget,
Amely felé biztos ösvényen
Uj életre vezetsz te engem.

Vajha ezt éreznék mindazok, akik eljöttek hozzánk az Urnak nevében.

VAGYON MÉRLEG ÉS KÖLTSÉG VETÉS

Árvaházunk intéző bizottsága a januárban tartott igazgatósági gyülés elébe a következő vagyon mérleget terjesztette.

Vagyonmérleg 1930 December 31-én.

Melville féle birtok, 93 aker	14,700.00
Mitchell féle birtok, 6 aker	700.00
93 lot	7,800.00
Főépület 2 aker földdel	35,00.00
Templom és iskola	6,000.00
Bell féle házak	7,000.00
McClintik ház	3,750.00
Farm ház	5,500.00
Baby Home	4,000.00
Nagy istálló	3,000.00
Fütőház fütőkészülékkel	4,800.00
Kisebb ház	1,000.00
Cselédház	800.00
Disznóól	1,600.00
Szin	1,000.00
Csirkeól	500.00
Melléképületek	500.00
Garage	500.00
5 darab ló	77[illegible]
10 darab tehén	1,65[illegible]
43 darab sertés	84[illegible]
21 darab borju	1,07[illegible]
14 darab juh, 6 bárány, 1 kos	31[illegible]
175 darab szárnyas	38[illegible]
Meglevő termény	2,50[illegible]
Meglevő élelmiszerek	50[illegible]
Berendezés	17,751
Követelés	2,00[illegible]
Ruhanemü	200
Készpénz	99
Összesen	125,235

TEHER.

Egyesületnél tartozás	66,680
Váltó tartozás	5,050
Betáblázott kölcsön	2,000
Fizetetlen számlák	3,000
Verba Sándor pénze	300
Összesen	77,030
Vagyon	125,235
Teher	77,030
Tiszta vagyon	48,205
Felső épületek tüzbiztositása	46,700
Farmépületek, butorok, állatok stb.	28,150
Összesen	74,850

Ugyan csak akkor az intéző bizottságunk állapitotta meg a következő költségvetést, amely egy kevés változtatással nem csak egy évi, hanem általános költségvetésnek is elfogadható.

Egyesületi járulékokból	8,600
Gyermektartásból	4,500
Öregek otthonától	1,500
Naptárból	3,000
Gazdálkodás tiszta jövedelme	1,000
Egyesületi tisztviselők fizetése	4,820
Verhovay Egylettől	500
Bridgeporti Szövetség	300
Amerikai Segélyegylet	200
Pittsburghi Ref. Bs. Egylet	100
Régi követelésből	2,000
Egyébb adományból fedezendő	11,720
Összes előirányzott bevétel	37,240

Előirányzott kiadások.

Hivatalnokok fizetése	4,920.00
Alkalmazottak fizetése	4,400.00
Csoport biztositás	600.00
Öregek kötvényei után járulék	400.00
Gyermekek egyesületi biztositás	200.00
Tüzbiztositás	700.00
Élelmiszer	5,000.00
Villany	550.00
Ruhanemüek	1,000.00
Szén és gáz	750.00
Telefon	150.00
Viz	60.00
Postaköltség	200.00
Express	125.00
Adók	500.00
Épületek fenntartása	1,500.00
Beruházás	1,000.00
Mosás	400.00
Orvos	300.00
Gyógyszerek	125.00
Jég	200.00
Gyülési költség	125.00
Utiköltség	1,800.00
Esedékes számlák	3,000.00
Törlesztés és kamat	5,320.00
Egyébb törlesztés	1,000.00
Iroda	75.00
Iskolai kiadások	250.00
Nyomdaköltség, naptár	2,200.00
Vegyes kiadások	350.00
Összesen	37,240.00

Gazdasági költségvetés.

BEVÉTELEK:

Buza termés	300.00
Rozs termés	300.00
Árpa termés	500.00
Zab termés	600.00
Kukorica termés	300.00
Széna termés	900.00
Krumpli termés	600.00
Kukorica takarmány	600.00
Zöldség	200.00
Gyümölcs	100.00
Szalma	300.00
Tej	300.00
Tojás	450.00
Leölt sertés	450.00
Szarvas marha leölve	350.00
Szárnyas leölve	250.00
Juhok	75.00
Készpénz eladás	750.00
Állat szaporulat	1,175.00
Összesen	8,450.00

KIADÁSOK:

Személyzet	1,800.00
Takarmány	1,200.00
Kovács	200.00
Szijgyártó	50.00
2 ló és állatok	500.00
Vetőmag	350.00
Krumpli	50.00
Mütrágya	300.00
Farmbérlet	850.00
Biztositás	225.00
Compensation	30.00
Viz	50.00
Adók	500.00
Villany	200.00
Épületek fenntartása	500.00
Munkások eltartása	500.00
Gépek, kopás, befektetés	200.00
Vegyes	100.00
Összesen	7,605.00
Gazdasági bevétel	8,450.00
Levonva a kiadást	7,605.00
Maradvány	845.00

Isten iránt való hálával terjesztem elő ezen jelentésemet. Ő volt az, aki megerősitett, megsegitett, felemelt. A munka nehéz volt, de Ő megkönnyitette. Testvéreket adott seregünket megszaporitotta. A testvér szíveket, az áldozat kész hitnek buzgóságnak lángjaiban megáldotta.

Vajha atyámfiai soha ne felednétek el, hogy az Isten hatalmas arra, hogy rátok árassza minden kegyelmét, hogy mindenben, mindenkor teljes elégségtek levén minden jótéteményre bőségben legyetek. Meg van irva: Szórt, adott a szegényeknek. Az Ő igazsága örökké megmarad. Aki magot ad a magvetőnek és kenyeret elégségül: ad és megsokasitja a ti vetésteket és megnöveli a ti igazságatoknak gyümölcsét.

Kalassay Sándor,
árvaatya."

A legutóbbi Konvenció óta az Intézetben a következő nevezetesebb dolgok történtek:

1. A Konvenció elfogadta nt. Kalassay Sándornak gyöngélkedése miatt az árvaatyai hivatalról való lemondását. Érdemeinek jutalmazásául évi 1200 dollár fizetéssel nyugalomba helyezte és neki s családjának szabad lakást és élelmezést biztositott. Ezen kivül az aggmenházban lakó öregekre való felügyelettel bizta meg és ezért a munkáért 300 dollár tiszteletdijat szavazott meg.

E határozat mellett lehetetlen volna minden megjegyzés nélkül tovább menni. Ha valaki uttörő munkát végzett Amerikában, akkor az nt. Kalassay Sándor volt. Nemcsak közel negyvenéves amerikai tevékenysége füződik össze elszakithatatlanul az amerikai magyar reformátusság és általában az amerikai magyarság történetével; nemcsak a szétszórt csontok összegyüjtése, egyházközségek alapitása és templomok épitése hirdeti alkotásokban és eredményekben Istentől gazdagon megáldott tevékenységét, hanem a ligonieri Árvaház, majd Aggmenház alkotása is. Ezen a téren valóban uttörő volt. Olyan munkatérre állitotta az Isten, amit saját magának kellett nehéz próbák és kisérletek után kiépiteni. Ő ezt a nagy feladatot hüséggel végezte el. A munkában fáradhatatlan nejével együtt életüket állitották be ez Istennek tetsző munka szolgálatába. Az Intézetet évről évre fejlesztette, azt itthon bölcsen vezette, érdekében állandóan agitált, utazott és adományokat gyüjtött. Csodálatos volt munkabirása, kitartása, a Krisztus kicsinyei iránti szeretete. Hogy Amerikában magyar árvákat és aggokat fogadhatnak be a ligonieri szeretetotthonba és itt testükről és lelkükről gondot viselhetnek; hogy Amerika magyar reformátussága ráeszmélt arra, hogy elég erős ahoz, hogy az Árvaházat és Aggmenházat fenttartsa: mindez nt. Kalassay Sándor érdeme. Minden árva, aki itt otthont talál, minden munkaképtelen aggastyán, aki élete alkonyán ide megpihenni jön, imába foglalja az Árvaház alapitójának és tiz esztendőn keresztül fáradhatatlan vezetőjének nevét. A nagy és nehéz munkában elfáradt, a Mózes keze alálianyatlott, meglankadt. De azért ez a kéz hadd álljon előttünk továbbra is áldva, t nitva és buzditva bennünket. Egy oly közintémény, mint a ligonieri is, ki v és ki van most is téve a közönség birálat nak és a vezetőnek kell első sorban szem nézni a sokszor nem kedvező hangulatt Nt. Kalassay Sándort alkotása igazolja védelemre nem szorul. Azok, akik elévülh tetlen érdemeiről és fáradhatatlan munká ságáról elfeledkezve csak fogyatkozások akarnak nála észrevenni, gondoljanak arr hogy mindannyian gyöngék és gyarlók v gyunk.

Én, aki több, mint kétévi munkatár kapcsolatban segitője voltam, most hivat lában ideiglenes minőségben utódja és irá ta és családja iránt meleg baráti szeret tet és őszinte tiszteletet érzek, Ameri magyarságának ezrei nevében kivánom neki, hogy a jól megérdemelt nyugalm még sok éveken keresztül jó egészségbe és fiatalos jókedvben élvezze. Mikor regg megpillantja a Ligoniert környező hegy ket, amelyekben ő annyira tud gyönyörkö ni, jusson eszébe, hogy ő volt az, aki vil gosságot és ragyogást hozott ide sok szá árvának és aggastyánnak. Mikor a nap a esik a hegyek közé és azután is vörös láng tengert hagy maga után, gondoljon arr hogy ilyen az ő élete is. Ha leáldozik egyszer, — adja Isten, hogy még nagyo soká legyen —, fényességet hagy mag után. Ebben találjon boldogságot, amik nyugalomba vonulásakor ércnél maradan dóbb alkotásait szemléli!

2. Az Intézet élére Konvenció alulirott h lyettes árvaatyát állitotta, akinek megsz vazta a rendes árvaatyának járó 1800 do lár évi fizetését, amely összeget az Egyesü let folyósitja. Az árvaatyai állás betöltését január hónapban gyülésező igazgatóság bizta.

3. Konvenció ugy határozott, hogy a árvaház külön szabadalomlevele megszün jék és az Intézet teljes egészében az Ame rikai Magyar Református Egyesület tula donába megy át s igy az Egyesülett szemben fentálló adósság töröltetett és a Árvaház és Aggmenház az Egyesület va gyonát képezi.

4. A Konvenció kimondotta az Intézet leépitését. Az Árvaházba felvehető gyermekek száma 75-nél és az Aggmenházba belépő öregek száma 25-nél több nem lehet és ezek is első sorban a Ref. Egyesület tagjai tartoznak lenni. A bérelt farmokon a gazdálkodás megszünik és az Intézet a legközelebbi konvencióig semmiféle vásárlásba, vagy épitkezésbe nem mehet.

5. Konvenció elfogadta, hogy az egyházközségek intézményesen tartoznak támogatni az Intézetet akként, hogy minden megkeresztelt tagtól legalább évi 10 cent adomány szolgáltatandó be, ha az egyházmegyék, illetve konferencia azt óhajtja, hogy az Igazgatóságba 1—1 képviselőt delegálhasson. Képviseleti joga annak az egyházi csoportnak lesz, amely évenként legalább 500 dollárral járul az Intézet támogatásához.

6. Az árvaházi pénztárban havonként 500 dollárnál nagyobb összeg nem kezelhető, a többit át kell utalni az Egyesület pénztármoki hivatalába, ahol az árvaház pénze külön checken helyeztetett el.

7. Az Intézet ügyeit első sorban a havonként gyülésező, hét tagból álló Intéző Bizzottság intézi, amelynek alkotó tagjai a különböző egyházi árnyalatok képviselői közül választandók. E felett áll az Igazgatóság, amely minden év január havában tart gyüllést. Az Igazgatóságban a Vezértestület összes tagjai és azoknak az egyházi szervezeteknek és testületeknek képviselői foglalnak helyet, amelyek évenként legalább 500 dollárnyi összeggel járulnak hozzá az Intézet fentartásához.

8. A Konvenció iratterjesztést állit be és annak kezelésével az Árvaház vezetőségét bizza meg. Ez a munka 1932. január 1-én indul el, azonban sokszorositott szindarabokat a tanitónő fáradságos munkájának igénybe vételével már az 1931. évben küldött ki az Árvaház az egyházközségek részére.

9. A Konvenció határozata az volt, hogy a jövőben alkalmas időben férfitanitó állittassék be, aki az árvaatyát is helyettesiti szükség esetén.

Ezeknek az intézkedéseknek igyekszünk érvényt szerezni és a fokozatos leépités minden vonalon megindult. A gyermekek közül a 16 évnél idősebbek részére helyet kerestünk, ahol megélhetésük biztositva van, a kisebbek közül pedig többet jó családoknál helyeztünk el.

A takarékoskodásra annyival inkább nagyobb szükség van, mert az Intézet bevétele, amely 1930-ban 36,336 dollár 20 cent volt, az 1931. év második felében a rossz gazdasági viszonyok következtében annyira leesett, hogy például augusztusi bevételünk csak 932 dollár 15 cent, a szeptemberi pedig csak 789 dollár 66 cent volt. Bizony nagy szükségünk van a jószivü testvérek fokozottabb áldozatkészségére és a kiadások szigoru redukálására.

Az volna az eszményi állapot, ha gyülekezeteink magoktól szolgáltatnák be az Intézet támogatására szánt adományaikat, amint erre az Intéző Bizottság határozatot is hozott. Ebben az esetben tetemes költséget takarithatnánk meg, mert nem kellene gyermekeinket busson sok pénzbe kerülő körutra vinni, az árvaatyáknak sem kellene utiköltséggel terhelni pénztárunkat, hanem idehaza nyugodtan végezhetnék sokoldalu munkájukat. Azonban a helyzet az, hogy több helyről csak ugy jön be pénz, ha annak utána megyünk. Ezért kellett nt. Kalassay Sándornak az 1931. évben felkeresni a detroiti első, kalamazooi, flinti, scrantoni, throopi, kingstoni és mount carmeli egyházakat. Ugyancsak ő ment a gyermekek egy csoportjával Alliancebe, Nilesba, Eriebe, Tonawandára, Lackawannára és a két buffaloi eghyázba. A helyettes árvaatya pedig a rosetoni, poughkeepsiei, new yorki független, cliffsidei, pocahontasi, garyi (W. Va.), peekskilli, danburyi, massenai, akroni, lorraini, fairporti első, perth amboyi független, cartereti. bridgeporti három, greenpointi, new yorki 116. utcai és franklini egyházakat kereste fel, ahol testvéreink szivesen és legjobb tehetségük szerint karolták fel az árvák és aggok ügyét.

E sorok irásakor október és november hónapokra uti programmot dolgozott ki a h. árvaatya és a so. chicagoi, burnsidei, west chicagoi, aurorai, whitingi, east chi-

cagoi, indiana harbori, toledoi, daytoni, columbusi, new yorki 69. utcai, new yorki baptista, newarki, trentoni első, alphai, homesteadi, rankini és fairporti független egyházban szándékozik árvaházi napokat tartani. Azt az elvet igyekszünk megvalósitani, hogy költségkimélés szempontjából a gyermekeket nem visszük körutra.

Végül meg kell emlékeznem az árvaház tizéves jubileumáról, amit a nehéz gazdasági viszonyokra tekintettel 1931. julius 5-én szerény keretek között bár, de a vidékről felsereglett magyarság lelkes részvétele mellett tartottunk meg. A templomi is tiszteleten a helyettes árvaatya alkalmi szédet mondott, a távozó árvaatya pedig ves szavakkal köszöntötte az ünneplő g lekezetet és visszapillantást tett tizéves radságos, de gazdagon megáldott m kájára.

A szeretet Istene, aki tiz éven át mel tünk állott, bizonyára a jövőben is meg giti Árvaházunkat és Aggmenházun hogy a munka az emberbaráti szeretet gyében az Ő nagy neve dicsőségére fo hasson tovább!

JUBILÁLÓ EGYHÁZAK.

A DUQUESNEI MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ.

1930-ban, hálaadás ünnepén emlékezett meg fentállásának huszéves fordulójáról. E helyen már 1892-ben megalakult a duquesnei Első Magyar Református Egylet, de az egyházszervezés ideje csak 1910 junuis 26-án következett be a szomszédos mckeesporti egyház lelkészének, Baja Mihálynak paposkodása idején. A megalakulás előtt a Duquesneban letelepedett magyar reformátusok a közeli pittsburghi és homesteadi lelkészek szolgálatait vették igénybe. Az egyházszervező gyülésen 77 felnőtt magyar ref. férfi vett részt. Az ujonnan alakult egyházközség a magyarországi ref. egyházhoz tartozó magyar egyházmegyének lett szerves része és hazulról 500 dollár épitési segélyben részesült. A legelső egyháztanács tagjai a következők voltak: gondnok Toboz Dániel, pénztáros Henczel János, jegyző Baku Mihály. Presbiterek: Sárközy László, Diószegi István, Kalassay János, Koncz András, Török Sándor, Varga József. Semega János, Szalkó József és Kovács Dániel. Énekvezérek Sáray János és Arday László.

1912-ben vásárolták meg a Third Streeten levő svéd lutheránus templomot 6000 dollárért. 1913 julius 4-én vette a gyülekezet a templomot birtokába, amikor az ünnepélyes istentiszteletet a helyi lelkészen kivül Kalassay Sándor esperes, Tóth Sándor clevelandi, Melegh Gyula buffaloi és Kerekes Béla windberi lelkészek végezték. A szentelés napj 769 dollár 34 cent tiszta bevétel folyt be.

A duquesnei egyház kezdetben a mcke porti egyházzal társegyházi viszonyban állo 1914-ben a Baja Mihály első lelkész eltáv zása után Melegh Gyula lett a második lel pásztor, akinek idejében az egyház továl haladt az épülés és erősödés terén. "Félévti des lelkészkedésének legkimagaslóbb esem ménye a duquesnei magyar ref. temető me vásárlása három ezer dollárért", olvassuk huszéves jubileum alkalmából kiadott emlé könyvből. Az uj temetőt Kalassay Sánd esperes szentelte fel.

A duquesnei egyház 1919-ben kimondott hogy elég erősnek érezvén magát az önál lelkészi hivatal fizetésének viselésére felbon ja a mckeesporti egyházzal kötött társa viszonyt és Sebestyén Endre utazó lelkés hivta meg. Az ő idejében, 1920-ban vett meg a parókhiát hétezer dollárért, am 1923-ban eladtak és 12,250 dollárért megvá ték a jelenlegi parókhiát.

Mikor a magyarországi egyház levette go dozó kezét az amerikai egyházakról, a duque nei egyház 1921-ben kimondotta függetle ségét és 1924-ben belépett az akkor szerv zett Független Amerikai Református Egy házba, amely egyháztest Sebestyén Endre du quesnei lelkészt választotta meg esperesén majd később főesperesének. A duquesnei egy ház sok esetben vette ki részét amerikai magyarországi egyházi és hazafias vonatk

zású ügyek felkarolásából. Áldozatkészségének bizonysága az a tény, hogy 1929-ben áthozat nélküli tiszta bevétele 5237 dollár 78 cent volt. Van Betegsegélyző Egylete, vasárnapi iskolája, cserkész csapata, Nőegylete, énekkara és ifjusági egylete. 1930-ban Henczel János tiszteletbeli gondnokon kivül Dalkos József gondnokból, Varga János algondnokból, Angyal László pénztárosból, ifj. Kattona János ellenőrből, Kiss András jegyzőből, Ambrus Károly, Barczi Pál, Czinke József, Gyenes Dániel, Horváth János, Kovács András, Kovács János, Ladányi Antal, Máté Pál, Ócsvay István, Rozgonyi János ,Tóth Károly, K. Szücs József egyháztanácsosokból, Demes Ferenc, Ráti Mihály, Szalai József énekvezérekből és Györkös Károly egyházfiból állott az előljáróság.

A huszéves mult után tegye az Isten a duquesnei egyházat továbbra is az Ő szőlőskertjévé, amelyben vezetők és egyháztagok egyaránt az Ő dicsőségére éljenek és Őt szolgálják!

A BUFFALOI ELSŐ MAGYAR REF. EGYHÁZ

ebben az esztendőben ülte alapitásának 25 éves fordulóját. Az itt lakó magyar reformátusoknak és lutheránusoknak első lelkészük Csekes Béla volt, aki akkor a presbyteriánus egyház szolgálatában állott. 1906 november 18-án mondották ki, hogy a hazai egyházhoz csatlakoznak. A Tonawanda, Depew, Lackawanna magyar protestánsai is a buffaloi egyháznak voltak tagjai, akiknek számok 1906 végén 124 volt, közöttük 47 családos. Az első egyháztanács tagjai voltak: ifj. Décsman János gondnok, Pillion Péter algondnok, Siposs Géza pénztárnok, Gelley István jegyző.

A presbyterián egyház West Senecán egyházat szervezett a magyarok számára, a magyarországi egyházhoz tartozó gyülekezet pedig tovább folytatta munkáját. 1907-ben telket vásárolnak a templom és parókhia számára 1400 dollárért, amit a Konventtől kapott 500 dolláron és adományokban befolyt készpénzben fizetnek ki.

1907-ben Csekes Béla lelkész Magyarországra térvén vissza, lemondott Buffaloban viselt állásáról. Mig az uj lelkész, Ambrus János megérkezett, Borsos István utazó lelkész látta el a szükséges szolgálatokat. A néhai Ambrus János idejében épül fel a parokhia 2400 dollár értékben. Az Amerikára nehezedő gazdasági váltság következtében az egyháztagok száma 25-re esett le s a lelkész a reménytelenség miatt 1909-ben elhagyta Buffalót.

A Konvent elnöksége 1909-ben uj, ifju lelkészt küldött a Tóth Sándor személyében, aki hivatalát okt. 3-án foglalta el. Az egyháztagok száma hirtelen 77-re szökik fel és a templomnak 1911 nyarán való felépitését határozzák el.

A Tóth Sándor lelkész egyik főérdeme az, hogy Tonawandán gyülekezetet szervezett, ahol templom is épült. A munkás lelkész 1911 végén a clevelandi eső egyházba kap meghivást és a buffaloi kicsiny gyülekezetet a clevelandi hatalmassal cseréli fel. Utódja Melegh Gyula lett, akinek idejében fenakadás nélkül haladt tovább a megkezdett munka. Melegh Gyula lelkész 1914-ben a mckeesporti népes egyház meghivását fogadta el és Kalassay Sándor esperes Sebestyén Endre utazó lelkészt küldte Buffaloba. Noha nem volt beiktatott lelkész, az emlékkönyv szerint az ő nevéhez füződik az egyház történetének egyik legkiválóbb eseménye, tudniillik a buffaloi első magyar ref. templom felépitése, amelynek szentelése 1915 aug. 29-én ment végbe. A templomot 5200 dollárért Bellonyi Sándor magyar épitész készitette. Sebestyén Endre beszolgáló lelkész alakitotta meg 1914-ben a Lorántffy Zsuzsánna Nőegyletet.

Az 1916 év kezdetétől Vasváry Ödön, akkori pittsburghi segédlelkész lesz az egyház rendes papja. Ifjusági egyletet alakit és bevezeti a hétköznapi istentiszteleteket. Csak 1919 elejéig marad Buffaloban és Springdalere való távozása után lelkésznek Urbán Endrét hivja meg a gyülekezet Kearsargeról.

Az egyház 1921 november 27-én kimondja a Reformed Church in the U. S.-hez való csatlakozását és az önállósitott tonawandai társegyházat Isten áldásával bocsátja el. 1926-ban március 26-án megalakul a west sidei ref. egyház, amely a régi egyházzal kezdetben társegyházi viszonyban állott. Ez a viszony 1927 decemberben bomlott fel, amikor Urbán Endre átment a west sidei egy-

házba és a régi egyház Murányi Jánost hivja meg lelkészéül. 1929 végén, a Murányi Jánosnak Chicagoba való távozása következtében ismét lelkészválasztás előtt a gyüelkezet és Szeghy B. Jánost hivta meg, aki most is ott munkálkodik.

"Kisded gyülekezetünk, melyhez most már csak Depew tartozik, dicséretére méltóan végezi nehéz feladatát az Urnak szolgálatában. A kicsiny sereg megfogyva bár, de törve nem, hüségesen és fokozott buzgósággal végzi munkáját az Urra bizva utait, Ő tőle várván az áldást a jövő munkájára", jegyzi fel az emlékkönyv. Az Ur továbbra is áldja meg ezt a gyülekezetet, amely a buffaloi és vidéki egyházközségeknek anyagyülekezete és segitse meg továbbra is pásztorát és népét egyaránt az Ő neki való hüséges szolgálatban!

A jubileumi évben idb. Gedra András volt a főgondnok, rajta kivül a presbiterium tagjai: Balla István, Balla György, id. Decsman János, id. Gedra János, K. Gedra János, Hudák András, id. Karap János, Rozgonyi György, Németh Ferenc, Gáspár István, id. Giba János és Tribula János.

Az Urbán Endre lelkészkedése alatt alakult meg a vasárnapi iskolai tanitótestület, az ifjusági kör keretében a vegyes énekkar és az egyház férfi tagjaiból a férfikar, továbbá a konfirmáltak klubja és a nők missziói egyesülete. Az 1914-ben alakult Lorántffy Egyletnek Ujváry Edéné elnöklete alatt Zilahy Józsefné, Cséplő Jánosné, Kurucz Jánosné, Lajos Gusztávné és Sándor Mihályné voltak legelső tisztviselői. A mult évben szintén Ujváry Edéné volt az elnök, tagjai: Sipos Gusztávné, Balla Istvánné, Karap Jánosné, Gallitz Andrásné, Kurucz Jánosné, Németh Ferencné, K. Gédra Jánosné és Bódi Andrásné.

Az 1925-ben alakult ifjusági Kör első elnöke ifj. Gédra János volt és azóta áldásosan müködik. A depewi leányegyházban Baráth István töltötte be 1931-ben a gondnoki hivatalt, rajta kivül Pándi László, Nagy Mihály, Baráth Lajos és Dibaczi Miklós müködnek az egyház élén.

A WHITINGI REF. EGYHÁZ.

1931-ben emlékezett meg tizéves multjáról. Whitingon a magyar reformátusok számára a so. chicagoi egyházak legelső lelkészei tartottak alkalmi istentiszteleteket, majd kés Virág István east chicagoi lelkész járt rendszeresen hozzájok, aki az 1919 márc 9-én tartott istentisztelet után bejelente hogy a német lutheránus templom, ahol magyarok az istentiszteletet tartották, 40 dollárért megvehető. A gyülésen azonnal 7 dollár ajánlatot tesznek és megválasztják tisztikart. A Virág István lelkész elnök alatt orgonista lett Virág Irénke, gondn id. Reshán Miklós, jegyző Tóth Gyula, pén tárnok Horváth Gábor, ellenőr ifj. Vajó J nos. Presbiterek: Csóka András, Fagyas F renc, Sütő István, ifj. Varga János, Kanó Mihály, ifj. Varga István, Szabó Mihá Révész István és Gyurcsán Mihály. A me választott tisztviselők, tagok és lelkes nő közöttük Kristóf Mihályné, Tóth Gyuláné Klauzer Ferencné munkába állottak és 19 május 15-én teljesen kifizették a templom járó 4000 dollárt. Majd kijavitották és rend hozták a templomot. 1919 aug. 10-én volt szentelési ünnep. Buzgó lelkek Ur asztal szent edényeket, teritőket és szines ablako vásároltak és a gyülekezet boldog volt, ho saját templomában dicsérhette az Urat.

A whitingi egyház 1919 április 8-án vétet fel magát a Reformed Church in the U. chicagoi klasszisába, ahonnan 1930-ban a M gyar Sion egyházmegyébe bocsáttatott á Első rendes beszolgáló lelkésze Virág Istvá volt. A Reformed Church többször részes tette anyagi támogatásban a whitingi magy egyházat.

1922-ben robbanás rongálta meg a to nyot és ablakokat s uj fütőkészülék besze zése vált szükségessé. De az áldozatkészsé nem lankadt és 3400 dollár költséggel mind neket rendbe hoztak. Az egyháznak nem csak teljesen kifizetett temploma és ingatla ja, hanem mintegy 2000 dollár készpénz v gyona is volt a jubileum évében.

Áldozatkészségét fentállása ideje alatt sok szor és sokakkal szemben megmutatták whitingi testvérek. Az árvaháznak is hüség támogatói. Áldja meg őket a kegyelem Istene

A Virág István lelkész eltávozásával Mircs István east chicagoi lelkész gondozta a whi tingi egyházat, majd a Boros Jenő egyhá megyei elnök közbenjárására a whitingi egy ház a south chicagoi egyházzal létesitett társ

egyházi viszonyt és ma is Garay Gerő so. chicagoi lelkész szolgálja ki nagy odaadással. Az egyházban vasárnapi iskola van és Ifjusági Egylet müködik.

A jubileumi ünnepély rendezését a következő tagokból álló egyh. tanács végezte: Kamócz János gondnok, Gacsala Sándor jegyző, Varga András pénztárnok, Csóka Lajos ellenőr, Juhász János, Balogh Péter, Lakatos Sándor, Zahari János, Sütő István, Gyurcsán Mihály, Varga Mihály, Varga Imre, Tóth Gyula, Vajó János, Kristóf István, Molnár Mihály, Köblös János, Bush János és Szanyi István presbiterek. A tizéves multat a mindenható Isten tegye gazdag jövendő áldott magvetésévé.

A HUSZONÖTÉVES COLUMBUSI EGYHÁZ.

A columbusi egyház, amely a columbusi összes magyar protestánsokat magába foglalja és jogilag a Reformed Church tóparti egyházmegyéjébe tartozik, 1931 szeptember 6-án fényes ünnepség keretében emlékezett meg 25 esztendős multjáról. 1900-ban kezdtek itt letelepedni az erdélyi és borsodi magyarok. Az egyház 1906 január 21-én alakult és a presbyteriánus egyházzal hozta kapcsolatba Kardos József első lelkész. Az egyház első előljárói Kiss Mihály gondnok, Fodor János, Hunyadi János, Kőmives János, Kerekes Mihály, Józsa Mihály, Finta Márton, Bandi István, Márkus András, Kiss György, Kalló András, Kálmán János és Titka István voltak.

A Woodrow és Washington Street sarkán a presbyteriánus egyház által ajándékozott telken 1907 julius 4-re már készen volt a templom és julius 28-án a presbyteriánus egyház törvényesen veszi fel a gyülekezetet kebelébe.

1909-ben Kardos József lelkész lemond állásáról és utódjának az általa ajánlott Székely Sándor uniontowni lelkészt hivják meg. Majd a Kiss Endre és Péchy Jenő Imre newei szerepelnek gyülést vezető lelkészek gyanánt. A jegyzőkönyvek hiányos volta miatt az egyháznak erre az időre eső müködéséről a jubileumi ünnepély alkalmából kiadott emlékkönyv tiszta képet nem képes nyujtani.

1916-ban üresedésben volt a lelkészi hivattal, amikor Csutoros Elek west sidei clevellandi lelkészt hivják meg istentisztelet tartásra. Ekkor mondották ki, hogy a magyarországi ref. egyház amerikai egyházmegyéjéhez csatlakoznak és lelkészükül Vécsey Jenő west chicagoi lelkészt hivták el. A gyülekezetnek a hazai egyházhoz való elbocsátása nem történt meg, noha a gyülekezet 5000 dollárt ajánlott végkiegyelités cimen a presbyteriánus egyháznak. Mivel a hivek a hazai egyházhoz ragaszkodtak, otthagyták a felépitett presbyteriánus templomot és Reeb Avenuen vettek templomot a lutheránusoktól 4150 dollárért, amelybe harangot is vásároltak.

1921 óta Hankó Gyula lelkész áll az egyház élén, aki mellett Gaál András főgondnok, Finta Márton gondnok, Király Sándor pénztáros, Hunyadi János ellenőr, ifj. Kőmives János jegyző, Kristóf Mihály, Joó Sándor, Csuja Géza, Csatlós István, Pócik András, Bertalan János, Gáspár János, Binder Lőrinc, Gasznár József és Spingár János intézik az egyház ügyeit.

Amikor a hazai egyház kénytelen volt amerikai missziói munkáját abbahagyni, 1922 február 28-án a columbusi egyház a Reformed Church in the U. S. kebelébe lépett át. A presbyteriánus egyház felajánlotta, hogy a Woodrow és Washington utcák sarkán levő régi templomot fogadják el cserébe a Reeb Avenuen levő uj templomért. Ebbe a gyülekezet belement és 1000 dollár költséggel kijavittatta az első templomot.

A Hankó Gyula idejében készült az első egyházi szabályzat és ekkor vette fel az egyház az "egyesült magyar protestáns egyház" nevet. A német ref. egyház orgonával ajándékozta meg a gyülekezetet, majd 8000 dollár értékben a megerősödött egyház parókhiát épit.

1926-ban Hankó Gyula lelkész lemondott és a gyülekezet Dr. Csutoros Elek west clevelandi lelkészt hivta meg, aki már két korábbi meghivást utasitott vissza. Az ő idejében avatták fel a parókhiát és megujult erővel indult meg az egyház külső és belső erősitése.

So. Bendi

A ~~COLUMBUSI~~ REF. TEMPLOM.

Az egyház fentállásának 25 éves ünnepsége alkalmából diszes kiállitásu emlékkönyvet adott ki, amelybe többek között George White kormányzó, Jas. J. Thomas polgármester, Dr. Baltazár püspök és Dr. Schaeffer irtak üdvözlő sorokat.

A küzdelmes mult megpróbáltatásai után virradjon további áldásokban gazdag korszak hajnala a columbusi egyházra és a gyülekezet pásztora, előljárói és tagjai boldogan tapasztalhassák, hogy milyen dicsőség szolgálni az Urat!

A FARRELLI EGYHÁZ HUSZONÖTÉVES JUBILEUMA.

Milyen gyorsan repül az idő. Alig vesszük észre, hogy egyleteink és egyházaink között mindig szaporodik azoknak a száma, amelyek egy-egy határkőnél megállanak. És megállani jó. Megálláskor az ember előbb hátra tekint, hogy meglássa a befutott utat. Aztán előre néz: hogy meglássa azokat a feladatokat, melyek előtte vannak. Minden jubileumi ünnepély ilyen megállás. Visszatekintés a multra s beletekintés a jövendőbe.

Az amerikai magyar református egyházak életében különösen szükség van az ilyen jubileumokra. Üditő forrás s nemes elhatározások szülő anyja, minden olyan ünneplés, ameylben a multnak a tükörén keresztül a jövendőbe tekinthetünk.

Jubileumot ült 1930-ban hálaadás napján a farrelli magyar református gyülekezet is. Huszonötéves évfordulóját ünnepelte annak a munkának, amelyet a Shenango völgyén élő magyarok között egy negyedszázad alatt végezett.

Ennek az egyháznak a megalakulása arra az időre esik, amikor igen erős, sokszor egészen személyes jellegü harcok folytak a felett a kérdés felett, hogy elfogadja-e a magyarság a presbyteriánus egyháznak a segitő kezét? A harc hevében nagyon kemény összeszólalkozások történtek s azok, akik elfogadták Dr. Kacziány Gézának a vezérségét, nem kevesebbet akartak, mint azt, hogy a Reformed Church fenhatósága alatt álló lelkészek és gyülekezetek hagyják el azt az egyházat, amely már 1891-ben védőszárnyai alá fogadta a magyar reformátusságot.

Ma természetesen egészen más szemmel látjuk a dolgokat, mint ezelőtt egy negyedszázaddal s örvendünk annak, hogy a Presbyteriánus hatalmas egyház fenhatósága alatt is szépen virágzó magyar gyülekezetek vannak.

Ezek közé a gyülekezetek közé tartozik a farrelli magyar református egyház is, amelynek a tulajdonképeni alapvetője *Dr. Kacziány Géza* volt, aki 1903-ban Youngstownban kezdette meg amerikai lelkészi pályáját. Az ő és Hankó Gyula lelkész kérelme alapján foglalkozott a Shenango Presbytery 1903 szeptember 15-én tartott gyülésén azzal a kéréssel s Dr. Swannak az inditványára már ekkor kimondotta, hogy a magyarok részére egy lelkipásztorról gondoskodik. Ennek a határozatnak az alapján jött ki a magyarországi egyháznak egyik költői tehetségü tagja *Dömény Zoltán,* aki azonban csak 1904 áprilistől ugyanezen esztendő végéig maradt a szervezkedés nehézségei között vergődő gyülekezet körében. Innen Detroitba ment át, hogy átvegye az ottani egyháznak a gondozását.

Utódja *Schodle G. Ádám* lett, aki bár idejének egy részét lelkészi tanulmányainak elvégezésére forditotta, nagy buzgósággal dolgozott a szervezés munkájában is s már 1905-ben felépitette a gyülekezetnek a templomát. Mikor már a szervezés alatt álló gyülekezetnek saját temploma volt: akkor alakult meg az egyház hivatalosan 1907 május 11-én. Mindaddig, amig Schodle Ádám tanuló volt, a munka misszió munka volt, a terület pedig misszió terület. Mikor azonban tanulmányait befejezte, hogy lelkésszé legyen szentelhető, megalakult az egyház, megválasztotta a lelkészt s a lelkész fel is szenteltetett.

Schodle Ádám 1908 április 1-én lemondott lelkészi állásáról s utódja *Almássy Lajos* lett, akinek a munkálkodása elé a legnagyobb reményekkel tekintett a gyülekezet. Ám ezeket

a reményeket a lelkész nem tudta beváltani és sok huza-vona után, egyenetlenkedés és viszálykodás között Almássy 1910 december havában leköszönt lelkészi állásáról.

Almássy Lajos helyébe *Garay Gerőt* választotta meg a gyülekezet lelkésznek. De neki sem sikerült a békességnek a helyreállitása s igy ő is minden jelentősebb eredmény nélkül már 1913-ban lemondott.

A gyülekezet lelkészi állása csaknem egy félévig volt üresedésben, amikor 1914 január 11-én *Józsa Károlyt,* akivel mintha uj élet támadt volna a gyülekezetben, hivta meg lelkészül a gyülekezet.

Józsa Károly csaknem tiz évig munkálkodott ebben a gyülekezetben s munkálkodása nyilvánvalóvá tette, hogy hosszabb ideig tartó lelkészkedés nagy lelki és anyagi haszonnal jár minden gyülekezetre. Azokon a helyeken, ahol a lelkészek gyakran változnak nincs meg a kellő nyugalom. A gyülekezet életének a hajója folytonos hullámok között evez. Egy hosszabb ideig tartó lelkészkedés idején a gyülekezet élete a nyugodt tónak a felszinéhez hasonlitható. Élet van a mélyben. Józsa Károly lelkészkedése eredményeket mutatott fel. A gyülekezet megerősödött, nyugodtan haladt a rendes munkálkodásnak a mezején. A gyermekek iskolázása, az ifjuságnak gondozása, énekkar szervezése, a templomnak és lelkészlakásnak megujitása, uj harangok beszerzése mutatják a lelkész vezetése alatt folyó munkának a gazdag áldásait.

Józsa Károly eltávozása után a gyülekezet *Vécsey Jenőt* választotta meg lelkészül. Vécsey, kinek szervező képességét mindenkinek el kell ismernie, beszervezte az egyházközségbe a közeli bányatelepeknek és Sharpsvillének a magyar reformátusait s ezeken a helyeken is megkezdette a misszió munkát.

De csakhamar zavarok merültek fel, ám ezeket különösen azért, mert a templomépités, illetve átalakitás kötötte le a figyelmet, sikerült áthidalni ugy, hogy Vécsey Jenő közel hat esztendeig volt lelkész ebben a gyülekezetben. El kell ismerni, hogy habár a költség nagyobb volt is, mint azt eleinte tervezte a gyülekezet, a templom átépitése nagyon szépen sikerült s ma a farreli templom és mellékhelyiségei egyike a legjobban berendezett és felszerelt magyar református templomoknak.

Vécsey és a vezetése alatt álló egyház törekedett arra, hogy a templomot más helyre telepitsék át, mert bizony ez a templom már a feketék között van s a környéken kevesen laknak a mi testvéreink közül: de nem lehetett méltányos árat kapni a gyülekezetnek birtokáért. Igy maradt a megujitott templom a régi helyen!

Vécsey Jenő Philadelphiába hivatván mint lelkésznek, a farreli gyülekezet ujra lelkész nélkül maradt. 1930 január 26-án *Daróczi Mátyás* pocahontasi lelkészt hivták meg lelkészül, aki állását elfoglalván, arra törekedett, hogy benső lelki életet teremtsen a gyülekezetben. E mellett az egyház anyagi ügyeinek a rendezésére forditotta egész idejét. Ez azonban csak részben sikerült eddig elérni. Ez nem is csoda, mert annyira megnehezülnek az idők járása e felett a gyülekezet felett is, hogy csak a legnagyobb erőfeszitéssel képes arra, hogy tovább haladhasson.

A munka Sharpsvillében ujra szépen folyik s a nőegyletek, az ifjusági kör, mind közre munkálkodnak, hogy a 25 éves mult után olyan élete legyen a gyülekezetnek, mely a leggazdagabb gyümölcsöket terem meg!

Ez a gyülekezetünk kezdettől fogva ott áll az Árvaház mellett. Több éven keresztül szives vendéglátója volt az árvagyermekeknek s minden egyes alkalommal száz dolláron felüli összeget adott a könyörülő szeretetnek az oltárára.

Az a gyülekezet, amelynek vannak jócselekedetei: méltó az életre!

Mutassátok meg hiteteket a ti jócselekedeteitekből, mert nem azok, akik azt mondják: Uram! Uram! mennek az Istennek országába, hanem azok, akik cselekszik az Atyának az akaratát!

K. S.

Arra a hirre, hogy Intézetünk a gazdasági válság miatt nehéz helyzetbe került, több testvérünk küldött be 10 *dolláros, vagy annál nagyobb adományt.*

Vajha minden jómódu magyar igy cselekednék!

A PITTSBURGHI MAGYAR REF. EGYHÁZ.

Azok között a jubileumok között, amelyeket a magyarság Amerikában ebben az évben ünnepelt: a legfontosabb és magyar református szempontból a legjelentősebb volt a pittsburghi és vidéki magyar refromátus egyháznak, valamint a clevelandi első magyar ref. egyháznak a negyven esztendős jubileuma.

Azután a kisérlet után, amely Kecskeméthy Ferencnek, aki 1881 szeptember 15-ikén érkezett New Yorkba s ott előbb a Union College imatermében, majd a Cooper Institute egyik emeleti helyiségében tartott magyar református istentiszteleteket: egy évtized mulva indult meg a komoly, rendszeres munka a magyar reformátusság között. Clevelandban és Pittsburghban egyidőben kezdődött meg az magvetésnek a munkája. Pittsburghban ugyan valamivel korábban kezdtek gondolni az egyháznak a megszervezésére, amikor *Hámborszky Vég Gusztáv* — a ma is élő *Hámory Gusztáv* kezdeményezésére már 1890 április 6-ikán kisérletet tesznek arra, hogy Pittsburghban egyházat szervezzenek. Ez a mozgalom alapjában el volt hibázva, mert ezalatt a név alatt szerepelt: "Első Magyar és Tót Evangélikus és Református Szent Pál egyház, Pittsburgh, Pa." Természetes, hogy ez a kisérlet nem sikerülhetett, bár a jóakarata összefogást dicsérettel kell felemlitenünk.

Hornyák András, magyar református életünknek ez a nesztora belátván, hogy ebből a szervezkedésből nem lesz semmi, már 1890 november 26-ikán leveiet intézett *Kun Bertalanhoz,* a tiszáninneni egyházkerület püspökéhez, amelyben azt kéri, hogy a püspök egy lelkészt küldjön hozzájuk. Ugyanekkor különösen *özv. Balla Györgyné* utján, *Dr. Prough* a Grace Reformed Church lelkésze is melegen kezdett érdeklődni a magyar reformátusság iránt s igy vált lehetővé az, hogy a Kun Bertalan püspök által feltétlenül kijelölt kellő megélhetés és tisztességes lelkészi javadalmazás biztositatott a Reformed Church belmissziő bizottsága által. Ez a bizottság, amely Moody András budapesti skót lelkészhez fordult, gondoskodott arról, hogy az első

A SO. CHICAGOI REF. EGYHÁZ NŐEGYLETE.

magyar református lelkész kijöjjön Pittsburghba, s az acélvárosban megszerveztessék a magyar református gyülekezet.

Kovács János, a pittsburghi egyháznak az első lelkésze 1891 julius havában érkezett meg Pittsburghba s már augusztus 15-én kiadta az egyház megszervezésére való felhivását s ennek az eredménye az lett, hogy a gyülekezet 1891 szeptember 20-ikán megalakult s azóta munkálkodik Istennek országáért és a magyarságért.

A gyülekezetnek természetesen első gondja volt, hogy magának templomot épitsen. Az adakozásra való felhivást Kovács János az Amerikai Nemzetőrben tette közzé. "Sok ezrei élnek itt már a magyaroknak — ugymond a felhivás — de nincsen az imának egyetlen háza, nincsen csak egy templom is, mely tisztán magyar volna, melyben más szó, mint a magyar hangzanék... Templomot akarunk épiteni, melyben tisztán magyar szó hangzik majd..."

Az akkori munkaviszonyok talán még roszszabbak voltak, mint a mostaniak. Népünk között sokan voltak, akik közmunkán éltek, vagy a városi segitő hivatalnak, a népkonyhának a segitségét vették igénybe. A gyüjtés sikertelensége azonban nem lohasztotta le a vallásos buzgóságot s miután Dr. Prough odaállott a gyülekezet mellé, megépült az első magyar református templom Amerikában. 1892 október 23-ikán fejeződött be az épitkezés s paróchiával egybeépitett templom, a telek és a teljes berendezés 6189 dollár és 25 centbe került. A templomra adomány gyanánt 3774 dollár és 25 cent gyült össze s a hiányzó összeget a Reformed Church Allegheny egyházmegyéje adta kölcsön.

Az első magyar református templomnak az áldó hatása meglátszott az egész vidéken, sőt az amerikai magyar reformátusságon — talán szabad itt azt is megállapitanunk — hogy a másvallásu magyarság lelki életének e kifejlődésre is a legnagyobb hatást gyakorolta.

Kovács János azonban csak 1894 április 7-ig maradt Pittsburghban s ekkor eltávozott Kanadába, ahol pár évvel ezelőtt fejezte be sokat zaklatott életét. Helyét *Ferenczy Ferenc* foglalta el, aki 1893 őszén érkezett Pittsburghba, mint az egyháznak a segédlelkésze. Ferenczy Ferenc igazi szervező volt. A szét-

VARGA LAJOS,
pittsburghi ref. lelkész.

szórt csontokat nemcsak Pittsburghban közvetlen vidékén, hanem mindenütt, ahol gyobb számban voltak református magyar összeszedte s közbejárt, hogy a jelentős helyeken magyar református egyházak kuljanak s megalakult egyházak lelkésze kapjanak. Igy az ő nevéhez füződik a tr toni, new yorki, south norwalki, bridgepo egyházaknak a megszervezése. Ő volt, aki a nemes gondolatot is belevitte az egyh életbe, hogy népünk alkalmat nyerjen ar hogy hitét megmutassa jócselekedetekkel. 1895-ben megszervezi a férfi és később 18 ben a Lorántffy Zsuzsánna Egyletet. Saj nem sokáig birta a munkát. Lelkét megöri a gond s 1898 junius 8-ikán a bates str lelkészlakon eldördült egy lövés, amely nemes, mindig hüséges baráti szivből olto ki az életet.

Utóda *Konyha Pál* lett, aki 1898 októ 20-ikán érkezett meg Pittsburghba. Ebben időben már tömegesen vándorolt a magyar Amerikába. A Monongahela völgyén min város hangzott a magyar szótól. Az All heny hegység völgyeiben a bányatelepe magyar dal zengett s a pittsburghi egyh nak a kistemploma még közönséges vasár

A NEGYVENÉVES PITTSBURGHI REF. EGYHÁZ TEMPLOMA.

pokon sem volt elég nagy arra, hogy befogadja az Istenhez vágyó lelkeknek a sokaságát. Ezért nemcsak a lelkész, hanem az egyház népe is ugy érezte, hogy uj templomra van szüksége annyival inkább, mert a régi templom meglehetős eldugott s egyáltalában nem alkalmas helyen volt. A magyarság, amely templomépités alkalmával a Bates Streeten és környékén lakott, más helyekre költözött.

Amikor a templomépitésről volt szó, nem vették számitásba azt, hogy a mi népünknek az érdekében nem az a fő, hogy egy nagy és diszes temploma legyen, hanem az, hogyha csak lehet mindenütt, ahol egyháznak a fentartásra elég és alkalmas népünk van, épüljenek fel templomaink. Konyha Pál és vezetése alatt a pittsburghi egyház egy olyan templomnak a felépitésére törekedett, amely elég legyen az egész nagy környéknek a számára.

Ez volt az oka annak, hogy az uj templom odaépitetett, ahol van és olyannak épitette, mint a minő. Ám az alap hibás volt s igy történt meg az, hogy az uj templom és lelkészlakás épitése csaknem elviselhetetlen terheket rakott az egyedül maradó pittsburghi magyar reformátusságra.

Konyha Pál nem is várta be az épitkezések befejezését. Megkezdette az épitkezést, de 1903 augusztusban visszament Magyarországba.

Konyha Pál után id. *Kalassay Sándor* bridgeporti lelkészt hivta meg az egyház egyhangulag erre a fontos lelkészi állásra. Kalassay Sándor teljes erővel látott hozzá ahoz, hogy a felbomlott egyházat ujraszervezze, a belmisszióval ujra kapcsolatba hozza s annak jóakaratu támogatását megnyerje a megkezdett épitkezéseket befejezze. Az Istennek segitsége és magyarságnak a jóakaratu segitsége lehetővé tette, hogy az épitkezések 1904 julius 4-ikére befejeztessenek s az uj templom nagy ünnepélyességgel felszenteltetett.

Azt a nagy örömet, amelyet a gyülekezet az uj templom és lelkészlakás felszentelése alkalmával érzett, nagyon elhomályositott az a tudat, hogy a gyülekezetnek olyan nagy terhe, aminővel, hogy megbirkózhassék, minden lelkesültségét, áldozatkészségét el kellett vinnie mindenkinek az Urnak oltárára. Az épitkezés 42,952.70, tehát közel 43 ezer dollárba rült, ami abban az időben végtelenül n pénz volt. Miután ebből az egyház az é kezés alkalmával alig 13 ezer dollárt képes letörleszteni, harmincezer dollárnyi her maradt az egyházon. Bizony nagy te volt s a gyülekezet csaknem összeroskad teher alatt. Ám ekkor küldötte Isten se ségül a magyarországi református egyhá A pittsburghi egyház előbb nem fogadta a magyarországi egyház egyetemes konve jének az ajánlatát, ám 1908-ban a helyzet a nyira nehéz volt, hogy az egyház nem te tett egyebet, mint azt, hogy az anyaegyh felajánlott segitségét igénybe vegye.

Igy, miután minden törvényes követelmé nek elég volt téve, az egyház kölcsönét Egyetemes Konvent rendezte. A kölc előbb 15 éves, majd később harminc é amortizátiós kölcsön volt. A kölcsönt az e ház 1921-ben visszafizette, miután az egyh felsőbb hatóság elfogadta a magyar egyh megyéknek azt a javaslatát, hogy a h kölcsönök hatvan százalékban fizettesse vissza.

A magyarországi kölcsönnek a megnyer szabadabbá tette az egyháznak a belső m káját. Nem kellett folytonosan anyagi g dokkal törődni s igy az egyház élete te sebbé lett. Ekkor szerezte be az egyház Carnegie orgonát és a második harangot. belső életre elég legyen annyit megemlit hogy az egyház eleitől fogva a legnagy gondot forditotta a gyermek nevelésére az ifjuságnak az összetartására. Igyeke mindenben eleget tenni azoknak a nagy el teleztetéseknek, amelyeknek a megvalósitás Istentől elhivatott. Nem volt az amerikai m gyar közéletnek egyetlen egy olyan mozzan sem, amiből erejéhez képest ki vette volna maga osztályrészét. Első volt azok között egyházak között, amelyek a legmelegeb karolták fel az Árvaháznak a gondolatát. kor 1906-ban az eszme felvetődött az egy és egyletei azonnal elhatározták, hogy te ei ejükkel odaállanak az eszmének a megva sitása mellé. A mikor 1921-ben az esz tényleg megvalósult, az egyház alapitvány vésén kivül 500 dollárt adott erre a sz célra. Az alapitványok összege pedig az e házban és egyleteiben 5000 dollárra rug

Mikor a szülőhaza jajkiáltása idehangzott, amikor a Szibériában haldokló rabok nyögése átszürődött: a pittsburghi egyház nemcsak hogy kivette a maga részét a nagy munkából, hanem igazán még erején felül is áldozott.

Kalassay Sándor 1921 julius elsőig maradt a gyülekezetnek a lelkésze, amikor az Árvaháznak a vezetését vette át.

Utódjának egyhangu választással *Vasváry Ödön*, springdalei lelkészt hivták meg. Vasváry Ödön minden törekvése az volt, hogy a jól megszervezett missziói munkát elvégezze és a gyülekezetnek az életét a legmagasabbra fokra emelje. Ebből a célból azt sürgette, hogy a gyülekezet valósitsa meg azt a régi tervet, hogy legyen az egyháznak egy iskolája, vagy ha jobban hangzik egy gyülekezeti háza, ahol ne csak a gyermekek, hanem az ifjak, a nők és férfiak munkája otthont találjon. Az egyház ugy látta jónak, hogy a régi nagy lelkészlakást alakitsa át ilyen otthonná s egy kisebb lelkész lakást épitsen. A tervet meg is valósitotta a gyülekezet s ennek lehet köszönni azt, hogy a rendkivüli nehéz viszonyok között is képes a gyülekezet arra, hogy minden munkáját elvégezze és nehéz feladatait teljesitse.

Vasváry Ödönt a clevelandi west-sidei egyház hiván meg lelkészül, eltávozása után a jelenlegi lelkész *Varga Lajos* választatott meg, aki minden erejével és tudásával törekszik arra, hogy ennek a történelmi jelentőségü egyháznak hirneve ne csak fenmaradjon, hanem öregbüljön.

Erre valóban szüksége van az amerikai magyar reformátusságnak!

A magyar jövőnek a legnagyobb biztositéka a multnak a megbecsülése.

Ennek a célnak a szolgálatában állott a megyven éves jubileumi ünnepély is, amely a mostani nehéz viszonyok között, nagyon szerény keretek között, de annál bensőségesebben folyt le, 1931 szeptember 6-ikán. Ekkor Dr. Schaeffer a belmissziói bizottság főtitkára s Dr. Tóth Sándor lancasteri magyar tanár emelték az emlékezésnek a szárnyain Istenhez a lelkeket. Estve az iskolában ünnepi vacsora volt, amelyre elhozták jókivánságaikat mindazok, akik tudják, hogy mit tett a pittsburghi magyar református egyház a monongahelavölgyi magyarságért!

Legyen megáldott a gyülekezetnek minden tagja, lelkipásztora, nagyjai és kicsinyjei, mind köz, mind tanácsos rendjei, hogy mindazt a reménységet, amelyet Isten hozzáfüzött ehez a gyülekezethez: valóra tudja váltani hosszu időkön keresztül! Az Urnak, ami Istenünknek házáért minden jót kivánunk teneked negyven esztendős pittsburghi magyar református egyház! *K. S.*

A BUFFALOI WEST SIDEI MAGYAR REF. EGYHÁZ

az 1931-ik év március 28-án ünnepelte fentállásának ötéves fordulóját. Az egyház a buffaloi első egyházból vált ki és kezdetben az első egyházzal együtt tartotta fent a lelkészi és segédlelkészi állást, amikor Urbán Endre elkész és Kalabányi István segédlelkész szogáltak ki. 1926 májusban kezdték meg a templomalapra a gyüjtést, Tonawanda Streeten vettek telket, 1927-ben leteszik az uj templom és parókhia alapkövét és december 4-én felszentelik a gyönyörü, modern berendezésü templomot, amelynek épitéséhez a Reformed Church Home Mission Boardja 10,000 dolláros kölcsönt adott.

1927 nov. 6-án kimondják, hogy megszakitják az első egyházzal a társegyházi viszonyt és a west sidei gyülekezet Urbán Endrét választja meg első önálló lelkészének.

Az egyházban virágzó élet folyik. Nem hiányzanak buzgó munkásai. A gondnoki tisztet öt éven át Kovács Gusztáv viselte, pénztárnokai id. Kovács Kálmán és Vaday Miklós voltak. Az Ifjusági Kör a kebleében alakult vegyes karral, a Női Egylet, amely öt év alatt 1429 dollárt ajándékozott az egyháznak, a vasárnapi iskola, a Bethlen Gábor Ref. Betegsegélyző Egylet és a Nők Missziói Egyesülete képezik az egyház segitő szerveit, amelyek eredményдus munkát fejtenek ki.

Kivánjuk, hogy a buffaloi west sidei egyház nemes alkotásoktól duzzadó ötéves multja sok évtizedekre kinyuló, még több szépet igérő és valóra váltó jövendőnek legyen záloga!

A KÖZPONTI MAGYAR REF. EGYHÁZMEGYE.

Közli: Dienes Barna.

Viharzó tenger közepén néhány szétszórt kis korál sziget, koronás pálmafái földig-földig hajolnak a szél alatt, anyaföldjét tépik, szaggatják a dühös hullámok, de a kis szigeteken folyik a munka, dalol a madár, békéről, napsugárról álmodnak a szivek; bátor kis korál szigetek állják a vihart, máskor is látták már, máskor is élték már, máskor is átvergődték már. Bátor kis egyházaink állják a világ vihart, zug a szél, el-elsodornak tagjainkból a hullámok, a munka folyik mindenütt, az imádság, az ének száll Isten felé s az ige hirdeti a jobb jövőt. Ezek a tanubizonyságtévő idők, ezek az erőpróbák — még mind álljuk, egyik tépedtebben, a másik kevésbé, de még mind álljuk a vihart. Istennek légyen érte tisztesség és dicsőség!

A tavaszi egyházmegyei gyülés uj tisztikart választott Dienes Barna, elnök, Krivulka Károly, titkár, Téglássy Pál, pénztárnok személyében. Borsos István megmaradt jegyzőnek és Kövér Sándor, végrehajtó bizottsá tagnak. Nagy és nehéz kérdésekkel kellett évben szembenézni, de Isten segitségével került azokat elintézni. Templomaink állna gyülekezeteink dolgoznak, külsőleg kevés vá tozás történt. Két uj lelkészt nyertünk eg házmegyénkbe, Balogh E. Istvánt és Novi Lajost, akikről az alábbi beszámoló részlet sen fog irni. Bogár Anna tanitónő Hom steadre jött át az eltávozott Tóbiás Ilon helyébe. A legfontosabb személyi változás *Melegh Gyula* volt mckeesporti lelkész sze kesztővé választása volt. A Református Lapjának sorsát intéző központi bizottság j nuárban elhatározta, hogy a lapot egy olya szerkesztő kezébe adja, aki minden idej a lapnak fogja szentelni. A választás Meleg Gyulára esett, aki mckeesporti lelkészi állás tól meg is vált s a legnehezebb időkben, gazdasági váltság rettenetes nyomása ala is felépitett egy nagy előfizető tábort. Ez a

BUFFALOI WEST SIDEI REF. NŐEGYLET.

év legnagyobb örömhire és győzelme, hogy a Reformátusok Lapjának tábora hétről-hétre növekszik a szegénység és nyomoruság ezer baja között is.

MELEGH GYULA,
az Am. M. Ref. Lapja
szerkesztője.

A másik személyi változás Kalassay Sándor árvaatya nyugalomba vonulása egy hosszu, munkásélet alkonyán. Az amerikai magyar reformátusság zászlóvivő harcosa az, aki kiáll a csatasorból, szinte lehetetlen elképzelni az amerikai magyar református életet nélküle. Nevét örök betükkel irta bele egyházi életünk történelmébe, mi fiatalok csak tisztelettel vehetjük le előtte kalapunkat és kivánhatunk néki megérdemelt békés pihenést annyi év harca és küzdelme után az Árvaház szerető falai között, amelyeket az ő munkája és szive épitett.

HOMESTEAD.

A Homesteadi egyház életében 1931 a munkának, a belső épitésnek esztendeje volt. Csöndes, de áldott esztendő, amely alatt előző évi munkásságunk tovább haladt és megszilárdult. A legkiemelkedőbb esemény a tanitónő változás volt. Tóbiás Ilonka helyét Bogár Anna, volt mckeesporti tanitónő foglalta el, aki a gyülekezet szeretetét hamarosan megnyerte s ugy a gyermekek, mint a felnőttek között áldott jó munkát végez. A Homesteadi egyház *minden nap* dolgozik s hogy ez lehetséges legyen ugy a lelkésznek, mint a tanitónőnek minden erejét bele kell tenni a munkába, sőt sokszor még a tiszteletes asszony segitségét is igénybe kell venni. Hogy erről a munkáról képet adjunk, elég elsorolni a különböző munkákat, amelyeket folytatunk gyermekeink, fiatalaink és felnőtteink között. A még nem konfirmált gyermekek között dolgozik a Vasárnapi Iskolánk Primary és Junior tagozatai, az előbbi 4, az utóbbi három osztállyal, most van szervezés alatt a Cradle Roll az egész kis gyermekek részére, velük foglalkozik nyáron a Nyári Magyar Iskola, télen a szombati iskola. A hétközi vallásos nevelést a Junior C. E. keretében kapják meg, kézimunkára a tanitónő külön képezi őket. Az idősebb megkonfirmált gyermekekkel foglalkozik a Vasárnapi Iskola további öt osztálya. A Konfirmandusok Köre (Intermediate C. E.) A fiu és leány cserkészek csapata és a Girls Missionary Guild, ez utóbbi átlép a fiatalság körébe is, akik közül kerülnek ki a Vasárnapi Iskola tanitói, akik a Fiatalok Biblia Osztályában foglalkoznak a tanitandó leckével. A Christian Endeavor Senior tagozata ad lelki táplálékot és külön egyházi élet lehetőséget nekik. Körükben dolgozik az Ifjusági Kör, sport, dráma és zene csoportjaival. Az idősebb, nagyrészben házas fiatalság körében dolgozik a Friendship és a Builders biblia osztály, az előbbi a nők között, az utóbbi a férfiak között, az előbbi varró osztállyal egybekötve, az utóbbi a fiatal férfiaknak társaséletre lehetőséget adva. A C. E. egész ifjuságot magába ölelő munkásságába természetesen beletartozik ez a csoport is. Belőlük alakul a cserkész csapatok irányitó bizottsága s részben közülök, részben a fiatalság közül kerülnek ki a fiatal presbiterek, akik az egész ifjusági munkát irányitják. A felnőttek közötti munka a mindenki által látogatott istentiszteletek mellett, a felnőttek Biblia Osztáya, az Énekkar, amelyet a tiszteletes asszony vezet, a Női Egylet, a Presbitérium, a hetente megjelenő egyházi Hiradó, a hivek látogatása, vacsorák, piknikek, szinielőadások, hazafias ünnepélyek.

Az egyház nem aluszik. A legkisebb gyermektől a beteg elaggott tagjaiig mindenkinek próbál nyujtani lelki táplálékot, adni lehetőséget, hogy dolgozzon Isten országáért.

PITTSBURGH.

A pittsburghi hatalmas egyház az 1931. évben is végezte sokoldalu és az egyházi élet minden vonalára kiterjedő munkáját a Varga Lajos lelkész vezetése mellett, akinek Egry László segédlelkész állott oldala mellett. Az egyház kiemelkedő eseménye a mult év szeptember 6-án megtartott negyvenéves jubileum volt, amiről külön rovatban, a jubiláló egyházak között emlékezünk meg.

RANKIN.

A Homesteadi lelkész szolgálja be Rankint, ahol minden vasárnap délután tart istentiszteletet. Az egyház ügyeit nagy sikerrel vezeti a lelkes presbitérium, segiti a fáradhatatlan Női Egylet. A fiatalság C. E. egyesülete minden héten gyülést tart, körükből alakult egy ifjusági énekkar s többször szép szini-előadásokkal gyönyörködtették a gyülekezetet. A gyermekek oktatása a Nyári Iskola keretében történik. A Rankini egyház egy kis, de lelkes és fáradhatatlan gyülekezetből áll.

ZELIENOPLE.

A Pittsburghi egyház távol fekvő leányegyháza Zelienople, amelyet kétszer egy hónapban kiszolgál az egyház lelkésze, áldozatos, hüséges kis csoport, amely rendületlenül kitart egyháza mellett.

A Pittsburghi egyház lelkésze szolgálja be ideiglenesen Canonsburgot, Pittockot is, ahol a magyar reformátusság száma annyira leolvadt, hogy önálló egyházi életet nem tudnak élni.

McKEESPORT.

A McKeesporti egyház életében nagy változást jelent ez az esztendő. 17 év nehéz, de eredményes munkája után Melegh Gyula megvált az egyház lelkészi állásától s utódjától Balogh E. István, leechburgi lelkészt választotta meg a gyülekezet, aki minden erejét belefektetve az egyházi munkába, megmutatta, hogy e nehéz időkben is virágozhat egyház ugy lelkiekben, mint anyagiakban, ha megvan a lelkesedés, a megértés, a szeretet.

Az uj lelkésznek az elmult 24 év alatt hat elődje volt McKeesporton: dr. Harsányi Sándor, Csutoros Benjámin, Borsos István, id. Kalassay Sándor, Baja Mihály és Melegh Gyula. Elődeiről a következőket irja az egyház ifiu lelkésze:

Huszonnégy esztendőt emlitettem az egyházunk multjaképen, mert bár a hivatalos szervezkedéstől kezdve (1909.), csak 22 évet számolhatunk, de a még ugyan szervezetlen, mégis élő és munkálkodni akaró gyülekezetet *Dr. Harsányi Sándor,* akkor homesteadi lelkipásztor, már teljes kiszolgálásban részesitette s igy a gyülekezeti szervezkedés első biztos lépését az ő szives vezetésével tette meg népünk. 1907 december 15-én vette fel közöttük a munkát hivatalosan id. Harsányi Sándor s 1908 október 18-ig szolgálta ki a gyülekezetet. Ekkor Csutoros Benjámin lelkész veszi át a munkát s mint adminisztrátor müködik a gyülekezet körében 1909 február 7-ig. Mind a ketten a Reformed Church in the U. S. A. egyháztesthez tartozó lelkészek voltak.

Ebben az időben a már önálló szervezetet óhajtó egyháztagok felkérik és meghivják *Borsos Istvánt,* a hazai egyházhoz tartozó utazó lelkészt, hogy szervezze meg egyházközségüket. Harsányi Sándor homesteadi lelkész készséggel engedi át a munkát, az egyház kérése szerint, Borsos Istvánnak s 1909 február 7-én el is foglalja állását a szervező lelkész s ettől fogva szoktuk számitani az egyházunk hivatalos szervezkedését. McKeesport lett a hazai egyháztesthez tartozó amerikai szervezett egyházaink között a huszonegyedik. Alig hogy befejeződött azonban az első önálló szervezkedés munkája, jóemlékü elődömet, Borsos Istvánt Isten a detroiti egyházközségünk munkamezejére hivta. Ez történt 1909 szeptember 26-án.

A már anyaegyházzá vált gyülekezetünk munkáját, mint felügyelő lelkész 1909 szeptember 26-tól 1910 január 10-ig az akkori pittsburghi lelkész, *id. Kalassay Sándor* vette át. Pittsburghi egyházunk szintén a hazai egyház tagja volt.

Id. Kalassay Sándor elődöm, ugyancsak mint felügyelő lelkész néhány év mulva (miután Baja Mihály eltávozott) 1914 április 4-étől az év julius 3-ig pásztorolta és vezette gyülekezetünket. Saát dolgai és felelősségei mellett kétszer is gondjaiba tudta venni egyházunk ügyeit. Legyen övé az emlékezés szent napján a késő fiatal utód hálás köszönete.

Borsos István eltávozása után 1910 január 11-én *Baja Mihály,* akkor wallingfordi lelkészt hivja meg a gyülekezet. Ekkor kezd már a szervezkedés nehézségei után az egyház ügye rendes, szokásos mederbe folyni s alatta már nem csak tárgyalások folynak a templomunk megvételére, hanem a magasztos terv testet is ölt. Baja Mihály volt a gyüleke-

zetnek első rendes, választott lelkipásztora. 1914 április havában azonban lemond állásáról, hogy visszatérjen Magyarországba, ahol a nagy turkevei egyház hivei hivták meg lelkésznek.

Alig néhány hónap mulva az eltávozott Baja Mihály helyét a gyülekezet meghivására 1914 julius hó 4-én *Melegh Gyula,* akkor buffaloi lelkipásztor foglalja el. Melegh Gyula lett a gyüekezetünk második rendes elkésze. Ebben a minőségben szolgált egészen 1931 március 1-ig egyfolytában, amikor a Reformed Church in the U. S. A. vezetőségének meghivása szerint az Amerikai Magyar Református Lapjának önálló szerkesztőségét vállalta el s ekkor vált meg a gyülekezet pasztorális munkájától.

Ki tudná szavakba foglalni közvetlen elődöm 17 esztendei munkálkodásának méltó dicséretét? Ha elsorolnám is a 17 év nevezetesebb mozzanatit, amelyek hál' Istennek nagyan is szép számmal vannak, ugy érzem, hogy nagyon keveset mondanék még azzal. Kiki megtalálja azokat a történeti visszaemlékezésben, a gyülekezet hüséges tagjainak pedig a szivébe van vésve kitörülhetetlenül az igazi és szent emlékezés.

Adatok helyett hadd mondjak tehát érzé seket!

Nékem adatott az a kegyelem Istentő hogy közvetlen elődömet igazán közvetlen van alkalmam ismerni. Elődeim hálás köszö tésekor az őreá való emlékezés alkalmáv fellelkesülök s ugy a magam, mint uj gyüle kezetem, az ő régi hálás népe, nevében meg áldom az ő emlékét s dicséret helyett reá é közös kedveseinkre az Ur tovább segitő bő séges kegyelmét kérem. Ha valaha az embe elme elfeledné, hogy ki volt Melegh Gyu a mckeesporti gyülekezet életében, akkor a dolgok, tények és alkotások fogják hirdet az ő nagy emlékét. De mivel ő is, mi is mind nyájan minden munkánk végzéséhez egyedü Istentől kaptunk erőt s lelket, minden embe magsztalás helyett Melegh Gyula köztünk tö tött életéért is ne a plántálót és öntözőt, de a Növekedés Adóját magasztaljuk.

A MONONGAHELAVÖLGYI EGYHÁZAK.

A McKeesporti lelkész gondozásában élne a Monongahelavölgyi egyházak közül a du quesnei csatlakozott egyház, a Monongahela- és a Donora-i csatlakozott egyház. A ké

KONFIRMÁLTAK CSOPORTJA A McKEESPORTI ELSŐ EGYHÁZBAN.

utóbbi havonta kétszer kap beszolgálást, a Duquesne-i egyház vasárnap és egyszer hétköznap minden héten. Nyári Iskola volt Donorán és Duquesneben nagyon szép eredménnyel. A duquesne-i egyházban rendes vasárnapi iskolai és ifjusági munka is folyik. E kis egyházak áldozatkészsége, ragaszkodása és békességes belső élete példaképpen állhat sok nagy gyülekezet előtt is.

JOHNSTOWN.

A Johnstowni egyházunk életében az 1931-ik esztendő a belső épitő munkának és fejlődésnek éve volt. Évről-évre halad az egyház előre, hogy elfoglalja az őt megillető helyet egyházaink között. Az egyháznak férfiai, asszonyai, gyermekei és fiataljai egyaránt kiveszik részüket az épitő munkából. Mégis külön ki kell emelnünk azt a különleges sikeres fiatalsági munkát, ami Johnstownban folyik. A vasárnapi esti ifiusági istentiszteletei mintái annak, ami felé törekednünk kell mindenfelé. Van is nagy és erős egyházfentartó ifiusága a johnstowni egyháznak.

Krivulka Károly, az egyház lelkésze, ez évben ünnepelte lelkésszé avatásának 10 éves évfordulóját bensőséges szép ünnepély keretében, amelyen jelen voltak mindnyájan a környék lelkészei és egész gyülekezete. Az egyházmegye igaz szeretettel kiván neki sok-sok évi boldogságos, sikeres munkálkodást az Urnak szőllőjében.

PORTAGE.

A Windberi egyház lelkésze szolgálja ki Portage-ot, amelynek hüséges népe szilárdan kitart anyaegyháza mellett. Uj élet pezsdül e kis gyülekezetben is, bár a gazdasági váltság évek óta sulyosan nehezedik népére. De ahol a szivek Istenhez vágynak, nincs az a hatalom, amely elválaszthassa őket attól.

WINDBER.

A Windberi egyház történelmében ez az év a szomoruság éve volt. Néhány egyháztag kiszakadt az anyaegyházból és független egyházközséget alakitott. A régi gyülekezet egyházi munkája talán csak nyert az elszakadás által. Uj élet, uj lelkesedés, uj nekikezdés mutatkozik mindenütt. Bár fakadna a magyar átok nyomán magyar áldás: az igazaknak a munkára felébredése.

Az egyház ujra szervezte vasárnapi iskoláját, Női Egyletét, Ifiusági körét, Énekkarát s megfogyva bár, de törve nem hirdeti az emberi sziveknek a Szeretet Istenét.

VINTONDALE.

Az egyház lelkésze Küzdelem és Győzelem cimen egyházának ez évi történetével kapcsolatosan a következőket irja:

"Izraelnek csak a babyloni fogság alatti szenvedés és megpróbáltatás nyilvánitotta ki Isten mindenütt jelenvalóságát, hogy a Jehova Istent nemcsak a jeruzsálemi templomban, de még a pogány Babylonban is lehet és kell imádni, nekünk amerikai magyar reformátusoknak talán a mostani nagy világkrizis, a nagy kenyér-kérdésben megizmosodott hit, talán, megbizonyitja, hogy az amerikai magyar reformátusság igenis őseitől örökölt drága hitében áll bármely csoportban foglal is helyet szervezeti tagozódását illetőleg.

Erről az ősi hitről Magyarországon csodálatos dolgokat tudnának elődeink életéből elénk tárni történetiróink. Magyar-Amerikában is történnek olykor csodák. Amennyiben mi nem mindig tudunk azokhoz a szent örökségekhez jutni, melyek ottholról nekünk is drága és hiterősitést szolgálnának, amerikai életünk csodáiból ismerjük meg az alábbit.

"...Akit szeret az Ur, megdorgálja, megostoroz pedig mindent, akit fiává fogad." Zsid. 12:6.

Iszonyu csapás az egy gyülekezetre, ha elemi csapás éri és vagyonát teljesen elpusztitja. Különösen nehéz azt akkor elviselni, ha a gyülekezet temploma esik áldozatául a lángok martalékának. De legnehezebb mégis azt átélni, ha a gyülekezet 24 évi kitartó és verejtékkel szerzett templomát csak egy napig mondhatja mindenben a magáénak és akkor is csak, mig beesteledik, mert mint a tolvaj jő az éjjel és mire éjfél lőn, csak füstölő romok jelzik egy gyülekezet minden földi büszkeségének szinterét.

Nehéz lenne azt ecsetelni, hogy mit érez egy ilyen pillanatban egy gyülekezet és még inkább lehetetlen azt elmondani, hogy mit

érez ilyenkor a gyülekezet lelkésze, ki a szolgálatban még kezdő. A nép csak a Rettenetest, a veszteséget látta. A lelkész eleinte még azt sem; csak tétován révedezett a messzeségbe, segedelmet, szabaditást keresve...

"Jöjjetek én hozzám..." Az Igének, mint valami messziről jövő csengetyünek a hangja, hivogatta a lelkét. És az Ige meghozta a világosságot. A tompa lethargia eltünt és a Világosság átjárta a szabadulást kereső lelkét, majd a gyülekezetét is az első prédikáció után. Hiszen, akit az Ur szeret megostorozza, mert fiává fogadja.

Mindenkinek hordani kell Krisztus keresztjét. Ők is azt vették vállukra. És a kereszt alatt csodálatos látásokat láttak. Sokakat láttak, kik meggörnyedve vitték ugyanugy, mint ők; sokakat láttak, kik előttök jártak. Az igmándiak, kik két papot fizettek, az egyiket azért, hogy hitöket megtarthassák, másikat azért, hogy hitöket erősitse; a nagymajtényiakat, kik uj templomot épitettek az idegeneknek: a kunhegyesieket, kikkel az épülő templom deszkáit lebontatta a járvány, hogy koporsókban temethessék el halottaikat...És még sokakat, kik mind előttök jártak. Óh, beh messzi van, mig odáig érünk! — sóhajtott fel nem egy kishitü. És mire a hit megujulva, megtisztulva kikerült a "tüz"-ből, szemeiket elkápráztatta a mennyei kegyelem világossága: Készen állt ujra a templom, csinos lelkészlak állt mellette; minden a nevökön, telkkönyvileg bejegyezve, adósságmentesen. De nem, mégis olyan adóssággal megterhelve, mit az emberi lélek soha nem adózhat a Mindenhatónak az életen keresztül.

Mikor megostorozta Ő, egyben fiaivá is tette őket.

Aztán még el sem csendült a hálaadás zsolozsmája, mikor megjött a nagy gazdasági váltság.

A háboru nyomorusága semmivel sem iszonyubb, mint a tétlenségre kárhoztatott napok töltése. Dolgos kezek ezrei tétlenségre kárhoztatva. Lerongyolódott... éhes arcok. Csak a háboru idézett elő ehez hasonló nyomoruságot.

A világ legkiválóbb tudósai, politikusai mindent megpróbáltak és segitség mégsem érkezett. Virágzó kis gyülekezeteink elnéptelenedett. Elvitte a munkát kereső embereket, családokat a város, melyben mégis több munkaalkalom kinálkozik. Ez lett a sorsa ennek a kis gyülekezetnek is. Tavaly még 62 csa lád, ma már csak 13. A tavalyi nyári iskolában még 99, az ideiben már csak 49, az őszi szombati iskolában már csak 23. Talá nagyobb most a kereszt, mint a templomégés kor volt! De az Ige most is hivogat: Jöjjetek énhozzám... És vasárnaponként ott va a templomban az egész gyülekezet... nin csenek ma sem üres padsorok... Isten Igéj ma is munkál a szivekben: Ember küzdj é bizva bizzál!

És a szenvedés tüzén keresztül bár fátyolozottan, mégis látható egy ujabb csoda Egy kicsiny gyülekezet, 23 felnőtt tag, mé mindig áll, hosszu hónapokon keresztül hittel, bizalommal küzdve és Istentől gazdagon megáldottan, egyedül csak neki tartozva örö hálával."

BARNESBORO.

A Vintondale-i egyház lelkésze szolgálj be Barnesborot. Ez a kis gyülekezetünk amely csupán néhány családból áll, az egyházmegye részéről külön elismerésben részesült azért a lelkes szép munkáért, amelye végez, amellyel minden kötelezettségének mindig eleget tesz. Bár ritkán hallja az igét hirdetni, az igének nem csak hallgatója, hanem megtartója is.

POCAHONTAS.

A Pocahontasi egyház lelkésze a következő érdekes történelmi visszatekintésben vázolja egyháza munkáját:

A Daróczy Mátyás lelkész eltávozásával az egyház *Bogár Károly* so. norwalki segédlelkészt hivja meg, ki állását 1930 május 15-én foglalta el.

Bár taglétszámra kicsiny egyházunk; munkája nem kevesebb, mint akármelyik sokkal nagyobb egyház tevékenysége: sőt azt mondhatjuk, áldásosabb hatásu, mivel kisebb csoportokkal alaposabb munkát végezhet.

Az egyház lelkésze az összes egyesületeket átszervezte, attól az eszmétől vezettetve, hogy mindenkinek meg kell találni helyét Krisztus országának épitésében.

1. *A Nőegylet* ujból megkezdte müködését

s szép eredménnyel halad előre, gyüléseit minden hó első szerda estéjén tartva. Ők készitik elő az egyház vacsoráit — szórakozó estélyeit s igazi megértő szeretettel munkálkodnak az egyház előbbrevitelén...

2. Az *Énekkarunk* tagjai dicséretes buzgalommal látogatják hetenként kétszer; — kedden és pénteken, — a tanórákat. Ritka eset az, hogy egy-egy tag elmaradjon az énekórától. De nemcsak tanulgatják szebbnélszebb egyházi énekeinket hanem részt is vesznek minden vasárnap reggel az istentiszteletünk szebbé és magasztosabbá tételében lélekemelő éneklésükkel. Nagyobb ünnepeken délelőtt kétszer és este énekel énekkarunk, tehát sokszor naponta háromszor is.

3. Az *Ifjusági Egyesület* is át lett szervezve s ma mint a Keresztyén Törekvő Ifjak Társaságának Senior osztálya tartja gyüléseit minden hét hétfő estéjén. Szükségesnek láttuk ezt az átszervezést, mert megvagyunk róla győződve s a tapasztalat is azt bizonyitja, hogy a külömböző néven, többnyire szórakozás céljából megalakult ifjusági egyesületnek nem felelnek meg legtöbbször az egyház céljai által előirt követeléseknek s a vezető lelkész változása többnyire katasztrofális következményü az egyesületre is. Azért egy olyan egyesületbe kivántuk tömöriteni ifjainkat, amelyik főcélul nem a szórakozást, hanem az igazi keresztyéni jellem kifejlesztését tüzte ki. Erre legalkalmasabbnak találtuk a ma már magyar egyházaink is meghonosodott C. E. mozgalmat, mely egységében és szellemében nálunk is elég erős már, hogy az esetleges változások rázkódtatását veszedelem nélkül kiállhassa.

4. A *Junior C. E.* uj alakulat egyházunkban a megkonfirmált ifjuság részére. Gyüléseiket minden hét szerda estéjén tartják. Céljuk s törekvésük ugyanaz, mint a Senior C. E.-é.

5. *Vasárnapi Iskolánk,* hol az egyház tényleges veteményezését végezzük, szintén nagy változáson ment keresztül, teljesen amerikai mintára lett szervezve. A tényleges vezetés egyik hitbuzgó testvérünk, Lövey Sándor szuperintendáns gondjaira van bizva, ki már hosszu évek óta végzi nehéz, de áldásos munkáját. Most, hogy ezt némiképen megkönnyitsük, tanitókat állitottunk be melléje, kik hüséges szorgalommal látogatják a csütörtök esti előkészitő órákat.

6. *Szombati Iskolát* két helyen is tartunk. Reggel Pocahontason és délután Gary, W. Va.-ban. Szombati iskolánk főcélja a magyar oktatás s azért ez nyitva van más vallásu szülők gyermekeinek is.

7. *Nyári Iskolánk* szintén nyitva áll minden magyar gyermek előtt, akik szorgalmasan látogatják a tanórákat az iskolaidő tartama alatt jul. 4-től aug. 20-ig.

8. *A Sion Leányai* is ujra együtt vannak s varrogatnak szorgalmasan minden pénteken délután a tiszteletes asszony vezetése mellett, mig a fiuk a kosárfonás bonyolult mesterségét próbálják elsajátitani.

Ezzel a csoportositással azt akarjuk elérni, hogy egyházunk minden tagja kivétel nélkül megtalálja a maga helyét és neki való foglalkozást az egyházi életben, legkisebbtől, legnagyobbig. Az eredmény megvan, egyházunk Isten kegyelméből szépen halad lelkiekben s gyarapodik anyagiakban.

SPRINGDALE.

A springdalei egyháznak ez az esztendő a változások esztendeje volt. Május 15-ig Balogh E. István szolgálta be Leechburgból, a nyáron Kovács Imre, magyarországi tanulmányuton lévő káplán látta el, szeptember 15-étől kezdve pedig Novák Lajos lelkész vezeti. A nyáron az egyházi élet szépen fellendült, gyermekek, fiatalok, idősek mind munkába álltak. A szépen kezdett munka kétszeres erővel folyik most tovább, hogy az egyház állandó beszolgáló lelkészt kapott. A Női Egylet, az Ifjusági Kör és a Vasárnapi Iskola uj kedvvel és lelkesedéssel dolgozik. A gazdasági váltság különös erővel sujtotta Springdalet, lelkészváltozás lelkészváltozás után, mindamellett az elmult két esztendőben több adósságot törlesztett le az egyház, mint az előző tiz év alatt. Minden dicséretre való cselekedet ez. Biztosra veszszük, hogy az uj lelkész vezetésével nagy léptekkel fog az egyház előrehaladni.

MORGANTOWN-UNIONTOWN.

Az utazó lelkész, Borsos István gondozása alatt éli egyházi életét Uniontown és Morgantown. A szénipar teljes pangása, a bankok sorozatos bezárása százszorosan megnehezitették ennek a munkának végzését. Hogy mégis a munka milyen nagyarányu, azt az utazó lelkész következő jelentéséből itélhetjük meg:

Az utazó lelkészi körzet West Va s West Penna államokban körülbelől 122 mértföldnyi területen szétszórtan: 69 bányatelepen élő, 109 református család gondozására terjed ki. Aki ily munkát nem próbált, benne nem élt, fogalma sincsen az itt folyó, nehéz egyházi munkáról. 1922 októbertől: Uniontown, Pa.-ban havonként állandóan volt kétszer istenitisztelet, minden hónap második és negyedik vasárnapján, Morgantown, West Va., havonként egyszer, mindenik hónap első Vasárnapján. A harmadik vasárnapi istenitisztelet helye állandóan váltakozik, a munkaviszonyok bányavidéken érthető alakulatai szerint. 1923 május 27-től 1925 márciusig: Fairmont, West Va. volt filiánk. 1924 februártól 1925 augusztusig Clarksburg, West Va. 1925 augusztustól 1927 szeptemberig: Berryburg, W. Va; 1927 szeptembertől 1929 májusig: Galloway, Wes tVa; 1929 szeptembertől 1930 március 1-ig Rivesville, West Va; 1930 március 1-től 1931 szeptemberig: ujból Fairmont, West Va. 1931 szeptembertől Brady, West Va, aszerint, hol nyilik meg a körzetben 1—2 bánya.

Uniontown, Pa. s vidékén 38 bányatelpen 43 református család Morgantown, W. Va. s vidékén 14 bányatelpen 33 család, Fairmont, W. Va. s vidékén 16 telepről körülbelől 19 család s legujabban Brady, West, Va. s vidékén 14 családból járnak istenitiszteletre s fizetik az utazó lelkészi körzet, lakás, fütés, világitás, telefon aránylagos fenntartási költségeit. Az utazó lelkész fizetése a Board of Home Mission of the Reformed Church in the U. S.-re nehezedik. Az utolsó két évben évi $300.00-ral járultak a hármas egyház fenntartói a lelkész fizetéséhez. Ezt az összeget eddig még mindig összegyüjtötték, de a közeljövőben ily munkaviszonyok mellett nincs kilátásunk arra, hogy a köz egyház terhén könnyithessenek.

Az istenitiszteleteken megjelentek átlagos száma: Uniontownban: 47, Morgantown West, Va.-ban: 53, Brady, W. Va.-ban: 32. Összesen: 132. Fairmont, West Va.-ban az istenitiszteleteken megjelentek száma 7-re ol vadt le, azért itt évenként csak négyszer, h egy hónapban 5 vasárnap van, tartunk isten tiszteletet.

A felsorolt statisztikai adatok megértéséhez tudni kell azt, hogy egy egyháztagnak ha istenitiszteletre eljön: utiköltsége odavissza Uniontown, Pa: 70 cent, 1 dollár 50 cent, néhány családnál 2 dollár. Morgantownban nincs utiköltség 1 dolláron felül, mig a többi körzet ehez képest arányosan felényi dijjal jöhet a templomba.

Saját templomunk van: Uniontown, Pa.-ban, Morgantownban. Vidéken Public Schoolokban, Fairmont, W. Va.-ban a Court házban gyülünk össze istenitiszteletekre. Adósság nincs sem a Uniontowni, sem a Morgantowni templomon. A morgantowni lelkészlakon még van pár ezer dollár teher.

Nyári magyar iskolák voltak körzetünkben: 1. Uniontown, Pa. 2. Morgantown, W. Va. 3. Sabraton, W. Va. 4. Osage, W. Va. 5. Pursglove, W. Va. 6. Bretz, W. Va. 7. Rivesville, W. Va. 8. Baxter, W. Va. 9. Carolina, W. Va. 10. Ida-May, W. Va. 11. Clarksburg, W. Va. 12. Dawmont, W. Va. 13. Masontown, Pa. 14. Ronco, Pa. 15. Nubbin-Ridge, Pa. 16. Mt. Braddock, Pa. 9 év alatt beiratkozott tanulónk volt: 1153. 1931-ben magyar iskola volt: Morgantown, W. Va., Sabraton, W. Va., Nubbin Ridge, Pa. és Mt. Braddock, Pa. Beiratkozott s feljáró volt: 82.

Kilenc év alatt a körzetben konfirmáltak: 246-an. 1931 konfirmáltak: Uniontown, Pa. 8: Morgantown, W. Va. 3, Fairmont, W. Va. 4. Még 10-en tanulják a körzetben a konfirmációt s ez évben karácsonykor fognak levizsgázni.

Vasárnapi iskolák a körzetben: Vasárnapi iskola minden istentisztelet előtt tartatik a külömböző helyeken. Közbeeső vasárnapokon

gyermekeink magyar nyelvü oktatását családi körben végzik a szülék, s ahol van angol nyelvü protestáns egyházi vasárnapi iskola, nem tiltjuk azok látogatásától gyermekeinket. Az Amerikai Reformátusok Lapja jobb időkben minden családunkhoz járt. Leckeképeket hóról-hóra minden családhoz kiküldünk a szülékhez.

Ifjusági Köreink ifjuság gondozása. Rendszeres ifjuság gondozásáról e nagy területen nem lehet szó. A jobb munkaviszonyok között ifjusági szindarabok betanitása s leadása, jelenben a "Szebbjövő" ifjusági iratnak kezökbe adásával történik. Különben is ifjainkat elveszitjük. Bányavidéken nincs gyár, ifjuságunk, ha munkapapirt kap, elkerül a szülei háztól a városokba; csak nagy ünnepeken találkozunk velük uri szent vacsora osztások alkalmával, azért feltünő nagyszámu körzetünkben az urvacsorázók száma, ezek legnagyobb részét évenként egyszer-kétszer látjuk.

Anyakönyvi adataink a körzetben. Keresztelésünk volt 1922 október 1-től utazó lelkész gondozása alatt: 292. Esketés volt: 52 pár. Temetés volt: 102. Konfirmált: 246. Nyári magyar iskolába járt 9 év alatt 16 telepen 1153.

LOGAN.

Ugyanazok a nehézségek, amelyek az utazó lelkész munkájára nehezednek szinte összeroppantó sullyal, azok nehezednek a Logan körzeti munkára is. Az ottani bányák talán még rosszabbul dolgoznak s a nagy szegénység kétségbeejtő árnyként fekszik az emberek szivén. Mindamellett a munka folyik, az istenitiszteleteken átlag 30-an, a Vasárnapi Iskolában átlag 50-en jelen vannak. E munkamezőn, a szétszórt bányatelepeken szinte fontosabb ennél a lelkész személyes érintkezése a hivekkel, amelyet ő lelkiismeretesen végez s egyik telepről a másikra viszi a Krisztusnak és a magyar szivnek üzenetét.

* * *

Egyházaink dolgoznak, küzdenek s még egyelőre diadalmasan állják a vihart; legyen érte hála Istennek, aki egyedül képes minden harcon és megpróbáltatáson átvezetni minket.

A FÜGGETLEN AMERIKAI MAGYAR REF. EGYHÁZ

PERTH AMBOY

A perth amboyi független magyar református egyházközség ebben az esztendőben is Isten-áldotta békességben és jó rendben éltę a maga komoly református gyülekezeti életét.

Az istentiszteletek szorgalmasan látogattattak és az Uriszent vacsorával élők száma gyarapodott. Tavaly ugyanis 3009-et tett ki az egész évi urvacsorázók száma, mig az idén minden remény megvan arra, hogy elérődik a 4000-es szám. A gyülekezetben minden hónap első vasárnapján és nagy ünnepeken van uriszentvacsora-osztás.

A gyermekek közötti munka az egyházközség lelkipásztorának és feleségének a kezében van. A mult év szeptemberétől az 1931-iki év nyári iskolájának a végéig összesen 9076-ot tett ki az összesitett iskolalátogatások száma. A nyári iskolába 229 gyermek iratkozott be és az évközi iskolába beiratkozottak száma is 200-on felül volt. Nagyon jó dolog az, hogy az évközi és nyári iskolai tanulók száma között nincs nagy közbevettetés. Azaz ritkán fordul elő, hogy valaki csak a nyári iskolára jönne elő és az évközi iskolától távol maradna. A gyermekek vallásoktatása a szombati iskolával van összekötve, vasárnap pedig külön gyermekistentisztelet tartatik számukra a gyülekezeti istentiszteletével teljesen azonos renddel. Uriszentvacsora osztások alkalmával a gyermekistentisztelet keretében is van urvacsoraosztás és nem egyszer 50-en felül van a konfirmált isko-

lások, mert ilyenek is szép számmal vannak, és fiatalabb nem iskolás konfirmáltak urvacsorázók száma. Az istentisztelet látogatóinak átlagos száma 150. A tanitás három helyen, két imaház és központ, történik egész éven át.

Az iskolai gyermekmunka és a felnőtt ifjusági munka között helyezkedik el a cserkészcsapat. Ebben azonban vegyesen vannak az egyház gyermekei más gyermekekkel. A csapat két összejövetelt tart hetenkint. Egyik a rendes csapatösszejövetel, a másik a zenekari gyakorló összejövetel. A csapatnak ugyanis van egy több, mint 40 tagu nagyszerü sip, dob és kürt zenekara, amelyik nyilvános szereplésével már igen sok elismerést szerzett az egyháznak.

A cserkész-csapat az egyházközség kebeléből alakult héttagu csapatbizottság felügyelete alatt áll. A lelkipásztor egyuttal a kerületi cserkész-bizottságnak is tagja.

Az ifjuság között két egyesület müködik. Az immár 24-ik éve megszakitás nélkül minden áldott vasár- és ünnepnapi istentiszteleten éneklő néekkar és a konfirmáltak köre, amelynek mintegy 150 tagja van, köztük néhány felnőtt is. A konfirmáltak körének keretein belül bibliaköri és sport alakulat is van. Az énekkar minden héten, a konfirmátak köre minden két hétben tart összejövetelt. Mindkét ifjusági egylet tagjai becsületes igyekezettel törekednek arra, hogy lélekben, cselekedetben már most épitve épülő és épülve épitő gyermekei legyenek az Anyaszentegyháznak.

A felnőtt egyháztagok között is két kör müködik. A férfiak között a férfikör, a nők között a női kör. A férfi kör havonta, a női kör pedig két hetenkint tart rendes gyülést. Az egyháztársadalmi tevékenységek előtt és fölött a lelkiség munkálása szépen domborodik ki. Bibliamagyarázatok, felolvasások, énektanulások szolgálnak a lélek épitésére, a református keresztyéni öntudat kpolására.

A nagy gyülekezet kiterjedt egyházi életének a szálai a lelkipásztor kezében futnak össze harmónikus egységbe és az egyháztanács központi felügyelete minden térre kiterjed. Az egyháztanácsi rendes gyülések havonta egyszer tartatnak. Tanácskozásai bibliaolvasással és imádkozással kezdődnek é imádkozással is végződnek. Olykor az egy háztanácsosok közül kér fel valakit imádkozásra a lelkipásztor. A tanácskozások abszolut törvényszerüek, mindenkor tárgyilagosa és Isten dicsőségének az Egyházban val igaz szolgálatára nézők.

Az anyagi válság eddigi időszakáról csak jó bizonyitványt állithatunk ki a gyülekezetről. Talán 3—4-et sem tesznek ki az adakozásra figyelmeztető felhivások száma az ugynevezett "depresszio" egész ideje alatt. Mégis az Ur gondot viselt és lehetővé tette azt hogy az ekklézsia anyagi kötelezettségeinek teljesitésében egyetlen irányban sem volt fennakadás. Sőt még javitásokra is került alkalom. Szépen kertesittetett a templom, a parókhia és a keasbeyi imaház eleje és körülete kifestetett a keasbeyi imaház külseje a cortland streeti imaház belseje, a parókhia és a központi gyülekezeti ház külseje. Ennek az utóbbinak a tetőzete is megjavittatott. Javitási munkák végeztettek a templomtornyon a templom alatti fütőkazánon, a garage-on a temetői szerszámkamrán, szép és szükséges csinositó munkálatok végeztettek az egyházközség temetőjében. Mindezek a munkálatok a házilag el nem végezhetők kivételével házilag végeztettek el hüséges egyházszeretetből.

A maga szükségleteinek fedezése mellett közegyházi kötelezettségeinek is mindig pontosan eleget tett az egyházközség és segitő szeretet gyakorlásában sem restült meg. A női körtől segitettek, a munkához juttatottak és a Ligonieri szeretetintézmények hü bizonyságot tehetnek e mellett.

Az egyházközségben óhazai vendégek is jártak. Az egyházközség ugyanis szivesen nyitja meg kapuit azok előtt, akik szeretettel és megbecsüléssel közelednek feléje. Alig van Amerikát járó ó-hazai egyház-férfiu, vagy diákember, aki amerikai tartózkodása alatt legalább egyszer a perth amboyi független gyülekezetben is meg sem fordult volna. És egyetlen egy sincs az itt jártak közül, aki a gyülekezetben töltött idejét legkellemesebb amerikai emlékei közé ne számitaná.

Az Ur, aki oly különös gonddal és kegye-

lemmel őrködött efelett a gyülekezet felett és aki erős karját oly csodálatosan terjesztette ki feléje a veszedelem napjaiban: legyen továbbra is erőssége a Perth Amboy-i Független Magyar Református Egyháznak.

CARTERET.

Ujságizü különösebb feljegyezni való nem akad a cartereti független egyház elmult évi életében. A felülről segedelmet kérő és előre néző munkának az épitő ideje volt az elmult év is, meyben arra igyekeztünk, hogy megtartsuk mindzat, ami nálunk van. A mostani idők ne malkalmasak a gyülekeze tlelkipásztorának egy dédelgetett terve és a gyülekezet legnagyobb szüksége: az iskolépület, megvalósitására. Jobb időkben, hisszük, fel tudja majd használni Isten ezt a gyülekezetet arra, hogy a református keresztyén életnek egy uj lástyáját épitse meg Cartereten a felemelendő iskolában, hogy az egyuttal magyar "végvár" is legyen. Most csak abból az adósságból tudtunk ezer dollárt letörni s igy 4 ezerre lecsökkenteni, ami a tornyot terheli még, a 15 ezer dolláros épitési költségből. Ennyit az anyagiakról.

A lélek munkája is ilyen csendes volt. Az eredményeit nem tudjuk felmérni, de hisszük, hogy egyháznak és minden egyletének jó igyekezetét megáldotta a jó munkát megjutalmazó Isten. Urvacsorai létszámuk tetemesen növekszik, a perselyek összege eddig több a tavalyinál, havi dijban is nagyobb az eredményünk, tehát Isten is biztat bennünket azzal, hogy kedves munkát végzünk az Őhozzá hivek között. Az eke szarván a kezünkkel bizakodva nézünk a jövő borongó égalja felé, mert a felhőkből nemcsak villámok, de termékenyitő eső is hullani szokott.

A PERTH AMBOYI RÉGI EGYHÁZ NŐI KÖRE 1930-BAN.

NEW YORK, N. Y.

Az elmult esztendőt, a new yorki független Református Egyház életében, a csendes, szorgalmas és ugy lelki, mint anyagi eredményekben kielégitő munkálkodás esztendejének lehet monadni.

A lelkiek terén ez esztendőt a fokozottabb és állandóbb templombajárás, az Uriszentvacsorával való gyakoribb élés, az anyagiak terén pedig a megértőbb áldozatkészség és fokozottabb munkaszeretet jellemzik.

Istentiszteletek tartatnak vasárnap délelőtt és minden szerdán este. Komoly munkát végez a zIfjusági Kör is, mintegy 42 taggal. A rendes heti összejövetelek biblia olvasással, egyházi és karénekek tanulásával és az ige rövid ismertetésével kezdődnek. Ennek tudható be az ifjak lelkében megérlelődött azon szép határozat, hogy a heti összejöveteleken minden tag legaláb begy centtel árul hozzá a ligonieri árvák segélyezéséhez, amit a szeretet nagy ünnepére karácsonyi aándéknak szánnak oda.

A szombati iskola növendékei is szép eredménnyel dolgoznak, bekapcsolódva kisebb, nagyobb szindarabjaikkal, szavalataikkal a magyar nemzeti és egyházi ünnepek kedvesebb és impozánsabb megünneplésébe.

Ennek a csendes, szép munkának tudható aztán be, hogy e nagy világváros forgatagában, e kicsiny, de törekvő egyház teljesen a maga erejéből tudja előteremteni, még a mai roppant nehéz és a hivek anyagi erejét nagy mértékben befolyásoló rossz kereseti és munkaviszonyok között is, az egyház fenntartásához mulhatatlanul szükséges összeget. Sőt erejéhez képest még juttat belőle városunkban munkálkodó szeretet intézmények, munkanélküleieket segélyző bizottság és a ligonieri árvá ktámogatására is.

És élő a remény, hogy a nagykegyelmü Isten további szép egyházi és magyar nemzeti kultur munka végzésére segiti elő a csak benne bizó és egyedül reátámaszkodó gyülekezetét.

CLIFFSIDE SHADYSIDE, N. J.

A cliffside-shadysidei független református egyház az elmult évben szép egyházi és épitő magyar missziós munkát végzett.

Az egyházi életben keresztyéni hüséggel és

A CARTERETI REF. EGYHÁZ NŐI KÖRE

törhetetlen erővel viszi kicsiny gyülekezetünk első lelki és külső-anyagi gyarapodását célzó munkáját. A magyar misszió terén felekezeti különbség nélkül, állandó egységben tartja a magyarságot s minden magyar nemzeti ünnep, minden magyar megmozdulás az ő kezdeményezésére és rajta keresztül történik meg.

Az összmagyarság áldozatából 1929-ben felépitett templom magyarságunk igazi kultur vára lett. Az egyletek csak itt tartják nagyobb összejöveteleiket, sőt a most megalakult és a magyarság életében sok áldásra hivatott Amerikai Magyar Polgári Kör rendes havi összejöveteleire is ez iskola helyiséget kérte el.

Amellett más magyar templom hiányában a másvallásu, de mindenkor a legnagyobb szeretettel fogadott magyar testvéreinknek is igazi lelkiszükségletet pótló Istenháza van itt.

Mindezek ékesen igazolják, hogy bölcs előrelátással gondolkoztak azok a vezetők, akik semmi nehézségtől vissza nem riadva ez egyházat megalapitották és a templom és iskola megépitését befejezték. Magyarságunk számottevő része be is látja ezt és teljes erejével azon van, hogy amit közös erővel épitettek, megmaradhasson és minél virágzóbb lehessen.

Az egyház és a tagok több szép eredményü társadalmi és családi jellegü összejövetelt rendeztek, az Ifjusági Kör több szindarab előadásával, a szombati iskola pedig a magyar nyelv tanitásával árult hozzá ez esztendő eredményes munkálkodásához.

Anyagiak terén is megfelelő eredményt ért el az egyház. A nehéz gazdasági viszonyok mellett több mint ezer dollár kamatmentes kölcsönt fizetett vissza a tagoknak, sőt juttatott a ligonieri árvák részére is némi segélyt. Erős bizonyság e kis gyülekezet élete is arra, hogy "akik Istenben biznak, nem csalatkoznak".

KONFIRMÁLTAK CSOPORTJA A CARTERETI EGYHÁZBAN

TRENTON.

A Trentoni Független Ref. Egyház egyike a legnagyobb és legrégibb amerikai magyar ref. egyházaknak. 37 esztendővel ezelőtt alakult, 1894 szept. 23-án. Harminchét esztendős multjában roppant sok hányattatáson és megpróbáltatáson ment keresztül, de hitéhez és magyarságához mindig hü maradt.

Alakult egy néhány taggal s ma a gyülekezet lélekszáma meghaladja az 1500-at. A gyülekezet ma virágzásának a korát éli.

Az elmult 1931-ik évben legkiemelkedőbb esemény volt az egyház életében egy uj Kulturpalotának a megépitése. A gondolat egy iskolaépitésnek a formájában régen ott szendergett már a gyülekezet tagjainak a lelkében. Két alkalommal meg is mozdult a gyülekezet s nagyobb összegü pénzt raktak össze a célra, aminek azonban nagyrésze valahogy eltünt. Ez annyira megingatta a bizalmat, hogy az épités a tervnél soha sem tudott tovább jutni. A gyülekezet 1928-ban uj lelkipásztort kapott Béky Zoltán személyében. Az uj lelkész 1929-ben nagy mozgalmat indit egy Kulturháznak, iskolának és szociális központnak a megépitése érdekében. Egy hónap alatt a gyülekezet tagjai 15 ezer dollárt adtak össze a megépitendő kultur palotára. 1930 májusban már megkezdődik az épités és 1931 január 18-án olyan fényes keretek között, ami párját ritkitja Amerikában, átadatik a szolgálatnak. Az épület oly impozáns, különösen belső berendezésében annyira pazar és fényes és egyben annyira praktikus, hogy hozzá hasonló "Magyar Amerikában" még nincs. Nemcsak a trentoni, hanem az egész amerikai magyarságnak igazi büszkesége és dicsekedése. Hadd álljon itt, mint önzetlen kritika egyik legnagyobb napilapunknak a Népszavának a riportja, amit new yorki kiküldöttje a lap jan. 24-iki számában a felavatás után irt az épületről: "Ez a gyönyörü alkotás, ami nemcsak a trentoni reformátusoknak, hanem az egész amerikai magyarságnak örök időkre büszkesége lesz, az Iskola elnevezést viseli s csak amikor ajtaján belül lép az ember, lesz rabja azoknak a csodálatos dolgoknak, amik az épület megterve-

A CARTERETI KONFIRMÁLTAK KÖRE

zésében, beosztásában és berendezésében elébe állanak. A Kulturpalota három emeletből áll. Legfelül egy csodálatos szép s nagy boltives auditorium, melynek boltozata a világhirü Atlantic cityi auditoriumnak a mintájára és ugyanabból az anyagból készült, nagy szinpaddal, piros bársony drapériákkal, modern szinpadi felszereléssel, dohányzó és szórakozó szobákkal. Az első emelet iskolai tantermekkel van ellátva. Ugyanitt modernül és kényelmesen berendezett olvasó termek, tanácstermek, szórakozó és gyüléstermek, valamint fürdő szobák és zuhanyok vannak. A földszinten kuglizók, játékszobák, társalgók, dohányzók és konyha, minden a legjobb anyagból, a legmodernebbül és a legkényelmesebben berendezve és ellátva. Tehát nemcsak a *gyermekeknek a tanitása, hanem a felnőtteknek a nevelése is komoly, tiszta és nemes szórakozásra való szoktatása szerepel* főcél gyanánt ennek a kultur várnak a megépitésénél..." Az uj iskolában a tanitás, kulturális és szociális munka ifjak és felnőttek között példás és szép eredménnyel folyik. A gyönyörü épületnek messze vidékről jönnek látogatói, akik a gyülekezet áldozatkészségéről és a gyülekezetben folyó nagyszerü munkáról szerzett kellemes benyomásokkal és emlékekkel távoznak el.

Béky Zoltán trentoni lelkész és neje.

A Trentoni Független Egyház lelkipásztora Béky Zoltán az elmult év szeptemberében utazott haza az óhazába. Ott nőül vette Zombory Margitot, a sárospataki hires főiskola egyik volt tanárának a leányát, aki a sárospataki főiskolában érettségizett és a pozsonyi egyetemen a bölcsészeti fakultást végezte el. Valóban munkatársa lett férjének, akivel a mult év novemberében érkezett vissza és kezdték meg munkájukat a Trentoni Független Ref. Egyházban, amelynek Béky Zoltán 1928 julius 1-től lelkésze. Munkájukra Isten áldását kivánjuk.

Az amerikai Magyar Ref. Egyesület minden igényt becsületesen és gyorsan kifizetett. Egyedüli amerikai magyar intézmény, amely tagjai számára Aggmenházat tart fent. Református testvére, akkor te és családot tagjai miért nem vagytok tagok?

BÉKY ZOLTÁN ÉS NEJE

CHARLEY BROTHERS

FÜSZER

NAGYKERESKEDÉS

DERRY,

PENNSYLVANIA.

Az Árvaház egyik szállitója.

TOLEDOBAN

KIGYÓSSY ISTVÁN

EGYEDÜLI MAGYAR

TEMETÉSRENDEZŐ

2001 CONSAUL STREET,

TOLEDO, OHIO

Ambulance szolgálat.

TEMETÉSRENDEZŐ ÉS BALZSAMOZÓ

FISHER & OWEN

126 HAZELWOOD AVE., PITTSBURGH, PA.

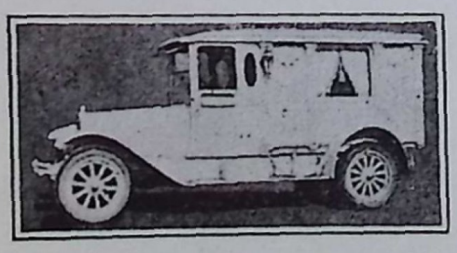

Temetések rendezését mindenkor a legolcsóbb áron vállalja el.

Kocsikat és automobilokat kölcsönöz lakodalmakra, keresztelésekre.

HIVHATJÁK AKÁR NAPPAL, AKÁR ÉJJEL.

Telefon a hivatalban. 1165 HAZEL

Lakása: Ugyanabban az épületben.

A legjobban felszerelt
MAGYAR NYOMDA
DETROITBAN

A RAPID PRINTING CO.
NYOMDÁJA.

7911 W. JEFFERSON AVE.
DETROIT, MICH.
Vinewood 2-0414.

FODOR GYULA,
tulajdonos.

A ligonieri ÁRVAHÁZ
a magyar testvéri szeretet
közös birtoka

TENKELY JÁNOS

SZÉN, FA ÉS
TAKARMÁNY
KERESKEDŐ

Chicago and McCook Aves.

EAST CHICAGO, IND.

ÁKOS A. YERGA

FRISS FÜSTÖLT HUSOK,
ÉLŐ ÉS VÁGOTT DISZNÓ,
KIVÁNATRA HÁZHOZ
SZÁLLITVA, PERZSELVE,
VAGY FORRÁZVA.

Üzlet:
Michigan & Forsythe Ave.
P. O. B. 1111,
East Chicago, Ind.
Tel. Hammond 2789.

Lakás:
459 Lyons Street,
Hammond, Indiana
Tel. 3040.

Az amerikai magyarság Ligonierben bebizonyitotta, hogy ahol van akarat, ott van helye is az akaratnak.

ARANY KERESZT
ÓHAZAI PATIKA

Tulajdonos:
HOFFER RÓBERT

a budapesti egyetemen kitüntetett okleveles gyógyszerész.

8104 W. Jefferson Ave.
DETROIT, MICH.

A GARY-I EGYHÁZ 15 ÉVES JUBILEUMA

Még bizonyára sokan vannak az öreg amerikások között olyanok, akik emlékeznek arra, amikor a ma nagyon szép várossá fejlődött Garyt alapitotta az United Steel Corporation. A város, illetve a gyár alapitásának a hirére sokan, akik abban a helyzetben voltak, hogy házhelyeket vásárolhattak: odavitték megtakaritott keresményüket s igyekeztek arra, hogy ebben a városban telepedjenek meg. Voltak, akik nem birták kivárni a városnak a fejlődését s elvesztették azt, amit a házhelyekbe befektettek, hanem ma is vannak sokan, akik nem bánták meg, hogy annakidején házhelyeket vásároltak s nem egy vagy két honfitársunk, hanem többen is jómódu, gazdag emberekké lettek ebben a városban, amely szemeink előtt, mintegy a földből nőtt ki.

A telepedők között természetesen voltak magyar reformátusok is, akik őseik hitéhez ragaszkodva előbb a szomszéd east chicagoi egyház lelkipásztorának a szolgálatait vették igénybe, majd Garyben az ugynevezett Neigborhood Houseban jöttek össze istentiszteletek tartására.

A magvetés ideje után, amikor a magvetésnek a munkáját Kiss Endre, Jezerniczky Aladár, Vécsey Jenő, Ludman Sándor és Virág István azzal a gondolattal is foglalkoztak, hogy az egyházat a magyarországi egyház fenhatósága alatt szervezzük meg: ám ez a törekvésünk nem sikerült, mert nem volt meg a kellő érdeklődés.

A külföldiek között folytatandó misszió munkára az amerikai egyházak a Reformed Church in the U. S.-et kérték fel s ennek a meghatalmazásnak a következménye volt az, az egyház 1916 julius 11-ikén ennek az egyetemes egyháznak a fenhatósága alatt és nagy anyagi támogatásával megalakult, megválasztván lelkészül *Tomcsányi Aladárt,* aki akkor végezte el Tiffinben a tanulmányait. Tomcsányi azonban alig egy hónapig maradt a gyülekezetben s akkor amerikai egyházban vállalt szolgálatot s ma Battle-Creek Mich.-ben az Első Presbyteriánus egyháznál lelkész.

Utóda, a jelenlegi lelkész *Bakay Árpád* lett, de első izben ő sem maradt itt csak négy hónapig s ekkor a gyülekezetnek a beszolgáló lelkésze *Szeghy B. János* lett, akit 1917 szeptemberben *Boros Jenő* toledoi volt lelkész váltott fel. Boros Jenő az eddigi kisérletezéseket nemcsak befejezte, hanem a valóban szétszóródott csontokból hatalmas, szép gyülekezetet épitett fel.

Erre az időre esik a Reformed Churchnek Forward-movement név alatt ismert nagy megmozdulása. Ez alatt azt kell értenünk, hogy minden segélyezett gyülekezet összeirta szükségleteit s a megállapitott összegnek az előteremtésére a legmesszebbmenő, rendszeres gyüjtést kezdette meg az egyház azokon az alapokon, amelyeket az altoonai rendkivüli zsinat megállapitott. Erre az időre esik a garyi templomnak és lelkészlakásnak a megépitése. Maga a gyülekezet, bármennyire szépen adakozott is, nem lett volna elég erős arra, hogy egy 61 ezer dolláros épitkezést lebonyolitson. Az igy megépült templom csudálatosan szép, a lelkészlakás kényelmes, a hely nagyon jó helyen van s igy bármilyen nagy teherrel küzd is az egyház, nem kell félnie a jövendőtől, mert meg van mindene s ujabb tervekkel nem kell foglalkoznia, hanem a szép helyen megépült templomban élnie kell a Krisztus kiválasztottainak az életét.

Boros Jenő 1922-ben a chicagoi egyházak gondozását vállalja el s az igy megüresedett egyháznak ujra lelkészről kellett gondolkoznia. Ekkor *Mircse Sándor* flinti lelkészt hivja meg a gyülekezet, de ő is csak négy hónapig maradt üresedésben, mert már október 22-ikén lelkészül választja *Bertók Bélát,* aki 1926 végéig maradt a gyülekezetben. Egészen természetes, hogy a gyakori lelkészváltozások következtében a gyülekezetben nem volt meg az egyház belső kiépitéséhez szükséges lelki nyugalom, békesség. A tóba behajitott kőnek a nyomán feltámadt gyürük nagyon nehezen szünnek meg. Egy ilyen gyülekezetben csak az segithet, ha a gyülekezetnek a tagjai meglátják, megérzik, hogy a lelkész nemcsak átmeneti állásnak tartja a helyét, hanem együtt akar élni a gyülekezettel s ha kell szenvedni is tud azokka, akik hitükért a legnagyobb áldozatokra is képesek.

Garyben nagyon jó vallásos, buzgó testvéreink laktak a kezdetben is. Egy Dienes János, az ő mostoha fia, Gadus János valamikor a puhaszén vidékén Eleanorában Görgeiék Willockon, Valyócsik Dániel, Fil

Sándor, Bazin Dániel más helyeken tevékeny részt vettek az egyházi munkában s mindazok, akik az egyháznak alapitó s olyan tagai voltak, akik a legnehezebb időkben sem vesztették el reménységüket és hitüket, valahol valamelyik egyházban, valamelyik vidéken buzgólkodtak s igy nekik köszönhető az, hogy a gary-i egyház annak dacára is fenmaradt, hogy alig egy esztendő lefolyása alatt kétszer is kellett lelkészt választania.

Bertók Béla után *Kovács Mihály* detroiti segéd-lelkészt választotta meg a gyülekezet. Kovács Mihályt nagyon kellemetlenül érintette, hogy a gyülekezetben nem volt meg a kellő békesség, de azzal az elhatározással kezdette meg a munkát, hogy megteremti a szükséges békességet. Előbb a nőegyletben, aztán az egyház kebelében törekedett erre, de törekvése nem sikerült, sőt a békétlenségnek a hullámai a legmagasabbra csaptak s igy ő is lemondott állásáról.

A gyülekezet akkor már határozottan ketté szakadt. A többség Bakay Árpád akroni lelkészt hivta meg s a kisebbség egy uj egyháznak a megalapitására törekedett, de ez a vállalkozás nem sikerült s nem is sikerülhetett, bárha már uj templomnak a felépitéséhez is hozzákezdtek.

Bakay Árpádnak, amint a jelek mutatják, sikerült a gyülekezetnek a belső megépitéshez hozzákezdenie. Az egyház belsőleg nagyon szépen megerősödött. Az istentiszteletek látogatottak, a gyermekek, az ifjuság gondozása magas fokon álló. A Nőegylet a legnagyobb elismerésre és dicséretre méltó munkát fejti ki. Meg van minden reménységünk arra, hogy ezen az uton haladva a garyi magyar református egyház a küzdelmes, viharos mult után: olyan időszaknak a kezdetén áll, ami alkalmassá teszi arra, hogy egyike legyen a legszebb gyümölcsöket termő gyülekezeteknek.

Az Ur üzenete e gyülekezethez: "Tudom a te dolgaidat és szeretedet, szolgálatodat és hitedet és türésedet és hogy a te utolsó cselekedeteid többek az elsőknél. Jel. 2:19. *K.*

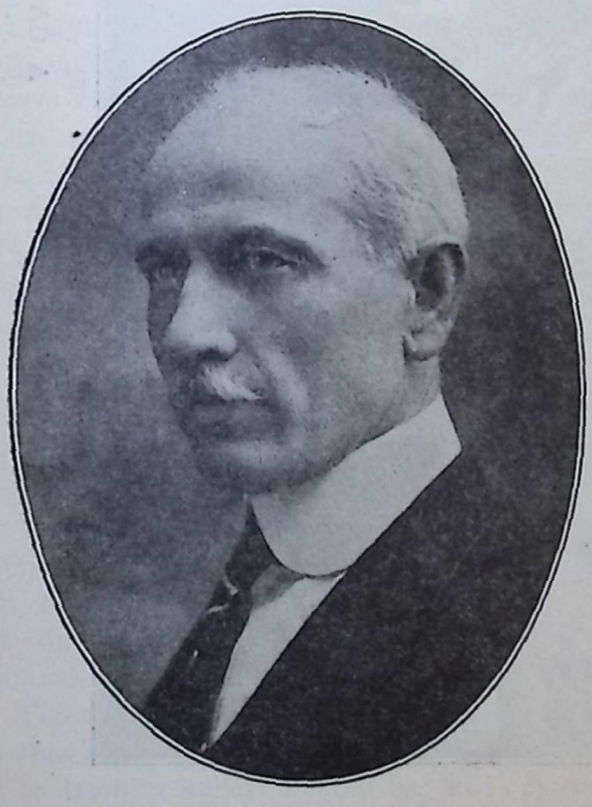

NÉHAI BASSÓ BÉLA

WHITINGI TEMPLOM

A GARYI REF. NŐEGYLET

A LEECHBURGI EGYHÁZ HUSZ ÉVES JUBILEUMA

Leechburgba az 1900-ik évben kezdtek magyarok nagyobb számban letelepedni. Az történt itten is, ami sok más magyar telepen, hogy azok a munkaadók, vagy inkább felügyelők azokat a magyar munkásokat, akiket megszerettek, magukkal vitték oda, ahol uj foglalkozást találtak. Bridgeportból az uj acélgyárba, Leechburgba a munkafelügyelő több magyart elvitt magával közöttük Demjén Andrást, Demjén Bálintot, Soltész Jánost, Simon Jánost és másokat. Ekkor tudtommal a Hegedüs családnak néhány tagja már itten dolgozott.

Az első istentiszteletet 1904-ben nagypénteken Kováchy M. István tartotta az itten élő magyarok között, ki ebben az időben Pittsburghban volt segéd-lelkész. Ettől az időtől kezdve Leechburg a pittsburghi egyháznak a misszió területe volt. Az itten lakó magyar testvérek a pittsburghi lelkésznek a szolgálatait vették igénybe egészen addig az ideig, amig az egyház *Kovács Andor* vezetése alatt a Presbyteriánus egyház fenhatóság alatt meg nem alakult.

A gyülekezet a megalakulás után nagy buzgósággal kezdett hozzá a templom épitéséhez s ezt a célt két esztendő alatt el is érte. Az uj templomot 1913 december 27-ikén fel is szentelte. A munkaviszonyok megjavulása sok magyart vezetett Leechburgba, ugyhogy 1915-ben már 264 egyháztagról számol be a gyülekezetnek a buzgó lelkipásztora s az egyház vagyonát ekkor már 12 ezer dollárra becsülik.

Kovács Andor tizennyolc éven át maradt a gyülekezetben. A hosszu idő alatt odaadó buzgólkodással folytatta azt a munkát, aminek semmi más célja nem volt, mint Isten nevének a dicsőitése. Alatta az egyház nem csak templomot és lelkészlakást épitett, hanem önfentartó egyházzá lett és a misszió egyházakban is áldásos tevékenységet fejtett ki. Tizennyolc év alatt azonban sok bajjal kell megküzdenie bárkinek is. Kovács Andornak is szembe kellett néznie bajokkal és megpróbáltatásokkal, különösen 1926-ban, amikor a gyülekezet kétfelé szakadt. Ettől kezdve vágyott más helyre. 1929-ben aztán Brownsvillebe választatott meg lelkésznek.

A leechburgi egyház ekkor *Balogh E. Istvánt* hivta meg lelkészéül, aki azonban csak 1931 juniusig maradt Leechburgban, mert a mckeesporti gyülekezet választotta meg lelkészének. Ezidő szerint *Draskóczy István* a gyülekezetnek a lelkésze.

A nehéz idők a leechburgi gyülekezetre is nyomasztólag hatottak. Tagjainak a száma megfogyatkozott, az anyagiakban nem tud ugy áldozni, mint azelőtt. Azelőtt nyitva volt a szive minden nagyobb magyar megmozdulás előtt: most bizony csak a maga bajával törődhetik. Az uj lelkész ifjui lelkesedéssel vetette az ekeszarvára a kezét. Haladjon előre a megkezdett uton. A megfogyatkozott gyülekezet igy lesz elég erős arra, hogy mindazt a munkát el kell végeznie, ami reá vár, hogy egy messzebbre visszatekintő jubileumra készüljön elő a leechburgi gyülekezet. *K.*

Telephone: Main 3-2518.

NÉMETH PÉTER

MAGYAR
TEMETÉSRENDEZŐ

A legjutányosabb árakat
számitja.

**Corner So. Chapin Street,
West Washington Ave.
South Bend, Ind.**

GARY TÖRTÉNETÉBEN A MAGYAR TEHETSÉG ÉS SZORGALOM NAGYSZERŰ SZEREPRE VÁLLALKOZOTT.

S. A. FELE PACKING CO.

Elsőrendü husok és füszerek gazdag választékban.

Phone: 2---1327

1631 BROADWAY, GARY IND.

FILE SÁNDOR, tulajdonos.

Lakása:

1364 Jackson Street,
Phone: Gary 4581-M.

GARY, INDIANA

Telephone: Gary 2-6629.
Háznál: 2-1749.

F. S. SUPERCZYNSKI

temetésrendező és balzsamozó

1425 MADISON ST.,
GARY, IND.

Kegyeletes, szép temetés méltányos áron.

A magyarság régi, kipróbált barátja.

A LEGRÉGIBB TEMETKEZÉSI VÁLLALKOZÓ

DETROITBAN, (MICH.)

BICZÓ FERENC

okleveles balzsamozó

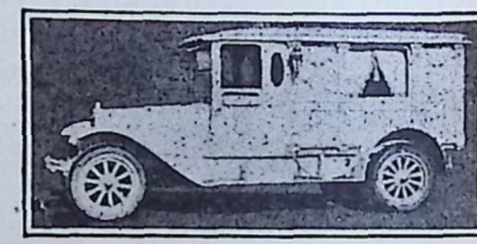

8027 W. JEFFERSON AVE.

Elvállal temetéseket
a legegyszerübbtől
a legfényesebbig.

Árai a legjutányosabbak.

Telephone:

VINEWOOD 2-0175

Telefon: ABERDEEN 0366.

ROZYNEK'S PHARMACY

9257 COTTAGE GROVE AVENUE,
CHICAGO, ILL.

Orvosi rendelvényeket szakszerüen készitünk.

Telefon 145---146.

A JOHN S. McGUAN & SONS
TEMETKEZÉSI INTÉZETE.
3438---40 Fir Street,
INDIANA HARBOR,
INDIANA.

CENTRAL PHARMACY

9224 COTTAGE GROVE AVENUE,
CHICAGO, ILL.

Telefon: ABERDEEN 0030

— ICE CREAM ÉS SZÓDÁK. —

KROHMAN GARAGE

KROHMAN GYULA, tulajdonos.

STORAGE, TIRES, ACCESSORIES,
WASHING, OIL AND GREASE.

Nyitva éjjel és nappal.

Tel. Ind. Harbor 3454

2302—10—141 STREET,
INDIANA HARBOR, IND.

WAYO'S RADIO & SPORT SHOP

1311 — 119TH STREET,

WHITING, IND.

Phone: Whiting 1212.

CSÁKAY BÁLINT

MÉSZÁRSZÉKE és FÜSZERÜZLETE
egyike a legjobban berendezett
magyar üzleteknek Chicagoban.
4301 WEST-LAKE STREET,
CHICAGO, ILL.
Árvaházunkat szivesen támogatja.

BURNSIDE THEATER

9304 COTTAGE GROVE AVENUE,
CHICAGO, ILL.

A legszebb és legjobb beszélő képek.

Németh István, tulajdonos.

Telephone: Pullman 0329.

JUHÁSZ PÉTER

FÜSZER ÜZLETÉBEN ÉS
MÉSZÁRSZÉKÉBEN
a legjutányosabban vásárolhat.
Előzékeny kiszolgálás.
916 WEST 119TH STREET,
CHICAGO, ILL.

Phone: Aberdeen 0280-0281

Élő plánták és vágott virágok legnagyobb választékban

CHESTERFIELD FLORIST

a magyarság kedvelt virákárusa.

Megrendeléseket házhoz szállitunk.

9101-7 Cottage Grove Ave.

Chicago, Ill.

E. C. DALLOZ

A legtisztábban készitett patent és receptes orvosságok.

MINDENFÉLE HAZAI ORVOSSÁG IS KAPHATÓ A

GYARMATHI JÓZSEF

GYÓGYSZERTÁRÁBAN

1530 BROADWAY,

GARY, IND.

SEBESTYÉN JÓZSEF

Mészárszéke és Füszerkereskedése

4219 WEST CARROLL AVENUE,

CHICAGO, ILL.

Telefon: Kedzie 4557.

Kicsi haszon:

nagy forgalom a jelszavunk.

A LIGONIERI ÁRVAHÁZ A TETTRE VÁLTOTT MAGYAR SZÁNDÉK AMERIKAI ALKOTÁSA.

BENKŐ AMBRUS & CO.

MÉSZÁRSZÉKE ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

Elsőrendü friss élelmiszerek.

Szives magyar kiszolgálás.

Tel. South Chicago, 0586.

8528-30 Mackinaw Ave.,

South Chicago, Ill.

Bell Phone: Hazel 0387

GEO. EDWARDS

NYILVÁNOS KÖZJEGYZŐ

Tüz és ablaküveg biztositás. Ingatlanok vétele és eladása.

5037 SECOND AVENUE,

PITTSBURGH, PA.

--- Alapitva 1911-ben. ---

Alapittatott 1885-ben.

Hazelwood Office Phone: BELL 2452 HAZEL

H. O. HORNBERGER

REAL ESTATE COMPANY

4737--2nd Ave., Hazelwood Sta., Pittsburgh, Pa.

Nyitva szombat este 7---9 óráig.

Házakat elad törlesztésre. Fizetendő 200 dollár készpénz. A fennmaradt összeg a havi HÁZBÉRREL fizetendő.

BIZTOSITÁS. KÖZJEGYZŐ.

Campbelli iroda:
45 Washington Street,
Telefon: 50186.

Lakás: Janette és
Overhill utcák sarkán.
Telefon: 22338.

VASCÁK G. JÓZSEF

EGYEDÜLI MAGYAR TEMETÉSRENDEZŐ
YOUNGSTOWNBAN, OHIOBAN.

Nálam szomoru gyászeset alkalmával előzékeny kiszolgálásban részesül.

Főiroda: 238 East Boardman St., Youngstown, O.

Tel. 40235.

Automobil és ambulance szolgálat.

Telephone: 2-2072

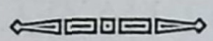

ZAHORÁN MIHÁLY

MAGYAR

TEMETKEZÉSI INTÉZETE

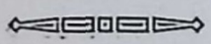

1830 Kemble Avenue,

South Bend, Indiana.

TEL. 2-9560.

TÓTH BÉLA,

MAGYAR HENTES ÉS MÉSZÁROS.

Mindenféle friss hus kapható. Pontos és gyors kiszolgálás.

178½ Market Street,
Passaic, N. J.

A MAGYAR TESTVÉRI SZERETET AMERIKÁBAN LIGONIER.

KERESZTURY KÁROLY

MÉSZÁRSZÉKE

1501 Linden Avenue,

South Bend, Indiana.

Az árvák gondozása és nevelése a testvéri szeretet legfontosabb kötelessége.

DR. PETRÁS ANDOR

ORVOS és SEBÉSZ

Telephonok:

Iroda: 2-5846. Lakás: 41454

Iroda:

Chapin State Bank Bldg.

South Bend, Ind.

A ligonieri ÁRVAHÁZBAN felnevelt nemzedék a vándormagyarok emlékét sohasem felejti el.

BARNA JÁNOS

mészárszéke és füszerüzlete

1633 SO. CHAPIN STREET,
SOUTH BEND, INDIANA.

Alphán a Vulkenájti oldalon a Central Avenue-n levő étterem tulajdonosa:

JOHN BERKECZ

ki mindenkor előzékeny és pontos kiszolgálásban részesiti a magyarságot.

Phone: 3114

Egyedüli magyar

SZŐRME ÜZLET

Easton vidékén az

"EASTON FUR SHOP"

Tulajdonosa:

KOI ISTVÁN

167 Northampton Street,

Easton, Pa.

AGOCS ISTVÁN,

A FREEMAN HOUSE HOTEL

tulajdonosa.

A magyarság kedvelt találkozási helye.

FREEMANSBURGH, PENNA.

A BETHLEHEMI ELSŐ MAGYAR TÁRSALGÓ ÉS BETEGSEGÉLYZŐ EGYLET

Pennsylvania Államban legrégibb és legnagyobb magyar Egylet.

Beállási dij: Korszerint.

Tagsági dij: 75 cent.

Halálozási dij: Kivetés szerint.

Egyletünk $8.00 heti betegsegélyt és $800.00 haláleseti illetéket fizet.

Bövebb felvilágositásért forduljon, vagy irjon az Egylet főtitkári hivatalához.

THIRD & EVANS STREETS.

BETHLEHEM, PA.

Telephone: 4691-R.

SZILÁGYI GÉZA ÉS FIAI

ÉPITKEZÉSI VÁLLALKOZÓK

ÉS SZÉNKERESKEDŐK.

Isten áldását kérik az Árvaházra.

Boldog uj esztendőt a Bethlehemi és vidéki magyarságnak.

1414 EAST FOURTH SETREET,

BETHLEHEM, PA.

PONGRÁCZ STUDIO

702 SOUTH MAIN STREET,

AKRON, OHIO.

Itt készülnek Akronban a legszebb és leghivebb fényképek.

Telephone: Hemlock 0914

Thos. M. Thompson John A. Zimmerman

Thompson & Zimmerman

AUTOMOBILOK MINDEN ALKALOMRA.

Kápolnánk szükség esetén dijtalanul áll a magyarság rendelkezésére.

JUTÁNYOS KISZOLGÁLÁS.

9106-9108 Cottage Grove Ave. Chicago, Illinois

Telefon: ABERDEEN 0089.

RESHÁN ISTVÁN

FÜSZERÜZLETE ÉS MÉSZÁRSZÉKE

Phone: REGENT 5027

966 EAST 93rd STREET, CHICAGO, ILL.

PONTOS KISZOLGÁLÁS.

HÁZHOZ SZÁLLITUNK.

Az amerikai magyarság legszebb intézményét egyedül a jó szivü emberek áldozatkészsége tarthatja fel.

HALOTTAINK.

BAZSÓ BÉLA.

Bazsó Béla azok közé az uttörő amerikai magyar lelkészek közé tartozik, akik az egyházszervezés terén megjárták az akadályokkal kirakott, göröngyös utat és az amerikai magyarság kietlen pusztaságán egyházak alapitása és templomok épitése által Édent igyekeztek elővarázsolni. Bazsó Béla is az alkotások embere volt. Az általa megtaposott, töretlen ösvényen néha tapogatózni kellett és csak tévedések árán szerzett tapasztalatok után látott tisztábban, de ez pionirmunkájának érdeméből semmit sem von le.

Bazsó Béla 1890 körül érkezett Amerikába. Hazulról előkelő, nemesi család sarja volt, akit otthon magával ragadott a nagyuri élet könnyelmüségre hajló életfelfogása és familiája Amerikába küldte javulni. Az Isten ugy rendelte felőle, hogy Amerikába való vitorlázása damaszkusi ut legyen reá nézve. Látnoki képessége meggyőzte afelől, hogy az Amerikába szakadt magyarságnak Krisztusra és egyházi életre van szüksége és beiratkozott az oberlini theologiára. Innen az angol nyelv elsajátitásával kikerülve a kongregacionálisták Mekkájába, New England államba megy és So. Norwalkon szervez magyar ellenegyházat a Reformed Church-höz tartozó ottani gyülekezet mellett. A régi lelkészeket, Ferenczy Ferenczet, id. Kalassay Sándort, Demeter Bertalant és id. Dókus Gábort, akik mindannyian a Reformed Church segitségével jöttek ki és helyezkedtek el, a kongregácionálista kapcsolatnak akarja megnyerni, de hasztalan. Megindul a vitatkozás szóval és irásban. Röpiratok jelennek meg (Hol az igazság? stb.), amikhez a polémia komoly és hátrányos oldalától eltekintve sok humor is füződik.

So. Norwalkról Lorainba megy és ott már a Reformed Church szolgálatában kezdi felépiteni a hatalmas templomot amerikai pénz szerzésével, amire angol tudása képesitette. Majd a presbyteriánus egyháznak ajánlja fel szolgálatait és Youngstownban szintén amerikai támogatás mellett gyönyörü templomot épit a magyarok részére. Családi bajai miatt Lackawannára távozik, ahol ujra gyüjteni kezd az amerikaiak között és nagyméretü Community Centert emel. Azért a módszerért, amelyet a pénzszerzés terén használt, magyar lelkésztársai részéről sok éles kritikában volt része, de célját elérte.

Aztán egyelőre abban hagyja a lelkészkedést és Virginiában saját farmján gazdálkodik. A háboru után Brooklynban tesz próbát egyházszervezéssel, majd a clevelandi presbyteriánus egyház vezetését veszi át, de jobbnak látja, hogy visszavonuljon. Daliás alakja megtörik, munkakedve csökken és ismét virginiai birtokán keres üdülést és pihenést. Itt éli le remete módjára életének hátralevő napjait a magányt vele hüségesen megosztó feleségével, ahol 1931 március havában visszadta lelkét Teremtőjének.

Nevét beirta az amerikai magyar reformátusság történetébe és az általa szervezett egyházak és épitett templomok kegyeletesen őrzik emlékét.

ÖZV. KOVÁCHY MIKLÓS ISTVÁNNÉ.

Amerikában a lelkész mellett a tiszteletes asszonynak is bő mértékben ki kell venni részét az egyházi munkából. Az amerikai református lelkészek feleségei nemcsak papnék, hanem bizonyos tekintetben papnők is, akik az orgona mellett, a vasárnapi iskolában, az ifjusági körben, a nőegyletben munkálkodnak és férjeik távollétében tanácscsal, utmutatással és segitséggel látják el a parókhián bekopogtató testvéreket. A Ravasz püspök élesen látó szemei felismerték a helyzetet, mert ő állapitotta meg a papnékról, hogy hősök.

Ilyen hősies, minden akadálylyal bátran szembe néző, de ugyanakkor a végtelenségig finomlelkü és kedvesmodoru lelkészné

volt az áldottemlékezetü néhai Kováchy Miklós István özvegye, aki 69 éves korában 1931 február 26-án Clevelandban fejezte be nemes életét. Hazulról főispán leánya volt és Amerikában nemcsak hüségesen követte lelki szépségekben hozzá hasonló férjét, hanem panasz és zugolódás nélkül osztotta meg vele a bujdosás kenyerét és a kálváriajárást mindaddig, amig elhelyezkedtek az egyszerü református parókhián. Itt aztán a maga teljességében tündöklöttette nemes és gazdag lelkének fénylő sugarait. A gyülekezetnek valóságos angyala volt, öreg kora dacára is ifjui ruganyossággal munkálkodó férje oldalán. Sokoldalu és nagy munkát végzett a lelkek javára és tiszteletre méltó szerénysége soha sem engedte a hivalkodást. Aki házuknak vendége lehetett, soha sem felejtheti el azt a kedvességet, amit ott talált. Néhai özv. Kováchy Miklós Istvánné Istenben bizó, Benne élő lelki világot hordozott magában, ez magyarázza meg finom modorát, királynői nyugalmát és az Isten akaratán való hüséges megnyugvását, amely nemcsak ezeket a szavakat adta ajkaira: "Ime, az Urnak szolgálóleánya", hanem alkotásokban gazdag tevékenységre is sarkalta.

Az Isten megengedte neki, hogy gyermekeit felnevelhesse, akik mindannyian előkelő állást töltenek be és szüleik lelki kincseit örökölték. Kováchy György Egyesületünknek mindenki által szeretett és tisztelt alelnöke, Kováchy Andor Cleveland város politikai és társadalmi életében foglal el előkelő helyet, többi fiai és leányai is az áldottemlékü szülők nyomában járva szolgálják a jót.

A megboldogult nagyasszony árvaházunknak is állandó támogatója volt. Özvegységének napjaiban nemcsak saját gyermekeire gondolt, hanem a nagyobb család, a ligonieri árvaház növendékeivel is közösséget és elkötelezettséget érezett. Legyen áldott emlékezete!

BOROS JENŐNÉ.

Az Isten ugy akarta, hogy gyors egymásutánban három lelkésznét szólitson magához az 1931. évben. Idői sorrendben a Boros Jenő chicago-burnsidei lelkész áldottemlékü neje volt a második, aki márci- havában fejezte be földi életét.

Az elköltözött lelkészné évek óta sulyosan szenvedett. Szélhüdés érte, amely mu- kakedvét bénitotta és egészségét aláás- Nem lehetett a gyülekezet segitő angya- férje oldalán oly mértékben, mint azt k- rábban tehette. Szerettei minden emberil- lehető próbát megtettek, hogy rajta segi- senek. Délre vitték, hogy ott nyerje viss- elvesztett egészégét és férje boldogan ir- nekünk Ligonierba, hogy csakugyan örve- detes változás állott be, mert a betegsé- ből kilábolva rá lépett a gyógyulás utjár- Fájdalom, ez a reménykedés csak röv- ideig tartott. A hüséges feleség, az önfelá- dozó anya és hivatásos papné elköltözött szenvedések hazájából, hogy elvegye a h- hatatlanság pálmáját, amely számára elk- szittetett.

Korán bekövetkezett halála mély gyás- ba boritotta gyászoló férjét, aki a Magya- Sion egyházmegyének elnöke és két sz- gyermekét. A veszteség közelről érintet- Egyesületünk köztiszteletben álló titkár- Molnár Istvánt is, aki Bacsó Pálnak, a t- ledoi egyház derék gondnokának feleség- vel együtt testvérét veszitette el a megbo- dogultban. Temetése szokatlan nagy rés- vét mellett történt és a távollevők nagy se- rege küldte koporsójára a részvét virága- A gyászba borultakat vigasztalja meg a az igéret, hogy azok, amelyeket itt ala- szenvedünk, ingyen sem hasonlithatók ah- a dicsőséghez, amely az örökkévalóságb- várakozik reánk. Az igazak fénylenek, mi- égnek fényessége!

DR. TÓTH SÁNDORNÉ.

Február havában még együtt voltunk n- Lancasterben, élveztük lekötelező, szive- vendégszeretetét és nagyon kellemesen tö- töttük az időt. Betegségről panaszkodot- de azt gondoltuk, hogy tuloz. Olyan jóked- vü és kedves volt, hogy gondolni se- mertünk arra, hogy mi tévedünk és ne- volt igaza.

Mert nagybeteg volt ő régi idő óta c- csak a vendégek iránti szivesség csendes- tette el nála a fájdalmaknak szavakba k-

törő jajkiáltását. Mikor 1931 április 3-án nagypénteket ünnepelt a keresztyén világ, ugyanakkor mélységes gyász borult a lancasteri magyar tanári lakásra is, a férj és három gyermek ott zokogtak valóban a kereszt tövében, mert Dr. Tóth Sándorné befejezte földi szenvedéseit és ő is elmondhatta a haldokló Krisztus szavaival: "Elvégeztetett."

Dr. Tóth Sándorné a mélyvallásosságu, kedves és finomlelkületü papnék tipusához tartozott. Aki megismerte saját házában, becsülni és tisztelni tudta. Azoknak a Lancasterben tanuló magyar diákoknak, akiknek egy része hazulról jön ki tanulmányutra és vigasztalásra, erősitésre van szüksége, hogy ne érezze az uj hazában a hontalanságot és egyedüliséget, valóban anyjok volt. Férjével együtt gyakran gyüjtötték össze hajlékukban a magyar diákokat, ahol a házi asszony szeretetben gazdag szivéből sok szivesség és áldás áradt ki a diákokra.

Husvét hétfőjén az örökélet és feltámadás vidám himnuszait énekeltük, amikor gyászos temetése óriási közönség jelenlétében végbe ment. Amerikaszerte őszinte és nagyarányu részvét nyilvánult meg férje iránt, aki a lancasteri főiskolában nagy odaadással és rátermettséggel a magyar tanszéket tölti be és Egyesületünknek évek hosszu során át pénztárnoka, továbbá az édes anya nélkül maradt három gyermek iránt. A lancasteri temetőben sirhantja felett tovább is zeng a husvéti ének: "Feltámadunk, feltámadunk!" Addig is, mig a szeretteivel való boldog találkozás megtörténik, zavartalan legyen siri álma és éljen közöttünk kegyeletes emléke!

SO. CHICAGOI REF. IFJUSÁGI EGYLET

PEOPLES BOTTLING CO.

880 Grant Street,

AKRON, OHIO.

Telephone: Jefferson 7421.

Telephone: Delaware 8439.

J. A. WEIGH ÉS TÁRSA

ajánlja butorüzletét a magyarság pártfogásába.

AKI NÁLA VÁSÁROL, NEM CSALÓDIK.

2027 NIAGARA STREET,

BUFFALO, N. Y.

AZ ANCIENT ORDER OF UNITED WORKMEN,

Amerika legrégibb biztositási testülete üdvözli az összmagyarságot.

TOFFLER JENŐ ÁLLAMI ÜGYKEZELŐ,

POST BOX 362.

Ajánlja szolgálatait, amennyiben a család minden egyes tagjának, a gyermekeket is beszámitva, méltányos és jó biztositást óhajtanak.

Telephone: Delaware 9700.

KRAKOMPERGER KÁROLY

MAGYAR ÉTTERME

52 RANO STREET,

BUFFALO, N. Y.

AKI JÓ MAGYAROS KOSZTOT AKAR, IDE JÖJJÖN ÉTKEZNI.

A ligonieri Árvaház fundamentuma: a magyar erkölcs.

Telephones: South Chicago, 0675--0676

Stevenson - Benkő Company

FÜSZER NAGYKERESKEDÉS

9138-40 Baltimore Ave., South Chicago, Ill.

Reliance védjegyes Holland Hering.

"Belmore", Anvil és Summit védjegyes tiszta élelmiszerek.

ELSŐRENDŰ ÁRUK -- GAZDAG VÁLASZTÉK.

A Pittsburghi Magyar Egyházak és Egyletek Bankja.

Ez az erős bank, amelynek összvagyona több, mint NÉGY MILLIÓ DOLLÁR negyedszázados müködése alatt teljesen megnyerte a pittsburghi magyarság figyelmét és bizalmát. Nemcsak egyes magyarok választották ki maguknak ezt a bankot, ahol takaritott pénzüket tartják, vagy forgatják, hanem ezt a bankot választották ki hivatalos b e t é t i banknak a pittsburghi magyar egyletek is.

Nagyon büszkék vagyunk erre a kitüntetésre, amely elismerése a mi erősségünknek és megbecsülése a mi szolgálatunknak. Hálásak vagyunk magyar barátainknak a bizalomért és hüségért.

Készen vagyunk arra, hogy a magyaroknak minden segitséget megadjunk, a mit tőlünk telhetően megadhatunk.

Keressen fel bennünket minél gyakrabban.

Hazelwood Savings & Trust Company

PITTSBURGH, PA.

A GARYI EGYHÁZ PRESBITERIUMA

A REF. EGYESÜLET KONVENCIÓJA

Nemcsak a mi kis városunkban, Ligonierban beszélt mindenki már májustól kezdve a konvencióról, hanem egész magyar Amerika figyelme Ligonier felé volt irányitva, amikor az Amerikai Magyar Református Egyesület 1931 junius 22-én és következő napjain négy évenként esedékes nagygyülését tartotta.

Ligonierban lent a városban magyar szót lehetett hallani az utcákon és hotelekben s a delegátusok elé a vasuttársaság külön vasuti kocsit küldött Latrobeba. A konvenció ünneppélyes istentisztelettel nyilt meg 22-én reggel. A nagygyülés és alkotó tagjai a következők voltak:

A Vezértestület részéről Kövér Sándor elnök, Kováchy M. György alelnök, Molnár István titkár, Dr. Tóth Sándor pénztáros, Monoky István ellenőr, Köteles István, Turfa Sándor és Kovács Gusztáv számvizsgálók. Az osztályok képviseletében a következő delegátusok voltak jelen:

Osztály	*Osztály-képviselők*	*Szavazatok száma*
1.	Gyenes Lidia	3
2.	Király Imre és Madarász Imre	6
3, 138.	Krisik A. Alajos	1
5, 145.	Hujber József	1
6.	Rigó János	4
8.	Krivulka Károly	1
12, 208.	Takaró Géza	1
15.	Varga Lajos	4
16.	Fiók Albert	1
17.	id. Keresztury Károly	2
20.	Béky Zoltán	3
21.	Ujlaki Ferenc	4
22.	D. Bartha István	1
23, 88.	Verba Sándor	1
25.	Baán Ferenc	2
26.	Nagy István	1
27.	Demeter László	1
28, 64.	Pazár Miklós	1
31.	Kosztrub István	1
32.	Daruka István	1
35.	Tóth Mihály, Tukacs Gedeon	6
39.	Visnyai János	1
44.	Szabó András	1
47.	Dancs Mihályné	1
49, 233.	Ifj. Dobos András	1
50.	Mihók András	1
52.	Tóth Béla	1
54, 41, 235.	Ronyecz István	1
60.	Barna István	2
61.	Maár Imre	1
62.	Bodor Dániel	1
63, 139.	Komjáthy Ernő	1
67, 36, 9.	Daróczy Mátyás	1
69, 127, 186.	Csutoros Elek	1
73.	Perczel Imre	3
78, 217.	Varga István	1
79.	Vincze Károly	1
80.	Marosi Károly	1
85.	Szarka Ferenc	2
90.	Nagy Emil	2
102.	Vasváry Ödön	1
115, 68.	Klosz Ferenc	1
126, 226.	Illár Sándor	1
134.	Ifj. Estu János	1
135.	Sebestyén Endre	2
140.	Szántó János	1
149.	Bernáth Árpád	1
150, 197.	Balogh E. István	1
152.	Borsos István	1
153.	Borsos Istvánné	1
163.	Pozsgay Imre	1
165.	Batiz Lajos	1
168.	Ifj. Kalassay Sándor	1
171.	Melegh Gyula	2
176.	Bakay Árpád	1
194, 230.	Majoros István	1
200, 42, 181.	Fekete András	1
202.	Kocsis István	2
210.	Tóbiás József	1
213.	Bertók Béla	1
215.	Ádám János	1
218, 183.	Kruchio Antal	1
220, 144.	Bartha Zsigmond	1
225.	Urbán Endre	1
241, 236.	Bötykös Béla	1
238.	Borsy Kerekes György	1
208, 207, 214.	Nánássy Lajos	1
223, 219, 188, 81	Dókus Sándor	1

Az 1927-ben tartott konvenció óta Egyesületünk rohamos léptekben haladt előre a benső megerősödés utján, amit igazol az a körül-

mény, hogy mig 1927-ben az Egyesület vagyona 109.47 százalék volt, addig 1930-ban ez az arány 115.27 százalékra emelkedett. Mig 1927. aug. 1-én az Egyesület vagyona 527,926 dollár 72 cent volt, addig 1930-ban 864,730 dollár 14 centről számol be a kimutatás. Köszönet illeti meg a tisztikart, amely a reábizott talentumokkal hiven és a tagokra nézve áldásosan sáfárkodott!

A konvenciónak egyik legfontosabb és sok időt igénybe vevő tárgya a nagy magyar testületek egyesitésére vonatkozó inditvány volt. Az egyesülésnek meg lettek volna az előnyei, épen ugy, mint hátrányai s igy nem csodálkozhatunk azon, hogy ehez a fontos tárgyhoz mintegy 50 delegátus szólott hozzá. Mikor szavazásra került a sor, a bizottságnak az egyesités mellett állást foglaló javaslata mellett 39, ellene 67 szavazatot adtak le. Igy a konvenció az egyesités kérdését levette a napi rendről, de ugyanakkor elfogadta azt is, hogy Egyesületünk a többi nagy egyleteket felszólitja, hogy a közös magyar ügyek erőteljesebb szolgálatának lehetővé tétele végett a nagy magyar testületek képviselőiből közös bizottság alakittassék.

A konvenciónak az egyesités kérdésének eldobására vonatkozó határozata miatt a gyülés után sok gáncs és támadás érte a Ref. Egyesületet. A határozatért egyesek a papságot hibáztatták, noha az igazság az, hogy ebben a kérdésben ugy a papság, mint a viálgi delegátusok véleménye kölcsönösen megoszlott az igen és nem-mel való szavazás alkalmával. Bármiképen gondolkozzék is az amerikai magyarság erről a kérdésről, az, aki a tényeket ismeri és látja, beismeri azt, hogy az egyesités keresztülvitelének ideje még nem ékrezett el és a Református Egyesület konvenciója elég őszinte volt ahoz, hogy ezt a tényt megállapitsa.

Sok helyet foglalna el, ha a hét napig tartó konvenció minden egyes határozatáról megemlékeznénk, azért csak a legfontosabb pontokra szoritkozunk.

A konvenció az Egyesület ref. jellegét erőteljesebben kidomboritotta az által, hogy kimondta azt, hogy a ref. egyháztagok egyesületi tagok és az egyesületi tagok egyháztagok tartoznak lenni és elvárja azoktól a lelkészektől, akik még nem tagok és megtehetik, hogy mielőbb beálljanak. Konvenció elfogadta aziratterjesztés beállitását és a vallásos könyvek kezelési központjává a ligonieri árvaházat tette, hogy az árvaház a jövőben még fokozottabb mértékben lehessen összekötő kapocs az egyes gyülekezetek között. A konvenció üdvözölte a magyarországi ref. Egyház Konventi Elnökségét és a 400 esztendős fentállásukat ünneplő pápai és sárospataki kollegiumok részére 1000—1000 pengős alapitványt tett, hogy annak kamataiból évenként az amerikai ref. magyarsággal és ref. egyházi élettel foglalkozó pályadolgozat jutalmaztassék. A magyarországi politikai élettel kapcsolatban orkánszerü lelkesedéssel és egyhangulag mondta ki a nagygyülés, hogy ellene van a Habsburgoknak a magyar trónra való visszahelyezésének és köszöntötte a magyarországi Habsburgellenes Ligát.

A konvenció az árvaházzal szemben is kimutatta atyai gondoskodását és nagylelküségét az által, hogy a Vezértestület által 1931 január havában megszavazott 3000 dolláron kivül 8810 dollár 68 centet bocsátott az Árvaház rendelkezésére, hogy a régi adósságok kifizethetők legyenek és a Ref. Egyesület tulajdonát képező Árvaház és Aggmenház anyagi gondok nélkül végezhesse nemes munkáját. Elismerés illesse a konvenció fenkölt gondolkozásu tagjait ezért a gyönyörü és egyhangulag hozott határozatért!

Az alapszabályokon a nagygyülés kevés módositást eszközölt. Molnár István titkár erre vonatkozólag az Egyesület hivatalos lapjában a következő tájékoztatásban foglalta össze a módositásokat, uj határozatokat és a jövendőben való még fokozottabb megerősödésre vonatkozó alapelveket:

"1. A közgyülés semmiféle ráta emlést nem csinált. Szabályaink főbb vonásaiban érintetlen maradtak.

2. Azok az öreg tagok, akik a régi szabály szerint félsegélyben részesültek, 1932 januári elsejével kezdődőleg az után az összeg után fognak biztositási illetékeket fizetni, amenynyi összegü biztositásuk még van. Például aki $450.00 félsegélyben részesült, az januári elsejétől kezdve $550.00 biztositás után fog

illletéket fizetni. Hogy az ilyen tag illetéke mennyi lesz, azt január elseje előtt minden egyes tagra vonatkozólag tudatni fogom osztálya jegyzőjével.

3. A biztosító osztálynál 1932 január elsejével kezdődőleg az uj tagokat fel fogjuk venni ötven éves korukig. Az uj tagok havi illletéke a 45—50 éves korig az egész életre kötött biztosításnál annyi lesz, amennyi a mostani szabályokban ki van mutatva. A többi biztosításokra nézve a ráták közölve lesznek.

Ne tévesszük össze a biztosító osztályt a betegsegélyző osztállyal. A betegsegélyző osztálynál január elseje után sem veszünk fel uj tagul 45 évesnél idősebb egyént.

4. A betegsegélyző osztálynál a havi tagdíj marad a mostani, valamint nem változnak az belépti dijak sem. Ellenben ujév után a betegsegélyeket nem hét, hanem napszámra fogjuk számitani. Ebből csak a tagnak lesz haszna, mert ezután a csonka hétre eső napok után is fog segélyt kapni.

5. A gyermek osztálynál marad a mostani havi illeték és segély illetékek is. Fel fogjuk venni a gyermekeket születésük pillanatától fogva január elseje után. Ha a picike egy éves kora előtt elhalna, a haláleseti segély 25 (huszonöt) dollár lesz.

6. Elhalt tagjainak az Egyesület a temetés alkalmával egy öt dollár értékü koszorut helyez az elhalt tag koporsójára. A koszoruról a számlát hozzám kérem beküldeni kiegyenlités végett. Azt nem szabad az osztály bevételéből levonni, hanem egy számlát kell kérni a koszorut szállitó kereskedőtől és azt hozzám kell beküldeni kifizetés végett.

7. A gyermek osztálynál a gyermek tagok havi illetékéből az osztály havidijanként háromm centet visszatart az osztály költségeire 1932 január 1-je után. Egyszerüen jelenteni kell a havi jelentésen, hogy a gyermek osztálynál levonás volt ennyi, biztositó osztálynaál ennyi, összesen ennyi. Le kell venni a bevételből és a felmaradt összeget be kell küldeni, épen ugy, mint ahogy most tesszük azt.

Mindezek az intézkedések 1932 január elsején lépnek életbe.

8. Az árvaháznál tett intézkedések a közgyülés után következő julius elsején, 1931. léptek életbe.

Tény az, hogy az árvaház nagyon nehéz anyagi helyzetben van és szüksége van mindnyájunk lelkes támogatására. Hiszen nincs olyan asztal, ahol morzsák ne lennének. Ezeket a morzsákat kéri az Egyesület a tagjaitól.

Az Egyesület mindent megtesz, hogy tagjainak mennél többet adjon azért, amit fizetnek. Elvárhatja tagjaitól, hogy a keresztyén szeretet oltárán a morzsákat áldozzák fel.

Az én kérelmem az, hasson oda minden osztály, hogy a következő karácsonyig rendszeresitsék a helyi segély gyüjtését. Kérjék fel az osztály nőtagjait, hogy menjenek el lakóhelyükön élő magyar és más nemzetiségü ismerőseikhez és rendezzenek egy gyüjtést az árvaház számára. Ha valaki csak egy centtel is hozzájárul az árvaház terheihez, már is tett valamit. A rendszeresen elvégezett gyüjtésnek meglepő eredményei vannak.

A mi asszonyaink itt Toledoban már évek óta behozták ezt a szokást. Thanksgiving hetében elmennek minden vallásu, nemzetiségü és szinü ismerőseikhez. Kérnek és kapnak. A mult éven is közel négyszáz dollárt küldtek be az árvaháznak, pedig már akkor sem voltak valami rózsásak a munkaviszonyok. Tessék csak megpróbálni...!

Nagy szükségünk van az összetartásra. Mert bizony az egy jó Istenen kivül senkitől sem várhatunk segitséget. A Verhovay Egylet közgyülése eltörölte az árvaháznak adott ötszáz dollár évi segélyt, dacára annak, hogy ma is tizenhét Verhovay árvát nevelünk árvaházunkban. Azért mi nem fogjuk a tizenhét Verhovay árvát kilökni, de nagyon fáj az az intézkedése a Verhovay közgyülésnek.

Két év óta soha sem kértem osztály jegyző tiszttársaimat arra, hogy az uj tagok szerzése körül tegyenek valamit. Tisztában vagyok én azzal, hogy a mostani viszonyok mellett nagyon nehéz uj tagokat szerezni, viszont tudom azt is, hogy még most sem lehetetlenség. Lehet, ha akarat van. Talán nem lehet mindenütt, de vannak lehetőségek sok helyen.

Különösen gyermek osztályunkat ajánlom tiszttársaim szerető gondjaiba. Igazán érdemes ma már a gyermek osztályt fejleszteni. Hiszen havi husz centért ezen a világon sehol sem adnak annyi biztositást, mint mi. Vannak még ma is osztályaink, ahol egyáltalán nincsen megszervezve a gyermek osztály, vagy ahol alig-alig van gyermektag. Álljunk csak fel Jegyző Uraimék és vessük kezeinket az eke szarvára. Inditsuk el a gyermek tagokat, de egyuttal a nagyokról se feledkezzünk el.

Kéréseim ismétlésével és minden jók kivánásával maradok testvéri szeretettel

Molnár István, titkár."

Testvérek, a többi nagy magyar testületekkel való egyesitést elvetette a konvenció és kimondta, hogy Egyesületünk református jelleégt fentartja. Ezután a lelkes határozat után most már csakugyan arra van szükség, hogy mindannyian az eke szarvára vessük kezeinket és komolyan dolgozzunk Református Egyesületünkért. A munkából egyetlen lelkész, osztálytisztviselő vagy tag sem vonhatja ki magát. Kitől várhatja a Református Egyesület fejlődését és jobban való megerősödését, ha nem a reformátusoktól? Ha komolyan dologhoz fogunk, a jövő konvencióra milyen hatalmasan megnövekedik szeretett Egyesületünk taglétszámban és vagyonban egyaránt! Amerikai magyar reformátusok, fel tehát a munkára a ti Református Egyesületekért!

Mikor tisztviselő választásra került a sor, a Vezértestületbe néhány uj tag jutott be. Elnöknek a mindenki által szeretett és becsült Nt. Ujlaki Ferencet választották, akinek becsületes vezetése felől nyugodt lehet a tagság. Alelnök ismét a népszerü Kováchy Miklós György lett, a titkári állás betöltésénél szó sem lehetett másról, mint az Egyesületnek több mint negyedszázadon át hüséges és lelkiismeretes munkásáról, Molnár Istvánról. Az Egyesület pénzkezelése olyan mintaszerü volt az elmult években is, hogy Dr. Tóth Sándor szakavatott és pontos pénztárnok is egyhanguag került vissza a pénztárnoki hivatalba. Király Imrének a konvención kifejtett hasznos tevékenységét a nagygyülés azzal jutalmazta, hogy az ellenőri hivatalba emelte. A számvizsgáó bizottság tagjai Köteles István, ifj. Estu János és Nt. Borsy Kerekes György lettek. Az első régi, hüséges tisztviselő, a második is régóta vesz részt nagy lelkesedésel az Egyesület munkájában, a harmadik a konvención kifejtett tevékenységével és felszólalásaival váltotta ki a bizalmat.

Isten gazdag ádása nyugodjék meg a Vezértestület tagjain, hogy becsületes odaadással, a sáfárokhoz illő hüséggel és kölcsönös megértéssel munkálkodhassanak szeretett Egyesületünkért. Legyen az ő és legyen a mi boldogságunk az, hogy az 1935-ben tartandó konvención egy taglétszámában és vagyoni állapotában rohamos lépéseket tevő, a magyar és református eszmék szolgálatában álló és azokért dolgozó, nevéhez és elhivatásához mindenekben méltó Református Egyesület képét tárhassák a gyülés elé és örömmondó jelentéseik hallatára hálaadó himnuszra nyiljanak meg az ajkak annak dicsőitésére, akitől száll alá minden jó adomány és tökéletes ajándék!

IRÓ GÉPEK, SZÁMOLÓ GÉPEK, SOKSZOROSITÓ GÉPEK.

Standard és hordozható gépeket jó állapotban és rendbe hozva a legolcsóbb árakon adunk.

Mutassa be nálunk ezt a hirdetést és árengedményt kap.

CORONA CORNER
STANDARD TYPEWRITER CO.
OF PITTSBURGH
129 FIFTH AVE. AT. 0342

AZ ÁRVAHÁZI ALAP SZÁMADÁSA

1930. OKTÓBER HÓ ELSEJÉTŐL
1931. NOVEMBER HÓ ELSEJÉIG

Összeállította:
NÁNÁSSY LAJOS,
pénztáros.

Phone: 6517.

VÁSÁROLJA VIRÁG SZÜKSÉGLETEIT

A

"RÓZSA VIRÁG ÜZLETBEN"

200 GENESSEE STREET,

TRENTON, N. J.

Hol vásárol tejet, turót, tejfelt?

Ha friss és háziasan készitett turót, tejfelt, irót, aludttejet, vajat akar venni, jöjjön bizalommal

SZABÓ JÓZSEF

TEJESHEZ,

aki tejet és minden más tejterméket a házához szállitja.

278 HOME AVE., TRENTON, N. J.

Phone: 2-5545.

A FÉNYKÉP ÖRÖKKÉ ÉL!

VARGA IMRE

FÉNYKÉPÉSZETI MÜTERME

Elsőrendü képek. Nagyitások. Szinezés és rámázás.

347 GENESEE ST., TRENTON, N. J.

Phone: 2-2349.

KRAMER SÁNDOR F. T. D.

FLORIST—VIRÁGKIRÁLY.

Még ha nem is volna itt hirdetve, akkor is tudnánk már, hogy ő készíti a legszebb csokrokat menyasszonyoknak.

29 MONROE STREET,

PASSAIC, N. J.

ALEXANDER WHITE

MAGYAR FESTŐ,

PAPIROZÓ ÉS DISZITŐ.

Festéket, falra való papirt, kefét, varnist és ablaküveget árul.

Irodája és raktára:

35 LOWE ST., SO. NORWALK, CONN.

Telepfon: 2858.

Phone: 2-6363.

MICHAEL J. ÉLIÁS

TEMETÉSRENDEZŐ.

Szomoru esetben forduljon hozzám. Előzékeny pontos kiszolgálás. Okleveles balzsamozó.

167 THIRD STREET,

PASSAIC, N. J.

Szivélyesen köszönti az Árvaházat

LÉVAY BÉLA

151 So. Main St.,

South Norwalk, Conn.

Compliments of

DR. STEPHEN VÁCZY

983 So. Broad Street,

Trenton, N. J.

Telefon: 3-2014.

OKTÓBER HAVI SZÁMADÁS.

Korponay Sándor, Springdale, Pa.		1.50
Melegh Gyula, McKeesport, Pa.		3.60
Ref. Egyház, Fairport, O.		13.10
Szekeres fényképész, Cleveland, O. hird.		10.00
Gerzsenyi Péter, Cleveland O.		15.00
Balogh Ferenc gyermektartás, Detroit		62.50
Cortez Ferdinánd gyermektartás, New York		15.00
Kovács Áron gyermektartás Pocahontas		25.00
Ligonier Valley R. R. visszatérítés		4.66
Jakab János gyermektartás, Akron, O.		50.00
Blozán Ede és cs. Los Angeles, Cal.		5.00
Szabó István, Los Angeles, Cal.		5.00
Zima Gusztáv, Los Angeles, Cal.		5.00
Los Angelesi Első Magyar Ref. Egyház		5.00
Agárdy János és cs., Los Angeles, Cal.		1.00
Özv. Bokor Jánosné, Los Angeles, Cal.		1.00
Hámborszky Gyula, Scranton, Pa. naptár		7.00
Mrs. M. Vida, Cleveland, O.		2.00
Dr. A. S. Papp, Redondo Beach, Cal.		1.00
Molnár gyermektartás dija, Painesville, O.		36.00
Dankó András gyermektartás, Toledo, O.		55.00
Ref. Nőegylet, Crescent, O.		5.00
Dr. Várady Arthur,	Crescent, O.	2.00
Hegedüs József	"	1.00
Nagy Pál	"	1.00
Albert András	"	1.00
Tozsa Zsigmond	"	1.00
Pogány Lajos	"	—.50
Hőbe János	"	—.50
Üveges István	"	—.50
Özv. Pogány Istvánné	"	—.25
Özv. Kovács Istvánné	"	—.25
Id. Kosztyu János	"	—.25
Perselypénz	"	2.75
Németh Jánosné, Steubenville, O.		1.00
Ref. Egyesülettől havi járulék Szept.-re		671.15
Bridgeporti Szövetség		300.00
Horváth Imre és cs. Central City, Pa.		5.00
Mack Doman, Wharton, N. J.		2.00
V. S. Egylet 43. oszt. Brownsville, Pa.		15.00
Am. Segélyző Szövetség, Brownsville, Pa.		5.00
Mrs. Petykó,	Chicago Westside	5.00
Nt. Murányi Jánosné	"	1.00
Murányi Bözsi	"	1.00
Mártha Borbála	"	1.00
Id. Igyártó Pál	"	1.00
Id. Csákai Bálint	"	1.00
Józsi Károly	"	1.00
Józsi Károlyné	"	1.00
Gyüre Lajosné	"	1.00
Igyártó József	"	1.00
Sebestyén József	"	1.00
Szabó Gyuláné	"	1.00
Szabó Emma	"	1.00
Szabó Jolánka	"	1.00
Nagy Józsefné	"	1.00
Gyüre Lajos	"	1.00
Igyártó Árpádné	"	1.00
Özv. Turi Józsefné	"	1.00
Fodor Bertiné	"	1.50
Zadravecz Imréné	"	—.50
Balázs Lajosné	"	—.50
Kádár Ferencné	"	—.50
Igyártó Lajosné	"	—.50
Tarcsa Lajosné	"	—.50
Kanyó Lászlóné	"	—.50
Balajti Lászlóné	"	—.50
Burez József	"	—.50
Mrs. Tukovics	"	—.50
K. Igyártó Pál	"	—.50
Szépi Józsefné	"	—.50
Nagy Józsefné	"	—.50
Korom György	"	—.50
Fodor Lászlóné	"	—.50
Mezei Lajos	"	—.50
Botos Pál	"	—.50
Kovács Gusztávné	"	—.50
Id. Hetzel Károly	"	—.50
Kötél József	"	—.50
Balázs Lajosné	"	—.50
Kisebb adományok	"	5.10
Naptárhirdetések Veress Jézseftől		108.50
Russ János, Stoyestown, Pa.		5.00
Turfa Sándor, Nagy István, Donora, Pa.		5.00
Monoky István, Cleveland, O.		2.00
Cartereti Ref. Nőegylet		10.00
Prudential Ins. Co., biztositás Jakab János után		500.00
Oláh Dávid, Barberton, O.		20.00
Resán István,	Chicago Burnside	5.00
Mező Bertalan	"	2.00
Balogh Gábor	"	1.00
Szabó István	"	1.00
D. Németh János	"	1.00
Kozora Mihály	"	1.00
Debreczeni István	"	1.00
Tarjani Károly	"	1.00
Nagy Károly	"	1.00
Molnár István	"	1.00
Borbély Sámuel	"	1.00
Séra István	"	1.00
H. Németh István	"	1.00
Séra Istvánné	"	1.00
Kéri István	"	1.00
Köteles Józsefné	"	1.00
Debreczeni Sándorné	"	1.00
Jenei Károlyné	"	1.00
D. Németh Jánosné	"	1.00
Rácz Imréné	"	1.00
Székely Sándorné	"	1.00
Popernyik Józsefné	"	1.00
Oláh Sándor és n.	"	1.50
Gerbár Józsefné	"	—.50
Id. Farkas Andrásné	"	—.50
Máté Pálné	"	—.50
Ambrus Jánosné	"	—.50
Balogh Ilona	"	—.50
Szalany Flóra	"	—.50
Lester Weizer	"	—.50
Ifj. Berei Béla	"	—.50

Id. Körtvély Lajos	"	—.50
Sebők Barna	"	—.50
Péter Jolán	"	—.50
Benkő Zsuzsánna	"	—.50
Bánrévi Józsefné	"	—.50
Weizer Gizella	"	—.50
Vasárnapi Iskola	"	3.55
Perselypénz	"	8.95
Mrs. Gulényi, gyermektartás, Cleveland, O.		25.00
Benkő Ambrus, South Chicago, Ill.		5.00
Benkő Ambrus, South Chicago, hird.		10.00
Lorántffy Zs. Nőegylet, Pittsburgh, Pa.		30.00
Okt. 31.		
Nánássy Lajos, Okt. fizetése		125.00
Nov. 1.		
Kalassay Sárika, Okt. fizetése		85.00
Placzkó János, Chicago Burnside		5.00
Burnside Trust Co., Chicago		5.00
Hosszu László, Chicago Burnside		1.00
C. E. Dandy, hirdetés		10.00
Tóth István, hirdetés		5.00
Papp József gyermektartás, Cleveland, O.		10.00
Nov. 2.		
Baumann Györgyné, Ligonier, Pa.		3.00
Nánássy Lajosné, Ligonier, Pa.		5.00
Nánássy Irén, Ligonier, Pa.		1.00
Ifj. Nánássy Lajos, Ligonier, Pa.		1.00
Nagy Miklós, Ligonier, Pa.		2.00
Szarka András, Ligonier, Pa.		1.00
Jakab Lajos, Homestead, Pa.		5.00
Mrs. Déry, Chicago Burnside		1.00
Maradvány Halloween Eve. jutalomdijból		1.25
		2,411.86

KIADÁSOK 1930 OKTÓBERBEN.

Utalvány és checkszám	Kinek és miért fizettünk	Összeg
42.	Gyülés költség Októberben	7.60
25.	Wilpen Transportation, szállitási k.	269.20
40.	Rev. Alex. Kalassay folyó kiadások szept.	216.89
31.	Nánássy Kálmán fizetése Szept.	90.00
	Egyesületnek ($360.00 kamat és $250.00 törlesztés)	610.00
43.	Kamat 5050 váltó után 1931 Feb. 1-ig. Lig. Bank	151.00
19.	W. Pedden, hajnyirás 1930 Szept. 10.	9.75
41.	Expert Printing Co. 1931 naptárért	250.00
29.	J. W. Richards farmbérlet	58.33
39.	Prudential Ins. Co. biztositás	51.74
11.	Pittsburgh Provision, ételért	41.90
10.	M. E. Simons, gyümölcsért	20.08
16.	Latrobe Laundry, mosásért	38.84
14.	Valley Ice Co., jégért	32.85
4.	Smith Market, élelmiszerért	58.13
30.	Nánássy Lajos októberi fizetése	125.00
33.	Tarpay Helen októberi fizetése	50.00
34.	Bauman Györgyné októberi fizetése	40.00
35.	Hutka Istvánné októberi fizetése	40.00
36.	Tóth Mihály szeptemberi fizetése	70.00
37.	Tóth Lajos szeptemberi fizetése	40.00
38.	Nagy Miklós szeptemberi fizetése	40.00
32.	Kalassay Sárika októberi fizetése	85.00
7.	Greensburg Produce Co., élelmiszer	5.42
1.	Vance, kenyérért	94.04
2.	Westmoreland Grocery, élelmiszer	165.88
5.	Armour Provision Co., élelmiszer	84.09
6.	Greensburg Provision Co., élelmiszer	65.29
		2,811.03

ZÁRLAT 1930 OKTÓBERBEN.

Maradvány 1930 Szeptemberről		638.34
Bevétel 1930 Októberben		2,411.86
Összes bevétel volt		3,050.20
Összes kiadás volt		2,811.03
Maradvány		239.17
Bankban van		232.59
Kalassay S. árvaatyánál		6.58

BANKI ZÁRLAT 1930. NOV. 6-ÁN.

Bankban van			591.74
Vissza nem jött checkek:			
239.	L. H. Parke Co.	155.00	
14.	Valley Ice Co.	32.85	
7.	Greensburg Produce Co.	5.42	
2.	Westmoreland Grocery	165.88	
		359.15	359.15
Maradvány a bankban			232.59

Nánássy Lajos h. árvaatya.

1930 NOVEMBERI BEVÉTELEK.

Árvaatyától maradvány			6.58
Ónody Gábor,	West Pullman, Ill.		2.00
Rozgonyi István	"		1.00
Balla István	"		1.00
Balla Istvánné	"		1.00
Bertalan Sámuel	"		1.00
Pál György	"		1.00
Pál Györgyné	"		—.50
Balla Irénke	"		—.50
Gál Zsófika	"		1.00
Bertalan Sámuelné	"		—.60
Özv. Udvary Sándorné	"		—.35
N. N.	"		—.25
Női Egylet,	Aurora, Ill.		10.00
Ref. Énekkar	"		5.00
C. E. és Vas. Iskola	"		5.00
Vajda István	"		1.00
Vajda Istvánné	"		1.00
Dudás Mariska	"		1.00
Csizmadia András	"		1.00
Kocsis Ilonka	"		—.50
Sipos István	"		—.50
Csizmadia Andrásné	"		1.00

Dávid Antal és neje	"	1.00
Ifj. Hatos Domokos	"	—.25
Hatos Domokos	"	1.00
Tutor Sándor	"	1.00
Bere Zsigmond	"	1.00
Péntek Gusztáv	"	2.00
Török Mihály	"	1.00
Kocsis János	"	2.00
Csizmadia Etel	"	—.50
Rev. Kovács Mihály	"	1.00
Persely	"	1.50
Seregély Dánielné,	East Chicago, Ind.	1.00
Hosszu Józsefné	"	1.00
Derian Gyula	"	1.00
Láng Mihály	"	1.00
Bikszay Lászlóné	"	1.00
Tarr Károly	"	1.00
Hegedüs Istvánné	"	1.00
Kerekes Andrásné	"	1.00
Bujaki Gergely	"	2.00
Bábás József	"	1.00
Tóth József	"	2.00
Füzi András	"	1.00
Bagaméry Imre	"	1.00
Jozsvay János	"	1.00
Kaszo Imréné	"	1.00
Persely	"	25.08
Ref. Egyház	Gary, Ind.	15.00
Donáth Imre	"	6.00
Bazin János	"	2.00
Nyisztor Géza és családja	"	2.00
File Sándor	"	2.00
Bán János	"	1.00
Bárdos Sándor	"	1.00
Csépke János	"	1.00
Köves János	"	1.00
özv. Zsudel Lászlóné	"	1.00
Walyocsik Dániel	"	1.00
Baráth András és családja	"	1.00
Bárdos József	"	1.00
Kish Pál	"	1.00
Csontos Jánosné	"	1.00
Orosz Istvánné	"	1.00
Csépke Jánosné	"	1.00
Gyermekek	"	1.00
Lekka Jánosné	Joliet, Ill.	1.00
Ribóczi András	"	—.50
Kiss Péter	"	1.00
Bárdi Péter	"	1.00
Ribóczi Dániel	"	1.00
Kozma László	"	—.50
Ribóczi József	"	—.25
Persely	"	4.75
N. N. Oppman hirdetés, Gary, Ind.		5.00
Eugene Putz hirdetés, Gary, Ind.		5.00
Mrs. Nagy New York City		1.00
Rev. Melegh Gyula, McKeesport, Pa.		3.60
Ref. Ifjusági Egylet, Johnstown, Pa.		1.00
Warga gyermekek tartásdija, Brownsville, Pa.		50.00
Kovács Áron tartásdij, Pocahontas, Va.		25.00
Baksa Lajos, Lackawanna, N. Y.		2.00

Compliments

of

THE CITIZENS' WHOLESALE SUPPLY COMPANY

FELKÓ ÉS CSILLAG

MALÁTA

A HONFITÁRSAINKNAK A KEDVENCE.

FRISSEN PÖRKÖLT KÁVÉ.

MINDENFÉLE HAZAI FÜSZEREK.

98 FRENCH STREET,

NEW BRUNSWICK, CONN.

DR. VARGA MAGYAR GYÓGYSZERTÁRA:

Nálunk kaphat minden néven nevezendő ó-hazai gyógyszert, amely megrendelésére frissen készül ó-hazai anyagokból és ó-hazai receptkönyv szerint.

Forduljon hozzánk bizalommal

Dr. Varga György, tulajdonos

Aranyéremmel kitüntetett okl. gyógyszerész.
Uj cimünk: 906 So. Broad St., harmadik ajtó a Beatty St. saroktól.

Telefon: 2-8920. TRENTON, N. J.

KISS LAJOS

magyar pék üzlete.

Friss fehér és barna kenyér minden időben.

9 VIRGINA AVENUE,

TRENTON, N. J.

Nánássy Lajos nov. fizetése		125.00
Tóth Sándor, McKeesport, Pa.		5.00
Majoros Jánosné gyermektartás		25.00
Cortez Ferdinánd gyermektartás		15.00
Balogh István gyermektartás		62.50
Mrs. Gulényi gyermektartás		25.00
Ref. Egyesülettől októberre		745.40
Kereszturi Károly és cs. So. Bend, Ind.		5.00
Dr. Fodor Gyula	"	3.00
Id. Bokor Sándor és neje	"	3.00
Ifj. Pecze András és családja	"	2.00
Petrik Katalin	"	2.00
Tiszt. Szabó Antal és neje	"	2.00
Bokor Imre	"	2.00
Csillik Balázs	"	1.00
Szabó András és családja	"	1.00
Kolonics János és neje	"	1.00
Özv. Madarassy Istvánné és cs.	"	1.00
Szabó Bálint	"	1.00
B. Tóth János	"	1.00
Ifj. Barassó Ferenc	"	1.00
Buti János és neje	"	1.00
Özv. Kecskeméti Jánosné	"	1.00
Simkó Erzsébet	"	1.00
Csillag József és családja	"	1.00
Albert Ferenc és családja	"	1.00
Barassó Ferencné	"	1.00
Meykel Eszter	"	1.00
Molnár József	"	1.00
Lázár Bálint	"	1.00
Szücs Jánosné	"	1.00
Béla Ferenc	"	1.00
N. N.	"	1.00
Bálint Mihály	"	—.50
Orbán Géza	"	—.50
Id. Pecze András	"	—.50
Hartman József és családja	"	—.50
Hartman Andrásné	"	—.50
Ref. Betegsegélyző Egylet, Lorain, O.		15.00
Persely nov. 16.	"	13.30
Pál Mártonné	"	5.00
Kalassay Lajos és családja	"	3.00
Csik István és családja	"	2.00
Nt. Csontos Béláné	"	2.00
Korka András és családja	"	2.00
Pirigyi István	"	2.00
Mitró András	"	2.00
Csik István és családja	"	2.00
Skriba Lajos	"	2.00
Csik István és családja	"	2.00
Pongrácz József	"	1.00
Fülöp János	"	1.00
Balogh András	"	1.00
Isky János	"	1.00
Boros Sándor és családja	"	1.00
Antal Sándor	"	1.00
Terhes Erzsike	"	1.00
Ifj. Balogh János és családja	"	1.00
Kovács József	"	1.00
Mitró András	"	1.00
Juhász Sándorné	"	1.00

Phone: 2869.

IBRÁNYI GUSZTÁV

ICE CREAM, CANDY,
SZIVAR ÜZLETE.

259 NEILSON ST.,

NEW BRUNSWICK, N. J.

Phone: 1815.

DEMETZKY ÉS POLANCSKY

MAGYAR HENTESEK
HUS CSARNOK.

— Mindenféle friss és füstölt husok. —

75 FRENCH ST.,

NEW BRUNSWICK, N. J.

Istennek gazdag áldását
kivánja
az árvaházi gyermekekre
és
összes alkalmazottaira

SARKADY LAJOS

856 South Broad Street,

Trenton, N. J.

Pokol Árpád és neje	"	1.00
Tóth János	"	1.00
Megyessy János	"	1.00
Antal Sándor	"	1.00
Bakó Ferenc	"	1.00
Bütti Mihály	"	1.00
Koleszár Márton	"	1.00
Molnár Pál	"	1.00
Prion Mihály	"	1.00
Id. Tóth Gábor	"	1.00
Németh János	"	1.00
Özv. Megyessy Józsefné	"	1.00
Balogh András	"	1.00
Kallós Elek	"	1.00
Tomók Mihály	"	1.00
Kacsó István	"	1.00
Prion Mihály	"	1.00
Baráth Pál	"	1.00
Özv. Jesztreby Józsefné	"	1.00
Ifj. Dohányos János	"	1.00
Turman Jánosné	"	1.00
Szarka Balázsné	"	1.00
Tóth Ferenc	"	1.00
Ekho András	"	1.00
Pásztor Lajos	"	1.00
Kallós Elek	"	1.00
Kovács József	"	1.00
Opricz Józsefné	"	1.00
Tulipán Ferenc	"	1.00
Istenes András	"	1.00
Nt. Csontos Béla	"	1.00
Molnár Mihály	"	1.00
Virág András és családja	"	1.00
Szarka Balázsné	"	1.00
Papp János	"	1.00
Fiser Gizike és Ágnes	"	1.00
Szabó Lajos és családja	"	1.00
Németh János	"	1.00
Oláh János	"	1.00
Lőrincz János és családja	"	1.00
Pongrácz József és családja	"	1.00
Ifj. Cseh István és neje	"	1.00
Cseh Etelka	"	1.00
Bütti Mihály és neje	"	1.00
Turman János	"	1.00
Horváth József és családja	"	1.00
Ifj. Balogh János és családja	"	1.00
Pongrácz Gyuláné	"	1.00
Szilágyi Ferencné	"	1.00
Albert Antal és családja	"	1.00
Oláh János	"	—.50
Csonka Lajos	"	—.50
Pordán József	"	—.50
Gál József	"	—.50
Özv. Megyessy Istvánné	"	—.50
Vida Zsigmond	"	—.50
Füley Imre	"	—.50
Pethő András	"	—.50
Odor Sándor	"	—.50
Csorba Lajos	"	—.50
Koleszár Márton	"	—.50

A THE WICKENS MEMORIAL

üdvözlete.

Félszázad óta vannak a temetkezési vállalatban Lorainban és vidékén.

Mr. Geo. B. Wickens és megboldogult atyja különösen jó barátai voltak városunk magyar polgárainak.

The Wickens Memorial

221 Fifth St., Lorain, Ohio

Gyönyörü temetkezési kápolna.

E. K. SMITH

óhazai órás és ékszerész

2817 Pearl St. Lorain Ohio.

Vidéki megrendeléseket jótállás mellett szállit.

D. H. ROBB

villanyszerelő.

141 East Main St.

Ligonier, Pa.

Az árvaház villanyszerelője.

Horváth Józsefné	"	—.50
Szarka Balázs	"	—.50
Bedics András	"	—.50
Özv. Megyeri Józsefné	"	—.50
Zsirkay Károlyné	"	—.50
Pásztor Lajos	"	—.50
Özv. Nagy Ferencné	"	—.50
Kopasz Istvánné	"	—.50
U. Tóth Gábor	"	—.50
Szabó Mózes	"	—.50
Fulajtár Sándorné	"	—.50
Nagy Andrásné	"	—.50
Kacsó István	"	—.50
Dajka Bertalan	"	—.50
Özv. Szappanos Gyuláné	"	—.50
Gál József	"	—.50
Laskay Sándor	"	—.25
Szabó Zsigmond	"	—.25
Kacsó István	"	—.50
Ref. Női Kör, Perth Amboy, N. J.		5.00
Papp József gyermektartás		10.00
Ref. Egyesülettől néh. Jakab János után		823.00
Többlet Lorain, O		—.50
Persely nov. 27., Johnstownban		1.12
Id. Lengyel János	Johnstown, Pa.	5.00
Vatár János	"	2.00
Fekésházy Béla	"	2.00
Lengyel István	"	2.00
Szabó Lajos	"	1.00
Nagy Péter	"	1.00
Mestellér András	"	1.00
Madarász József	"	1.00
Balogh József	"	1.00
Nt. Krivulka Károlyné	"	1.00
Nt. Krivulka Károly	"	1.00
Kozma Dánielné	"	—.50
Kozma Emma	"	—.50
Juhász Sándor	"	—.50
Matusz Pál	"	—.50
Binda Béla	"	—.50
Nagy Péter és neje	"	1.00
Mestellér András	"	1.00
Szabó Lajosné	"	1.00
Patay Jánosné	"	—.50
Nt. Krivulka Károly naptárért		19.00
Vajda Jánosné, Scranton, Pa.		2.00
Hajnal Imréné, Picjney, Mich.		1.00
Veress József hirdetésért		38.00
Kalassay Sárika nov. fizetése		85.00
Bodnár István, Perth Amboy, N. J.		20.00
Bodnár István, telefon		—.30
Összes novemberi bevétel		2442.58

KIADÁSOK 1930 NOVEMBERBEN.

Checkszám	Kinek és miért fizettünk?	Összeg
44.	Gyülésköltség november hónapban	11.60
45.	Nánássy Kálmánnak októberi fizetés	90.00
46.	May Girl Coat Co.-nak téli kabátokért	96.00
47.	Tóth Mihálynak októberi fizetés	70.00

THE REICHLIN
REIDY SCANLAN COMPANY

"A NAGY ÜZLET"

butorok, szőnyegek és kályhák.

Temetkezési vállalkozó.

HOOVER SWEEPEREK, RÁDIÓ, ÖNGYUJTÓ GÁZKÁLYHÁK.

Telephone: 3131.

Broadway és 21-ik utca sarkán.

LORAIN, OHIO.

Compliments of

L. H. PARKE COMPANY

1122-1144 North Front St.

Philadelphia, Pa.

SOMERSET COUNTY FERTILIZER WORKS, Inc.

SOMERSET, PA.

Tel. 490.

Mütrágya, mész, rovarpusztitó szerek.

Truckon szállitjuk a rendelést a Ligonier völgybe.

9.	J. J. Landsburgh Co.-nak halért	10.00
48.	Nánássy Lajosnak nov. fizetése	125.00
	Utalvány nélkül Ref. Egyesületnek kamatba	360.00
12.	John M. Mellvillenek szénért	12.57
49.	Rev. Alex. Kalasaynak folyó kiadásokért	244.36
50.	G. H. Haberlinnek takarmányért	100.00
51.	Prudential Life Ins. Co.-nak csoportbiztositásért	52.00
13.	Benn Klinenak cipőkért és ruhákért	119.24
15.	Frank F. Frielnek állatok gyógyitásáért	26.00
17.	Procted and Gamblenek szappanért	11.70
18.	Demmler and Schenknek konyhaberendezésért	57.26
28.	H. Lavan Philippinek mütrágya	12.00
52.	Helen Tarpaynak nov.-i fizetése	50.00
53.	Mary Baumannak novemberi fizetés	40.00
54.	Hutkka Zsuzsánnának nov. fizetés	40.00
55.	Nagy Miklósnak okt. fizetés	40.00
56.	Tóth Lajosnak okt. fizetés	40.00
57.	Armour Co.-nak husnemüért	66.76
58.	L. E. Welty füszerért	14.58
59.	Valley Ice Co.-nak jégért	16.50
60.	Ralph E. Knoxnak szénért	43.20
61.	Latrobe Laundry Co. mosásért	44.81
62.	M. E. Simonsnak gyümölcsért és krumpliért	62.85
63.	Charley Brothersnek füszerért	61.30
64.	Westmoreland Grocery Co.-nak füszerért	11.48
65.	H. E. Vancenak kenyérért októberre	100.99
66.	Kalassay Sárikának nov.-i fizetésbe	85.00
67.	Wilpen Transportation Co.-nak gyermekek szállitásáért	100.00
68.	J. W. Richardsnak farmbérletért	58.33
69.	Harry Rochester Co.-nak halért	10.00
	Összes kiadás novemberben	2,326.56

ZÁRLAT.

Maradvány 1930 októberről	232.59	
Novemberi bevétel	2,442.58	
Összes bevétel volt	2,675.17	
Összes kiadás volt	2,326.56	
Maradvány	348.61	
Bankban van	348.19	
Pénztárosnál van	.42	
A bank zárlata 1930 december 4-én maradvány		1,008.84

Vissza nem jött checkek:

Check No.:		
44. Alex. Cover	11.60	
55. Nagy Miklós	40.00	
57. Armour Co.	66.76	
58. L. E. Welty	14.58	
59. Valley Ice Co.	16.50	
60. Ralph E. Knox	43.20	
61. Latrobe Laundry Co.	44.81	
62. M. E. Simons	62.85	

CZAKÓ ISTVÁN

magyar hentes és mészáros

68½ Lexington Ave.,

South Norwalk, Conn.

RISKÓ B. JÁNOS

magyar hentes és mészáros.

A magyarok barátja.

5 Lexington Ave.,

South Norwalk, Conn.

FRED'K H. GANUNG

FREDERICK J. GANUNG

GANUNGS' FUNERAL HOME

MÉRSÉKELT,

olcsó áraink és valóban őszinte szolgálni akarásunk folytán örvendezhetünk ez általunk szolgált nagy vidék jóindulatának, nagyrabecsülésének és barátságának.

Telephone: 1684.

84 SOUTH MAIN STREET,

SOUTH NORWALK, CONN.

63. Charley Bros.	61.30	
64. Westmoreland Grocery	11.48	
67. Wilpen Transportation Co.	100.00	
68. J. W. Richards	58.33	
69. Harry Rochester	10.00	
Összesen		660.65
Maradvány a bankban		348.19

Nánássy Lajos, pénztáros.

DECEMBERI BEVÉTELEK.

Gubás Imre, Pittsburgh, Pa.		1.00
Oláh Dávid, Barberton, O.		5.00
Papp Sándorné, Kreischerville, N. J.		1.00
Bekényi Károlyné, Flemington, N. J.		5.00
Korcsmáros János gyermektartás		30.00
Majoros Barnáné gyermektartás		25.00
Rez Ferenc Perth Amboy, N. J.		5.00
Hung Jewish Sisters, Perth Amboy, N. J.		10.00
Független Ref. Egyház Donora, Pa.		5.00
Független Ref. Női Egylet Donora, Pa.		5.00
Független Ref. Ifj. Kör. Donora, Pa.		5.00
Verhovay Segély E. 119. oszt.	"	5.00
Id. Csicseri Joe	"	2.00
Id. Csicseri Joe Mrs.	"	1.00
Pokol Steve és csal.	"	1.00
Gyüker Pál	"	1.00
N. N.	"	1.00
Barna Györgyné	"	1.00
Özv. Acsai Istvánné	"	1.00
Tóth Ferencné	"	1.00
Kiss Lajosné	"	1.00
Hajdu András és családja Pricedale, Pa.		1.00
Ősléger Ferenc Donora, Pa.		1.00
Ősléger Ferencné	"	1.00
Pikor Gyuláné	"	1.00
Fedor Andrásné	"	1.00
Ifj. Csicseri Józsefné	"	1.00
Veland Steve és cs.	"	1.00
Ifj. Pokol János	"	1.00
Magyar Sámuel	"	1.00
Miss Anna	"	1.00
Falárom Mike	"	1.00
Keskeny József	"	1.00
Gyüker Károly	"	—.50
Id. Pokol János	"	—.50
Id. Pokol Jánosné	"	—.50
Suba Jánosné	"	—.50
Szemák János	"	—.50
Babincsák Mary	"	—.25
Babincsák Irma	"	—.25
N. N.	"	—.25
N. N.	"	—.25
N. N.	"	1.16
Persely	"	3.07
Előadás	"	11.27
Halász Jánosné McKeesport, Pa.		1.00
Kéri János Cleveland, O.		1.00
Dr. S. C. Gömöry Pittsburgh, Pa.		2.00
Ref. Egylet Pittsburgh, Pa.		50.00

Telefon: 4-3822.

The West End Furniture Co.

BRIDGEPORT, CONN.

New England legnagyobb magyar stórja. Saját, modernül felszerelt uj épületében.

Tulajdonos:

BREINER SÁMUEL

352 Hancock Ave.

Teljes lakás-berendezések, szőnyegek, linoleumok, kályhák, lámpák, rádiók legolcsóbb beszerzési forrása.

Ha rossz a radioja,

BREINER RADIO MAN-jét hivassa ! !

Telefon: 5-0626.

THE NORTH END COAL COMPANY

Elnökigazgató:

HORN ERNŐ

400 Lindley Street,

BRIDGEPORT, CONN.

Betegsegélyző Egylet Walkertown, Pa.	10.00
Verhovay Segély E. 71. f. Duquesne, Pa.	5.00
Toffler Jenő Perth Amboy, N. J.	5.00
Géczi János Rankin, Pa.	2.00
Lorántffy Zsuzsánna Nöegylet Niles, O.	10.00
Verhovay Segély Egylet 219. f. Denault, Pa.	2.00
Mészáros Mihály Denault, Pa.	1.00
Ref. Egyesülettől járulék nov. hónapra	646.00
Kovács Áron gyermektartás	25.00
Ref. Egyesület 149. o. Tonawanda, N. Y.	10.00
Molnár Zoltán Pittsburgh, Pa.	1.00
Rev. Endre Sebestyén Duquesne, Pa.	2.00
Rev. Béla Papp Duquesne, Pa.	1.00
Jeso A. János gyüjtése Masontown, Pa.	1.75
Szanyi család New Brunswick, N. J.	1.00
Abary József és neje Zerbe, Pa.	2.00
Balázs Teréz Elyria, O.	1.00
Uhrik János Cleveland, O.	2.00
Serfőző Gyula Fremont, O.	1.00
Beregi József és neje Albany, La.	2.00
Magyar Ifj. Bet. és Tem. E. Detroit, Mich.	5.00
Urbán József New Castle, Pa.	5.00
Kovács Sándor New Castle, Pa.	1.00
Munkás B. S. Szöv. 470 o. Dayton, O.	5.00
Mrs. Julia Molnár Cleveland, O.	2.00
Özv. Pritula Gézáné Newark, N. J.	2.00
Szarka András Ligonier, Pa.	10.00
Papp Györgyné Elyria, O	1.00
Fábiján E. Irén Elgin, Ill.	1.00
Munkás B. S. Szöv. 21. o. Cincinnati, O.	1.00
Munkás B. S. Szöv. 87. o. Monaville, Pa.	2.50
Verhovay Segély E. 34. o. Pittsburgh, Pa.	5.00
Baksa Lajos Lackawanna, N. Y.	5.00
Papp József Cleveland, O.	2.00
Papp József tartásdij	10.00
Deák Mihályné Hemphille, Va.	2.00
Czók Mihályné Keasbey, N. J.	2.00
Török Imre, Cleveland, O.	1.00
N. Jersey M. Egyl. Egy. 4. o. Roebling, N. J.	5.00
Rigó János Homestead, Pa.	2.00
Kádár Miklós Pittsburgh, Pa.	1.00
Kovács Ferenc és neje Perth Amboy, N. J.	2.00
W.O.W. Liberty C. 65, Perth Amboy, N. J.	10.00
" Kucsma Béla "	1.00
" Kovács István "	1.00
" Tóth László "	1.00
" Eger Sándor "	1.00
" F. O. Thompson "	1.00
" Deák Lajos "	1.00
" Fehér János "	1.00
" Reisman Harry "	1.00
" Papp István "	1.00
" Horkay J. Lajos "	1.00
" Kolodinsky Imre "	—.50
" Lovász György "	—.50
" Kalapos János "	—.50
" Pirigyi István "	—.25
" Balogh György "	—.25
Lecco Mihály Red Jacket, W. Va.	1.00
Ladányi József Cleveland, O.	1.00
Somossy Józsefné Cleveland, O.	3.00

Compliments
of
JOSENE'S
DEPARTMENT STORE
1 Bouton St.,
South Norwalk, Conn.

A REICH HARDWARE
üdvözlete.
Építéshez való vasáru, festék, házi berendezés, kályhák, rádiók, refrigerátorok.
MAX RICH, tulajdonos.
Tel. 2068.
85 French St., New Brunswick, N. J.

Phone: 3399.
KÓSA SERVICE
ÁLTALÁNOS BIZTOSITÁS
HAJÓJEGY ÉS
PÉNZKÜLDŐ IRODA.
Péznküldés a világ bármely részébe.
203 SOMERSET ST.
NEW BRUNSWICK, N. J.

Somossy István Cleveland, O.		1.00
Függ. Egyh. Női Köre Perth Amboy, N. J.		5.00
Függ. Egyh. Konf. Köre Perth Amboy, N. J.		25.00
Segélyző Szöv. 118. o. Coraopolis, Pa.		1.50
Göbölös János gyüjtése East Chicago, Ind.		4.00
Özv. Bodnár Jánosné Cleveland, O.		1.00
Segélyző Szöv. 387. o. Helen W. Va.		3.00
Mettie Ferenc Medina, O.		1.00
Nagy István Newark, N. J.		1.00
Hegedüs János Lynch, Ky.		1.00
John M. Reed Columbus, O.		2.00
Tóth Ignácz Loullen, Ky.		1.00
Szakács Imre Loullen, Ky.		2.00
Rákóczi Egylet 25. o. Woodbridge, N. J.		5.00
Verba Sándor Whitsett, Pa.		2.00
Oláh József Zanesville, O.		2.00
Rozgonyi György Buffalo, N. Y.		2.00
Mihók András Buffalo, N. Y.		2.00
Décsmán István Buffalo, N. Y.		1.00
Wash Gyula Murray City, O.		1.00
Belfy András Murray City, O.		1.00
Kisebb adomány Buffalo, N. Y.		—.30
Szekeres Károlyné Pittsburgh, Pa.		1.00
Székely Gusztáv és neje McKees Rocks, Pa.		5.00
Geszti Imre Cleveland, O.		2.00
Fiacsko Gerzson Cleveland, O.		1.00
Magyar Jótékony Nőegylet Trenton, N. J.		10.00
A. Hornung New York, N. Y.		1.00
Özv. Palágyi Jánosné és cs. Elyria, O.		1.00
New Jersey M. Egy. Egyes. anyaoszt. Trenton, N. J.		10.00
Radványi Ferenc Trenton, N. J.		10.00
Függ. Egyh. Lorántffy E. Trenton, N. J.		25.00
Máté György Perth Amboy, N. J.		2.00
Nagy Sámuel Dowell, Ill.		1.00
Nagy János Dowell, Ill.		1.00
Rákóczi Egylet 44. o. Akron, O.		5.00
Bacskay József Perth Amboy, N. J.		10.00
Vitárius Béla hirdetés		25.00
Magyar Társas Kör McKeesport, Pa.		25.00
Függ. Egyh. Rajczi Irén után Detroit, Mich.		5.00
Fodor János Homestead Park, Pa.		1.00
Süttő János Clio, Mich.		1.00
Tóbiás Ferenc Perth Amboy, N. J.		3.00
M. Betegseg. Szöv. St. Louis, Mo.		1.00
Nagy Miklós Ligonier, Pa.		5.00
Tarpay Helen Ligonier, Pa.		5.00
Balogh Ferenc gyermektartás		62.50
Jakab János gyermektartás		30.00
Független Dalkör Pittsburgh, Pa.		10.00
Ref. Női Egylet Rankin, Pa.		10.00
Bodor János és családja Rankin, Pa.		2.00
Dohi Pál Wooster, O.		5.00
Mrs. Szakszon gyermektartás		25.00
Nt. Kováchy M. Istvánné Cleveland, O.		3.00
Kováchy M. Mariska Cleveland, O.		3.00
Verhovay E. 132 f. So. Bend, Ind.		25.00
Tarczali Istvánné és Bellencs Demeterné gyüjtése:		
Kigyósy István	Toledo, O.	4.00
Nagy István	"	2.00
Packó János	"	2.00

KOLODINSZKY IMRE

MAGYAR SZABÓ

296 PROSPECT STREET,

PERTH AMBOY, NEW JERSEY

Uj ruhákat rendelésre készit.

Kész ruhák, javitások, vasalások.

Ingyen tanácsért irjon a magyarok közkedvelt patikájába, ahol rendeléseit a legpontosabban és lelkiismeretesen eszközöljük.

EGYEDÜLI KÉSZITŐJE A BE-WELL NŐI KAPSZULÁKNAK.

CITY PHARMACY, INC.

The Home Drug Store

Smith & Oak Sts. Perth Amboy, N. J.

MAROSI KÁROLY

FÜSZER

ÉS VEGYESKERESKEDÉSE

526 CONVERY PLACE,

PERTH AMBOY, NEW JERSEY

TÓBIÁS FERENC

magyar üzletében sok mindenféle hazai dolgot vásárolhat.

HAZAI KÁRTYA, DOHÁNYOK, TAJTÉK ÉS SELMECZI PIPÁK.

430 SMITH STREET,

PERTH AMBOY, NEW JERSEY

Bellencs Demeter	"	.....	1.00
Balázs Erzsike	"	.....	1.00
Zám Miklós	"	.....	1.00
Klárik Mihályné	"	.....	1.00
Legeza Sándor	"	.....	1.00
Bertók Gyula	"	.....	1.00
Mrs. Stefán	"	.....	1.00
Fischer János	"	.....	1.00
Dr. Marcus	"	.....	1.00
Orosz József	"	.....	1.00
Snyr András	"	.....	1.00
Mr. Andrus	"	.....	1.00
Mrs. Rihacsek	"	.....	1.00
Varga Gyula	"	.....	1.00
Mrs. Varga	"	.....	1.00
Nagy József	"	.....	1.00
id. Nagy János	"	.....	1.00
Mesteller Józsefné	"	.....	1.00
Varga József	"	.....	1.00
Polyánszki György	"	.....	—.50
Tilimon Józsefné	"	.....	—.50
Papp Mihályné	"	.....	—.50
Kovács Lászlóné	"	.....	—.50
Nyitrai András	"	.....	—.50
Szücs Ediné	"	.....	—.50
Szöllősi Mihályné	"	.....	—.50
Kocsis Elek	"	.....	—.50
Kiss Elek	"	.....	—.50
Kiss Jánosné	"	.....	—.50
Kardos Dániel	"	.....	—.50
Májer Pál	"	.....	—.50
Májer Béla	"	.....	—.50
Lakatos András	"	.....	—.50
Horváth György	"	.....	—.50
Csizmár István	"	.....	—.50
Mrs. Virág	"	.....	—.50
Tamás Sámuel	"	.....	—.50
Molnár József	"	.....	—.50
N. N.	"	.....	—.50
Kisebb adományok	"	.....	3.10
Répáczki Károlyné gyüjtése:			
Fülöp András	"	.....	2.00
Sikes Mihály	"	.....	1.00
Jacsik Lukács	"	.....	1.00
Gáll István	"	.....	—.50
Erdélyi Albert	"	.....	—.50
E. R. Hirzel Coal Co.	"	.....	—.50
Sütő Béla	"	.....	—.50
Tóka Gyula	"	.....	—.50
Makron Józsefné	"	.....	—.50
Molnár Teréz	"	.....	—.50
Zoler István	"	.....	—.50
Osztay Róza	"	.....	—.50
Kovács Mihályné	"	.....	—.50
Kisebb adományok	"	.....	6.43
Molnár Istvánné és Takács Jánosné gyüjtése:			
Molnár István	Toledo, O.		5.00
Damkó András	"	.....	5.00
Mrs. Rose Farkas	"	.....	3.00
Lőrincz József	"	.....	3.00
E. G. Sordys	"	.....	2.00

LIGONIER MILL

F. B. Musick, tulajdonos.

Mindenféle állateledel tehénnek, tyuknak.

GABONAFÉLÉK.

Tel. Ligonier 178.

Az Árvaház egyik szállitója.

LIGONIER, PA.

GREENSBURG PRODUCE CO.

220 Depot Street,

Greensburg, Pa.

Tel. Greensburg 97.

Az Árvaház gyümölcsszállitója.

DEMMLER & SCHENCK

konyhai berendezés,

kinai edények, üveg és ezüstnemü.

432---434 Penn Avenue,

Pittsburgh, Pa.

Kosztyu Károly	”	.....	2.00
Simon P. Gyula	”	.....	2.00
Takács János	”	.....	1.00
Lőrincz Rózika	”	.....	1.00
Kolibár Imre	”	.....	1.00
Zám István	”	.....	1.00
Packó György	”	.....	1.00
Orosz István	”	.....	1.00
Molnár András	”	.....	1.00
Várkoly Bertalan	”	.....	1.00
Bartha Gáborné	”	.....	1.00
Kosztyu Ferenc	”	.....	1.00
Holló Antal	”	.....	1.00
Papp Károly	”	.....	1.00
Szakovits Jenő	”	.....	1.00
Juhász Józsefné	”	.....	—.75
Olexo István	”	.....	—.75
Özv. Berencz Jánosné	”	.....	—.50
Molnár Etelka	”	.....	—.50
Kovács József	”	.....	—.50
Lőrincz Zsuzsika	”	.....	—.50
Lőrincz Margitka	”	.....	—.50
Mező József	”	.....	—.50
Mrs. Pereszlay	”	.....	—.50
Ádám János	”	.....	—.50
Simkó János	”	.....	—.50
Marozsán Simon	”	.....	—.50
Takács Lajos	”	.....	—.50
Kisebb adományok	”	.....	1.75

Boldog Bálintné gyüjtése:

Boldog Bálint	”	.....	1.00
Demeter József	”	.....	1.00
Szabó Albertné	”	.....	—.50
Farkas János	”	.....	—.50
Papp József	”	.....	—.50
Tóth István	”	.....	—.50
N. N.	”	.....	—.25

Kardos Jánosné és Kanócz Jánosné gyüjtése:

Mészáros János	Toledo, O.		1.00
Monoky János	”	.....	1.00
And. István	”	.....	1.00
Drotár István	”	.....	1.00
Gáspár Vinczéné	”	.....	1.00
Algesz Györgyné	”	.....	1.00
Tóth József	”	.....	1.00
Varga Jánosné	”	.....	—.50
Orosz Mihály	”	.....	—.50
Bodák Lajos	”	.....	—.50
Szücs István	”	.....	—.50
Kovács Ferencné	”	.....	—.50
Kardos János	”	.....	—.50
Kanócz János	”	.....	—.50
Kisebb adományok	”	.....	2.75

Oláh Julia és Vincze Andrásné gyüjtése:

Vincze Andrásné	Toledo, O.		1.00
Oláh Juliska	”	.....	1.00
Nagy János	”	.....	1.00
Ádám Györgyné	”	.....	1.00
Székely Gyula	”	.....	1.00

Telephone: 9002.

Frank J. Ullrich & Sons, Inc.

TEMETÉSRENDEZŐK ÉS BALZSAMOZÓK

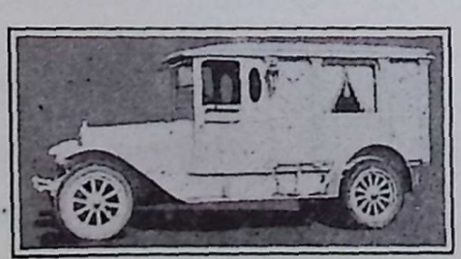

A magyarok között Trentonban már több mint 25 év óta végzik pontosan a temetéseket.

Hivatal: 47 Fountain Avenue.

Három blockkal feljebb a trentoni csata emlékszobrától

Autók bárminő alkalomra bérelhetők.

TRENTON, NEW JERSEY

Szilak Gusztávné	"	.....	1.00
Szabó Antal	"	.....	1.00
C. Mierzejensky	"	.....	1.00
Hetman József	"	.....	—.50
Boros Ferencné	"	.....	—.50
Bertók Lajosné	"	.....	—.50
Tamás András	"	.....	—.50
Hetman Ferencné	"	.....	—.50
Szántó András	"	.....	—.50
Gál Sándorné	"	.....	—.50
Kisebb adományok	"	.....	3.15

Tóth Istvánné és Mészáros Józsefné gyüjtése:

J. M. Truden	Toledo, O.		2.00
Nt. Ujlaki Ferencné	"	.....	2.00
Szőr Sámuel	"	.....	1.00
Mrs. H. B .Albright	"	.....	1.00
Eperjessy Károly	"	.....	1.00
Balázs Imréné	"	.....	1.00
Tarczali István	"	.....	1.00
Matány József	"	.....	—.50
Doszpoly István	"	.....	—.50
Kecsmár Ferenc	"	.....	—.50
Materni János	"	.....	—.50
Máriássy István	"	.....	—.50
Szabó István	"	.....	—.50
Novák István	"	.....	—.50
Mészáros József	"	.....	—.50
B. Tóth István	"	.....	—.50
Kisebb adományok	"	.....	2.35

Nagy Józsefné és Polyácskó Lajosné gyüjtése:

Szilágyi József	Toledo, O.		1.00
Bacsó Pál	"	.....	1.00
Ákos János	"	.....	1.00
Vincze Bertalan	"	.....	1.00
Papp Imre	"	.....	—.50
Rákos Gyula	"	.....	—.50
Mrs. Bakker	"	.....	—.50
Nagy Imre	"	.....	—.50
Katona János	"	.....	—.50
Suga Jánosné	"	.....	—.50
Fábján Dénes	"	.....	—.50
Kaduk Imre	"	.....	—.50
Varga József	"	.....	—.50
Dombrádi Sándor	"	.....	—.50
Szabó Gergely	"	.....	—.50
Kisebb adományok	"	.....	5.25

Horváth Istvánné és Kozma Zsigmondné gyüjtése:

Horváth István	Toledo, O.		1.00
Kozma Zsigmond	"	.....	1.00
Horváth Imre	"	.....	1.00
Csobádi Jánosné	"	.....	1.00
Komáromi Erzsike	"	.....	1.00
id. Potoczki József	"	.....	1.00
Kévés Pál	"	.....	1.00
Demeter Lajos	"	.....	1.00
Farkas Mihály	"	.....	1.00
ifj. Nagy József	"	.....	1.00
Polyácskó Pál	"	.....	1.00
Boros Bertalan	"	.....	1.00

A Ligonieri Árvaház

az amerikai magyar testvérszeretet legbeszédesebb bizonysága.

DARAGÓ TESTVÉREK

MÉSZÁRSZÉKE ÉS FÜSZERÜZLETE

482 EAST SOUTH ST. AKRON, OHIO.

ELŐZÉKENY MAGYAR KISZOLGÁLÁS.

A legjutányosabb árakat számitjuk.

Georgi Frank	"	1.00
Fred Reed	"	1.00
Kupecz Jánosné	"	1.00
Kardos Imre	"	1.00
Kruss Ferencné	"	—.50
Ambrus István	"	—.50
Szákovics József	"	—.50
Gyurcsik Józsefné	"	—.50
Weizer Zsigmond	"	—.50
Petró Jánosné	"	—.50
Szendi Lajos	"	—.50
Domonkos Gergely	"	—.50
Orosz Ferenc	"	—.50
Pethő Pál	"	—.50
Mestellér János	"	—.50
Varga István	"	—.50
Varga Lajos	"	—.50
Horváth Béla	"	—.50
Darmó Istvánné	"	—.50
Jakab János	"	—.50
Gyurkó György	"	—.50
Szeman Imre	"	—.50
Bartkó Mihály	"	—.50
Csontos István	"	—.50
Szemán Jánosné	"	—.50
Hornyák János	"	—.50
Vaskó János	"	—.50
Varga Andrásné	"	—.50
Vékási Gergely	"	—.50
Jakab János	"	—.50
Mestellér Géza	"	—.50
Kisebb adományok	"	8.75
Nánássy Lajosné Ligonier, Pa.		5.00
Bauman Györgyné Ligonier, Pa.		2.00
Nánássy Kálmán Ligonier, Pa.		2.00
Tóth Mihály Ligonier, Pa.		2.00
Huttka Istvánné Ligonier, Pa.		2.00
Nánássy Lajos dec. fizetése		125.00
Ref. Női Egylet West Cleveland, O.		25.00
Rákóczi Egylet 66. f. Bethlehem, Pa.		6.82
Lorántffy Zs. Egylet Daisytown, Pa.		15.00
Rákóczi Egylet 10. f. Derby, Conn.		5.00
Reinhardt János gyüjtése:		
Takács János	Hooversville, Pa.	1.00
Farkas Mihály	"	1.00
Mrs. Olexa	"	1.00
Orbán Ferenc	"	1.00
Veres Sándor	"	1.00
Reinhardt János	"	1.00
Balogh János	"	—.50
Szőke László	"	—.50
Ozesko András	"	—.50
Kaszonyi Mihály	"	—.50
Somody György	"	—.50
Barsi István	"	—.50
Nagy Sándor	"	—.50
Király János	"	—.50
Szabó János	"	—.50
Császár Lajos	"	—.50
Császár Vilmos	"	—.50
Szijjártó János	"	—.50

TÓTH GYULA

MAGYAR VENDÉGLŐS

az Árvaháznak a nehéz időkben is áldozatkész barátja.

708 TONAWANDA STREET,

BUFFALO, N. Y.

VARGHA JÓZSEF ÉS FIAI

MÜTERME

2052 NIAGARA STREET,

BUFFALO, N. Y.

Telephone: Delaware 4952.

Templomok, termek egyszerü és müvészi diszitését jutányos áron vállalja.

Ha házat akar venni, cserélni vagy eladni;
ha bármilyen biztositást akar, keressen fel bizalommal

HÖRCSÖKY JÓZSEF

432 DEARBORN STREET,

BUFFALO, N. Y.

Telephone: Delaware 0544

REAL ESTATE, INSURANCES.

VARGA ALBERT

MAGYAR MÉSZÁROSNÁL

MINDIG FRISS, TISZTA HUS KAPHATÓ.

15 ELY AVENUE,

SO. NORWALK, CONN.

Kisebb adományok	"	—.50
J. Balogh János Wilbur, Pa.		—.50
Verhovay S. E. 226. f. McKeesport, Pa.		10.00
Verhovay S. E. 226. f. McKeesport, gyüjtés		3.00
Verhovay S. E. 85. f. Daisytown, Pa.		5.00
Vidák Jakab	"	1.00
Krivulicska György	"	—.50
Tőzsér János	"	—.50
Palágyi Ferenc	"	—.50
Medve István	"	—.50
Bencső József	"	—.50
Tokár Lajos	"	—.50
Illár Gyula	"	—.70
Kisebb adományok	"	2.55
Ref. Egyház Caldwell, N. J.		10.00
Verhovay S. E. 129 f. Columbus, O.		5.00
Hajdu Ferenc Fayette City, Pa.		1.50
Sivák Istvánné Detroit, Mich.		5.00
M. Betegsegélyző Szöv. f. Helen, W. Va.		3.50
Molnár József Pittsburgh, Pa.		1.00
Korcsmáros János gyermektartás		70.00
Kovács Kálmán	Witherbee, N. Y.	5.00
Cseh Ferenc	"	5.00
Nagy János	"	5.00
Jakab Sándor	"	4.00
Papp György	"	5.00
Nagy Sándor	"	2.00
Kovács János	"	2.00
Jakab György	"	2.00
Papik István	"	2.00
Hegyi Imre	"	2.00
Nagy Mihály	"	2.00
Cseh József	"	1.00
Jánosi Kálmán	"	—.50
Molnár István Youngstown, O.		1.00
Restei András Youngstown, O.		1.00
Kapitány Ferencné Youngstown, O.		—.50
Kovács István gyüjtése Wharton, N. J.		2.20
Janiga József és neje United, Pa.		5.00
id. Suba Ferenc és csal. United, Pa.		2.00
ifj. Szopó József és csal. United, Pa.		1.00
Ifj. Suba Ferencné United, Pa.		1.00
Lengyel L. János Trauger, Pa.		2.00
Jesó István Trauger, Pa.		1.00
Névtelen Trauger, Pa.		1.00
Gergó Péterné Bessemer, Pa.		3.00
Janiga Józsefné urvacsorai jegyek		1.00
Perselypénz Trauger, Pa.		1.85
Nt. Kalassay Sándorné Ligonier, Pa.		5.00
Kalassay Sárika Ligonier, Pa.		5.00
Kalassay Margit Ligonier, Pa.		2.50
Andricsák Györgyné Perth Amboy, N. J.		1.00
Matusz János Keasbey, N. J.		1.00
Munkás B. S. Szöv. 23. f. Pittsburgh, Pa.		2.00
Kalassay Sárika dec. fizetése		85.00
Verhovay S. E. 230. f. Pocahontas, Va.		10.25
Ref. Egyesület o. Coraopolish, Pa.		5.00
Verhovay S. E. 130. f. East Chicago, Ind.		5.00
Mrs. Parkovics New York, N. Y.		5.00
Ref. Női Egylet Lorain, O.		25.00
Jakab Lajos Homestead, Pa.		3.00

HETEY PÁL
magyar vendéglős
1546 Hamburg Place
Lackawanna, N. Y.
Isten áldását kéri az
ÁRVAHÁZRA.

Aki egy ideig Árvaházban munkálkodott, az tudja, hogy mi az árvaházi munka.

IVÁN SÁNDOR

a Szent Pál Árvaházban volt munkás, ezért segiti mindig a magyar Árvaházat.

VENDÉLŐJE ÉS ÉTTERME
1538½ HAMBURG PLACE,
LACKAWANNA, N. Y.

ÖZVEGY PILLION PÉTERNÉ

FÜSZER ÉS VEGYESKERESKEDÉSE

121 LEBANON ST.,
LACKAWANNA, N. Y.

ÁRVAHÁZUNKAT A MAGYAR NŐK MUNKÁS SZERETETÉBE AJÁNLJA.

FAZEKAS ISTVÁN

MAGYAR VENDÉGLŐS

511 ONTARIA STREET,

BUFFALO, N. Y.

Isten áldását kéri a Református Árvaházra.

Mészáros Sándor naptárakért	1.00
Verhovay S. E. 16. f. Star Junction, Pa.	6.75
Ref. Egyház Uniontown, Pa.	5.00
Molnár István Consumers, Utah	3.00
Vasárnapi iskola So. River, N. J.	16.50
Illés Sándor Neville Island, Pa.	10.50
Mrs. Rose Gulényi gyermektartás	25.00
Hiányos aláirásu, másodszor deponált check	5.00
Hornick Pál hirdetés	10.00
Összes bevétel	2,247.35

KIADÁSOK DECEMBERBEN.

Checkszám. Kinek fizettünk? Miért?	Összeg.
71. Nánássy Kálmán nov. fizetés	90.00
72. Rev. Louis Varga gyülésköltség	4.00
73. Rev. Louis Varga hazai könyvekért	3.08
74. Expert Printing Co. naptárakért	125.00
Ref. Egyesületnek kamat és törlesztés	610.00
75. Prudent. Ins. Co., csoportbiztosfitás	50.91
76. Expert Printing Co. naptárakért	125.00
77. Kalassay Sándor, folyókiadások nov.	180.45
78. Nánássy Lajos dec. fizetés	125.00
79. Mrs. Gettemy farmbérlet	105.00
80. Tarpay Helen dec. fizetés	50.00
81. Bauman Györgyné dec. fizetés	40.00
82. Hutka Istvánné dec. fizetés	40.00
83. Tóth Mihály nov. fizetés	70.00
84. Nagy Miklós nov. fizetés	40.00
85. Tóth Lajos nov. fizetés	40.00
86. Kalassay Sárikának dec. fiz.	85.00
87. H. E. Vance kenyérért	91.35
88. Charley Bros. élelmiszerért	82.00
89. Westmoreland Groc. Co., élelmiszerért	79.54
90. Armour and Co., husnemüért	47.48
8. L. H. Parker, kávéért	23.00
20. C. M. McClune tüzbiztositásért	113.00
21. C. W. Overcash tüzbiztositás	250.05
91. C. D. Clifford hajnyirás	19.50
92. Greensburg Produce, gyümölcsért	2.12
Hiányos aláirás miatt visszajött check	5.00
Összes kiadás	2,496.48

ZÁRLAT 1930 DECEMBERBEN.

Maradvány 1930 novemberről	348.61
Bevétel 1930 decemberben	2,247.35
Összes bevétel volt	2,595.96
Összes kiadás volt	2,496.48
Maradvány	99.48
Bankban van	99.48
Banki zárlat 1931 január 8-án	186.96

Vissza nem jött check:

No. 90. Armour and Co. 47.48

New Brunswickról, a Somerset Streeti egyházból az adakozók névsora nélkül beküldött 40 dollár

BIRÓ PÉTER

New Brunswickon a legrégibb és a legmegbizhatóbb pénzküldési s hajójegy irodája.

FARMOK, HÁZAK VÉTELE ÉS ELADÁSA

83 FRENCH STREET,

NEW BRUNSWICK, N. J.

DR. CSEMA IMRE

151 Somerset St.,

New Brunswick, N. J.

Budapesten végzett sebész-orvos.

Phone: 5579.

TÓTH ANTAL

MAGYAR ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ.

Gyémántok, ékszerek és ajándéktárgyak nagy választékban.

71 FRENCH STREET,
NEW BRUNSWICK, N. J.

FRENCH STREET MEAT AND PROVISION MARKET

NAGYBAN ÉS KICSINYBEN ÁRUL.

Hotelek, restaurantok és mészárosok szükségleteiről gondoskodunk.

69 FRENCH STREET,
NEW BRUNSWICK, N. J.

Telefon: 6965.

a naplóba nem volt beirható s csak a banki kimutatásban szerepel	40.00	87.48
Bankban van		99.48

Ligonier, Pa., 1931 jan. 8.

Nánássy Lajos
pénztáros.

JANUÁRI BEVÉTELEK.

Özv. Fülöp Károlyné, Perth Amboy, N. J.	5.00
Royal Manufacturing Co., hirdetés	15.00
Fisher and Owen, hirdetés	15.00
Rákóczi B. S. E. hirdetés	25.00
Gyarmati József, hirdetés	5.00
Title Trust and Guaran. Co., hirdetés	15.00
I. M. Ref. Betegs. E. Duquesne, Pa.	5.00
Németh Péter, hirdetés	15.00
Harry E. Katz, hirdetés	5.00
Dr. Knusli Péter, hirdetés	5.00
Rev. Bernáth Árpád, naptárokért	4.36
Boros Gyula, Bridgeport, naptárokért	5.00
Liberty Engraving, Co. hirdetés	15.00
Rev. Julius Melegh, McKeesport, Pa.	3.60
Ésik Benjáminné, McKeesport, Pa.	1.00
B. Tóth Mihályné, McKeesport, Pa.	1.00
Eladott tollakért	5.00
John S. Leskó, Bridgeport, Conn.	10.00
Mechanics Farmers Sav. Bank, hirdetés	15.00
Alex Szabó So. Bend, hirdetés	5.00
First Nat. Bank, hirdetés	15.00
U. S. Nat. Bank, Johnstown, Pa. hirdetés	30.00
G. Besenyodi, Akron, Pa. hirdetés	10.00
Hazelwood Sav. and Trust Co., hirdetés	30.00
Stevenson Benkő Co., Chicago, Ill.	15.00
So. Second Coal Co., Perth Amboy, N. J.	15.00
Pongrácz Studio, Akron, Ohio	5.00
Rákóczi B. S. E. detroiti osztály	5.00
City Pharmacy, Perth Amboy, N. J. hird.	5.00
Cartereti ref. egyház alapitmány kamatr-	60.00
N.Y. Carlson and Son. W. Pulllman, hirdetés	15.00
John Tenkely, E. Chicago, Ind. hirdetés	10.00
Verhovay S. E. hirdetés	30.00
Lancaster Trust Co., hirdetés	30.00
H. O. Hornberger, Pittsburgh, Pa. hirdetés	12.50
Györfy Lajos, naptárokért	2.50
Teleky Antal, hirdetés	10.00
Naptárokért Traugerből,	3.00
Varga András, naptárokért	1.00
Varga Andrásné, adomány, Congo, O.	1.00
Dobi Viktor, Garfield, N. J.	1.00
Verhovay S. E. 37f. Chicago, Ill.	5.00
Ref. Templomegylet, Trenton, N. J.	10.00
Ref. Férfi és Női egylet, Youngstown, O.	10.00
Rákóczi B. S. 67f. Ellyria, O.	5.00
Verhovay S. E. 107f. Amrest, O.	15.00
Ifj. Szabó Imre, Ellyria, O.	10.00
Kovács Áron, gyermektartás	25.00
Tamás Istvánné, Marsteller, Pa.	1.21
Hutka Zsuzsánna, naptárokért	4.00
Tóth Mihály, naptárokért	1.50

Szivesen köszönti az
ÁRVAHÁZAT
JOHN A. KOZUSKO
butor kereskedő
Hall Ave. és Catherine Street,
Perth Amboy, N. J.

CHARLES ROTH
NAGY DEPARTMENT
ÜZLETE,
57 Roosevelt Avenue,
Carteret, N. J.

Telephone: 1712.
MITRUSKA S. JÁNOS
magyar temetésrendező és balzsamozó
681 CORTLAND STREET
PERTH AMBOY,
NEW JERSEY.
A legtisztességesebb temetéseket szakértelemmel rendezi.

Különböző folyókiadásokban		1.50
Mrs. Szakszon, gyermektartás		25.00
Csutoros István, könyvekért		42.50
Névtelen,	So. Chicago, Ill.	2.00
Szóledi János	"	1.00
Benkő Ambrus	"	1.00
Füzi János	"	1.00
Szidik Mihályné	"	1.00
Sárközi Gedeon	"	1.00
Gáll család	"	1.00
Bánffy Károlyné	"	1.00
Bánffy Margitka	"	1.00
Tári Károly	"	1.00
Brunszky Józsefné	"	1.00
Varga Imre	"	1.00
Fábián Józsefné	"	1.00
Tóth András	"	—.50
Perselypénz	"	1.50
S. Chicagoi és whitingi ref. Nőegylet		50.00
Rev. S. S. Hámory, Peekskill, N. Y.		5.00
Vaszi Ferencz	Roeton, N. Y.	2.00
Tóth Sándor és cs.	"	2.00
Kató Mihály	"	2.00
Bányácski István és cs.	"	1.00
Kurucz István	"	1.00
Kiss József	"	1.00
Nagy K. József	"	1.00
Sovány János	"	—.50
Sovány Mihályné	"	—.50
Barkay János	"	—.50
Hámory Robert, Peekskill, N. Y.		—.50
B. P. Roseton, N. Y.		—.25
Juhász István,	Poughkeepsie, N. Y.	3.00
Balogh Benjámin	"	2.00
Balogh László	"	2.00
Lekő József	"	2.00
Kosa Sámuelné	"	2.00
Veress József	"	2.00
Kosa Zsigmondné	"	2.00
Takács Józsefné	"	1.50
Nemes János	"	1.00
Zsiros János	"	1.00
Czapp Istvánné	"	1.00
Holhos Jánosné	"	1.00
Mrs. Mezák	"	1.00
Bodó Jánosné	"	1.00
Schmidt Andrásné	"	1.00
Kosa József	"	1.00
Zakál Károly	"	1.00
Mrs. L. Balázs	"	1.00
Nagy László	"	1.00
Likó István	"	1.00
Mrs. E. Kassay	"	1.00
Bényei József	"	1.00
László János	"	1.00
Erdő Péter és cs.	"	1.00
Czapp Györgyné	"	1.00
Mrs. Puskás	"	1.00
Mrs. Somogyi	"	1.00
Polonkai Istvánné	"	1.00
Ifj. Temesváry Pál	"	1.00
Id. Temesváry Pál	"	1.00
Holhos Julia	"	1.00
Holhos Gizella	"	—.50
Duts Pál	"	1.00
Temesváry Ilonka	"	—.50
Mrs. Linkó és cs.	"	—.50
N. N.	"	—.25
Rev. S. S. Hámory naptárokért		5.00
Holhos Gyula		—.50
Am. M. Ref. Egyesülettől dec. járulék		759.20
Persely, Ref. Egyház, Brownsville, Pa.		5.50
Lorántffy Zs. Egylet Brownsville, Pa.		10.00
Vasárnapi Iskola, Brownsville, Pa.		1.50
Hajdu János, Pricedale, Pa.		5.00
M. Segélyegyesület,	New York, N. Y.	200.00
Simon Dezső	"	25.00
Papp József, tartás dij		10.00
Rákóczi B. S. E. 20f. Trenton, N. J		10.00
Ref. Egyház, Ellyria, O.		40.00
Ref. Nőegylet, Ellyria, Ohio		10.00
Verhovay S. E. 106f. Niles, Ohio		7.85
Verhovay S. E. Dillonvale, Pa.		1.75
Rákóczi B. S. E. 43f. Cleveland, O.		10.00
Rákóczi B. S. E. 52f. Windber, Pa.		5.00
Gallay Géza, naptárokért		2.00
Székely Ferenc, naptárokért		2.00
Citizens Trust Co., Canonsburg, hirdetés		15.00
Nyers István, Zenesville, O.		1.00
Zahorán Mihály, S. Bend, Ind. hirdetés		10.00
Verhovay S. E. 212f. Epton, Pa.		2.00
Verhovay S. E. 301f. Port Clinton, O.		2.00
Mrs. Borsody, naptárokért		1.00
1848 F. Egylet, Fairfield, Conn.		5.00
Murányi János, naptárokért		12.50
Független Egyház, Perth Amboy, N. J.		
Id. Tóth Sándor,	"	5.00
Szántay Zoltán	"	2.00
Izsó Antal és cs.	"	2.00
Koncsol József	"	1.00
Belenszki Gyula	"	1.00
Balogh Ferenc	"	1.00
Bartha Dániel	"	1.00
özv. Dágonya Istvánné	"	1.00
Tóth László	"	1.00
Kertész Mihály	"	1.00
Lévay Lajos	"	1.00
Tóth Lajos	"	1.00
Tóth Imre	"	1.00
Illés Balázs és cs.	"	1.00
Balogh István gyermek tartás		62.50
Monongahela Trust Co., hirdetés		15.00
Kigyósy István, hirdetés		10.00
Vajda András, Scranton, Pa.		5.00
Ref. Egyház, McKeesport, Pa.		90.08
Clevelandi I. Egyház, könyvekért		25.00
Kovács Amália, Trenton, N. J.		2.00
Bartók Istvánné, Philadelphia, Pa.		5.00
So. Norwalk Trust Co., hirdetés		10.00
Kövér Sándor, Johnstown, Pa.		25.00
Dr. Tóth Sándor, Lancaster, Pa.		20.00
Kovácsy Miklós György, Cleveland, Ohio		20.00

Köteles István, Bridgeport, Conn.	.....	20.00
Kovács Gusztáv, Buffalo, N. Y.	.....	20.00
Molnár István, Toledo, O.	.....	25.00
Turfa Sándor, Donora, Pa.	.....	10.00
Turfa Sándorné, Donora, Pa.	.....	5.00
Ifj. Turfa Sándor, Donora, Pa.	.....	5.00
Garay Gerő, Chicago, Ill.	.....	5.00
Kovács Andor, Brownsville, Pa.	.....	5.00
Dókus Gábor, Canton, O.	.....	5.00
Laky Zsigmond, Youngstown, O.	.....	10.00
Varga Lajos, Pittsburgh, Pa.	.....	5.00
Kerekes Béla, Windber, Pa.	.....	5.00
Hegyi Sándor, Carteret, N. J.	.....	10.00
Borsy Kerekes György, Youngstown, O.	....	5.00
Tergulitza Sándor, Brooklyn, N. Y.	.....	5.00
Molnár István, tartásdij	.....	35.60
Bokor Imre, hirdetés, S. Bend, Ind.	.....	5.00
Egyesület hig school gyermekek tand.	....	200.00
West Side Bank, Bridgeport, Conn.	.....	15.00
Dudás Ferenc, naptár 1930	.....	1.00
Wilpen Taxi Co., hirdetés	.....	15.00
Chas. Marry and Co. hirdetés	.....	15.00
Kossuth Lajos B. S. E. Detroit, Mich.	.....	15.00
Hadar Benjamin, MrKeesport, Pa.	.....	4.00
Két telefonért Mrs. Turfa	.....	—.70
West Clevelandi egyház iskolai könyvekért		30.00
Verhovay S. E. 303 f. Lincoln Park, Ill.	....	25.00
Ref. Templomegylet, Chicago-Burside, Ill.	....	25.00
Id. Kiss Sándor Tonawanda, N. Y.	.....	1.00
Peoples Bottling Works Akron, O. hirdetés		5.00
Majoros Jánosné gyermektartás	.....	25.00
Urbán Endre isk. könyvekért	.....	13.00
Mrs. Gulényi gyermektartás	.....	25.00
Korcsmáros János gyermektartás	.....	50.00
Márton Sándor naptár	.....	9.00
Özv. Illés Józsefné West Cleveland, O.	.....	1.00
Független Ref. Egyház New York, N. Y.	.....	20.00
Petró Kálmán és cs.	"	5.00
Kemendy Sándor és cs.	"	2.00
Teleky Pál és cs.	"	2.00
Darvassy Béla	"	1.00
Dobos János és neje	"	1.00
Özv. Ecsedy Istvánné	"	1.00
Taczkó Istvánné	"	1.00
Özv. Karacs Imréné	"	1.00
Kiss Károly	"	1.00

CHEAP JOHN

NAGY KERESKEDÉSE.

Egyedüli üzlet, ahol a legjobb minőségért a legalacsonyabb árt kell fizetni.

59 HUDSON STREET,

CARTERET, NEW JERSEY.

TOTTENVILLE LUMBER YARD

Mindenféle
épitkezési anyagok gazdag
raktára.

JOSEPH SEEMANN

és

FILIMON MIKLÓS

tulajdonosok.

315 Yetman Ave.

Tottenville, New Jersey.

IFJU LESKÓ JÁNOS

TEMETKEZŐ

ÉS

BALZSAMOZÓ

328 HANCOCK AVENUE,

BRIDGEPORT,

CONNECTICUT

Telephone: 3-0971.

Lakatos József	"	1.00
Nt. Márton Sándorné	"	1.00
Nagy Gábor	"	1.00
Novajkay Borbála	"	1.00
Simkó János	"	1.00
Szoboszlay Lászlóné	"	1.00
Zsukán Istvánné	"	1.00
Csete Pál	"	1.00
Névtelen persely	"	2.00
Koszta Ferenc	Cliffside, N. J.	5.00
Czinke Lajos és cs.	"	2.00
Dudás János és cs.	"	2.00
Horváth János és cs.	"	2.00
Abaházy János	"	1.00
Ésik András	"	1.00
Juhász József	"	1.00
Kendy Ferenc	"	1.00
Kosa Miklós	"	1.00
Koszta Helen	"	1.00
Oczeák Ferenc	"	1.00
Oltman Ferenc	"	1.00
Némethy János	"	1.00
Szajkó Mihály	"	1.00
Tóth Jánosné	"	1.00
Vasárnapi iskolások	"	1.00
Szücs János	"	—.50
Kisebb adományok	"	—.50
Csutorás Andor hirdetés		5.00
Verhovay S. E. 31 f. Barnesboro, Pa.		10.00
Verhovay S. E. 175 f. Hastings, N. Y.		5.00
George Edwards hirdetés		7.50
Csiszár Lajos naptárért		2.00
Rev. J. Kecskeméthy naptárért		17.50
Konfirmáltak Köre Carteret, N. J.		6.00
Balázs Menyhért naptárért		7.50
Jakab István hirdetés		10.00
Imri Imre naptárért		2.00
Verhovay S. E. 202. f. Dayton, O.		2.00

KIADÁSOK 1931 JANUÁRBAN

Check	Kinek fizettünk? Miért	Összeg
94.	Latrobe Laundry Co. mosásért	33.34
95.	Nánássy Kálmánnak dec. fizetése	90.00
96.	Tóth Mihálynak dec. fizetés	70.00
97.	Gyülés költség int. biz. tagjainak	12.60
98.	Prud. Insurance Co. csoportbiztositás	50.91
99.	Greensburg Prov. Co. élelmiszer	31.42
100.	J. W. Richard nov. bérlet	58.33
101.	J. H. Hoffer takarmány	100.00
	Utalvány nélkül A. M. Ref. Egyesület dec. kamat	360.00
23.	J. W. McDowell kovácsmunkáért	112.83
24.	C. A. Fresh takarmányért	74.13
26.	N. M. Weller takarmányért	227.00
27.	E. D. Grombach szijjártó munkáért	42.15
70. & 102.	J. M. Melville szénért	26.28
93.	Wilpen Transport Co. gyermekek szál-szállitása	125.20
103.	Kalassay Sándornak folyó kiadások	325.98
104.	Expert Printing Co. kalendáriumokért	250.00

Phone: 6085.

HUSZÁR MIHÁLY

ref. hittestvérünk

Isten áldását kéri az Árvaházra és munkásaira.

131 EASTON AVE.,

NEW BRUNSWICK, N. J.

Phone: 1804

BUGY ZOLTÁN

VAS-, OLAJ, FESTÉK ÉS MINDENFÉLE HÁZISZÜKSÉGLETI CIKKEK KERESKEDÉSE.

MINDENFÉLE KONYHAI ESZKÖZÖK.

Amire csak szüksége van a háznál, azt itt mind beszerezheti olcsó áron.

104 FRENCH ST.,
NEW BRUNSWICK, N. J.

Telefon: 4-6330.

THE BRIDGEPORT BOTTLING COMPANY

55 ELMWOOD AVE.

BROOKLAWN CLUB BEVERAGES

HEALTFUL AND DELICIOUS

105. Ligonier Mill takarmányért	160.75
106. Helen Tarpaynak fizetés jan.	50.00
107. Mary Baumannak fizetés jan.	40.00
108. Zsuzsánna Hutka fizetés jan.	40.00
109. Tóth Lajosnak fizetés 1930 dec.	40.00
110. Nagy Miklósnak fizetés 1930 dec.	40.00
111. The E. A. Vance Bakery kenyérért.	82.11
112. Ralph E. Knox szénért	45.60
113. Greensburg Prov. Co. élelmiszer	30.43
114. Ligonier Pharmacy gyógyszerért	30.05
115. Ligonier Bottling Works édes italért	3.75
116. Latrobe Laundry Co. mosásért 1930 dec.	33.71
117. Greensburg Produce Co. élelmiszer	31.42
118. Ligonier Nat. Bank törlesztés és kamat.	150.00
119. Armour and Co. husért	23.94
120. Ligonier Boro Water W. vizért	18.76
	2,810.69

ÖSSZEGEZÉS:

Maradvány 1930 decemberről	99.48	
Bevétel 1931 januárban	3,029.86	
Összes bevétel	3,129.34	
Összes kiadás	2,810.69	
Maradvány	318.65	
A bank zárlata 1931 febr. 6-án		433.82
Vissza nem jött checkek:		
No. 90. Armour and Co.	47.48	
No. 115. Ligonier Bottling	3.75	
No. 119. Armour and Co.	23.94	
New Brunswickról a Somerset streeti ref. egyházból tételes kimutatás nélkül beküldve és a naplóba való bejegyzés nélkül bankban deponálva	40.00	115.17
Maradvány a bankban		318.65

A bevételek csoportositása

Adomány	1,096.99
Ref. Egyesülettől	959.20
Naptár hirdetésért	520.00
Naptár példányokért	77.86
Gyermektartás	258.10
Iskolai kézikönyvekért	110.50
Vegyes bevétel	7.21
Összes bevétel	3,029.86

Nánássy Lajos, pénztáros.

BEVÉTELEK 1931 FEBRUÁRBAN.

John Polachek Long Island City, N. Y.	15.00
Ref. Egyház 81 Wallingf. o. naptárakért	2.00
D. M. Raymond hirdetés	10.00
Vertetics Péterné E. Kingston naptárakért	5.00
Bányácski István Roseton naptárakért	5.00
Szeli József és cs. Roseton, N. Y.	1.00
Bányácski Albert és neje Roseton, N. Y.	—.50
Bányácski Ilona "	—.50
Bányácski Zsófia "	—.50
Bányácski Julia "	—.50
Rosner Emma Soos "	—.50
Lengyel János Johnstown, Pa.	5.00
Rev. Krivulka Károly Johnstown, Pa.	1.00
Rev. Melegh Gyula McKeesport, Pa.	3.60
Tottenville Lumber Co. hirdetés	10.00
Rev. Várady Arthur naptárakért	10.00
Rev. Fejes József naptárakért	5.00
Fekete Lajos naptárakért	2.50
Rev. Dezső János naptárakért	7.50
Toros Mihály naptárakért	2.00
F. C. Nunn and Sond hirdetés	5.00
F. Polka and Son hirdetés	10.00
Samuel Breiner hirdetés	10.00
A. 99. oszt. check visszatérítése	31.42
Lovas Bertalan Braddock naptárakért	7.50
Buzás Jánosné Függ. Egyház N. Y.	5.00
Székely Pál Rossford, O.	5.00
Virág Sándor Townsend, Del.	1.00
Ref. Egyesület januári illeték	689.67
Vascak József hirdetés	15.00
Hunter Edmundson Stiffler hirdetés	15.00
Zserai Mátyás hirdetés	5.00
Ifj. Kör Pocahontas, Va.	25.00
Keresztury Károly Co. Bend, Ind.	5.00
Keresztury Károly hirdetés	5.00
A. Bilisansky könyv	1.00
Felson Trading Co. hirdetés	5.00
"Magyarság" hirdetés	15.00
Hadnagy Mihály naptárakért Nesquehoning, Pa.	2.00
Szarka András Ligonier, Pa.	2.00
Ref. Egyesület kölcsön	3000.00
Varga József gyermektartás	100.00
Papp József gyermektartás	10.00
Orosz Ferenc gyermektartás	50.00
M. P. Moeller hirdetés	15.00
John A. Kozusko hirdetés	5.00
Bridgeport Bottling Works hirdetés	10.00
Vajda Istvánné Scranton, Pa.	2.00
Munkás Betegsegélyző E. Windber, Pa.	18.80
Verhovay Segélyző Egylet, Pocahontas, Va.	1.50
Női Klub Martinsferry, O.	10.00
Rev. Bötley János Lackawanna, N. Y.	2.00
Basty Lajos Lackawanna, N. Y.	1.00
Magyar Önképző Kör McKees Rocks, Pa.	10.00
Bandré György Bridgeport, Conn.	2.00
Batiz Lajos naptárakért	6.90
Rev. Szabó László naptárakért	12.50
Varbe Sándor naptárakért	7.50
Drenka János naptárakért	2.00
Dobos András naptárakért	6.71
Rev. Várady Arthur naptárakért	1.00
Rev. Bötty János naptárakért	7.50
Szabó Bálint naptárakért	7.50
Szabó Balázs naptárakért	2.00
Hajdu Lajos naptárakért	6.83

Kurucz János naptárakért	1.00
Farkas Lajos naptárakért	5.00
Hajós Mátyás naptárakért	2.00
Péter Sándor naptárakért	1.00
Nagy László naptárakért	2.00
Kovács Áron gyermektartás	25.00
Mrs. Gulényi Róza gyermektartás	25.00
Mrs. Saxon gyermektartás	25.00
Balogh Ferenc gyermektartás	62.50
Novotush István naptárakért	2.00
A 90. számu cancellált check értéke	47.48
Összes bevétel	4442.50

KIADÁSOK 1931 FEBRUÁRBAN.

Check	Kinek fizettünk? Miért	Összeg
121.	Nánássy Kálmánna januári fizetés	90.00
122.	Westmoreland Grocery élelmi cikk	120.06
123.	Szabadság Isk. könyvek nyomása	28.00
124.	Rev. A. Kalassay folyó kiadások I. r.	100.00
125.	Alex. Kövér gyülésköltség	11.60
126.	Nánássy Lajosnak folyó kiadások	63.00
127.	John M. Melville szénért	14.31
128.	Alex Melville kamat	60.00
129.	Northwestern Elevator and Mill Co. élelmiszerért	8.50
130.	Armour and Co. élelmiszerért	47.48
	Utalvány nélkül Ref. Egyesületnek törlesztés és kamat	610.00
	Be nem váltott money order Szikely Pál után	5.00
131.	Rev. A. Kalassay folyó kiadások	100.00
132.	Tarpay Helen februári fizetés	50.00
133.	Bauman Mária februári fizetés	40.00
134.	Hutka Zsuzsánna februári fizetés	40.00
135.	Tóth Mihály januári fizetése	70.00
136.	Nagy Miklós januári fizetése	40.00
137.	Tóth Lajos januári fizetése	40.00
138.	J. W. Richards bérlet dec.-re	58.33
139.	J. W. Richards bérlet jan.-ra	58.33
140.	H. E .Vance Bakery kenyérért	96.60
141.	Latrobe Laundry mosásért	44.32
142.	Westmoreland Grocery élelmiszerért	10.20
143.	Charley Bros. élelmiszerért	91.33
144.	George T. Buchanan élelmiszerért	45.74
145.	Greensburg Produce élelmiszerért	65.22
146.	L. H. Parke Co. élelmiszerért	33.20
147.	Smith's Market élelmiszerért	4.65
148.	L. A. Weaver and Son élelmiszerért	39.16
149.	J. B. Johnson orvosi szolgálat	121.00
150.	C. C. Baldwin orvosi szolgálat	15.00
151.	C. W. Overcash biztositás II. r.	250.00
152.	D. H .Robb villanszerelés	45.07
153.	Weller's Hardware Co. mag és fertilizer	59.65
154.	C. D. Clifford hajnyirás	17.50
155.	Roy E. Sibel felszerelés	32.00
156.	Ralph E. Knox szénért nov.	38.40
157.	Walter A. Saling vegyes dolgok	22.90
158.	Weller Hardware Store mag és mütrágya	100.00
159.	L. W. Darr Co. berendezés	164.47
22.	L. H. Darr berendezés	180.41
160.	Crescent Studio fényképekért	48.00
161.	Rev. Alex. Kalassay kiadások	76.10
172.	Wilpen Transportation Co. utiköltség	130.45
173.	Roy Weller levágott tehenekért	55.00
174.	Ralph E. Knox szénért	24.00
175.	Prudential Life Ins. csoportbiztositás	52.09
	Összes kiadás	3,517.07

Zárlat 1931 március 5-én:

Áthozat 1931 januárról		318.65
Februári bevétel		4,442.50
Összes bevétel		4,761.15
Összes kiadás		3,517.07
Maradvány 1931 március 5-én		1,244.08
A bank zárlata 1931 március 5-én		2,483.25
Vissza nem jött checkek:		
123. Szabadságnak	28.00	
132. Tarpay Helennek	50.00	
137. Tóth Lajosnak	40.00	
138. J. W. Richardsnak	58.33	
139. J. W. Richardsnak	58.33	
141. Latrobe Laundry	44.32	
142. Westmoreland Grocery	10.20	
143. Charley Bros.	91.33	
144. Geo. Buchanan	45.74	
145. Greensburg Produce	65.22	
146. L. H. Parke Co.	33.20	
147. Smith Market	4.65	
148. L. A. Weaver	39.16	
150. C. C. Baldwin	15.00	
153. Weller Hardware	59.65	
155. Roy E. Sibel	32.00	
156. Ralph E. Knox	38.40	
158. Weller Hardware	100.00	
160. Crescent Studio	48.00	
161. Rev. Kalassay	76.10	
172. Wilpen Transp.	130.45	
173. Roy Weller	55.00	
174. Ralph E. Konx	24.00	
175. Prud. Life Ins.	52.09	
New Brunswickról a Somerset streeti egyházból tételes kimutatás nélkül beküldve	40.00	1,239.17
A banki zárlat (2,483.25) levonva a vissza nem jött checkekért járó 1,239.17 összeget, maradvány		1,244.08

Nánássy Lajos, pénztáros.

MÁRCIUSI BEVÉTELEK.

Temesváry Pál naptárakért	10.00
Rev. Krivulka Károly Johnstown, Pa.	2.00
Szekeres Károlyné Pittsburgh, Pa.	1.00
Demeter László naptárakért	2.00
Modern Woodmen perth amboyi 10210 oszt.	5.00

North End Coal Co. hirdetés 10.00
Buda Sámuelné Perth Amboy, N. J. (függ.) 1.00
Tóth Imre Perth Amboy, N. J. 1.00
Abaházi István Perth Amboy, N. J. 1.00
Özv. Pető Istvánné Perth Amboy, N. J. 1.00
Rev. Charles Vincze naptárakért 16.00
Biczó Ferenc hirdetés 15.00
Rev. György Kerekes Borsy naptárakért 12.00
Fodor Gyula Detroit, Mich 5.00
Szopó Ferenc " 5.00
Rev. Tóth Mihály " 3.00
Szabó Sándor " 2.80
Bajnai Károly " 2.00
Matheis Ágnes " 2.00
Dallos Mihály és cs. " 2.00
A. Balla " 2.00
Pecsenye Imréné " 2.00
Juhász Imre " 2.00
Tobbágy Józsefné " 2.00
Kádár Sándor " 2.00
Kiss Károly " 2.00
Mr. Popovics " 2.00
Tabacskó András " 2.00
J. Molnár " 2.00
Ifj. Mucsi Lajos " 2.00
Kádár Bálintné " 2.00
Fodor Józsefné " 2.00
Fodor Gyula " 1.00
Dr. Muntyán E. " 1.00
Tóth G. " 1.00
A. Köteles " 1.00
Takács Kálmán " 1.00
Farkas Dánielné " 1.00
Rákay Bertalanné .... " 1.00
Petők Pál " 1.00
Molnár Károly " 1.00
West End Bakery Co. " 1.00
Balogh József " 1.00
Mrs. Koczka " 1.00
Páll Lajos " 1.00
Özv. Benke Jánosné " 1.00
Máté Istvánné " 1.00
Mrs. Szabó " 1.00
Mrs. B. Varga " 1.00
Mrs. Laczkó " 1.00
Király Antalné " 1.00
Mrs. Ribits " 1.00
Lada Károly " 1.00
Lipkó János " 1.00
Rev. M. Tóth " 1.00
Barkai István " 1.00
Amota András és cs. " 1.00
Pecsenye József " 1.00
Jóó Istvánné " 1.00
Tóháti József " 1.00
Molnár Károly " 1.00
Takcsi Pál és n. " 1.00
Vida István " 1.00
Geskó Sámuel és cs. " 1.00
Dobán Imre " 1.00
Varga István és cs. " 1.00

Ur József és cs. " 1.00
Kecskeméthy József és cs. " 1.00
Szalay Sándor " 1.00
Varga Ferenc " 1.00
Kallós Antal " 1.00
Kállai Sándorné " 1.00
Székely Imre " 1.00
Szántó Józsefné " 1.00
Pokol Áron " 1.00
K. Pores János " 1.00
Kiss Kálmán és cs. " 1.00
Balogh Ferenc " 1.00
Horváth Pál " 1.00
Horosz János " 1.00
Czakó Lajos " 1.00
Kovács András " 1.00
Matkocsik Erzsébet " 1.00
Balázs Bertalan " 1.00
Kudricz Andrásné " 1.30
Sivák István " 1.00
Kastura László " ..... —.50
Krajnyák József " ..... —.50
Paszternák Mártonné " ..... —.50
Tarjányi Gábor " ..... —.50
Horváth Jánosné " ..... —.50
Balla Sándorné " ..... —.50
Beri Károly " ..... —.50
Horváth Lajos " ..... —.50
Gáll Gyula és cs. " ..... —.50
Horváth Vincéné " ..... —.50
Szatmári Endre és cs. " ..... —.50
Gulyás Sándor " ..... —.50
Nagy Gáspár " ..... —.50
Szászi István " ..... —.50
Márton Sárika " ..... —.50
Mrs. Varga " ..... —.50
Kádár Sándor " ..... —.50
Mrs. Ács " ..... —.50
Mrs. Sabla " ..... —.50
Pécsi János " ..... —.50
Dégi György " ..... —.50
Mrs. Galovics " ..... —.50
Mrs. Juhász " ..... —.50
Ürmös János " ..... —.50
Dr. M. E. Kohn " ..... —.50
F. Luky " ..... —.50
Mrs. S. Horváth " ..... —.50
Lőrincz Gáborné " ..... —.50
Szanck Bros. " ..... —.50
S. Turcsák " ..... —.50
Poti Albert és cs. " ..... —.50
Stephen E. Zeler " ..... —.50
A. Leibstein " ..... —.50
Sam Salamon " ..... —.50
Dr. Steinberger " ..... —.50
Balogh Károly " ..... —.50
Palásty János " ..... —.50
Boaró Ferenc " ..... —.50
Paul Lehovanecz " ..... —.50
Lao " ..... —.50
Mrs. Erdei " ..... —.50

G. Kozlo	"	.....	—.50	Pogány Istvánné	"	.....	1.00
Nagy Józsefné	"	.....	—.50	Horváth Lajos	"	.....	1.00
Pogány István	"	.....	—.50	Czapp György	"	.....	1.00
Barazsi Károly	"	.....	—.50	Id. Mucsi Lajos	"	.....	1.00
Tukacs Gedeon	"	.....	—.50	Garan Dániel	"	.....	10.0
Oláh Istvánné	"	.....	—.50	Hajdu Miklós	"	.....	1.00
Mr. Bencsi	"	.....	—.50	Mrs. Rácz	"	.....	—.75
Mr. Szabó	"	.....	—.50	Kovács János	"	.....	—.75
A. Novák	"	.....	—.50	Ifj. Kelemen István	"	.....	—.75
Bozoki János	"	.....	—.50	Kisebb adományok	"	.....	33.55
Lukács Emma	"	.....	—.50	Persely	Kalamazoo, Mich.		3.60
Kiss Imre	"	.....	—.50	Persely	"	.....	2.65
Baki József	"	.....	—.50	Kozora János	"	.....	3.00
Gubacsi Benjáminné	"	.....	—.50	Dalla Józsefné	"	.....	1.00
Lengyel Menyhért	"	.....	—.50	Varga András	"	.....	1.00
Kelemen Lajos	"	.....	—.50	Bolnár Balázs	"	.....	1.00
Bartha Imre	"	.....	—.50	Bodnár Pál	"	.....	1.00
Mrs. Kádi	"	.....	—.50	Varga Lőrincz	"	.....	1.00
Mrs. Potoczki	"	.....	—.50	Csiszár Mihály	"	.....	1.00
Mrs. Sarkadi	"	.....	—.50	Székely Tamás	"	.....	1.00
Szamarek Andorné	"	—.....	—.50	Varga Menyhért	"	.....	1.00
Géczi Jánosné	"	.....	—.50	Veres András	"	.....	1.00
Tóth Jánosné	"	.....	—.50	Fekete András	"	.....	1.25
Mrs. Fekete	"	.....	—.50	Nagy Imréné	"	.....	—.50
Mr. Szőllősi	"	.....	—.50	Patkó Gábor és n.	Scranton, Pa.		5.00
Mrs. Agni	"	.....	—.50	Vajda István	"	.....	3.00
Mrs. Szabó	"	.....	—.50	Reisman Zoltán	"	.....	1.00
Tóth Ferenc	"	.....	—.50	Reisman Zoltánné	"	.....	1.00
Mrs. Daróczi	"	.....	—.50	Kiss József	"	.....	1.00
Barkó Lászlóné	"	.....	—.50	Balogh György	"	.....	1.00
Mrs. A. Mató	"	.....	—.50	Balogh Györgyné	"	.....	1.00
Mrs. M. Marek	"	.....	—.50	Horváth János	"	.....	—.50
Csontos Jánosné	"	.....	—.50	Rev. Várkonyi Miklós naptár		.....	3.50
Palásthy Illésné	"	.....	—.50	Beke György	Kingston, Pa.		1.00
Anderkó József	"	.....	—.50	Papp Sándor	"	.....	1.00
Mr. Kristian	"	.....	—.50	Garbien Miklós	"	.....	1.00
Mary Peknush	"	.....	—.50	Kovács János	"	.....	1.00
Molnár Lajos	"	.....	—.50	Munkácsi Imre	"	.....	1.00
Molnár János	"	.....	—.50	Marton András	"	.....	—.50
Téglás András	"	.....	—.50	Persely	"	.....	7.05
Mrs. Kovács	"	.....	—.50	Rev. Várkonyi Miklós	Throop, Pa.		5.00
Mrs. H. Wolf	"	.....	—.50	Nt. Várkonyi Miklósné	"	.....	1.00
Mrs. Németh	"	.....	—.50	Szánfai György	"	.....	1.00
Tarai Pál	"	.....	—.50	Makatura István	"	.....	1.00
Samu Sándorné	"	.....	—.50	Ifj. Csuri András	"	.....	1.00
Szeles Tamás	"	.....	—.50	Bán Ferenc	"	.....	1.00
Pipok Károlyné	"	.....	—.50	Id. Csuri András	"	.....	1.00
Mr. Gilbert Ellis	"	.....	—.50	Szánfai János	"	.....	—.60
Kiss Endréné	"	.....	1.00	Id. Balla János	"	.....	—.50
Tóth Zoltánné	"	.....	1.00	Balla Jánosné	"	.....	—.50
Varga András	"	.....	1.00	Tóth András	"	.....	—.50
Ek Károly	"	.....	1.00	Horváth Erzsébet	"	.....	—.50
Páliczkó József	"	.....	1.00	Kisebb adományok	"	.....	1.65
Veres József	"	.....	1.00	Papp Károly naptár, Bucyras, O.		.....	2.00
Katona Ferenc	"	.....	1.00	Csiszár Lajos Bucyras, O.		.....	2.00
Horváth Mária	"	.....	1.00	Holló János Bucyras, O.		.....	2.00
Koznár János	"	.....	1.00	Molnár Sándor Bucyras, O.		.....	2.00
Papp Gásper	"	.....	1.00	Rákóczi Egylet 69. oszt. Bridgeport, Conn.			5.00
Sándor János	"	.....	1.00	Rev. Ujlaki Ferenc naptár		.....	8.34
Mr. Garan	"	.....	1.00	György István naptár		.....	2.00
Mrs. Peizer	"	.....	1.00	Sipos Miklós naptár		.....	2.00

Rev. Ladányi Zsigmond naptár	6.50
Sipos Miklós Lackawanna, N. Y.	3.00
Kovács Áron gyermektartás	25.00
Pavló András Whiting, Ind.	1.00
Bauman Györgyné telefon	2.00
Máté Pálné Duquesne, Pa.	1.00
Rev. Béla Kovács naptárakért	5.00
Westmoreland Grocery Co. hirdetésért	15.00
Szarka András Ligonier, Pa.	5.00
Rev. Laky Zsigmond naptárakért	6.00
Három malaczért	15.00
Tóth András Kent naptárakért	1.00
Nagy Miklós Ligonier, Pa.	5.00
L. B. Weller hirdetés	10.00
Ref. Egyesülettől februári illeték	668.50
Ligonier National Bank hirdetés	30.00
Rev. Böszörményi István naptárakért	14.76
Rev. Vécsey Jenő naptárakért	5.00
Egy nő Woodbridge, N. J.	5.00
Dorothy Bálint iskolai könyvekért	1.00
Hung. Charity Fund Cleveland, O.	20.00
Rev. Azary János naptárakért	14.06
Körösfőy János hirdetés	15.00
Tóbiás Ferenc hirdetés	5.00
Tóbiás Ferenc Perth Amboy, N. J.	1.00
Mrs. Rose Gulényi gyermektartás	25.00
Bartha János hirdetés	5.00
Kéri János Cleveland, O.	2.00
Balogh Gábor naptár	5.00
Szakács István Chicago, Ill.	5.00
Gáll József ruhára	15.00
Hajdu Ferenc Fayette City	1.00
Özv. Erdey Jánosné Fayette City	1.00
Barna János So. Bend, Ind.	5.00
Tukacs Gedeon naptár	6.81
Zsoka József So. Norwalk, Conn.	1.00
Berney Bros. hirdetés	15.00
Crescent Studio hirdetés	10.00
Pozsgay Imre naptárakért	7.50
Berta József Duquesne, Pa.	2.00
Rákóczi M. B. S. 89. oszt. naptár	1.00
Tóth Ferenc naptár	1.00
Zselinszky József Laurel Hill, L. I., N. Y.	1.00
N. N. Laurel Hill, L. I., N. Y.	—.25
Kállay Bros. hirdetés	30.00
Márton Bertalan Phoenixville, Pa.	1.00
Hutka Zsuzsánna Ligonier, Pa.	2.00
Matyi Ferenc Iron Mt. Michigan	5.00
Tóth Ferenc, Fords, Perth Amboy, N .J.	2.00
Ref. Női Egylet, Függ. Egy. Perth Amboy, N. J.	5.00
Ref. Nőegylet néh. Bartha Dán.-né emlék. Perth Amboy, N. J.	5.00
Fodor János Homestead Park, Pa.	1.00
Hadar Benjamin McKeesport, Pa.	1.00
Mrs. J. Pánczél Tallmadge, O.	1.00
Mező László naptár	1.00
Ref. Nőegylet Mount Carmel, Pa.	5.00
Dr. Buczkó András és neje "	10.00
Özv. Buczkó Andrásné "	5.00
Buczkó Juliska "	5.00

Telephone: ABBOTT 1930

TEMETÉS RENDEZŐ
ÉS BALZSAMOZÓ

A. MAJCHEREK

845 Ridge Road

Lackawanna, N. Y.

A lackawannai magyarságot a gyász idejében figyelmesen szolgálja.

Ha gyász éri, hivja azt a temetésrendezőt, aki figyelmes és előzékeny.

TONAWANDÁN ILYEN
TEMETÉSRENDEZŐ
ÉS BALZSAMOZÓ

W. M. WATTENGEL

307 Oliver Street,

Tonawanda, N. Y.

Buczkó János és cs.	"		5.00
Szemenyei Lajosné	"		2.00
Székely Gábor és neje	"		2.00
Persely és kisebb adományok	"		9.00
Oláh Dávid Barberton, O.			20.00
Takács Géza Chicago, Ill.			3.00
Dienes János	Connellsville, Pa.		1.00
Tóth András	"		1.00
Dienes Vilmos	"		1.00
Mrs. Louis Cole	"		1.00
Mrs. John Gebe	"		—.50
Dienes Jánosné	"		—.50
Stefkó István	"		—.50
Joscok Józsefné	"		—.50
Mató János	"		—.50
Kisebb adományok	"		—.50
Kovácsy Mariska Cleveland, O.			10.00
Gombkötő Ferenc Toms-Creek, Pa.			1.00
Kardos Mihály Toms-Creek, Pa.			1.00
Id. Veng János Toms-Creek, Pa.			1.00
Mrs. Rose Gulényi Cleveland, O.			3'00
Szepessy József gyüjtése Leisenring, Pa.			1.00
Vitag Sándor és cs. Majestic, Ky.			2.00
Magyar György Sandy Lake, Pa.			1.00
Gashuler			1.00
J. H. Shuler			1.00
Korcsik Ignácz Allianc, O.			1.00
Keri István So. Chicago, Ill.			2.00
Nt. Kalassay Sándorné Ligonier, Pa.			10.00
Kalassay Sárika Ligonier, Pa.			5.00
Kalassay Margit Ligonier, Pa.			2.50
Özv. Buczkó Andrásné naptár			1.00
Bodis Géza naptár			1.00
Rev. Babinszky András naptár			3.07
Szabó Urbán naptár			1.00
Almády István naptár			1.00
Rev. Csutoros Elek naptár			5.00
Rev. Tóth Béla naptár			43.50
Majoros Jánosné gyermektartásért			50.00
Korcsmáros János gyermektartásért			100.00
Mrs. Sakson ruhára			15.00
Fejes István hirdetés			5.00
Balogh Ferenc gyermektartásért			62.50
Szarka András	Ligonier, Pa.		10.00
Nánássy Lajosné	"		5.00
Nánássy Lajos, ifj.	"		1.00
Nánássy Irén	"		1.00
Tóth Mihály	"		2.00
Tarpay Károlyné	"		2.00
Nánássy Kálmán	"		2.00
Kántor Béla	"		1.00
Gacsályi Jenőné	"		1.00
Ealdott husféléért Nánássy L.-tól			1.00
Lengyel János naptár			1.00
Janiga József	United, Pa.		1.00
Szopó József	"		2.00
Id. Suba Ferenc	"		2.00
Ifj. Suba Ferenc és cs.	"		2.00
Lengyel János	Trauger, Pa.		5.00
Yeso János	"		1.00
Szallár Ferenc	"		1.00
Yeso Gyula	"		1.00
Szallár Ferencné	"		1.00
Yeso János Urvacsora bor	"		1.00
Névtelen és persely	"		4.94
Gyöngyösi János	"		5.00
Union Trust Co. hirdetés			25.00
L. A .Weaver and Son hirdetés			5.00
Matyi András Homestead, Pa.			5.00
Katona András Homestead, Pa.			3.00
Id. Román Lajos és neje Homestead, Pa.			1.00
Husért Nánássy Lajostól			1.00
Szabó Urbán Majestic, Ky.			1.00
Összes bevétel			1914.43

KIADÁSOK 1931 MÁRCIUSBAN.

Check szám.	Utalvány		
168.	52.	McCloy Co. irodai felszerelés	24.25
167.	51.	L. H. Smith Woodenware konyhai felszerelés	10.00
171.	55.	Expert Printing Co. naptárak nyomása	250.00
170.	54.	Rev. Louis Varga vas. isk. leckék	4.50
169.	53.	Szebb Jövő füzetekért	7.50
164.	44.	Kalerd Laboratories orvosságért	26.00
163.	39.	Frank and Seder sárcipőkért	30.00
162.	87.	Nánássy Kálmán febr. fizetés	90.00
165.	46.	H. O. Hornberger tüzbiztositás	84.75
166.	48.	George Edwards tüzbiztositás	67.80
176.	100.	Alex Kövérnek gyülésköltség	13.92
177.	54.	Rev. Louis Varga vas. isk. leckék	1.75
178.	3.	Geo. T. B. Buckhanan élelmiszer	55.86
179.	99.	Rev. A. Kalassay folyó kiadások febr.	390.41
180.	14.	Berney Bros. ruhafélékért	198.63
181.	90.	Tóth Mihály febr. fizetés	70.00
182.	17.	L. H. Sweeney gépjavitásért	43.50
183.		Prudential Insurance Co. csoport-biztositás	57.14
		Utalvány nélkül Ref. Egyesület kamat	360.00
184.	88.	Helen Tarpaynak márciusi fizetés	50.00
185.	89.	Hutka Zsuzsánna március fizetés	40.00
186.	92.	Nagy Miklós márciusi fizetés	40.00
187.	91.	Tóth Lajosnak márciusi fizetés	40.00
188.	82.	J. W. Richards farmbérlet	58.33
189.	77.	Latrobe Laundry mosásért	35.59
190.	73.	H. E. Vance kenyérért	80.50
191.	86.	Ben Kline ruhaféléért	133.99
192.		Frank Morris, Bond árvaatya és h. árvaatya	12.50
193.	74.	Westmoreland Grocery élelmiszer	112.12
194.	79.	C. C. Baldwin, szemorvos dij	15.00
195.	78.	J. W. Updegraff, fogorvosi munk.	33.75
196.	94.	Colonial Biscuit Co., élelmiszerért	8.77
197.	75.	J. J. Lansburg Co. halért	5.00
198.	81.	Frank J. Houpt, plumber munk.	5.00
199.	85.	D. H. Robb villanyszerelési munk.	80.00

200. 84. Ed. Grobach, szijjártó munkáért 34.45
201. 83. J. W. McDowell, kovács munka 63.32
202. 101. Nánássy Kálmán, március fizetés 90.00
203. 96. Ligonier Mill, takarmány 122.60
204. 97. George Haberlen, takarmány 100.00
Visszajött csekk Pozsgay J.-től 7.50

Összes kiadás 2,954.56

Zárlat 1931 április 10-én.

Bevétel 1931 márciusban 1,914.43
Áthozat februárról 1,244.08

Összes bevétel 3,158.51
Összes kiadás márciusban 2,954.56

Maradvány 203.95

ÁPRILISI BEVÉTELEK.

Klema István és neje Pittsburgh, Pa. 20.00
Rev. Melegh Gyula McKeesport, Pa. 3.60
Rev. Krivulka Károly Johnstown, Pa. 2.00
Lisza Sándor Johnstown, Pa. 5.00
Takács János Johnstown, Pa. 5.00
Kovács Imre Jugoszlávia 2.00
Philadelphiai függ. egyház naptár 2.00
Emery Mihály naptárakért 2.00
Sóhajda Albert naptárakért 2.00
Rev. Hegyi Sándor naptárakért 14.40
Gyebnár János naptárakért 6.76
Dr. Papp Géza naptárakért 11.42
Gvencs Lidia naptárakért 4.00
Takács József naptárakért 1.00
Rev. Bartus Sándor naptárakért 5.00
Rev. Varga Lajos naptárakért 35.00
Rev. Csépke István naptárakért 7.00
Tóth Ferencné Pittsburgh, Pa. 2.00
Nancy Pakusár Brooklyn, N. Y. 1.00
Mikó Imre Homestead, Pa. 2.00
Orosz István tartásdij 50.00
Bodor Józsefné gyüjtése:
Szabó Józsefné Dante, Va. 1.00
Miss János Dante, Va. 1.00
Szabó István Dante, Va..... 1.00
Bodor Józsefné Dante, Va. 2.00
Eszes János Dante, Va. ..... —.55
Tonipa Jánosné Dante, Va. ..... —.50
Csipő Lajos hirdetés 15.00
Papp József gyermektartás 10.00
Takács János Gary, Ind. 1.00
Mrs. Takács " 1.00
Jack Shanfield " 1.00
Mrs. Liebharth " ..... —.50
Török András " ..... —.50
Mrs. A. Török " ..... —.50
L. D. Streeter " ..... —.50
Wm. Feder " ..... —.50
Mrs. Szanaty " ..... —.50
Jos. J. Jodrnoc " ..... —.50
Mike Hatala " ..... —.50
Kisebb adományok " 1.35
Tóth Pál naptárakért 1.00
Gubica Bálint naptárakért 1.00
Rev. Sillay Sándor naptárakért 7.50
Rózsás Sándor naptárakért 2.00
Bagry Sándor gyüjtése Bridgeport, Conn. .. 7.00
Nyeres István Zelienople, Pa. 1.00
Gergely Ferenc McKeesport, Pa. 5.00
Beck család Canonsburg, Pa. 2.00
Rózsás Sándor " 1.00
Mrs. Pécsy " 1.00
Németh István " 1.00
Mrs. Ducsay " ..... —.50
Malinkó Lajos " ..... —.50
J. J. " ..... —.25
Bodnár Lajos hirdetés 15.00
Virgil Gaskin hirdetés 10.00
Amerikai Magyar Ref. Egyesület márciusi járulék 726.30
Tóth Lajos Fords, N. Y. (függ. egyház).... 2.00
Greenspan Bros. Perth Amboy, N. J. 2.00
Puritan Dairy " 2.00
Novácky Ferenc " 1.00
Fodor András " 1.00
Perth Amboy Packing Co. " 1.00
M. Buchalyi " 1.00
Horváth Lajos " 1.00
Deutch Emil " 1.00
M. Feldman " 1.00
Dr. E. Klein " 1.00
Eagle Bottling Co. " 1.00
Jos. Gelsky " ..... —.50
Andrew Melder " ..... —.50
Thomas Stevens " ..... —.50
D. E. Demeter " ..... —.50
M. Wallsch " ..... —.50
J. Wett " ..... —.50
Wittenberg " ..... —.50
L. Nichols " ..... —.50
Kisebb adományok " 1.35
Eladott malacért 6.00
Pavlon Györgyné New Kensington, Pa. 2.00
Szarka András Ligonier, Pa. 1.00
Balogh Ferenc tartásdij 62.50
Gyüre Bros. hirdetés 15.00
Batkó János Farmingdale, N. Y. 1.00
Szabó Ferenc naptár 1.00
Özv. Doszpoly Lajosné McKees Rocks, Pa. 5.00
Iván János McKees Rocks, Pa. 2.00
Farkas Bálint Logans Ferry, Pa. 3.00
Varga József tartásdij 100.00
Benn Kline hirdetés 10.00
Ref. Egyház East Chicago, Ind. 60.00
Ref. Nőegylet East Chicago, Ind. 60.00
Németh István naptár 2.00
Mrs. E. Szakszon gyermektartás 25.00
Kovács Áron gyermektartás 25.00
Gál József gyermektartás 30.00
Kovács Orbán naptárakért 5.00
Krajnyik József naptárakért 6.73

Sala Ernő naptárakért		1.00
Sipos Pál naptárakért		1.00
Barna József naptárakért		1.00
Rákóczi Egylet 64. oszt.		2.00
Oláh Benjámin		1.00
Mrs. Gulényi gyermektartás		25.00
Majoros Jánosné gyermektartás		20.00
Perselypénz Monaville, W. Va.		36.34
Perselypénz Logan, W. Va.		17.47
Perselypénz Holden, W. Va.		7.99
Perselypénz Whitman, W .Va.		6.01
Ref. Nőegylet Logan, W. Va.		10.00
Orbán János Henlawson, W. Va.		5.00
Kohn and Reese Logan, W. Va.		2.50
Nagy Sándor Logan, W. Va.		5.00
Szilágyi Károly Whitman, W. Va.		1.00
Breiner Sámuel	Bridgeport, Conn.	5.00
J. W. Ubrich	"	1.00
Szabó András	"	1.00
Halász Gyula	"	1.00
Varga Sándor	"	—.50
Ifj. Czakó Lajos	"	—.50
Kisebb adományok	"	3.55
Kish Erzsébet	Newark, N. J.	1.00
Kovács János	Westville, Ill.	1.00
Szilágyi György	"	1.00
Szilágyi Henrik	"	1.00
Varga Györgyné	"	1.00
Rozognyi József	"	1.00
Rozgonyi András	"	1.00
Varga András	"	—.50
Rev. Kalabányi István	So. Bend, Ind.	1.00
Novotni Lajos	So. Bend, Ind.	1.00
Béky János	Lackawanna, N. Y.	5.00
Molnár Gáborné	"	1.00
Sági Lajosné	"	1.00
Hetei Pál	"	1.00
Fazekas Béla	"	1.00
Tapasztó Gábor	"	1.00
Miklós Gábor	"	1.00
Bodnár Gáborné	"	1.00
Szentpétery Gábor	"	1.00
Sipos Miklós	"	1.00
Dvoranszky Istvánné	"	1.00
N. N.	"	1.00
Persely	"	2.35
Özv. Vaszily Jánosné	Buffalo, N. Y.	1.00
Vaszily János	"	1.00
Kiss János	naptárakért	2.50
Rev. Hunyady László	"	1.50
Reinhardt János	"	2.00
Rev. Boros Jenő	"	25.00
Ádám János	"	7.50
Illár Sándor	"	7.50
Pagáts István	"	1.00
Rev. Hankó M. Gyula	"	5.00
Rev. Melegh Gyula	"	31.00
Rev. Kovács D. Mihály	"	10.54
Rev. Tóth Kálmán	"	5.00
Rev. Kalabányi István	"	7.00

HARRY E. KATZ

HARDWARE STORE

Festék-, füszer-, ablaküveg-, és minden házi berendezés

NAGY RAKTÁRA.

1782 State St. Extension. — Telefon: 4-9990.

A bridgeporti és fairfieldi magyarság bevásárló helye.

A BOROS-FÉLE

HANGSZERKERESKEDÉS

az egyedüli Connecticut Államban„ ahol mindenféle zenei dolog a legjutányosabban kapható.

Phone: 4-2605

1370 STATE STREET,

BRIDGEPORT, CONNCTICUT.

FRANK POLKE & SON

UNDERTAKERS

Residence:

409 HANCOCK AVENUE

Tel. 3-1971.

Office:

773 STATE STREET,

BRIDGEPORT, CONN.

Telephone: 4-3812.

Rev. Csontos Béla	"	20.00
Kimutatás nélküli adomány New Brunswick, N. J. Somerset St.-i egyház		40.00
Özv.Chury Andrásné South Bend, Ind.		1.00
Rácz István és családja Holden, W. Va.		10.00
Rev. Hady Albert naptárakért		12.50
Szlezák Pál és neje Basking Ridge, N. J.		5.00
Összes bevétel		1,823.96

1931. ÁPRILISI KIADÁSOK.

Checkszám.	Kinek fizettünk?	Miért?	Összeg.
205	Kövér Sándornak	gyülésköltség	15.20
206.	John M. Melvillenek	szénért	30.20
207.	Ligonier Townshipnak	tandij	167.40
208.	Tóth Lajosnak	fizetés	53.33
209.	Prud. Life Ins. Co.	csoportbiztositás	57.49
	Ref. Egyesületnek	kamat	360.00
210.	Tarpay Helennek	fizetés ápr.	50.00
211.	Hutka Zsuzsánna	fizetés ápr.	40.00
212.	Kolentus Teréz	fizetés márc.	30.00
213.	Tóth Mihálynak	fizetés márc.	70.00
214.	Nagy Miklósnak	fizetés márc.	40.00
215.	J. W. Richards	farmbérlet márc.	58.33
216.	Rev. Alex. Kalassay	folyó kiadások	371.25
Összes kiadás			1,343.20

ZÁRLAT 1931 MÁJUS 7-ÉN.

Bevétel 1931 áprilisban	1,823.96
Áthozat mdrciusról	203.95
Összes bevétel	2,027.91
Összes kiadás	1,343.20
Maradvány	684.71

MÁJUSI BEVÉTELEK.

Persely Pocahontas, Va.		6.17
Ref. Egyház Pocahontas, Va.		10.00
Persely Gary, W .Va.		—.75
Borai Jánosné	Pocahontas, Va.	2.25
Soos Józsefné	"	1.00
Ifj. Dobos András	"	1.00
Id. Dobos András	"	1.00
Tóth Mihály	"	1.00
S. P. Gulyás	"	1.00
Erdélyi József	"	1.00
Kovács Péter	"	1.00
Lévay Jánosné	"	1.00
Kovács Pál	"	1.00
Kozma Antal	"	1.00
G. Nagy	"	1.00
Pocsik Mihály	"	—.50
Szabó János	"	—.50
Kazai Mihály	"	—.50
Lévai Lajos	"	—.50
Buroczi Miklós	Freeman, W. Va.	1.00
Radnóczi József	Gary, W. Va.	2.00
Szénás Józsefné	Gary, W. Va.	1.00
Mrs. F. Putnoky	Gary, W. Va.	1.50
Bodnár István	Thorpe, W. Va.	1.00
Radnóczy Józsefné	Gary, W. Va.	1.00
Szönyei István	Gary, W. Va.	1.50
Bényei Lajos	Gary, W. Va.	—.75
Mészáros István	Gary, W. Va.	—.50
Gáros János	Gary, W. Va.	—.50
E. J. Ellett,	Pocahontas, Va.	2.00
Davis Hotel	Pocahontas, Va.	1.00
Roth Hardware Co.		1.00
Özv. Bene Andrásné	Cleveland, O.	5.00
Özv. Illés Józsefné	Cleveland, O.	1.00
Easton-Alphai Egyes. Egyletek		2.40
Papp Emma	Redondo Beach, Cal.	1.00
Vida Antal	Redondo Beach, Cal.	1.00
Mrs. J. Nagy	New York, N. Y.	1.00
Andricsák Györgyné	Keasbey, N. J.	1.00
Orosz Lajos	North Braddock, Pa.	3.00
Király József	Rankin, Pa.	1.00
Ternyik András	Rankin, Pa.	1.00
Csordás Ferenc	Perth Amboy, N. J.	3.00
Abaházi Lajosné	Perth Amboy, N. J.	2.00
Papp József	gyermektartás	10.00
Rev. Vasváry Ödön	naptárakért	25.00
Rev. Rácz Győző	naptárakért	5.00
Béres István	naptárakért	2.00
Rev. Kovács András	naptárakért	12.50
Rev. Kruchio Antal	naptárakért	10.76
Rev. Pölöskey Sándor	Caldwell, N. J.	1.00
Balogh József	"	1.00
Zsiray György	"	1.00
Patonay Miklós	"	1.00
Horváth Imre	"	1.00
Bozzay Imre	"	1.00
Simonyi István	"	1.00
Mészáros Imre	"	1.00
Szarka Cyula	"	—.50
Viszokay Mihály	" 6	—.50
Mács Tivadar I. Egyház	Cleveland, O.	5.00
Pipoly Jánosné	"	2.00
Benedek Jánosné	"	2.00
Horváth Jánosné	"	2.00
Gerlach Józsefné	"	2.00
Bene János és neje	"	2.00
Özv. Varga Józsefné	"	1.00
Malena Andrásné	Cleveland, O.	1.00
Veress Mihályné	"	1.00
Czompoly Miklós	"	1.00
Özv. Teleky Kálmánné	"	1.00
Özv. Hornyák Jánosné	"	1.00
Malena András	"	1.00
Özv. Varga Mihályné	"	1.00
Kiss Lajosné	"	1.00
Néh. Rácz Józsefné	"	1.00
Ambrus Sándor	"	1.00
Bádi Ambrus	"	1.00
Metti Pál és neje	"	1.00
Tóth István	"	1.00
Hriczkó Ferenc	"	1.00
Béczi Borbála	"	1.00

Breznay János	"	1.00	
Veres Mihályné	"	1.00	
Kiss Lajosné	"	1.00	
Gerlach Józsefné	"	2.00	
Rev. Kalabányi István utiköltség megtérités		24.32	
Tojásért		1.00	
Kovács Áron gyermektartás		25.00	
Kovács Áron Pocahontas, Va.		5.00	
Bank of Arenthusa hirdetés		10.00	
Ref. Egyesülettől áprilisra		687.30	
Szarka András Ligonier, Pa.		10.00	
Tarpalyi Mihályné Ligonier, Pa.		2.00	
Herczeg György a Rákóczi Egylet Konvenc.		5.00	
Török Sándor	"	1.00	
Pocsik Ferenc	"	1.00	
Dénes Lajos	"	1.00	
Hegyi Imre	"	1.00	
Kosztyu János	"	1.00	
Bodnár Bertalan	"	1.00	
Mező László	"	1.00	
Lévay Miklós	"	1.00	
Köteles István	"	1.00	
Turfa Sándor	"	1.00	
Dér Imre	"	1.00	
Szirmay Aladár	"	1.00	
Varga Lajos	"	1.00	
Kisinka János	"	1.00	
Turgyán János	"	1.00	
Geczei Pál	"	1.00	
Id. Fürjész József	"	1.00	
Gáber János	"	1.00	
Fónagy János	"	1.00	
Fükő László	"	1.00	
Csonka József	"	1.00	
Tóth András	"	1.00	
Lukács Ferenc	"	1.00	
Szabó Ferenc	"	1.00	
Keller Lajos	"	1.00	
Dr. Greenstein	"	1.00	
Szemán József	"	1.00	
Erdey Endre	"	1.00	
Bojtos József	"	1.00	
Tágcr Vilmos	"	1.00	
Horváth Gábor	"	1.00	
Róth Mihály	"	1.00	
Varga István	"	1.00	
Takács György	"	1.00	
Szabó András	"	1.00	
Id. Leskó János	"	1.00	
Povák Pál	"	1.00	
Dudás Sándor	"	1.00	
Raki Zsigmond	"	1.00	
Almádi István	"	1.00	
Varga István	"	1.00	
Nagy József	"	1.00	
Paró Zoltán	"	1.00	
Pisák András	"	1.00	
Illés András	"	1.00	
Tobis György	"	1.00	
Vasas József	"	1.00	
Bucsi József	"	1.00	
Fürjész József	"	1.00	
Poncsak András	"	1.00	
Szilágyi György	"	1.00	
Zupánszki Dániel	"	1.00	
Beregszászi Miklós	"	1.00	
Renner János	"	1.00	
Lukács István	"	1.00	
Babulicz Lajos	"	1.00	
Takács Béla	"	1.00	
Papp József	"	1.00	
Tyukodi András	"	1.00	
Gecsei Károly	"	1.00	
Szalkó István	"	1.00	
Kosa János	"	1.00	
Id. Czapó Lajos	"	1.00	
Bertoti László	"	1.00	
Bunda András	"	1.00	
Sarog Sándor	"	1.00	
Füregi Márton	"	1.00	
Halász Sándor	"	1.00	
Boldis Géza	"	1.00	
Guti István	"	1.00	
Kiss Ferenc	"	1.00	
Savalyó János	"	1.00	
Szili Ignácz	"	1.00	
Majercsik János	"	1.00	
Balázs Menyhért	"	1.00	
Csinytán Péter	"	1.00	
Bodnár András	"	1.00	
Szalai István	"	1.00	
Szaborni András	"	1.00	
Takács József	"	1.00	
Rubis Imre	"	1.00	
N. N.	"	1.00	
Bródi Károly	"	2.00	
Megyesi Sándor	"	—.50	
Koos Károly	"	—.50	
Takács Sándor	"	—.50	
Gombos János	"	—.50	
Illó Márton	"	—.50	
Kecskés András	"	—.50	
Becker Jakab	"	—.50	
Barány Károly	"	—.50	
Fazekas István	"	—.50	
Szalkó Bálint	"	—.50	
Ross, eladott bornyukért Ligonier Pa.		200.00	
Balogh Ferenc gyermektartás		62.50	
Orosz János gyermektartás		50.00	
Mrs. Szakszon gyermektartás		25.00	
Mrs. Gulényi gyermektartás		25.00	
Czap Istvánné	Poughkeepsie, N. Y.	1.00	
Csikó Istvánné	"	1.00	
Bodó Jánosné	"	1.00	
Laczkó Jánosné	"	1.00	
Huri Dánielné	"	1.00	
Balogh László	"	1.00	
Kósa Sámuel	"	1.00	
Mrs. Kovács sorsolás	"	5.80	
Báli tiszta jövedelem	"	67.20	

Gábor János Youngstown, O.		1.00
Izsó Pál Fords, N. J.		1.00
Izsó Julianna Fords, N. J.		1.00
Izsó Erzsébet Fords, N. J.		1.00
Mrs. Varga Erzsébet Uniontown, Pa.		1.00
Pozsga József	"	1.00
Kriston Kálmán	"	1.00
Diana Drug Store	"	—.50
Paulehek Frigyes	"	—.50
Mrs. Karatus	"	—.50
Darogi Ethel	"	—.50
Kisebb adományok	"	1.00
Id. Krivulka Károly Belfast, N. Y.		5.00
Id. Krivulka Károlyné Belfast, N. Y.		3.00
Szilágyi István Cleveland, O.		1.00
Nt. Kalassay Sándorné	Ligonier, Pa.	5.00
Kalassay Sárika	"	2.50
Kalassay Margit	"	2.50
Hutka Istvánné	"	2.00
Nánássy Lajosné	"	5.00
Ifj. Nánássy Lajos	"	1.00
Nánássy Irén	"	1.00
Janiga József és neje United, Pa.		5.00
Id. Suba Ferenc United, Pa.		2.00
Ifj. Szopó Ferenc United, Pa.		1.00
Ifj. Suba Ferencné United, Pa.		1.00
Jesó János Trauger, Pa.		1.00
Mrs. Gergó Bessemer, Pa.		1.00
State St. Ref. Egyház Bridgeport, Conn.		30.00
Szabó József naptárakért		1.25
Rev. Harsányi Andor naptárakért		5.00
Rozgonyi János naptárakért		5.06
Varga Lajos naptárakért		1.00
Kovács István naptárakért		1.00
Ross, előleg birkákért		10.00
L. H. Darr hirdetés		30.00
Papp József gyermektartás		10.00
Székely beváltott money order		5.00
Paranay András naptár		1.00
Kovács István és cs. Norfolk, N. Y.		5.00
Simon János Norfolk, N. Y.		5.00
Vári Elek Norfolk, N. Y.		5.00
Szabad György Norfolk, N. Y.		2.00
Simon Károly Massena, N. Y.		2.00
Gál István Massena, N. Y.		2.00
Balázs Gábor Massena, N. Y.		2.00
Mrs. Teleki Massena, N. Y.		2.00
Szabad János Norfolk, N. Y.		2.00
Dallos Pál Norfolk, N. Y.		2.00
Vári János Norfolk, N. Y.		2.00
Vári Árpád Norfolk, N. Y.		2.00
Jakab István Massena, N. Y.		1.00
Vári Mihály Massena, N. Y.		1.50
Stutz József Massea, N. Y.		1.00
Geng István Massena, N. Y.		1.00
Oroszi András Massena, N. Y.		1.00
Balázs Gáborné Massena, N. Y.		1.00
Vári János Norfolk, N. Y.		1.00
Sipos István Norfolk, N. Y.		1.00
Jakab Florenc	Massena, N. Y.	—.50
Gál Imre	"	—.50
Kulacs Lajosné	"	—.50
Mrs. N.	"	—.50
Gábri János	"	1.00
Dudás István	"	1.00
Medve János	"	1.00
Csizma László	"	2.00
Nezezon István	"	1.00
Vári Ferenc	"	1.00
Farkas János	"	1.00
Gábri György	"	1.00
Dudás Mihály	"	2.00
Mrs. Temesán	"	1.00
Szabó György	"	1.00
Májer János	"	1.00
Simon Károly	"	1.00
Balázs Menyhért és cs.	"	5.00
Hudák Péter	"	—.50
Hál Mihály	"	—.50
Ifj. Gábri János	"	—.50
Sztojka János	"	—.50
Kormányos László	"	—.50
Mrs. Lombardo	"	2.00
Czellár János	"	—.50
Rákóczi György	"	—.50
Dori Sándorné	"	2.00
Persely V—23.	"	4.86
Persely V—24.	"	2.93

CHARLEY BROS.

FÜSZER-

NAGYKERESKEDÉS

DERRY,

PENNSYLVANIA.

Oroszi Andrásné	"	.....	1.00
Gál István	"	.....	1.00
Névtelen	"	.....	2.00
Kisebb adományok	"	.....	—.35
Szabad György	"	.....	2.00
Vári Ferenc	"	.....	2.00
Névtelen	"	.....	2.00
Jakab András	Peekskill, N. Y.		3.00
Papp László	"	.....	2.00
Kohut Mihályné	"	.....	1.00
Iváncza Kálmánné	"	.....	1.00
Doszlop Józsefné	"	.....	1.00
Borbély Györgyné	"	.....	1.00
Jakab Ferenc és cs.	"	.....	1.00
Gyüre Lajos	"	.....	1.00
Varga Pál	"	.....	1.00
Szabó Józsefné	"	.....	1.00
Iváncza Kálmán	"	.....	1.00
Bodi Ferenc	"	.....	1.00
Nt. Hámory Lajosné	"	.....	1.00
Persely	"	.....	1.50
Balogh Károly	Verplanek, N. Y.	.....	1.00
N. N.	Peekskill, N. Y.	.....	—.50
Moré István	Danbury, Conn.		2.00
Sajtos István	"	.....	2.00
Kovács Pál	"	.....	1.50
Szilvási Ferenc	"	.....	1.00
Varga Józsefné	"	.....	1.00
Szilvási József	"	.....	1.00
Halász József	"	.....	1.00
Özv. Sink Józseíné	"	.....	1.00
Sohajda Menyhértné	"	.....	1.00
Kovács Pálné	"	.....	1.00
Barati József	"	.....	1.00
Szabó Lajos	"	.....	—.75
Solyam Géza	"	.....	—.50
Kisebb adományok	"	.....	—.25
Braunstein E.	Pittsburgh, Pa.	.....	3.00
Kolentus Teréz	Ligonier, Pa.	.....	5.00
Összes bevétel		.....	1762.15

1931. MÁJUSI KIADÁSOK.

Checkszám.	Kinek fizettünk? Miért?	Összeg.
217.	Nánássy Kálmán fizetése áprilisra	90.00
218.	N. M. Wellerr takarmány	100.00
219.	Kövér Sándornak gyülésköltség	13.00
220.	Tóth Mihálynak fizetés áprilisra	70.00
221.	F. O. Fowler plumber munka	136.99
222.	Taylors Hardware Co. plumber munka	15.35
223.	L. H. Parke Co. plumber munka	29.90
224.	L. H. Smith Woodenware konyhai berendezés	30.75
225.	Ralph E. Knox szénért	27.60
226.	Gacsályi Borbála áprilisi fizetése	40.00
227.	Tarpay Helen májusi fizetése	50.00
228.	Hutka Zsuzsánna májusi fizetése	40.00
229.	Roy Weller lovakért	125.00

A. W. KISINGER

A MAGYARSÁG KEDVELT
BALZSAMOZÓ, AMBULANCE,
TEMETKEZÉSI VÁLLALATA.

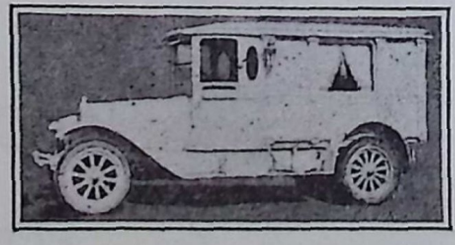

High Street, **South Brownsville, Pa.**

Phone 77-J.

2230. Prudential Life Ins. Co. csoportbiztositás	58.27	
2231. H. E. Vance Bakery kenyérért	92.90	
2232. Latrobe Laundry Co. mosásért	36.01	
2233. C. A. Clifford hajnyirásért	6.50	
2234. Ralph E. Knox szénért	18.00	
Utalvány nélkül Ref. Egyesületnek kamat	360.00	
2235. John H. Hoffer takarmány	50.00	
2236. Rev. Alex. Kalassay folyókiadások április	275.01	
2237. Kolentus Teréznek fizetés áprilisra	30.00	
2238. Liognier Nat'l Bank törlesztés és kamat	149.00	
2239. W. G. Wesner fizetés IV-22--V-31-ig	51.97	
2240. Nagy Miklósnak fizetés áprilisra	40.00	
Összes kiadás		1,936.25

ZÁRLAT.

Áthozat áprilisról	684.71	
Bevétel májusban	1,762.15	
Összes bevétel	2,446.86	
Összes kiadás	1,936.25	
Maradvány	510.61	
A bank zárlata junius 4-én		588.61

Vissza nem jött checkek:

No. 123. Szabadság	28.00	
No. 235. John H. Hoffer	50.00	78.00
Tényleges maradvány		510.61

Nánássy Lajos pénztáros.

JUNIUSI BEVÉTELEK.

Rákóczi Egylet Bridgeport, Conn.	100.00
Hutka Zsuzsánna virágra Ligonier, Pa.	1.00
Rev. Melegh Gyula McKeesport, Pa.	3.60
Rev. Daróczy Mátyás Farrell, Pa.	10.00
Verhovay S. E. fiókja Farrell, Pa.	22.66
Molnár gyermek tartásdij Painesville, O.	36.13
Mrs. P. Somogyi Cleveland, O.	1.00
Visszaküldött check beváltása Szabadságtól	28.00
Eladott állatért	20.00
Szabó Péter tartás dij	35.00
Rev. Julius Hamborsky naptárakért	5.00
Rev. Dr. Bötykös Béla naptárakért	11.63
Harakó Sándor naptárakért	7.00
Rev. Kuty Béla naptárakért	4.00
Rev. Kovácsy Kálmán naptárakért	5.00
Palmer Mihály E. Chicago naptárakért	1.73
Rev. Tóth Mihály naptárakért	37.50
Rev. Ludman Sándor naptárakért	10.50
Rev. Bakay Árpád napátrakért	10.00
Prof. Tóth Sándor naptárakért	5.00
Rev. Nagy Emil naptárakért	15.00

A NEHÉZ MUNKA AZ IDEGZETÉT FÁRASZTJA

AZ EREDETI ROYAL SÓSBORSZESZ

az egyedüli szer, mely a fáradt és kimeritett idegzetet felfrissiit és uj életet és munkakedvet ad a használónak, ha a testét néhányszor bedörzsöli.

HA AZT AKARJÁK,

hogy holmi kotyvalékokkal be ne osapódjanak, vigyázni kell arra, hogy az üvegen a ROYAL név rajta legyen. Ha a ROYAL név nincs az üvegen, akkor ne fogadja el, mert az hamisitvány. Ha az eredeti ROYAL SÓSBORSZESZ ott helyben nem volna kapható, akkor rendelje meg postán.

Egy nagy üveg ára ..... **$—.90**

Hat üveg ..... **$ 4.50**

ROYAL MANUFACTURING COMPANY

DUQUESNE, PENNSYLVANIA

Kereskedők, ügynökök irjanak be kedvezményes árakért.

VITÁRIUS BÉLA

ORVOSI MÜKÖTSZERÉSZ SPECIALISTA.

Hivatalos órák : --- Reggel 8-tól este 6-ig.

Hétfőn és csütörtökön reggel 8-tól este 8-ig

Készit mérték után, jótállással, kizárólag elsőrendü minőségü sérvkötőt, haskötőt, gummiharisnyát, gummi haskötő füzőt, ortopédiai támgépeket, ludtalp-betétet és minden ebbe a szakmába vágó munkát.

Több mint 29 esztendei gyakorlati müvezetői minőségben Európa és Amerika legelső specialistáinál, ugymint Budapest, Bécs, Berlin, Frankfurt a|M, Leipzig, Brüsszel, Strassburg i|E., Berns, Genf, Zürich és New York a garancia. Lelkiismeretes és szakszerü felvilágositás és kiszolgálás.

Keressen fel személyesen vagy levélben ezen a cimen:

VITÁRIUS BÉLA

229 EAST 86th STREET, NEW YORK, N. Y.

vagy

519 WASHINGTON ST., HOBOKEN, N. J.

New Yorki telefon: ATWATER 5362. Hobokeni telefon: HOBOKEN 1940

Koresmáros János gyermektartás		50.00	
Rev. Urbán Endre naptárakért		15.00	
Kalapács Róza Sharon, Pa.		3.00	
Palmer Mihályné E. Chicago, Ind.		1.00	
Özv. Krajnyák Józsefné	Erie, Pa.	5.00	
Palágyi Miklós	"	2.00	
Trója Gáborné	"	1.00	
Farkas Jánosné	"	1.00	
Török Ferenc	"	1.00	
Czapp Istvánné	"	1.00	
Turós Sándorné	"	1.00	
Özv. Mónus Balázsné	"	1.00	
Kovács Ferenc	"	1.00	
Cservenák Ferenc	"	1.00	
Szász István	"	1.00	
Molnár Lajos	"	1.00	
Sütő Ferenc	"	1.00	
Hatala János	"	1.00	
Király Lászlóné	"	1.00	
Balázs Sándor	"	1.00	
Abaházy Andrásné	"	1.00	
Abaházy Margit	"	1.00	
Kiss Károly	"	1.00	
Özv. Krajnyák Józsefné	"	—.50	
Özv. Balázs Sándorné	"	—.50	
Mrs. Toplansky	"	—.50	
Turós Sándor	"	—.50	
Balázs Anna	"	—.50	
Kovács Ferencné	"	—.50	
Troja Gáborné	"	—.50	
Sütő Ferencné	"	—.50	
Soltész Balázs	"	—.50	
Belépti jegyekből	"	22.75	
Kisebb adományok, 1.46 nyomt.	"	6.75	
Id. Dénes József és neje	Alliance, O.	4.00	
Hanos Sámuel	"	3.00	
Kocsis József	"	2.00	
Pál József és neje	"	1.00	
Rozalay Gyuláné	"	1.00	
Somody Károly és neje	"	1.00	
Özv. Molnár Józsefné	"	1.00	
Dénes Ferencné	"	1.00	
Máté Józsefné	"	1.00	
Id. Nyárády József és neje	"	1.00	
Nagy Miklós és neje	"	1.00	
Kozma József	"	1.00	
Trombitás Györgyné	"	1.00	
Kocsis György és neje	"	1.00	
Szász K. János és neje	"	1.00	
Bilcze Mihály és neje	"	1.00	
Huszty János	"	1.00	
Molnár József és cs.	"	1.00	
Szolga János	"	—.75	
Buzogány Mihályné	"	—.50	
Wursthan Ádámné	"	—.50	
Bette Erzsébet	"	—.50	
Szolga Jánosné	"	—.50	
Ifj. Dénes Józsefné	"	—.50	
Séra Imre	"	—.50	
Bandy Miklósné	"	—.50	
Varga Mihályné	"	—.50	
Kopán József	"	—.50	
Kerekes Istvánné	"	—.50	
Szántó Istvánné	"	—.50	
Kisebb adományok	"	3.35	
Kiss Sándor	"	1.00	
Kiss József	"	1.00	
Mórisz Albert	"	1.00	
Buk János	"	1.00	
Simó Péter	"	1.00	
Kiss Károlyné	"	1.00	
Gross Jánosné	"	1.00	
Péter György	"	1.00	
Szakács Albertné	"	1.00	
Sohajda Istvánné	"	1.00	
Fodor Mihályné	"	1.00	
Szakács Albert	"	1.00	
Elek Bertalan	Newton Falls, O.	1.00	
Elek Bertalanné	Newton Falls, O.	1.00	
Gavel Mihály	Newton Falls, O.	1.00	
Veress Ferenc	Warren, O.	1.00	
Vajda Andrásné	Warren, O.	1.00	
Csibár Lajosné	Warren, O.	1.00	
Nagy Gyula	Niles, O.	—.50	
Nt. Csépke István	"	—.50	
Nagy Gyuláné	"	—.50	
Fülöp Istvánné	"	—.50	
Fülöp Zsófia	"	—.50	
Fenyő Istvánné	"	—.50	
Gérus Károlyné	"	—.50	
Homonnai Józsefné	"	—.50	
Mikó Lajosné	"	—.50	
Cszimár Józsefné	"	—.50	
Erdős Harry	"	—.50	
Lang Lajos	"	—.50	
Sorbán József	Niles, O.	2.00	
Sorbán Józsefné	"	2.00	
Mikó Lajos	"	1.00	
Szendi Margit	Newton Falls, O.	—.50	
Persely — 54 c. kiadás	Niles, O.	3.21	
Holecskó Albert	Tonawanda, N. Y.	2.00	
Id. Pór András és neje	"	2.00	
Özv. Holecskó Istvánné	"	1.25	
Biriky György	"	1.25	
Nt. Bernáth Árpád	"	1.00	
Mrs. Diószegi	"	1.00	
Koncz Mihály és neje	"	1.00	
Major János	"	1.00	
Asztalos Pál	"	1.00	
Filkó József és cs.	"	1.00	
Molnár Pálné	"	1.00	
Tóth Gusztáv	"	1.00	
Mrs. F. Metzger	"	1.00	
Ostrolucky Pál	"	1.00	
Kovács János	"	1.00	
Ifj. Pór András és neje	"	1.00	
Mrs. Sachuk	"	1.00	
Tóth Menyhértné	"	1.00	
Halász Béni	"	1.00	
Laskai Ferenc és neje	"	1.00	

Kish Miklós	"		1.00
Markovics Ferencné	"		1.00
Bagdy Zoltán	"		1.00
Tollár Józsefné	"		—.50
G. Wetolis	"		—.50
Mayer Sebestyénné	"		—.50
Tollár József	"		—.50
Oskó Istvánné	"		—.50
Zolynik Albertné	"		—.50
Sipos Bertalan	"		—.50
Keresztury Mariska	"		—.50
Miliczky József	"		—.50
Sipos István	"		—.50
Mrs. Majer	"		—.50
Tóth János	"		—.50
Kisebb adományok	"		18.50
Hetei Pál	Lackawanna, N. Y.		11.00
Bodnár Miklós és neje	"		10.00
Hanke Eric	"		5.00
Hanke Ericné	"		2.50
Sipos Mirklós	"		2.00
Czibák Gábor	"		2.00
Béky János	"		2.00
Sári József	"		2.00
Nt. Bötty János	"		2.00
Pillion Péterné	"		1.50
Bodnár Gáborné	"		1.50
Mózes Lajosné	"		1.50
Sipos Miklósné	"		1.00
Béky Jánosné	"		1.00
Kish György	"		1.00
Kish Györgyné	"		1.00
Hetey Etelka	"		1.00
Göbölös József	"		1.00
Nyeső Ferencné	"		1.00
Fazekas Béla	"		1.00
Vityi Istvánné	"		1.00
Servay Adél	"		1.00
Lapis Istvánné	"		1.00
Ifj. Tóth Mihály	"		1.00
Buzi János	"		1.00
Mándy Gábor	"		1.00
Szőllősy Jánosné	"		1.00
Gulyás István	"		1.00
Tapasztó Gáborné	"		1.00
Könye Józsefné	"		1.00
Király János	"		1.00
Miklós Gáborné	"		1.00
Ifj. Bodnár Miklós	"		1.00
Karsa Jánosné	"		1.00
Szentpétery Gábor	"		1.00
Névtelen	"		1.00
Murvay Ferencné	"		1.00
Liskay László	"		1.00
Persely	"		14.20
Fele. Packing Co. Gary, hirdetés			10.00
Andrew Majercsik Lack. hirdetés 1932			10.00
Hetey Pál Lack. hirdetés 1932			5.00
Iván Sándor Lack. hirdetés 1932			5.00
Özv. Pilion Péterné Lack. hirdetés 1932			5.00
W. M. Wattangel Tonawanda hirdetés 1932			10.00
Puskás Lajos	Akron, Ohio		1.00
Batiz Lajos és neje	"		—.50
Gacsályi Lajos	"		—.50
Polyán Sándor	"		—.50
Mrs. J. Pánczel	"		—.50
Kerti János	"		1.00
Kisebb adományok	"		2.00
Papp József gyermektartás			10.00
Amerikai Magyar Ref. Egy. májusi illeték ..			694.50
Rev. Urbán Endre naptárakért			12.00
Éliás Ferenc és cs. I. Egyház New Brunswick, N. J.			10.00
Redler Istvánné gyüjtése N. Brunswick, N. J.			7.00
Nagy János és cs.	"		5.00
Béres Istvánné	"		3.00
Magyar Gábor és cs.	"		2.00
Id. Kiss István és cs.	"		2.00
Kaskó Andrásné	"		1.00
Riczkó István és cs.	"		1.00
Kerekes nővérek	"		1.00
Id. Orlik József és cs.	"		1.00
Vigh János és neje	"		1.00
László Julia és cs.	"		1.00
Varga Károly és cs.	"		1.00
Id. Szabó Sándor és cs.	"		1.00
Tóth Sándor és cs.	"		1.00
Ifj. Somody János és cs.	"		1.00
Vida József és cs.	"		1.00
Kiss Sándor és cs.	"		1.00
Sivák András és neje	"		1.00
Redler Istvánné	"		3.00
Bodnár Gyula és cs.	"		1.00
Borbély Miklósné	"		1.00
Kovács Elek és cs.	"		1.00
Menyhért István és cs.	"		1.00
Szabó János és neje	"		1.00
Sivák András	"		1.00
Id. Hartó István és cs.	"		1.00
Ifj. Hartó István és cs.	"		1.00
Sinley Róbertné	"		1.00
Fekete Gáborné	"		1.00
Szalóczi Mihály és cs.	"		1.00
Patkó József és cs.	"		1.00
Nagy Károly és cs.	"		1.00
Balázs Lajos és neje	"		1.00
Nagy Imréné	"		1.00
Mr. Stevens	"		1.00
Mezei József	"		1.00
Horváth Gy.-né párnasorsolás	"		15.10
Egy malacért	"		15.20
Konyhai bevétel	"		8.45
Gábor Béla	"		—.50
Hartó Bálint	"		—.50
Magyar Irén	"		—.50
Nagy Erzsike	"		—.50
Kisebb adományok	"		2.75
Persely és piknik jövedelem	"		94.50
Farkas gyermekek tartás dij			25.00
Szücs Erzsébet tartás dij			15.00

Hdoorsz Béla tartás dij	15.00
Tóóth István tartás dij	25.00
Szűcs Ferenc Logans Ferry, Pa.	3.00
Sééga György Munhall, Pa.	2.00
Hdorosz István Homestead, Pa.	2.00
Özv. Doszpoly Károlyné McKees Rocks, Pa.	3.50
Özv. Juhász Péterné Whitsett, Pa.	2.00
Dancs Mihály és neje Traveskyn, Pa.	4.50
Demeter László Phoenixville, Pa.	5.00
Rev. Szabó Antal Perth Amboy, N. J.	10.00
P. W. Lisbert Pittsburgh, Pa.	5.00
Özv. Körény Jánosné Pittsburgh, Pa.	1.00
Tukacs Gedeon Detroit, Mich	5.00
Rigó János Homestead, Pa.	5.00
Ifj. Molnár István, Todelo, O.	5.00
Ifj. Dobos András Pocahontas, Va.	5.00
Kosztrub István Lorain, O.	5.00
Molnár István Toledo, O.	20.00
Rev. Ujlaky Ferenc Toledo, O.	10.00
Keresztury Károly So. Bend, Ind.	5.00
Rev. Nagy Emil Bethlehem, Pa.	5.00
Szántó János Canton, O.	3.00
Rev. Varga Lajos Pittsburgh, Pa.	10.00
Illár Sándor Daisytown, Pa.	2.00
Rev. Borsos István Morgantown, W. Va.	3.00
Nt. Borsos Istvánné Morgantown, W. Va.	2.00
Rev. Balogh E. István McKeesport, Pa.	5.00
Rev. Melegh Gyula McKeesport, Pa.	5.00
Rev. Csutoros Elek Columbus, O.	10.00
Rev. Kruchió Antal Alliance, O.	5.00
Gyenes Lydia, Bridgeport, Conn.	15.00
Rev. Urbán Endre, Buffalo, N. Y.	20.00
Király Imre Cleveland, O.	10.00
Kocsis István Duquesne, Pa.	5.00
Rev. Dr. Bötykös Béla Detroit, Mich.	20.00
Dancs Mihályné Traveskyn, Pa.	10.00
Visnyai János Traveskyn, Pa.	2.00
Rev. Bodor Dániel E. Chicago, Ind.	8.00
Rev. Daróczy Mátyás Farrell, Pa.	10.00
Rev. Bakay Árpád Gary, Ind.	5.00
Rev. Vasváry Ödön Cleveland, O.	10.00
Fiók Albert Pittsburgh, Pa.	5.00
Magyarság nyomdája Pittsburgh, Pa.	5.00
Rev. Komjáthy Ernő Bridgeport, Conn.	5.00
Hujber József McAdoo, Pa.	5.00
Batiz Lajos Akron, O.	2.00
Warga István Vintondale, Pa.	2.00
Klosz Ferenc Twin Rocks, Pa.	1.00
Majoros István Boltz, Pa.	1.00
Szarvas Pál Pittsburgh, Pa.	10.00
Maar Imre Dayton, O.	5.00
Bartha István Youngstown, O.	2.00
Rev. Sebestyén Endre Duquesne, Pa.	15.00
Werba Sándor Whitsett, Pa.	3.00
Nagy István Donora, Pa.	5.00
Kovács Gusztáv és neje Buffalo, N. Y.	20.00
Szarka Ferenc Brownsville, Pa.	3.00
Rev. Borsy Kerekes Youngstown, O.	20.00
Rev. Vincze Károly Perth Amboy, N. J.	15.00
Bartha Zsigmond Leechburg, Pa.	5.00
Barna István Windber, Pa.	5.00
Rev. Kovács Andor Brownsville, Pa.	10.00
Rev. Dókus Sándor Conneaut, O.	5.00
Rev. Krisik Alajos Fairport Harbor, O.	5.00
Rev. Berňáth Árpád Tonawanda, N. Y.	10.00
Marosi Károly Perth Amboy, N. J.	5.00
Köteles István Bridgeport, Conn.	20.00
Rev. Tóth Béla So. Norwalk, Conn.	5.00
Rev. Fekete András Kalamazoo, Mich.	3.00
Dr. Tóth Sándor Lancaster, Pa.	20.00
Turfa Sándor, Donora, Pa.	10.00
Doszpoly Károly gyermektartás	17.50
Pozsgay Imre naptár	7.50
Klosz Ferenc naptár	2.00
Marosi Károly naptár	2.00
Juhász András Tonawanda, N. Y.	5.00
Tóth János Barnesboro, Pa.	1.00
4 telefon	1.60
Egy kézi munka	—.50
Marosi Károly hirdetés	5.00
Köteles István ABC.	—.25
Rev. Urbán Endre könyvek	1.60
Dancs Mihály naptárakért	5.00
Walkó János Bridgeport, Conn.	5.00
Fáy Fischer Andr. Columbus, O.	2.00
Verhovay S. E. évi járulék	500.00
Clevelandi Első Egyház könyvekért	25.00
Gyapjuért D. M. Kiertől Brailsville, Pa.	20.30
Dr. Wollitzer Gyula Johnstown, Pa.	10.00
Orosz Lajos tartásdij	40.00

BITAY ISTVÁN

legrégibb és legmegbizhatóbb magyar férfi- és női divatáru kereskedése.

101 French St.,

New Brunswick, N. J.

Compliments

of

STEVE & FRANK

183 French St.,

New Brunswick, N. J.

László gyermekek tartásdij	35.00
Kuti gyermek tartásdij	17.50
Fencsik Mihály McKeesport, Pa.	2.00
Tarpay Károlyné Ligonier, Pa.	1.00
Rev. Bertók Béla naptárért	1.50

JUNIUSI KIADÁSOK.

Checkszám	Kinek fizettünk? Miért?	Összeg.
241.	Nánássy Kálmánnak fizetés május	90.00
242.	H. E. Vance Bakery kenyér április	94.15
243.	Alex Kövérnek gyülés költség	16.60
244.	People's Natural Gas Co. gáz május 15-ig	44.40
245.	Mrs. F. R. Gettemy farm bérlet	105.00
246.	Nánássy Lajosnak folyó kiadások május	123.49
247.	J. W. Richards farm bérlet április és május	116.66
248.	Tóth Mihály fizetés májusra	70.00
249.	Fischer Pál fél évi kamat	9.00
250.	West Penn Power Co. villanyért	47.16
251.	Rev. Alex. Kalassay folyó kiadások	237...5
252.	Gacsályi Borbála fizetés május	40.00
254.	121. R. E. Bossart kovács munka	8.05
253.	Latrobe Grocery élelmiszer	90.00
255.	Frank J. Friel állatorvosi munka	15.00
256.	Expert Printing Co. kalendáriumért	250.00
257.	Nánássy Kálmán fizetés junius	90.00
258.	Tarpay Helen fizetés junius	50.00
259.	Hutka Zsuzsánna fizetés junius	40.00
260.	Kolentus Teréz fizetés junius	30.00
261.	Gacsályi Borbála fizetés junius	40.00
262.	Nagy Miklós fizetés május Utalvány nélkül Ref. Egyesületnek kamat és tőke	40.00 610.00
263.	Prud. Life Ins. Co. csoport biztositás	58.57
264.	John L. Baron májusi jégért	5.90
265.	Latrobe Laundry Co. mosásért	48.70
266.	H. E. Vance Co. kenyérért május	89.55
267.	Ligonier Boro Water vizadó I. negyedévre	34.90
268.	The Peoples Natural Gas Co. gáz jun. 15-ig	38.40

ZÁRLAT.

Áthozat 1931 májusról	510.61
Juniusi bevétel	2,943.26
Összes bevétel	3,453.87
Összes kiadás	2,532.65
Maradvány	921.22

1931. JULIUSI BEVÉTELEK.

Cortez Ferdinánd tartásdij	100.00
Balogh Ferenc tartásdij	62.50
Majoros Jánosné tartásdij	40.00
Gulényi Róza tartásdij	25.00
Rev. Draskóczky István Leechburg, Pa.	5.00
Petrás András hirdetés	10.00
Leechburgi Függ. Egyház naptár	3.06
Alphai Egyház naptár	15.00
Dankó András tartásdij	50.00
Dankó András Toledo, O.	10.00
Rev. Fekete András naptár	5.00
Petrik Katalin, So. Bend, Ind.	10.00
Boy Scout Troop 19. Homestead, Pa.	6.50
Bauman Györgyné New Kensington, Pa.	1.00
Mrs. Pavlik New Kensington, Pa.	1.00
Balla Györgyné Pittsburgh, Pa.	6.00
Hibó János "	10.00
Waltner Károlyné "	2.00
Szalkay Sándor "	2.00
Oláh János "	5.00
Nikorda Dánielné Homestead, Pa.	1.00
Csizmadia János "	3.00
Szomják Mihályné "	1.00
Fekete Mihályné "	1.00
Katona András "	2.00
Bili Sándorné "	1.00
Csorba Mihályné "	1.00
Katona Andrásné "	1.00
Horosz István "	1.00
Fencsik Mihály és neje McKeesport, Pa.	2.00
Rev. Balogh E. István McKeesport, Pa.	2.00
Örő Bernát és neje McKeesport, Pa.	2.00
Rev. Krivulka Károly Johnstown, Pa.	1.00
Lengyel István Johnstown, Pa.	2.00
Szarka András Ligonier, Pa.	10.00

Phone: 2-5545.

L. KŐMŰVES

FÉRFI ÉS NŐI SZABÓ ÜZLETE.
TISZTITÁS, VASALÁS ÉS JAVITÁS.

279 BEATTY STREET,

TRENTON, N. J.

Phone: 3-2312.

KINCZEL ANTAL

SAJÁT GYÁRTMÁNYU SZÓDAVIZ, SÖR
ÉS ÉDESITETT SZÓDÁK
a legjutányosabb árban nálam kaphatók.

627 FRANKLIN STREET,
TRENTON, N. J.

Ettelért delegátusoknak Ligonier, Pa.	1062.75	Kovács Ferenc és cs. "	1.00
Prud. Life Ins. Co. Belyus János után	500.00	Nagy Sándor és cs. Amherst, O.	1.00
Szabó Péter tartásdij	35.00	Kallós Elek és neje Lorain, O.	1.00
Vass. Iskola Lorain, O.	5.00	Prion Mihály és neje "	1.00
Reichlin Leidy Scanlan hirdetés 1932	10.00	id. Lőrincz János és neje "	1.00
Mulatkedvelő Egylet Lorain, O.	25.00	id. Kovács Jánosné "	1.00
Ref. Betegsegélyző Egylet Lorain, O.	15.00	Persenszky Béla és neje "	1.00
Rev. Ricker Ernő plébános Lorain, O.	2.00	Horkai Lajos és cs. "	1.00
Kellós Elek és neje "	1.00	Németh János és cs. "	1.00
Molnár Pál "	1.00	Virág András és cs. "	1.00
Kocko Pál "	1.00	Papp János és cs. "	1.00
Özv. Megyesi Józsefné "	1.00	Révész Istvánné "	1.00
Özv. Hegyi Lajosné "	1.00	Kónya Józsefné "	—.50
Meszik Pál és neje "	1.00	Nagy Ferencné "	—.50
Horkay Lajos és cs. "	1.00	Pásztor Lajos "	—.50
Abbaházi József "	1.00	Özv. Katócs Andrásné "	—.50
Szabó Zsigmond "	1.00	Tesztrebi István és cs. "	—.50
Csik István és cs. "	1.00	N. N. "	—.50
Binder Arthur "	2.00	Tiser Julánna "	—.50
Pongrácz Gyula és cs. "	1.00	Gáll József "	—.50
Iván Dániel "	1.00	Turman Jánosné "	—.50
Kun Lajos "	.100	Mozga Gyuláné "	—.50
Dohányos Ferenc "	1.00	id. Cseh Istvánné "	—.50
Id.. Kovács Ferenc és neje "	1.00	Kovács Józsefné "	—.50
Vida Zsigmond "	1.00	Csonka Lajosné "	—.50
Pataky Andrásné "	—.50	Szabó Mózes "	—.50
Kopasz Istvánné "	—.50	Kisebb adományok "	1.30
Szarka Pál "	—.50	Perselypénz jul. 12. "	11.73
Dallos János és Teréz "	—.50	Előadás tiszta jövedelme "	25.40
Nagy Miklós Ligonier, Pa.	5.00	Bartha Sándor Pottstown, Pa.	2.00
Heenezi Imre és cs. "	—.50	Springdalei Ref. Egyház könyvekért	9.00
Gáál József "	—.50	Papp József gyermektartás	10.00
Tomok Mihály és cs. "	2.00	Kovács Áron gyermektartás	25.00
Skriba Lajos "	2.00	Nógrádi Mátyás Fairport, O.	2.00
Ihász Mihály "	2.00	Lipovics Jánosné Fairport, O.	1.00
Ferenci Bertalan "	1.00	Varga Jánosné Grand River, O.	1.00
Pandy Lajos és cs. "	1.00	Rubint Lajosné, Fairport, O.	1.00
Oláh János és cs. "	1.00	Orosz Jánosné "	1.00
Kacsó István "	1.00	Dr. Schwartz "	1.00
Balázsi Mózes "	1.00	Sárosy András "	1.00
Pásztor Lajos "	1.00	ifj. Rehó János "	1.00
Csik István és cs. "	1.00	Barra Miklós "	1.00
Kallós Elek és cs. "	1.00	Péter Istvánné "	1.00
Gáál József "	—.50	Nt. Krisik Alajos és neje "	1.00
Berdecs András "	—.50	Inényi Ferenc "	1.00
Szarka Balázs "	—.50	Urbán Mihályné "	1.00
Czető Imre "	—.50	ifj. Balázs Andrásné "	1.00
Fullajtár Sándorné "	—.50	Boczán Andrásné "	1.00
id.. Balogh András "	—.50	Kovács János "	1.00
Nagy Ferencné "	—.50	Krivulka István "	1.00
Juhász Sándorné "	1.00	Mrs. Mike Horváth "	1.00
Alföldi Lajos és cs. "	1.00	Bihary János "	1.00
Turman Jánosné "	5.00	Závory Miklós és cs. "	1.00
Rev. Béla Csontos és cs. "	3.00	id. Matyi János "	1.00
Csik István és cs. "	2.00	Takács János "	1.00
Kardos Etel "	1.00	Kanócz János "	1.00
Tomók Mihály és cs. "	1.00	Polgár Lajos "	1.00
Porkoláb Efraim és cs. "	1.00	ifj. Kanócz János "	1.00
Korka András és cs. "	1.00	Orosz Ferencné "	1.00
R.. Porkoláb Károly és cs. "	1.00	Tokár Andrásné "	1.00

Szuhay Dávidné	"	1.00
Gál István	"	1.00
László Kálmán	"	1.00
ifj. Matyi János és cs.	"	1.00
Majoros Istvánné	"	1.00
Gyüre István és cs.	"	1.00
Kosztrich Juliánna	"	1.00
Ódé Béla	"	—.50
id. Matyi Jánosné	"	—.50
Szabó László	"	—.50
Matyi Béla	"	—.50
Matyi András	"	—.50
Orosz Imre	"	—.50
Czap Péterné	"	—.50
Szabó Andrásné	"	—.50
Gyüre Józsefné	"	1.00
Persely	"	3.09
Varga János Grand River, O.		1.00
Homesteadi M. Ref. Bs. és Egyházi Egylet alap kamat		60.00
Leechburgi I. Ref. Egyház könyvekért		4.00
Balogh Ferenc gyermektartás		62.50
Balogh Ferenc szemüvegért		10.00
Hutka Lajosné Windber, Pa.		1.00
Kömüves János naptárért		7.50
Mrs. Szakszon gyermektartás		30.00
Vida Antal Cleveland, O.		1.00
Fodor Borbála Cleveland, O.		1.00
Rev. Takaró Géza naptárért		6.00
Deák Lajos Keasbey, N. J.		10.00
Deák Lajos naptárért		2.50
Ref. Egyesület 79. o. Keasbey, N. J.		12.50
Buksa János naptárért		3.00
Schaeffer Gizella, Newark, N. J.		2.00
Ruby János két borjuért		45.00
Binyai Jánosné	Flint, Mich.	5.00
Steiff Lajosné	"	2.00
Palágyi János	"	1.00
Molnár Andrásné	"	1.00
Iváncsó Péterné	"	1.00
Özv. Vincze Istvánné	"	1.00
Bányai Jánosné	"	1.00
Tóth Ferenc	"	1.00
Moj János	"	1.00
Gáspár Gyula	"	1.00
Pásztor András	"	1.00
Ágoston Sándor	"	1.00
Bóka István	"	1.00
Kiss János	"	1.00
Mészáros Sándor	"	1.00
Ur Margit	"	1.00
Bóver Katica	"	1.00
Szabó Sándorné	"	1.00
Szabó Sándor	"	1.00
Csillik Ilonka	"	1.00
Jarai Erzsike	"	1.00
Lovász Béla	"	1.00
Csillik Gyula	"	1.00
Sziknyao Györgyné	"	1.00
Ternánszki Józsefné	"	1.00
Gáncsos Péter	"	1.00
Porkoláb Pál	"	1.00
Vasas Elemér	"	1.00
Simon István	"	1.00
Máté Sándor	"	—.60
Sütő Árpád	"	—.50
Mrs. J. Szabó	"	—.50
Fender Ilonka	"	—.50
Három névtelen	"	1.85
Perselypénz	"	7.15
Virág Sándor könyvekért		2.00
Osztalék Belyus után Pr. Life Ins. Co.-tól		—.91
Velikán Demeter Perth Amboy, N. J.		10.00
Ref. Egyesülettől kifizetetln számlák		8810.68
Rev. Louis Varga Pittsburgh, Pa.		2.00
A. D. Kolumbán Oswego, N. Y.		2.00
Mrs. Gulényi tartásdij		25.00
Mrs. Gulényi szemüvegért		10.00
Molnár István, Pittsburgh, Pa.		1.00
Bacsó Pál naptárért		2.00
Szabó István naptárért		—.50
Fagyal János naptárért		2.66
Gyüre András naptárért		6.56
Bárdi József naptárért		6.50
Csernoch Miklós naptárért		2.00
Németh János naptárért		2.00
Fullajtár István naptárért		2.00
Ráski Ferenc naptárért		6.87
Rev. Dienes Barna naptárért		8.50
Fityere István hirdetés		10.00
Fábián József naptárért		2.00
Tóth András gyüjtése		1.00
Kirchner Sándor		1.00
Izsák Sándor		—.50
Pálfi Mihály		—.50
Tartásdij Farkas gyermekekért		35.00
Szücs Erzsébetért tartásdij		15.00
Farkas János Logan's Ferry, Pa.		2.00
Farkas Bálint könyvekért		1.20
Majoros gyermekek tartásdij		20.00
Varga Gyermekek tartásdij		100.00

1931. JULIUSI KIADÁSOK.

269. West Penn Electric Co. villany juniusban	45.44
270. Bell Telephone Co. telefon juniusban	25.58
271. Nánássy Lajos intéző bizottság tagjainak	52.68
272. Nánássy Lajosnak folyó kiadások jun.	43.49
273. Ref. Egyesület pénzt. hiv. átutalás juniusról	421.22
274—279. sz. csekkek régi elnök által lévén aláirva érvénytelenitettek.	
280. Rev. Alex. Kalassay folyó kiadások jun.	143.25
281. Prud. Life Ins. Co. csoportbiztositás juniusról	159.87
282. Tarpay Helén fizetés julius	50.00
283. Hutka Zsuzsánna fizetés julius	40.00

2844. Tóth Mihály fizetés junius	70.00
2855. Nagy Miklós fizetés junius	40.00
Springdalei check be nem váltása	9.00
Összes kiadások	1,000.63

ZÁRLAT.

Átlhozat juniusról	921.22
Julliusi bevétel	11,662.21
Összes bevétel	12,583.43
Összes kiadás	1,000.63
Maradvány	11,582.90

A BANK ZÁRLATA.

1931. aug. 3-án	11,583.39
Többlet a bankban	—.49
Tényleges maradvány	11,582.90

Felülvizsgálta és rendben találta az Intéző Bizottság.

Ligonier, Pa., aug 7.

Nánássy Lajos, pénztáros.

A hit jócselekedetek nélkül halott. Az árvaház és aggmenház lakóinak támogatása tesz bizonyságot az Istennek tetsző hit mellett.

AMERICAN BOTTLING WORKS

87 Ellsworth St.

Bridgeport, Conn.

Varga István, tulajdonos.

Telefon: 42043

WEISS DEPARTMENT ÜZLETE

Régi megbizható magyar üzlet

91 Roosevelt Ave.,

Carteret, N. J.

Telephone: East Chicago 271

C. WM. HUBER

TEMETÉSRENDEZŐ

907 CHICAGO AVE.

EAST CHICAGO, IND.

Szakértelemmel és jóra kész akarattal áll a magyarság rendelkezésére az életnek legszomorubb óráiban.

A French streeti huscsarnok és vegyesáru nagy raktár minden hasonló üzletet felülmul.

Tulajdonosok:

MÁNDY SÁMUEL

és

SMEIDLI LAJOS

69 FRENCH STREET,

NEW BRUNSWICK, N. J.

Compliments

of

SHAPHIRO'S MARKET

67 French St.,

New Brunswick, N. J.

1931 AUGUSZTUSI BEVÉTELEK.

McKeesporti ref. egyház utiköltség helyettesitésért		12.80
Horosz István tartásdij		15.00
Romankó János és neje Swissvale, Pa.		5.00
Suba Ferenc tartásdij		8.00
Veres József hirdetési elszámolásból		3.65
oHrváth Mihályné Sharon, Pa.		5.00
Szappanos Lajos hirdetés		10.00
Sebestyén József hirdetés		5.00
Lachtman Antal hirdetés		5.00
Csákay Bálint hirdetés		5.00
Tamás János naptárakért		3.50
Mrs. Majoros tartásdij		20.00
Turfa Sándorné, Donora, Pa.		30.00
Rev. Hegyi Sándor könyvekért		2.80
Expert Printing Co. Pittsburgh,, Pa.		41.00
Tóbiás József naptár		2.00
Pittsburgh és Vidéki M. Ref. B. S. és Egyházi Egylet		50.00
Rev. Kovács Imre iskolai könyvekért		9.00
Kállay Bros. tulfizetett csekk visszatéritése		20.00
Belle Imre naptárakért		1.00
Smith Józsefné wests. egyh. Buffalo, N. Y.		10.00
Bethlen Gábor Bet. S. E.	" "	5.00
Kovács Gusztáv	" "	5.00
Zám Pálné	" "	5.00
Vaday Miklós	" "	2.00
Polgár Miklósné	" "	2.00
Kovács Ferenc	" "	2.00
Rev. Urbán Endre	" "	2.00
Majoros Barnáné	" "	2.00
Demeter József	" "	1.00
Sipos Juliska	" "	1.00
Závodnyik István	" "	1.00
Pethő Istvánné	" "	1.00
Juhász Istvánné	" "	1.00
Külböl Jánosné	" "	1.00
Demes Ferencné	" "	1.00
Bányácskai István	" "	1.00
Torma József	" "	1.00
Moroz Györgyné	" "	1.00
Sándor Mihályné	" "	1.00
Szombati János	" "	1.00
Molnár Etel	" "	1.00
Szallár József	" "	1.00
Farkas Pálné	" "	1.00
Sipos Gusztáv	" "	1.00
Demeter Györgyné	" "	1.00
Balázs Máténé	" "	1.00
Kaduk Istvánné	" "	1.00
Csontos András	" "	1.00
Badó Erzsike	" "	1.00
Andrasek Józsefné	" "	1.00
Sipos Bertalan	" "	1.00
Győrfy Lajos	" "	1.00
Farkas András	" "	1.00
Kecskés János	" "	1.00
Szabó Lőrinczné	" "	1.00
Névtelen	" "	1.00
Holub Andrásné	" "	1.00
Gáspár Erzsike	" "	1.00
Sipos Gusztávné	" "	1.00
Bacsó János	" "	1.00
Tóth Gyuláné	" "	1.00
Skiba Lajosné	" "	1.00
Kámán Józsefné	" "	1.00
Mr. and Mrs. Nazon	" "	1.00
Badó Erzsébet	" "	1.00
Bacsó György	" "	1.00
Szabó József	" "	1.00
Gulyás Pálné	" "	—.50
Kórodi István	" "	—.50
Mrs. Pinter	" "	—.50
Sz. M.	" "	—.25
Perselyben	" "	9.54
Estélyen	" "	19.93
Kish Miklós naptár		7.00
Vajda István Scranton, Pa.		7.00
Vokáli András naptár		3.28
Rapid Printing Co. hirdetés		10.00
Pavló András Whiting, Ind.		2.00
Rev. Béla Csontos naptárért		6.50
Nesselroth tartásdij		7.00
Puskás Lajos	Akron, Ohio	3.00
Kun József	"	2.00
Nagy Lajos	"	2.00
Pánczél József	"	2.00
Dr. Papp Géza	"	2.00
Becski László	"	2.00
Sebők Ferenc	"	2.00
Simon József	"	2.00
Tóth József	"	2.25
Ármás Dánielné	"	1.00
Berta Bertalanné	"	1.00
Bertalan Jánosné	"	1.00
Nagy Jáno s	"	1.00
Shaván László	"	1.00
Tudja János	"	1.00
Finta Zsuzsika	"	1.00
Farkas Lajos és cs.	"	1.00
Farkas István	"	1.00
Kerkavics Antalné	"	—.50
Finta Istvánné	"	—.50
Özv. Galambosy Györgyné	"	—.50
Véber Istvánné	"	—.50
Völgyi Györgyné	"	—.50
Varga Ferenczné	"	—.50
Kisebb adományok	"	10.22
Mrs. M. Vida Cleveland, O.		2.00
Szabadság Cleveland, O.		100.00
Nesselroth gyermekek tartásdij		10.00
Özv. Doszpoly Lajosné gyermektartás		17.00
Özv. Doszpoly Lajosné McKees Rocks, Pa.		2.00
Mrs. Rose Olasz McKees Rocks, Pa.		2.00
Szabó Péter gyermektartás		1.00
Suba Ferenc United, Pa.		2.00
Gyöngyösi János Homestead, Pa.		1.00
Ifj. Gerhardt Vilmos Homestead, Pa.		1.00

Hanusák Mihályné Brownsville, Pa.	1.00
Tóth Mihály Ligonier, Pa.	5.00
Hutka Zsuzsánna Ligonier, Pa.	5.00
Martins Ferry-i Ref. Egyház	16.00
Vincze Gábor és cs. Homestead, Pa.	5.00
Clevelandi I. Ref. Egyház naptárért	24.87
Rev. Korocz Géza naptárért	13.00
Nagy Miklós Ligonier, Pa.	5.00
Gacsályi Imréné Ligonier, Pa.	1.00
Fromberger József Perth Amboy, N. J.	20.00
Özv. Doszpoly Lajosné McKees Rocks, Pa.	2.00
Tóth István gyermektartás	10.00
Ujváry Ede és cs. Buffalo, N. Y. I. Egyh	2.00
Kurucz János és neje "	2.00
Rozgonyi György és neje "	2.00
Id. Vitéz János és neje "	2.00
Lorántffy Zs. Nőegylet "	5.00
Ifjusági Kör "	5.00
Rev. Szeghy B. János és neje "	1.00
Gédra András "	1.00
Karap János "	1.00
Bödi Andrásné "	1.00
K. Gédra János "	1.00
Balla István "	1.00
Dicsmán Jánosné "	1.00
Mihók András "	1.00
Mihók Andrásné "	1.00
Özv. Vaszily Istvánné "	1.00
Névtelen "	1.00
Balla György "	1.00
Depewi Leány Egyház "	5.00
Persely "	8.61
Sorsolásból "	4.20
N. N. "	—.25
Balogh Ferenc gyermektartás	62.50
Eperjessy István hirdetés	10.00
Maruzs Mátyás naptár	2.50
Rev. Daróczy Mátyás Farrell, Pa.	5.00
Kolentus Teréz Ligonier, Pa.	5.00
Két László gyermek és a Kutt gyermek tartásdija	52.50
Vargha József tartásdija	30.00
Weiss József tartásdija	15.00
Összes bevétel	932.15

KIADÁSOK 1931 AUGUSZTUSBAN.

Check.			
286	214	Kolentus Teréz fizetés juliusra	30.00
287	215	Gacsályi Borbála fizetés juliusra	40.00
288		Nánássy Kálmán fizetés juliusra	90.00
289	150	Wellers Hardw. csirke mag, stb.	104.74
290	151	Holmes Seed Co. vetőmagért	52.50
291	152	Walter S. Schell vetőmagért	92.97
292	153	Kállay Bros. vetőmagért	42.15
293	172	Blairsville Grocery, élelmiszer	114.08
294	186	C. D. Clifford hajnyirás	9.25
295	137—207	Smiths Market husért	5.83
296	156	Wilpen Taxi Co., husz használat	12.00
297	151	J. M. Deeds farmi berendezés	175.00
298	167	Odessa Horner megyei adó	133.88
299	168	Ed. Grombach szijjártó munka	11.20
300	139	Westmoreland Grocery Co. élelmiszer	117.03
301	141	Latrobe Laundry mosás	43.63
302	143	Fred Lowenstein ruhafélék	36.88
303	144	Dr. J. B. Johnson orvosi szolgálat	73.25
304	147	McCloy Co. könyv	4.00
305	148	Troop Water Heater Co. kályhajavitás	12.62
306	105	Charley Bros. élelmiszer	79.60
307	106	Geo. T. Buchanan élelmiszer	76.50
308	109	Rosenbaum Co. cipőért	79.82
309	110	Benn Kline ruháért	51.21
310	111	Demmler and Schenck konyhai berendezés	111.38
311	114	Windsor Broom Co. seprőért	7.25
312	116	W. E. Long tehén vizsgálat	45.00
313	119	Expert Printing Co. naptárak nyomása	250.00
314	120	J. H. Hoffer takarmány	183.98
315	123	L. W. Darr and Co. épitkezés	260.95
316	108—138	Greensburg Produce gyümölcs	30.07
317	95—142	Ligonier Pharmacy gyógyszer	13.00
318	107	L. H. Parke Co. élelmiszer	43.88
319	146	L. H. Smith Woodenware, konyhai felszerelés	7.93
320	174	Szebb Jövő előfizetés	3.75
321	155	Veres József szindarabokért	3.35
322	145	Gimbel Bros. cérnáért	4.73
323	277—204	J. W. Richards farmbérlet jun. és jul.	116.66
324	416	The Dolge Co. fertőztelenitő szén	47.75
325	288	West Penn Power Co. villany	46.46
326	289	People's Nat. Gas, gáz	30.60
327	386	D. H. Robb villanyszerelés	56.45
328	387	L. H. Darr Co. épitkezés	132.76
329	329	Somerset Co. Fertilizer, mütrágya	58.52
330	420	J. Harvey Miller takarmány	37.25
331	6	L. H. Parke Co. élelmiszer	65.50
332	108	Greensburg Produce élelmiszer	9.47
333	439	Isaih Rhodes cséplés	127.50
334	123	Roy Weller takarmány	175.00
335	98	Proctor and Gamble szappan	6.75
336	115	Ligonier Pharmacy gyógyszer	8.05
337	191	Greensburg Produce gyümölcs	32.48
338	194	Royal Manufacturing Co. gyógyszer	18.92
339	80	L. W. Darr and Co. épitkezés	176.63
340	232	Premier Paper Co. papir abrosz	10.50
341	195	Poctor and Gamble szappan	20.00
342	192	Rosenbaum Co. cipők	33.41
343	282	C. W. Overcash tüzbiztositás	163.66
344	281	Robert Martin ruhafélék	9.65

345	197	Aluminium Cook Co. konyhai berendezés	25.40
346	?193—245	F. J. Friel állatorvosi szolgálat	21.00
347	97	Ligonier Flour Mill, tehán- és csirke eledel	100.00
348	251—198	Coolnial Biscuit Co. biscuit	18.47
349	243	Gimbel Bros ruhákért	17.95
350	200	F. J. Springer Siló töltésért	45.00
351	201	Holmes Seed Co. vetőmag	13.00
352	202	W. E. Piper plántákért	19.80
353	203	J. M. McDowell kovács munka	33.20
354	205	Am. Tract. Soc. énekes könyvekért	10.48
355	206	Chas. M. Shoup tüzbiztositás	44.00
356	273	Expert Print. Co. nyomtatvány	51.75
358	197	D. H. Robb villanyszerelés	18.73
359	223	Weller Hardware Co. vasáruért, plánta	38.85
360	225	Ligonier Pharmacy gyógyszer	36.50
361	224	Smiths Market élelmiszer	27.62
362	226	John L. Barron jégért	22.00
363	227	Roy E. Sibel székekért	23.00
364	228	H. E. Vance kenyérért	85.05
365	229	Demmler and Scheck konyhai berendezés	2.25
366	230	Blairsville Grocery Co. élelmiszer	99.15
367	233	Geo. T. Buchanan élelmiszer	34.43
368	234	Dr. J. B. Johnson orvosi szolgálat	52.50
369	237	L. H. Parke Co. élelmiszer	30.36
370	236	Latrobe Laundry mosás	60.08
371	239	Somerset Co. mütrágya	38.50
372	240	Walter Saling vegyes	2.85
373	244	Wilpen Taxi Co. buss szolgálat	291.20
374	246	Valley Ice Co. jég	2.70
375	247	L. H. Darr and Co. épitkezés	681.27
376	248	F. O. Fowler bádogos munka	63.35
377	251	Charley Bros. élelmiszer	3.75
378	252	C. M. McClure tüzbiztositás	94.80
379	250	Greensburg Produce élelmiszer	32.84
380	253	L. H. Weaver and Son ruha	327.40
381	254	Odessa Horner községi adó	196.88
382	292	Bell Telephone Co. telefon	25.03
383	295	Ligonier Mill tehén és csirke eledel	167.50
384	296	Expert Printing Co. naptárakért	410.30
385	297	The Consolidated P. and P. Co. iskolai könyvek	180.50
386	298	Alex Melville fél évi kamat 2000 dollár után	60.00
387	299	Nánássy Lajos gyülés költség aug.	55.84
388		A. and P. Store tojásért	7.50
389	284	Ligonier Water Works vizadó okt. 1-ig	17.45
390	267	Miller and Bigg ágynemükért	32.00
391	271	B. M. O'Hanlon szemüveg	20.00
392	272	C. C. Baldwin szemorvosi szolgálat	20.00
393	274	R. A. Ross juhnyirás	3.40
394	293	Charley Bros. élelmiszer	119.25
395		Odessa Horner kamat adó után	17.40
396		Prud' Life Ins. Co. csoportbiztositás	60.00
397	266	Berney Bros. ruháért	27.08
398	276	L. E. Welty festékért	27.00
399	262	Ed. Grombach szijjártó munka	3.20
400		Alex Tóth teras. átutalás juliusról	2,361.53
401	265	Standard Typewriter Co. irógépek, sokszorositó gép	193.75

Pénz. Ch.

1	256	Tarpay Helennek aug. fizetés	50.00
3	258	Gacsályi Borbála aug. fizetés	40.00
4	259	Kolentus Teréz jul. fizetés	30.00
5	260	Tóth Mihály jul. fizetés	70.00
6	261	Nagy Miklós jul. fizetés	40.00
2	257	Hutka Zsuzsánna aug. fizetés	40.00
7	263	Kalerd Laboratories gyógyszer	20.45
8	264	V. V. Gaskin ambulance	8.00
9	266	Berney Bros. ruha	209.33
10	268	C. D. Clifford hajnyirás	11.00
11	269	Vance Bakery kenyérért	91.85
12	270	Citizen's Wholesale Supply Co. gyógyszer	57.59
13	275	McCloy Co. papir	2.35
14	276	L. E. Welty festék	41.00
15	278	Valley Ice Co. jégért	5.12
16	279	Blairsville Grocery füszerért	11.20
17	283	John L. Barron jég	89.88
18	285	Armour and Co. husért	89.88
19	286	Greensburg Produce Co. gyümölcs, főzelék	28.90
20	287	L. W. Darr Co. épitkezés	26.74
21	290	Ligonier Pharmacy gyógyszerért	4.20
22	291	Latrobe Laundry mosás	42.13
23	294	Smiths Market élelmiszer	5.46
24	300	Ligonier Mill csirke és tehén eledel	104.69
25	302	Nánássy Kálmán aug. fizetése	90.00

ZÁRLAT 1931 SZEPT. 2-ÁN.

I. A pénztáros zárlata az árvaházban:

1931 augusztusi bevétel	932.15
Maradvány juliusról	11,582.90
Összes bevétel	12,515.05
Összes aug.-i kiadás az árvaháznak	10,430.04
Maradvány	2,085.01

1931 SZEPTEMBERI BEVÉTELEK.

Temetési persely, Trauger, Pa.		2.63
Csatlós Lajos naptár		5.00
Buffaloi M. Ref. B. S. E. Buffalo, N. Y.		10.29
Bacskay József Független. Egyház Perth Amboy, N. J.		10.00
Gyermekistentisztelet persely Perth Amboy		7.40
Ebéd jövedelme	"	7.07
Id. Seemann József és csal.	"	5.00
Amaczi János	"	3.00
Toffler Jenő	"	5.00
Czinu Istvánné	"	2.00
Mező Lászlóné	"	2.00
Majoros Béla és neje	"	2.00
Lévai Lajos és csal.	"	2.00
Bodnár István és neje	"	2.00
Deák József és neje	"	2.00
Kovács Ferenc és csal.	"	2.00
Ur Bertalan és csal.	"	2.00
Tóbiás Ferenc és csal.	"	2.00
Szentmiklósy József és csal.	"	2.00
Mező László és csal.	"	2.00
Hudacskó József és csal.	"	2.00
Stark Béla	"	2.00
Kovács Károly és csal.	"	2.00
Stumf Mihályné	"	1.00
Fazekas Balázs	"	1.00
Bartha Dániel	"	1.00
Özv. Szalay Mártonné	"	1.00
Özv. Lipták Andrásné	"	1.00
Czók Mihályné	"	1.00
Danyi József	"	1.00
Szabó Pál	"	1.00
Czók Mihályné	"	1.00
Lévai Lajos	"	1.00
Kiszti József	"	1.00
Kovács Ferenc	"	1.00
Vincze Judithka	"	1.00
Özv. Pethő Istvánné	"	1.00
Dagonya Irénke	"	1.00
Herczeg Barna	"	1.00
Czók Mihályné	"	1.00
Matusz János	"	1.00
Iszó Antal	"	1.00
Szabó János	"	1.00
Lázár Jánosné	"	1.00
Varga Ferenc	"	1.00
Varga István	"	1.00
Özv. Miskolczi Sándorné	"	1.00
Kiszti Józsefné	"	1.00
Özv. Deák Istvánné	"	1.00
Özv. Lukács Jánosné	"	1.00
Andricsák György	"	1.00
Malom Ádám	"	1.00
Ifj. Deák József	"	1.00
Bányácski Ferenc	"	1.00
Koncsol István	"	1.00
Ősz Balázs	"	1.00
Belenszki Gyula	"	1.00
Daróczi József	"	1.00
Balla István	"	1.00
Illés Balázs	"	1.00
Arday László	"	1.00
Rácz András	"	1.00
Veres Gáborné	"	1.00
Balogy Ferenc	"	1.00
Id. Deák Lajos	"	1.00
Ifj. Deák János	"	1.00
Máté György	"	1.00
Papp József	"	1.00
Szentmiklósy Albert és neje	"	1.00
Bolyog Ferenc	"	1.00
Csordás Ferenc	"	1.00
Rezes János	"	1.00
Id. Tóth Sándor	"	1.00
Tariska Gábor	"	1.00
Izsó Erzsébet	"	1.00
Futó Gergely	"	1.00
Özv. Vigy Józsefné	"	1.00
Id. Tóth Ferencné	"	1.00
Kovács István, Chapman	"	1.00
Petercsák Andrásné	"	1.00
Katkó István könyv	"	—.50
Ferenczi Györgyné	"	—.50
Bodnár István könyv	"	2.00
Ref. Nőegylet	Carteret, N. J.	10.00
Rev. Hegyi Sándor és neje	"	2.00
Özv. Ur Istvánné	"	2.00
Csikos János és neje	"	2.00
Sohajda Albert és neje	"	2.00
Özv. Katkó Istvánné	"	1.00
Kocsi János	"	1.00
Dancs László	"	1.00
Slinszky Istvánné	"	1.00
Persely szept. 6. d. u.	"	4.13
Kálvin Egylet, State St. Egyház,	Bridgeport	15.00
Ref. Egyház	"	15.00
Gecsey József	"	2.00
Csengery Árpád és cs.	"	1.00
Bandré Györgyné	"	1.00
Pápay András és cs.	"	1.00
Kriston János és cs.	"	1.00
Béltezky Istvánné	"	1.00
Petrőcz Sándor és neje	"	1.00
Csatlós István és cs.	"	1.00
Molnár Dániel és cs.	"	—.50
Özv. Dákai Jánosné	"	—.50
Pénzes Etel ref. egyház	Greenpoint, N. Y.	1.00
Kályel Bertalan	"	1.00
Podlessy Pál	"	—.50
Biró Emma	"	1.00
Favián László	"	1.00
Egyek Lajos	"	1.00
Czövek István	"	1.00
Shin Ferenc és cs.	"	2.00
Persely szept. 20.	"	3.77
J. Orosz 116. utcai egyház,	New York City	1.00
Hary János és cs.	"	1.00
Kriván Helen	"	1.00

Mrs. Pócsik	"	1.00
Mr. and Mrs. Szatmáry	"	1.00
Krup Péter	"	1.00
Juhász Ferenc	"	1.00
Mrs. Julia Nagy	"	1.00
Ágnes Tumbász	"	3.00
John Schlagetter	"	2.00
Plath Kálmánné	"	2.00
Özv. Pataky Gyuláné	"	1.00
Páll József és neje	"	1.00
N. N.	"	1.00
Szabó Lajos	"	1.00
N. N.	"	1.00
Egyed József	"	—.50
Mrs. Demeter	"	—.50
Kisebb adományok	"	1.20
N. N.	"	1.00
Orosz János Linden, N. J.		1.00
Szabó József Ogdensburg, Franklini ref. egyház		2.00
Janvári Gábor	"	1.00
Veress Albert	"	1.00
Szotó Mihály	"	1.00
Szabó György	"	1.00
Fazekas Sándor	"	1.00
Tóth Sándor Ogdensburg	"	1.00
Vahály Péterné	"	1.00
Özv. Sütő Ferencné	"	1.00
Bánki Elekné	"	1.00
Pákozdi Károlyné	"	1.00
Somogyi Mihályné	"	1.00
Bánki Elek	"	1.00
Ródi Sándor	"	1.00
Antal József	"	—.50
Baranyi Bertalan	"	—.50
Szabó P. János	"	—.50
Rev. Dienes Barna iskolai könyvek		4.00
Ref. Egyház Pine St. Bridgeport, Conn.		10.00
Egyházi Nőegylet	"	25.00
Nyisztor Sándorné	"	5.00
Özv. Bodnár Andrásné	"	2.00
Bozsó János	"	2.00
Heredovszky Ferenc	"	1.00
Szücs Jánosné	"	1.00
Özv. Subert Józsefné	"	1.00
Id. Köteles Istvánné	"	1.00
Sztanay Pálné	"	1.00
Nagy Pál	"	1.00
Tónay Károly	"	1.00
Sztanay János	"	1.00
Papp Andrásné	"	1.00
Szabó Sándorné	"	1.00
Báró Istvánné	"	1.00
Fórizs Sándor	"	1.00
Piriczky Mihályné	"	1.00
Özv. Csorba Mihályné	"	1.00
Bika József	"	1.00
Id. Hajdu József	"	1.00
Pál István	"	1.00
Zöldi István	"	1.00
Fazekas Gáborné	"	1.00
Imri Jánosné	"	1.00
Kedves Jánosné	"	1.00
Szőke Istvánné	"	1.00
Balogy Gáborné	"	1.00
Csipkés Józsefné	"	1.00
Papp Bertalanné	"	1.00
Rev. Ludman Sándor	"	3.00
Kiss Gézáné	"	2.00
Pradlik Pálné	"	1.00
Özv. Id. Jászka Jánosné	"	—.50
Jenesó János	"	—.50
Szabó András	"	—.50
Szentmiklósy Gyula	"	—.50
Papp Ferenc	"	—.50
Jencsó János	"	—.50
Karmanóczki Jánosné	"	1.00
Kovács Áron gyermektartás		25.00
Detroiti Ref. Egyház iskolai könyvek		20.00
Fleischer gyermektartás		10.00
Antaczi János hirdetés 1931		15.00
Sarkadi Lajos hirdetés 1932		10.00
Árky Jenő New Brunswick, N. J.		2.50
Fred K. H. Ganung hirdetés 1932		10.00
L. H. Parke Co. hirdetés 1932		5.00
Bridgeport Peoples Savings B. 1932		15.00
Bell Telephone Co. visszatérités		1.28
Visnyai János naptár		2.00
The Citizens Wholesale Supp. hirdetés 1932		5.00
Hat véka buza		6.00
Kedves Antalné New Brunswick, N. J.		5.00
Mrs. Kuglish New Brunswick, N. J.		1.00
Kuthy Gergely naptár		2.00
Urbán József naptár		2.00
Szép Károlyné naptár		8.00
Keller Lipót gyermektartás		20.00
Allegheny és Kör. M. Női B. S. E. Pittsburgh, Pa.		40.00
Mrs. Gulényi gyermektartás		40.00
Telefon használat		2.60
Ruhatisztitásért		3.50
Barna István naptár		2.50
Moonleg hirdetés 1931		10.00
Huszár Mihály hirdetés 1932		5.00
Szabó Ferenc New Brunswick, N. J.		2.00
Ibrányi Gusztáv hirdetés 1932		5.00
Steve and Frank hirdetés 1932		5.00
Varga Albert hirdetés 1932		5.00
Cheap John hirdetés 1932		5.00
Somerset Fert. Co. hirdetés 1932		5.00
Lévai Béla hirdetés 1932		5.00
Szabó Ferenc hirdetés 1932		5.00
Krámer Sándor hirdetés 1932		5.00
Éliás Mihály hirdetés 1932		5.00
Bizub T. József hirdetés 1932		10.00
Tóth Béla hirdetés 1932		5.00
Balogh Ferenc tartásdij és ruha		72.50
Tóbiás Ferenc Perth Amboy, N. J.		10.00
Bacskay József Perth Amboy, N. J.		6.00
Bacskay József telefon		4.00

Ruhatisztitás			3.00
Demeter Gusztávné New York City			2.00
Medve Jánosné New York City			1.00
Molnár gyermekek tartásdij			9.29
Urbán Béla New Canaan, Conn.			2.00
Összes bevétel			789.66

KIADÁSOK 1931 SZEPTEMBERBEN.

Utal.	Check.		
301	402	Nánássy Lajosnak folyó kiadások juliusra utiköltség, befözni való gyümölcs, életbiztositás Pakuszáért, express, bélyeg kiadás, Greensburgba beidézett tanuk utiköltsége, javitások és apróbb kiadások számla szerint	52.62
308	403	Tóth Mihálynak fizetése aug.	70.00
310	404	Nagy Miklósnak fizetése aug.	40.00
306	405	Kolentusz Teréznek elmaradt fiz. jul.	30.00
313	406	S. H. Sweeney mütrágya, régi tartozás	131.24
315	407	Ligonier Feed Supply, állateledel régi tartozás	162.70
316	408	J. H. Hoffer, tyukeledel, régi tartozás	27.75
319	409	Reba Newton, zongora lecke két gyermekért, régi tart.	21.35
320	410	Rev. Louis Varga, vas. iskolai képek	6.25
321	411	C. W. Overcash, munkás biztositási kötvény	55.00
322	412	Somerset Fert. Co. mütrágya, régi tartozás	45.75
324	413	J. Harvey Miller állateledel, régi tartozás	2.75
330	414.	Wilpen Taxi Service, bus szolgálat, régi tartozás	20.00
338	415.	Alex Tóth pénztárosnak átutalás aug.-ról	432.15
342	416	People's Natural Gas Co., gáz augusztusra	28.80
345	417	Rev. Francis Ujlaky Szept. 2. gyülésköltség	52.28
339	418	Nánássy Lajosnak, folyó kiadások aug.-ra befözni való gyümölcsért, exprses és feight számla, tojásért, utiköltségért, haza szállitott gyerekek utiköltségéért, a clevelandi C. E. Konferencia 4 képviselőjének utiköltségéért, levélbélyegért és más kisebb kiadásokért napló szerint)	99.70
347	419	Nánássy Lajosnak előleg folyó kiadások fedezésére	100.00
348	420	West Penn Power Co. villanyért aug.-ra	37.30
349	421—422.	Bell Telephone Co. telefon szept.-re	20.55
350	423	Prudential Life Ins. csoportbiztositás	56.96
332	424	Franklin T. Cook, Roy Weller követelése tehénért	61.90
Összes kiadás			1,555.05

ZÁRLAT 1931 OKT. 5-ÉN.

I. Az árvaházi pénztáros zárlata.

1931 szeptemberi bevétel	789.66
Maradvány aug.-ról	2,085.01
Összes bevétel	2,874.67
Kiadás árvaházi checken	1,555.05
Maradvány	1,319.62

II. A ligonieri bank zárlata 1931 okt. 5-én.

Maradvány	1,318.62
Banki tévedés folytán balancolás után októberre bevezetve	2.00
Bankban elhelyezve	1,320.62
Többlet a pénztáros javára	1.00
Tényleges árvaházi maradvány	1,319.62

NÁNÁSSY LAJOS, pénztáros.

1931 OKTÓBERI BEVÉTELEK.

Lorántffy Zs. Nőegylet Fairfield, Conn.		10.00
Bak István	"	1.00
Bodó Lajos	"	1.00
Özv. Csire Károlyné	"	1.00
Filep Károly	"	1.00
Kozma János	"	1.00
Nagy Lajos	"	1.00
Pócs István	"	1.00
Siket György	"	1.00
Sövegh Mihály	"	1.00
Schön Lászlóné	"	1.00
Szabó Ferenc	"	1.00
Szatmáry Sándor	"	1.00
Szopos Ferenc	"	1.00
P. Varga János	"	1.00
Barate Jánosné	"	—.50
Gombos Sándor	"	—.50
Hadar Vinczéné	"	—.50
Nagy Sándor	"	—.50
Szabó Ferencné	"	—.50
Persely s kisebb adományok	"	5.00

Rácz Péter Elyria, O.		55.00
Szabó Imre Elyria, O.		10.00
Daragó Bros. hirdetés 1931.		15.00
Hajdu János tartásdij		25.00
Balogh Ferenc tartásdij		62.50
Westmoreland Grocery hirdetés		10.00
Keller Lipót tartsádij és ruha		25.00
Orosz Ferenc tartásdij		40.00
Hutka Zsuzsánna gyüjtése	Perth Amboy, N. J.	
Rev. Szabó Antal	"	1.00
Crown Pharmacy	"	1.00
Varga Miklós	"	1.00
Sável István	"	1.00
Gáspár Bros.	"	1.00
Mrs. A. Masspust	"	1.00
Bálint Istvánné (Broad St.)	"	1.00
Lukács János	"	—.50
Tengeri Sándor	"	—.50
N. N.	"	—.25
Gyermekelőadás Astoria, L. I.		5.00
Mrs. Majoros gyermektartás		20.00
Hutka Zsuzsánna Ligonier, Pa.		3.75
Jakab Mihály naptárért		7.50
Garanyi János naptárért		3.00
Telegram		—.35
Chicagoi hirdetések		57.00
Szóda és szivar eladásból		19.16
Mrs. Gulényi tartásdij		15.00
Vasárnapi iskola	Burnside, Chicago, Ill.	5.00
Resán István	"	5.00
Oláh Sándor és cs.	"	2.00
Sámuel József és cs.	"	2.00
R. Pierce	"	2.00
Tóth István	"	2.00
Józsa Géza	"	2.00
Tarjányi Károly	"	1.00
Kéri Istvánné	"	1.00
Németh János és cs.	"	1.00
Czene Lajos	"	1.00
Képes Andrásné	"	1.00
Balyó Ferencné	"	1.00
Pozsek Mihályné	"	1.00
Korláth Barnáné	"	1.00
Balogh Kálmán	"	1.00
Borbély Sámuel	"	1.00
Görömbei György	"	1.00
Séra Istvánné	"	1.00
Képes András	"	1.00
Székely Sándor	"	1.00
Özv. Tóth Jánosné	"	1.00
Olbrik Sámuelné	"	1.00
Csatlós Istvánné	"	1.00
Bozsvai Benjáminné	"	1.00
Balogh Gábor	"	1.00
Bozsvai Erzsébet	"	1.00
Ifj. Szakács István	"	—.80
Gerbár Józsefné	"	—.50
Balogh Kálmánné	"	—.50
Korpás Józsefné	"	—.50
Weizer László	"	1.00
Kisebb adományok és persely	"	7.22
Benkő Ambrus és cs.	So. Chicago, Ill.	35.00
Benkő Ferenc	"	10.00
Szidik Mihály és cs.	"	1.00
Gál Lajos és cs.	"	1.00
Szölledi Lajos és cs.	"	1.00
Fábján József és cs.	"	1.00
Özv. Füzi Sámuelné	"	1.00
Persely nov. 1.	"	1.82
Trimmer János és cs.	Indiana Harbor, Ind.	1.00
Turóczi Györgyné	"	1.00
Kovács Jánosné	"	1.00
Asztalos Lajos	"	1.00
Özv. Dózsa Károlyné	"	1.00
Kelemen Dénes	"	1.00
Nagy József	"	—.50
N. N.	"	—.50
Persely nov. 1.	"	2.31
Református Egyház	Joliet, Ill.	30.00
Református Egyház	"	25.00
Jótékonycélu Nőegylet	"	10.00
Vas. Iskola	"	4.00
Bárdi József	"	2.00
Bárdi Péter	"	1.00
Marjai László	"	1.00
Bató István	"	1.00
Gergely István	"	1.00
Resán Walter	"	1.00
Finn and Co. hirdetés 1931		10.00
Central Pharmacy, Chicago, hirdetés 1931		10.00
Roznyek Pharmacy Chicago, hirdetés		10.00
Szepesy János Chicago, hirdetés 1931		5.00
Csákay Bálint hirdetés 1932.		5.00
Józsi Károly	W. Chicago, Ill.	1.00
K. Igyártó Pál	"	1.00
Mezei Lajosné	"	—.50
Mezei Lajos	"	1.00
Ifj. Heczel Károlyné	"	1.00
Tóth Istvánné	"	1.00
Mrs. L. Balázs	"	—.50
Mezei Boriska	"	—.50
Veress Mihály	"	—.50
Persely	"	5.00
Ref. Nőegylet	Springdale, Pa.	10.00
Bertók Gyuláné és Bellencs Demeterné gyüjtése:		
Özv. Demeter Istvánné,	Toledo, Ohio	
K. Demeter István	"	
Whinnerey Donald	"	5.00
Nagy István	"	2.00
Nt. Harsányi Istvánné	"	1.00
Weizer Zsigmond	"	1.00
Reed Ferenc	"	1.00
Csobádi Jánosné	"	1.00
Komáromy Erzsike	"	1.00
Árvay János	"	1.00
Kévés Pálné	"	1.00
F. Tóth János	"	1.00
Bellencs Demeter	"	1.00
Balázs Erzsike	"	1.00
Bertók Gyula	"	1.00

Juhász Markel	"	.....	1.00
Fodor Józsefné	"	.....	1.00
Lőrincz József	"	.....	1.00
Matány József	"	.....	1.00
Tarczali István	"	.....	1.00
Legeza Sándorné	"	.....	—.50
Polyánszki György	"	.....	—.50
Ifj. Bertók Gyula	"	.....	—.50
Balázs Imre	"	.....	—.50
Materni János	"	.....	—.50
Bertók Vilmos	"	.....	—.50
Gyurcsik Józsefné	"	.....	—.50
Horváth István	"	.....	—.50
Demeter Lajos	"	.....	—.50
Bodák Lajos	"	.....	—.50
Kocsis András	"	.....	—.50
Domonkos Gergely	"	.....	—.50
Mészáros József	"	.....	—.50
Kozma Zsigmond	"	.....	—.50
Katona Illés	"	.....	—.50
Nt. Kovács Endre	"	.....	—.50
Mestellér Géza	"	.....	—.50
Kardos Imre	"	.....	—.50
Szemán Jánosné	"	.....	—.50
Boros Bertalan	"	.....	—.50
Polyankó Pál	"	.....	—.50
Id. Csontos István	"	.....	—.50
Kisebb adományok	"	.....	3.00

Oláh Juliska, Szabó Eszter és Szalona Ilonka gyüjtése:

Oláh Juliska	"	.....	1.00
Szabó Antalné	"	.....	—.50
Gaál Sándorné	"	.....	—.50
Mrs. Tamás	"	.....	—.50
Vincze András	"	.....	—.50
Nagy János	"	.....	—5.0
Takács György	"	.....	—.50
Kisebb adományok	"	.....	1.80

Repánsky Károly gyüjtése:

Füző János	"	.....	1.00
Toka Gyula	"	.....	1.00
Gáll Mária	"	.....	—.50
Sütő Róza	"	.....	—.50
Dorothy Kolis	"	.....	—.50
Hirzel	"	.....	—.50
Kisebb adományok	"	.....	3.30

Nagy Józsefné és Polyacskó Lajosné gyüjtése:

Bacsó Pál	"	.....	1.00
Dombrádi Sándor	"	.....	—.50
Ákos Jánosné	"	.....	—.50
Fábján Dénes	"	.....	—.50
Buzsik András	"	.....	—.50
Rákos Gyula	"	.....	—.50
Tóth István	"	.....	—.50
Mártha József	"	.....	—.50
Szabó Gergely	"	.....	—.50
Nagy József	"	.....	—.50
Kisebb adományok	"	.....	3.40

Nt. Ujlaki Ferencné és Molnár Istvánné gyüjtése:

Nt. Ujlaki Ferenc	"	.....	5.00
Molnár István	"	.....	5.00
Kigyósy István	"	.....	4.00
Dr. Marcus Alfréd	"	.....	2.00
Paczkó János	"	.....	2.00
Mgr. Eördögh Elemér	"	.....	2.00
Özv. Varga Jánosné	"	.....	2.00
Kosztyu Károly	"	.....	2.00
Gáspár Vinczéné	"	.....	2.00
Andó János	"	.....	2.00
Ifj. Molnár István	"	.....	1.47
Orosz József	"	.....	1.00
Virág István	"	.....	1.00
Balogh István	"	.....	1.00
Tobák János	"	.....	1.00
Matesz András	"	.....	1.00
Stefán András	"	.....	1.00
Nyitray András	"	.....	1.00
Kupecz Jánosné	"	.....	1.00
Boldog Bálint	"	.....	1.00
Demeter József	"	.....	1.00
Lukács Józsefné	"	.....	1.00
Kovács Bertalan	"	.....	1.00
Kosztyu Ferenc	"	.....	1.00
Nagy Károly	"	.....	1.00
Takács János	"	.....	1.00
Id. Paczkóné	"	.....	1.00
Molnár András	"	.....	1.00
Várkoly Bertalan	"	.....	1.00
Monoky János	"	.....	1.00
Holló Tóni	"	.....	1.00
Varga Józsefné	"	.....	—.75
Horváth	"	.....	—.75
Juhász Mihály	"	.....	—.50
Fisher János	"	.....	—.50
Molnár István	"	.....	—.50
Veres András	"	.....	—.50
Stenczel Ernőné	"	.....	—.50
Bartha Gáborné	"	.....	—.50
Tamás Pálné	"	.....	—.50
Kolibár Imréné	"	.....	—.50
Olekszó István	"	.....	—.50
Özv. Marazsánné	"	.....	—.50
Golderné	"	.....	—.50
Tóth József, órás	"	.....	—.50
Mező Józsefné	"	.....	—.50
Orosz István	"	.....	—.50
Szabó János	"	.....	—.50
Özv. Tóth Istvánné	"	.....	—.50
Papp Józsefné	"	.....	—.50
Kisebb adományok	"	.....	6.03
Iskolai könyvekért		.....	9.00
1931 októberi összes bevétel		.....	798.16

KIADÁSOK 1931 OKTÓBERBEN.

Utalvány	Check.		
344	425	J. W. Richards farmbérlet aug.	58.33
351	426	J. W .Richards farmbérlet szept.	58.33
352	427	Peoples Nat. Gas gázért	28.20
353	428	Rev. Ujlaki gyülési költség	42.28
354	429	Rev. Nánássy árvaházi váltó törl.	148.00
386	430	Rev. L. Nánássy folyó kiad.	129.82
377	431	Expert Printing Co. nyomtatványok	46.84
382	432	Dr. Frank Friel állatorvosiszol.	7.00
390	433	Rev. A. Kovács gyülési költség	10.00
387	434	Rev. L. Varga vas. isk. lapok	3.12
391	435	West Penn Power, villany	47.83
392	436	Bell Telephone Co. telefon	15.36
393	437	John Dorm urvacsorai bor	22.75
394	438	Prud. Ins. Co. csoportbiztositás	56.96
395	439	Alex Tóth, treas. átutalás	459.62
395	440	Alex Tóth, treas. átutalás	360.00
		Összesen	1,494.44

ZÁRLAT 1931 NOVEMBER 4-ÉN.

Áthozat szeptemberről	1,319.62
Októberi bevétel	798.16
Összes bevétel	2,117.78
Összes kiadás	1,494.44
Maradvány	623.34

A BANK ZÁRLATA 1931 NOVEMBER 4-ÉN.

Bevétel	2,117.78
Kiadás	1,494.44
Maradvány	623.34

Jegyzet. A 430. számu checken a 129 dollár 82 centet kitevő összegben szerepel az aggmenház és árvaházi lakókért fizetett egyesületi, szövetségi, Verhovay és Metropolitan biztositás, továbbá befőzésre vett gyümölcs, tojás, a h. árvaatya és örökbe kiadott gyermekek utiköltsége, express, postai és más egyéb vegyes kiadás tételes számla szerint.

NÁNÁSSY LAJOS pénztáros.

MAGYAR REFORMÁTUS KERESZTYÉN.

Irta: *Draskóczy István.*

Gyermekeinket korán megtanitjuk már arra, hogy ha valaki megkérdezi, hogy hivják szépen értelmesen mondja meg a nevét. Erről azután akárki megtudhatja, hogy az a gyermek kinek a családjához tartozik. A névvel különböztetjük meg egyik embert a másiktól. Épen igy megszoktuk tanitani gyermekeinket a konfirmációi oktatásban arra, hogy ő "magyar református keresztyén". Ez a név a sokféle vallás nevei között szintén jelent valamit. Nemcsak megkülönböztetés a többi elnevezésü valláshoz tartozó emberektől, hanem ennél több: ez *hitvallástétel.* Őseink ezt a nevet drága áron szerezték és amikor mi magyar református keresztyéneknek nevezzük magunkat, hitvallást teszünk arról, hogy mindazt, ami ebben a három szóban foglaltatik, a magunkénak valljuk.

Bizonyára nem lesz felesleges, ha egy pillanatra megállunk e mellett a név mellett, sorba vesszük annak szavait és megkeressük azt a tartalmat, hitvallástételünknek azokat a drága kinceit, amelyeket ez a néhány szó magában rejt.

A legfontosabb ennek a három szónak minden bizonnyal a legutolsó kifejezése: *keresztyén* vagyok. Enélkül nemcsak hiányos és csonka volna a hitvallásunk és a nevünk, hanem ennek elhagyásával egyenesen az alapot huznánk ki egyházi életünkből. Olyan lenne az, mint a homokra épitett vár, melynek minden kelléke, falai, butorai szépen állanak a helyükön, de az első vihar könnyüszerrel elsöpri, mert nincsen, ami a földhöz kötné.

Mit jelent ez a szó? Azt, hogy, aki magát igy nevezi, az Jézus Krisztushoz tartozónak vallja magát. Valamikor régen ez a név csuf név volt. Az utcán pajkos gyermekek kiabálták komoly meglett emberek után gunyolódás képen. Jézus Krisztus halála, feltámadása és mennybemenetele után, hogy minél jobban elterjedjen az az áldott tanitás, amit a Názáreti Megváltó hozott ennek a világnak az apostolok szerte mentek mindenfelé hiirdetni ezt az evangéliumot, örömhirt. Akikről azután azt látták, hogy szivesen fogadják ezt a tanitást, mert a lelkük vágyik olyan békesség és szeretet után, amely Istentől van, azokat

tovább tanitották a Jézus tudományára és elmondották nekik, hogy a Mester nemcsak tanitott, hanem meg is halt azért, hogy a Benne hivő és az ő akaratát teljesitő embereknek üdvösségük legyen. Amikor pedig ezek az emberek kijelentették Jézus tanitványainak, hogy ők is szeretnének ennek a Megváltónak a követői lenni, akkor az apostolok megkeresztelték őket és ez azt jelentette, hogy ezután ők is a Krisztus seregéhez tartoznak. Eleinte nem nevezték magukat sehogy sem, de amikor Antiochiában, Kis Ázsiának szép városában, gunyból és csufolódásból egyik éppen akkor megkeresztelkedett embert ezzel a névvel kezdtek bosszantani, hogy hát te is "keresztyén" lettél, ekkor megörültek neki, hogy őket Krisztus nevéről kezdik elnevezni az ellenségeik és meg is tartották ezt a nevet. Ettől az időtől kezdve nevezik a Jézus követőit "keresztyéneknek".

Ez a név tehát a régi időkben azt jelentette, hogy aki a keresztyén nevet viselte, az igazán hitt a Jézus Krisztusban, abban, hogy ő meghalt a mi büneinkért és feltámadt a mi megigazulásunkért, továbbá azt, hogy cselekszi is a mennyei Atya akaratát, tehát szent, becsületes és tiszta életet él a földön.

Ezt kell, hogy jelentse ez a név ma is. Valamikor ez guny név volt, tehát annak, aki viselte áldozatot jelentett az, hogy felvette ezt a nevet. Ma már az egész világon megtisztelő név. Keresztyénnek lenni nem szégyen, hanem dicsőség. Valamikor régen kevés ember tartozott a keresztyénséghez, ma a világ lakosságának majdnem a fele ehhez a valláshoz tartozik. Mivel pedig ma már nem jár üldöztetéssel az, ha valaki keresztyén és mivel nagyon sok ember nevezi magát ezzel a drága szép névvel, e közül a millió és millió ember közül igen sokan nem becsülik meg ezt a nevet. Ugy járt a keresztyén szó, mint az arany, ha sokáig nem tisztitják és heverni hagyják: megfakult és elvesztette a fényességét, belülről azonban megmaradt csillogó drága fémnek. Le kell tisztogatnunk róla a homályosságot és a piszkot, akkor előtünik ismét annak régi szépsége. Ennek pedig ma is csak egy módja van: meg kell ismernünk igazán templomainkból és a Bibliából Istennek tanitását és Jézus Krisztusnak szeretetét, meg kell tanulnunk szivből imádkozni és Isten akaratát teljesiteni.

Most pedig nézzük meg a jelentését a második szónak, annak, hogy *református*.

Van egy régi latin közmondás, melyet a református keresztyének nagyon szerettek használni: Christianus mihi nomen, Reformatus cognomen. Ez magyarul azt jelenti, hogy "keresztyén az én nevem, református a melléknevem." Sokféle keresztyén felekezet van a világon és hogy megtudják különböztetni magukat egymástól, mint ahogy azt minden családban szokták tenni, mindenkinek külön nevet adtak.

Ez a szó "református" egy régi latin szó. A jelentése az, hogy az eredeti formára és tartalomra visszaalakitott. Ennek a névnek is, éppen ugy, mint a keresztyén szónak is, hosszu-hosszu történelme van. Az az evangélium, amelyet az Ur Jézus hozott erre a világra, nem maradt meg mindig abban az eredeti tisztaságban, amelyeben Ő hirdette. Volt idő, amikor olyan emberek éltek, akik szánt-szándékkal elhomályositották azt. Tanitottak olyasmit, ami a Szentirásban sehol nincsen és amiket Jézus soha nem mondott. Voltak akik azt hirdették, hogy az ember az üdvösségét pénzért is megveheti. Ha valaki egy bizonyos nagy összeget ad az egyháznak, azzal a pénzzel, akármilyen bünös életet él is, biztositathatja magának az Isten bocsánatát és halála után a mennybéli üdvösségét. Abban az időben még igen kevés Biblia volt, mert még nem ismerték az emberek a könyvnyomtatást és kézzel kellett irni a könyveket, tehát nem igen tudtak az emberek utánanézni annak, hogy az ilyen tanitások igazak-é, hanem kénytelenek voltak elhinni. Akadt azonban egy néhány olyan férfi, aki kételkedett abban, hogy az igaz, amit az akkori egyház ilyen módon tanit. Elővették tehát a Bibliát, amit akkor leláncolva az egyik könyvtárban őriztek, hogy senki el ne vihesse onnan és éjjel-nappal addig olvasták, amig megismerték annak a tartalmát és rájöttek arra, hogy az ember az üdvösségét nem jócselekedetekkel és pénzzel vásárolhatja meg, hanem egyedül a Jézus Krisztusba vetett hite által ingyen Isten kegyelméből kaphatja meg. Ilyen emberek voltak Luther Márton, Melanchton, Kálviin János, Zwingli Ulrich és még sokan mások. Ezek az emberek azután nem is hagyták annyiban a dolgot, hanem szószékről hirdették és könyveket irtak arról, hogy a ke-

resztyén egyháznak vissza kell térni arra az igazi utra, amelyet Jézus Krisztus jelölt meg és el kell hagynia minden olyan tanitást, ami ellenkezik a Megváltó akaratával és azt kell tanitani és cselekedni, amit Ő parancsolt. Vissza kell formálni tehát az egyházat arra az alapra, amely nem emberektől való, hanem amit az Ur Jézus hirdetett. Ezért a bátorságukért és tanitásukért sok üldözésnek voltak azután kitéve ezek az emberek, de ők buzgó szivvel hirdették tovább, hogy Isten csak akkor fogja megáldani az egyházat, ha az nem emberek után indul, hanem az Isten igéje után. Fáradságukat és buzgó hitüket hamarosan siker koronázta mert sokan voltak, akik vágytak a Biblia után és igy létrejött egy uj egyház, amely az első keresztyén egyházban gyökerezett és ez lett a "reformált" egyház.

Ez a szó tehát azt jelentette akkor, amikor először kimondták, hogy "vissza az Isten igéjéhez és annak tanitásához". És ezt jelenti ma is. A református ember: bibliás ember. Ugy mint régen reformátor őseink idejében tették ők, ma is református családjaink asztalán ott kell lenni a Bibliának. Nem elég csak templomban hallgatni az Isten igéjét, hanem az ott hallottakat ismét el kell olvasni odahaza. Éppen arról lehet megismerni azt az embert, aki nemcsak a keresztlevele, hanem a szive szerint is református keresztyén, hogy házában a Szentirás, nemcsak a könyves polcon hever beporozódva, hanem az asztalán naponkénti használatban van. Nagyon jól tudták régen az emberek, hogy ha valaki egy református keresztyén házba akármelyik este benyitott, az egész családot bizonyosan ott találta a nagy asztal mellett ülve és a családfő előtt ott volt kinyitva a nagy Bibia, melyből az az napi szent igét olvasta fel és magyarázta meg gyermekeinek. Ez a szép szokás ma már nagyon kiveszett közülünk. Azonban ha igazán méltók akarunk lenni reformátor őseink szép nevéhez, vissza kell térnünk ahhoz a kutforráshoz, melyből minden református keresztyén embernek meritenie kell: az Isten szent igéjéhez.

Van azután a mi nevünknek még egy harmadik szava is: *magyar* református keresztyéneknek nevezzük magunkat. És ennek az utolsó szónak van számunkra a legdrágább történelme. Bár az egész világon a református keresztyének, akár Magyarországon, akár Amerikában, akár Kinában, vagy Oroszországban éljenek is, egymást mindenkor testvéreknek tartják, mégis ez a vallás minden nemzet fiainak a szivéhez külön utat talált és nemzeti vallássá lett. Magyarországon még ma is "magyar-vallásnak" nevezik a református keresztyén vallást. Miért? Azért mert azok, akik magukat reformátusoknak hivják, azok nemcsak a vallásukat, hanem a hazájukat is igen szeretik. Magyarország történelmében számtalan esetben megmutatták a mi apáink azt, hogy amikor veszélyben volt a haza, ők az első sorokban állottak annak megvédelmezésére. Református egyházunknak történelme és Magyarországnak a történelme szorosan összefonódnak. Ha szükség volt reá, ott hagyták őseink a kapát és a kaszát, ott a családi tüzhelyet és mentek megvédelmezni a Hazát, melynek szüksége volt a segitségre. Nem beszéltek a hazafiságról, hanem tettek érte. Gyermekeiket ugy nevelték, hogy amikor felnőnek majd, átvegyék szüleiktől a haza iránti szeretetet és hüséges polgárai legyenek a kis Magyarországnak.

Azonban bennünket nemcsak ilyen dicsőséges, hanem szomoru kapcsok is füznek a mi magyar református keresztyénségünkhöz. Hazánkban a reformáció üldöztetések és szenvedések között terjedt el. Voltak hatalmas és kegyetlen emberek, akik nem szerették a református vallást. Megfosztották a munkáiktól, kiüldözték a házaikból azokat, akik reformátusoknak vallották magukat. Ha ez sem használt, hamis vádak alapján törvény elé idézték őket és hiába voltak ártatlanok, kinozták és halálra itélték őket. Azok az emberek pedig eltürték a vértanu halált is, de nem tagadták meg a református hitüket. Aik végiig lapozza magyar református egyházunk történelmének a lapjait, az ott azokon a lapokon bizony nem csak dicsőséges, boldog multat talál, hanem annak vérrel irott lapjait is meglátja. Számukra, amerikai magyar református keresztyének számára ezek az emlékek szintén drága és feledhetetlen kapcsolatok, melyek elhagyott hazánkhoz füznek bennünket. Ha mi nem élünk is régi hazánk földjén és nem szántjuk is azt a földet, melyet hitünk hőseinek a vére öntözött és nem járunk is azokba a templomokba, melyekben apáink ajkán zengett az "Erős várunk né-

künk az Isten"..., az üldözések közepette, bennünket mégis a mértföldek ezrein keresztül elszakithatatlan drága szálak, a hazaszeretet szálai füznek össze Magyarországgal... ha igazán magyar református keresztyének vagyunk.

Miután igy belepillantottunk egy néhány vonással ennek a mi nevünknek és egyben hitvallásunknak a tartalmába, befejezésül tegyünk még hozzá az elmondottakhoz egyet. Ezt a nevet lehet örökölni. Édesapa hagyhatja, mint drága kincset örökül a gyermekeire. Hiszen mi is ugy kaptuk ezt az őseinktől. De azt a tartalmat, amit ez jelent, a léleknek azt az érzését, amellyel ki-ki hü marad egész életében ehhez a névhez, mi sem kaphattuk ajándékba az apáinktól és mi sem hagyhatjuk örökségül a gyermekeinkre. Ezt ugy kell mindenkinek külön megtanulni és felfedezni. Az édesapa odavezetheti a szomjas fiát a forráshoz, de ha az elakarja oltani a szomját, neki magának kell innia a vizből, mert ha más iszik, azzal még az ő szomja nincsen eloltva. Őseink felfedezték már, az igaz, a kegyelem forrását, ahonnan az élő Isten táplálja a szomjas lelkeket, ne nekünk nem elég csak tudnunk erről a forrásról, aki maga az Ur Jézus Krisztus, hanem oda is kell járulnunk Hozzá és őseink hitén megerősödve meritenünk kell az örökélet soha ki nem apadó vizéből.

Ha ezt megtesszük, akkor vagyunk igazán *"magyar református keresztyének."*

A CLEVELANDI WEST SIDEI REF. EGYHÁZ HUSZONÖTÉVES JUBILEUMA.

Az amerikai Debrecennek nevezett Clevelandban már negyven évvel ezelőtt megalakult az east sidei ref. egyház és a nagy területen fekvő város összes magyar reformátusai, — igy a nyugati városrészen lakók is — az East 79. utcán épült templomba jártak. Amint azonban a West sideon letelepedett magyar reformátusok száma évről-évre növekedett, felébredt a lelkekben a vágy, hogy külön egyházat szervezzenek.

Ezt a fontos határozatot 1906 október hó 21-én mondták ki. A west sidei gyülekezetet kezdetben Csutoros Elek, az east sidei egyház lelkésze szolgálta ki, 1907-ben pedig Erdei Károly magyarországi segédlelkészt választották meg első önálló lelkésznek, akinek idejében mondották ki, hogy a Reformed Church in the U. S. kötelékéből a magyarországi ref. egyház fenhatósága alá mennek át.

A hazai egyház segitségével Monroe és West 25-ik utca sarkán nemsokára két tégla épületet vásároltak és az egyiket templommá alakitva át 1908 március 22-én már saját templomukban dicsérhették az Urat.

A fiatal, munkabiró ifju lelkész egészsége azonban megroppant és 1913-ban betegen hagyta el a gyülekezetet. Ekkor Csutoros Elek vette át a gyülekezet vezetését, aki akkor tért vissza Magyarországról és tizenhárom éven át hüségesen szolgálta az egyházat. Az ő lelkészkedése idejében uj paróchiát vásárolnak; megszervezi az elyriai leányegyházat; templomsegélyző Nőegyletet alapitanak; majd tanitói állást létesitenek, amelyet Király Imrével töltenek be, aki ezt a hivatalt hét éven át odaadással töltötte be, 1923-ban 30, 900 dollárért templomot vásárolnak és Református Otthont épitenek. Mivel a hazai egyház missziói munkája megszünt, az egyház a tiffini egyezmény alapján ismét a Reformed Church in the U. S.-hez ment át.

Csutoros Elek 1926-ban a Vasváry Ödön Ödön pittsburghi lelkészszel töltötték be, aki nagy sikerrel folytatja tovább a megkezdett munkát. 1927-ben fényes keretek között ünnepelték az egyház huszéves évfordulóját. Az ő lelkipásztorkodása alatt adták el a régi templombirtokot és hivták meg tanitónak a Király Imre helyébe, aki az east sidei egyházba ment át, Monoky Istvánt, aki eredményes munkával igazolta be hivatottságát. Az egyházban most is ő tölti be a tanitói hivatalt.

A west sidei egyház 1931 junius 7-én ünnepelte fentállásának huszonötéves jubileumát. Az ünnepség olyan fényes és nagyszabásu volt, hogy kiemelkedő eseményt képe-

A WEST CLEVELANDI EGYHÁZ PRESBITERIUMA 1931-BEN.

zett magyar Amerikában és hangosan tett bizonyságot amellett a nagy és megbecsült munka mellett, amelyet West Clevelandban Vasváry Ödön lelkész és presbiteriuma végeznek.

Az alapitó tagok, akik a jubileumi évben is tagjai voltak az egyháznak, a következők: Id. Albert János, id. Balogh János, Bem Józsefné, Bujdosó István, Bujdosó Istvánné: Tóth Borbála, Demeter Ferenc, Dienes Pál, Hatházy József, Ibos István, Kazinczi János, Kázmér János, Kulcsár Ferenc, Kulcsár Ferencné: Noszkó Róza, Márkus János, özv. Mészáros Jánosné: Noszkó Eszter, Mitró István, Mitró Pál, Molnár Sámuelné, Nagy Pál, Noszkó Lajos, id. Rehor János, Simon András, Slézia Dániel, özv. Szaniszló Györgyné, özv. Szaniszló Jánosné, Szaniszló Mihály, Szanyi János, ifj. Szaszák István, Szaszák József, id. Török Miklós, Volosin Jánosné.

A jubileumi évben egyházi előljárók voltak: Ifj. Szaszák István gondnok, Mártonffy Pál pénztárnok, Kovács András számvizsgáló, id. Lakatos József számvizsgáló, id. Török Miklós számvizsgáló. Presbiterek: Angaléth Károly, Boszlay András, Csengery Sándor, Dezső János Fésüs János, Gáll István, Hady János, Hatházy József, Hokvárt András, Jakoby Gyula, Kassay István, Kázmér János, Kiss András, Kőrössy János, Kulcsár Ferenc, Mács László, Márkus János, Máthé Lajos, Mihályi Ferenc, Slézia Dániel, Szabó

A WEST CLEVELANDI TEMPLOM ÉS PARÓKHIA

Bertalan, Szabó Lajos, Szathmáry Gábor, id. Száraz Lajos, Tomsa Vilmos, Tóth József, Trizsi János, Varga András, Zsiros János, Varga D. János, egyházfi.

A huszonötéves, szép multtal dicsekvő clevelandi west sidei egyházat továbbra is áldja, vezesse és gazdagitsa a kegyelem Istene!

ÁRVA CSILLAG

Őszi erdő őszi koszoru.
Sose voltam ilyen szomoru.

Sose lakott messzebb az Élet.
De, ha arrajárok, benézek.

Pedig arrajárok, ha járok,
Csak még egy-két sóhajt kivárok.

Kivárok és nézem az eget:
Vajjon az a csillag ki lehet?

Ki az aki hozzám menekül?
Ki lehet még ilyen egyedül?

(1931.) *Tarnócy Árpád.*

TESTVÉREM, AZ URBAN.

Jézus kilépett a bölcsőből
és szive majd megdermedt:
Boldogtalan nagy szomoruság
állt a bölcsője mellett.

Mert hogy szétmentek Betlehemből
a pásztorok, királyok,
egymásranéztek pogány gőggel
s sziviik ujra megállott.

A pásztor, ha botját emelte,
három királyra gondolt
A király, még kisujjával is
három pásztort dorongolt.

És a Csillagra rá sem néztek
nagypénteki halálig.
De akkor ujra rámeredtek
egy rémült pillanatásig.

És szólt a király a pásztornak:
Testvérem vagy, az Urban.
És szólt a pásztor a királynak:
Hát igy, az Urban, ugy van.

(1931.) *Tarnócy Árpád.*

HARMINC ÉVES A LORAINI EGYHÁZ.

Az 1932-ik év fontos határállomást jelent a loraini református egyház életében is. Harminc éves jubileumát fogja ünnepelni. Emlékezni fog arra a kicsiny kezdetre, melyből a pásztorok, előljárók és egyháztagok buzgó munkálkodása mellett naggyá és erőssé tette Isten és hálával fog gondolni a harminc esztendő hüséges munkásainak egész sora mellett mindenekfelett azokra, akik a kezdet nehézségeivel küzdöttek és az egyházat megalapitották.

Talán egy gyülekezet volt pásztorai közül sem költözött el az élők sorából annyi, mint a loraini egyház pásztorai közül. Első lelkipásztora, Bazsó Béla csak nemrégen adta vissza lelkét Teremtőjének. Két évig tartó szolgálata alatt vette kezdetét a rendszeres munka, melynek eredménye lett az 1902 év szeptemberében tartott megalakulás, az 1903 szeptemberében tartott alapkőletételi ünnepség és a templomépités megkezdése. Az életben levő alapitó tagok első vezérükre fognak emlékezni benne.

A gyülekezet következő lelkipásztora Ludmann Sándor volt. Három és fél évig tartó munkálkodása méltó folytatása volt a bátor kezdetnek, mert a hivek áldozatos szeretetéből befejezik a templomépitést, bebutorozzák a templomot, iskolát, lelkészi irodát, vásárolnak harangokat és 1904 október 2-án felszentelik a szép, tágas és mintaszerüen megépitett templomot. Az ő munkálkodásának idejére esik a már fentebb elsorolt maradandó emlékü alkotásain kivül a parókia felépitése 1905-ben. Reméljük, hogy velünk együtt ünnepelhet és szemlélheti a gyülekezet és a pásztor együttes munkájának áldott gyümölcseit.

Utóda, Virág István töltött leghosszabb időt gyülekezetünkben. Kilenc évig tartó lelkes és kitartó tevékenysége anyagiakban és lelkiekben egyaránt előbbre vitte az egyházat.

A lelkészlakot megnagyobbitják, az épületeket izlésesen ujrafestetik, vásárolnak a meglevő kis haranghoz egy nagyobbat és beépitik az orgonát. Lelkiekben a gyülekezet minden rétegére és a távolabb lakókra is kiterjedő munka, Ifjusági Egyesület alakitása és Énekkar szervezése emlitendők elsősorban. Most már több mint két éve sulyos betegen fekszik. Gondos szeretettel ápolgatja hüséges neje, aki lelkipásztori munkájában is munkatársa volt.

A homesteadi temetőben nyugszik immár három éve a gyülekezet következő pásztora: Horváth Sámuel. Fiatalos tüzzel, sok akarással, állandóan tevékeny lelkipásztori munkával mélyen beleirta nevét a gyülekezet tagjainak szivébe. A gyermek munka, az ifjuság alaposabb megszervezése, a nőegyleti munka megkezdése, a városi segélyakciókban való részvétel és egyébb jótékonycélu akciók eredményes vezetése jellemzik az ő munkáját. Temetésén a gyülekezet jelenlegi pásztorával mintegy 27-en jelentek meg Lorainból. Ez a tény magában véve elégséges bizonyság amellett, hogy népének hüséges pásztora volt.

Ujlaki Ferenc közel hét évi munkája a külső és belső épités korszaka. A gyülekezet áldozatkészségéből ez idő alatt több, mint 30 ezer dollár gyült össze. Karzatot épitettek a templomba, megujitják az egész épületet, elláták modern gőzfütéssel, félezer dollár értékü keritéssel veszik körül a templom és parókia épületét, amivel nagyban emelték a templom és parókia környékének szépségét, 1926-ban pedig felépitik az amerikai magyar református egyházak talán legszebb parókiáját, nem is szólva egyébb ugyancsak jelentős tevékenységekről. A külső haladás a belső lelki munka fokmérője, s egyszerü következtetés is elég ahhoz, hogy lelkipásztori munkájának lelki részéről is a legnagyobb elismerés hangján emlékezzünk meg. Vele is bizonyára együtt ünnepelünk majd jubileumunkon.

1928 év decemberétől e sorok irója a gyülekezet pásztora. Azóta is sokat áldozott a gyülekezet anyagiak terén az épületek jókarban tartására. Mintegy 600 dollár költséggel javittatta a templom tornyát, ugyanennyi összegből dupla garage-t épittetett, melyet anyagraktárnak használ az egyház és igen alkalmas nyáron iskolai célokra. A templomot festették kivülről, 518 dollár költséggel; festették és teljesen rendbehozták az összes földszinti helyiségeket ugyancsak közel 600 dollár költséggel. A lelki munkában tovább épitettünk azokra az alapokra, melyeket az érdemes elődök lefektettek.

CSONTOS BÉLA ÉS CSALÁDJA

Természetes dolog, hogy ennyi mindent alkotni és a meglevőket megtartani, csak áldozatkész, Istenét és egyházát szerető néppel lehet. Az érdem nagy része az alapitóké és a hüségükben példás egyháztagoké, a munkában fáradhatatlan és jó példával elöljáró tisztviselőké és presbitereké. Jubileumi ünnepségünkön megemlékezünk mindenkiről, akinek munkája és anyagi támogatása a gyülekezet szép fejlődését lehetővé tette és e naptár jövő évi számában, a jubileumi ünnepségeinkről szóló tudósitásunkban is felsoroljuk őket. A munka gyönyörüséges terhét hordozó presbitérium és egyház tisztviselői jelenleg Albert Antal főgondnok, Farkas Lajos gondnok, Lőrincz János presbiter és Arnóczky András jegyző. A gyülekezet hüséges munkásai és a lelkipásztoroknak igazi segitőtársai voltak az utóbbi évek alatt tanitónőink: Oláh Juliska, Kovács Katalin, Nagy Jolánka és Tarcali Irénke.

Adja Isten, hogy jubileumi ünnepségünk ne csak a ragyogó multról való megemlékezés legyen, hanem ujabb évtizedek kitartó munkájára való odaigérése a mi egész életünknek.

Csontos Béla.

A harmincéves loraini egyház a jócselekedetek gyakorlásában is mindig tündökölt. Az Árvaháznak hüséges támogatója. Mikor jubileumi ünnepségét tartja, az egyház áldozatkész tagjaiért a ligonieri árvák imádsága emelkedik az egek Urához.

A LORAINI EGYHÁZ PRESBITÉRIUMA

ÁRVÁINK SORSA

Olyan sokat gondolok rájuk:
Vajjon van é meleg ruhájuk,
Kis cipőjük kitart-e még,
Kenyér mindnek jut-é elég?
Mert a tél nagyon közeleg,
Az egész világ didereg,
Dér lepi a tarlott mezőt,
Hulló levél a temetőt...

Tud-e békén nyugodni ottan,
Kinek árvája elhagyottan,
Szeretet nélkül ténfereg,
Nem jut neki sehol meleg,
Kenyér se, puha takaró,
Sehol, sehol egy drága szó,
Amely szeliden hivogat,
Se kéz, mely lágyan simogat.
— Óh én tudom, óh én hiszem,
Ott a fáradt test megpihen
S megnyilt szemek ott fönn látják
Jézust, a gyermekek barátját,
Amint elindul csendesen
(Bár nem látja őt földi szem)
És minden házba bekopog.
—Óh, néki ajtót nyissatok,
Beszéde van most veletek,
Kér, hogy restek ne legyetek,
Amit néktek az Ur adott,
Osszátok meg a kenyeret.
Ha kicsiny is az a kenyér,
Hatalmas az Isten nagyon,
Ad ő tinéktek eleget.
Csak benne bizón, bizzatok
S ne hagyjátok el a szegényt,
Akit mindenki elhagyott.

Van sok házban avult ruha,
Kinőtt cipő, karéj kenyér,
Az árvának mind kincset ér,
Te meg lásd hasznát nem veszed.
Nyisd ki szived, nyujtsd ki kezed,
Segits, mert adni jó nagyon.
Megérted, mi az irgalom.
Napfény ragyog téged körül
S az égben nagy sereg örül,
Hogy itt a földön nincsen árva,
Aki éhezne, aki fázna,
S Jézus, a gyermekek barátja
Áldón reád teszi kezét.
Látod szelid tekintetét?
Óh adj, mert adni jó nagyon.

Árvák kopogtatnak egy intézet ajtaján, de nincs hely számukra. Szomoruan távoznak el, ki az ismereteln nagy világba. Szeretnéd testvérem megérni, hogy ligonieri Árvaházunk kapujára ez lenne kiirva: "Nincsen hely". Ugy-e bár nem? Akkor segisd intézetünket, hogy minden hozzáfolyamodó árvát befogadhasson.

Az Amerikai Magyar Református Egyesület öreg tagjai részére Aggmenházat, a tagok árvái részére Árvaházat tart fent. Tagja már ennek az Egyesületnek?

A BUFFALOI ELSŐ EGYHÁZ PRESBITÉRIUMA

A BUFFALOI ELSŐ EGYHÁZ IFJUSÁGI KÖRE

A BROWNSVILLEI EGYHÁZ NŐEGYLETE

A TRENTONI FÜGGETLEN REF. EGYHÁZ ISKOLÁJÁNAK NÖVENDÉKEI

A TRENTONI FÜGGETLEN REF. EGYHÁZ KULTURÁLIS ÉPÜLETÉNEK NAGYTERME

JUBILÁLÓ LELKÉSZEK.

Dr. Csutoros Elek.

Dr. Csutoros Elek Amerika régi harcos papjai közé tartozik, akit a columbusi egyház abból az alkalomból, hogy fentállásának 25 éves fordulójához ért el, 1931 szeptember 6-án meleg ünnepeltetésben részesitett.

1898-ban jött ki Amerikába, amikor az amerikai magyar reformátusságnak nagy szüksége volt szervező erőre, magyar apostolra és a reformátorok munkáját végző hithősökre. Csutoros Elek mindezeket a képességeket magával hozta. Otthon a debreceni kollégium levegőjét szivta magába és itt is mindvégig megmaradt puritánnak, magyarnak és hüséges reformátusnak.

Első állomása Cleveland volt, ahol hatalmas tömeget szervez be a már készen levő egyházba. Rövid időre Magyarországon foglal el hivatalt, de nemsokára ismét Clevelandban találjuk. Majd a nagy és fárasztó munka után nyugalom után vágyik és a columbusi kisebb egyház vezetését vállalja magára, ahol most is áldásosan müködik.

Harmincháromeves amerikai munkálkodása idején ott találjuk minden magyar megmozdulásnál, ott állott minden magyar mozgalom bölcsőjénél. Egyházakat szervez, missziói körutakat tesz, majd a háboru után Magyarország igazsága mellett harcol és a letiport ügynek előkelő amerikaiak között szerez megértő barátokat. Hosszu paposkodása ideje alatt szegény maradt anyagiakban, de annál gazdagabb magyar és református erényekben.

Közhasznu amerikai tevékenységét kivánta honorálni alma mater-je, a debreceni kollegium, amikor az 1930. évben a theologiai tudományok diszdoktori kitüntetésével lepte meg.

A jó Isten még sokáig éltesse az amerikai magyarság régi harcosát, jellemes vezérét és puritánlelkületü példaadónkat, Dr. Csutoros Eleket!

JOLIETI REF. EGYHÁZ NŐEGYLETE.

Krivulka Károly.

Krivulka Károly johnstowni lelkész, ez évben ünnepelte lelkésszé avatásának 10 éves évfordulóját bensőséges szép ünnepély keretében, amelyen jelen voltak mindnyájan a környék lelkészei és egész gyülekezete. Az egyházmegye igaz szeretettel kíván neki sok-sok évi boldogságos, sikeres munkálkodást az Urnak szőllőjében.

A jókívánságot megosztják vele barátai, tisztelői, akik a szerény, munkás és mindenkit becsülni tudó lelkészt értékelni tudják. Az a szép munka, amelyet Johnstownban végez, hirdeti buzgóságát és céltudatosságát.

Az Isten áldja meg őt még hosszu időn át vele együtt hüségesen munkálkodó nejével együtt!

Papp Károly

new brunswicki lelkész 1931 szept. 27-én ünnepelte lelkésszé szentelésének tiz éves évfordulóját.

Az ünnepség olyan müvészi nivón álló volt, ami dicséretére vált a new brunswicki első egyháznak. Szavalatok, élőképek, zene és énekszámok gyönyörködtették a közönséget, amely az egyház nagy termét zsufolásig megtöltötte. Jelen volt a város polgármestere is, aki őszinte szavakkal ecsetelte a Papp Károly lelkész érdemeit.

Papp Károlyt nemcsak New Brunswickon veszi körül hiveinek szeretete és megbecsülése, mert nejével együtt hüségesen fáradozik az egyház felvirágoztatásán, hanem az általános közbizalom is felé hajolt akkor, amikor a presbiteriánus magyar lelkészek konferenciája elnökévé választották. Az Árvaháznak lelkes támogatója és érte sokat dolgozó barátja. Legyen továbbra is hüséges a reá bizottakon!

Id. Dókus Gábor.

Dókus Gábor, az amerikai magyar reformátusok egyik uttörő munkása és a dolgozó lelkészi kar legidősebb tagja 1931 szeptember elején ülte hetvenedik születésnapját. Háta mögött harminenyolc éves amerikai munkálkodás áll s ezt a hosszu időt a so. norwalki egyháznak szentelte. Annak folytonos fejlődése és erősödése az önevéhez füződik. Nem csoda, ha drága neki minden egyes fa, minden egyes bokor, amely a so. norwalki gyönyörü templomot és paróchiát diszíti.

PAPP KÁROLY
new brunswicki lelkész.

Hetven éves születésnapja alkalmával a so. norwalki gyülekezet is részt kért az ünneplésből és hüséges pásztorát ugy a presbiterium, mint a nőegylet 25—25 dolláros arany pénzzel ajándékozta meg. Közeli és távoli ismerősei jókívánságukkal halmozták el. Mi is szeretettel köszöntjük a lelkészi kar Nesztorát, a hetvenegyedik évet taposó patriárkát. Ad multos annos! Még sokáig gyönyörködhessék so. norwalki nagy alkotásaiban!

Takaró Géza.

A naptárzárás idején kaptunk értesitést arra nézve, hogy Takaró Géza new yorki lelkész, a keleti egyházmegye elnöke 1931 év végén ünnepli lelkészszé szentelésének huszonötéves és az egyházmegyében viselt elnökségének tizéves fordulóját. Az ünnepeltetés bizonyára nagyszabásu és teljesen méltó lesz a Takaró Géza nevéhez és széleskörü munkálkodásához. A jubileum lefolyásáról a jövő évi naptárban fogunk részletesen megemlékezni.

Szabó László.

A kitüntetett lelkészek között emlitjük meg Szabó László franklini lelkészt, akit "A Hun király" költői alkotásáért a nagykőrösi Arany János Társaság választott tagjává és 1931 október 25-én tartotta székfoglaló előadását. Ugyanekkor vették fel József Ferenc királyi herceget is a Társaságba tiszteletbeli tag gyanánt. Szabó László a pataki kollégium négyszázéves ünnepélyére irott, pályadijat nyert ódájával is maga felé irányitotta a közfigyelmet.

Dienes Barna

angolnylevü szindarab irásával tünt ki. "Two Cheecks to Slap" a darab neve, amelyet 1931 január havában a pittsburghi Carnegie Techben adtak elő nagy sikerrel. A pittsburghi Post Gazette nagy elismeréssel szól a darab érdeméről, annak különösen első részéről. Többek között igy ir: "Talán érdekelni fogja önöket, hogy a szinházi társulat nagyon kiválónak találta ezt a darabot és a mi véleményünk az, hogyha Dienes egy kissé megélénkiti a második részt, olyat fog alkotni, ami örökre érdemévé válik. Amint most van, az öt első jelenet elsőrangu".

Örvendetes jelenség, hogy lelkészeink angol nyelven is irnak és nemcsak theologiai tárgyakkal foglalkoznak, hanem a Shakespeare nyomdokaiba lépve is megállják helyüket.

Hegyi Sándor

cartereti független lelkész "Levél Amerikából" c. magyarországi vallásos munkát kiadó vállalat utján jelent meg nyomtatásban és róla a hazai egyházi kritika elismerőleg nyilatkozott.

Vincze Károly,

perth amboyi független lelkész és esperes theologiai doktori cimet akar szerezni a debreczeni Tisza István egyetem theologiai fakultásán. Irásbeli dolgozatát már elfogadták és november végére szóbeli vizsgára hivják haza.

Vincze Károly azóta is, hogy kikerült a pataki kollégiumból, állandóan müvelte a theo-

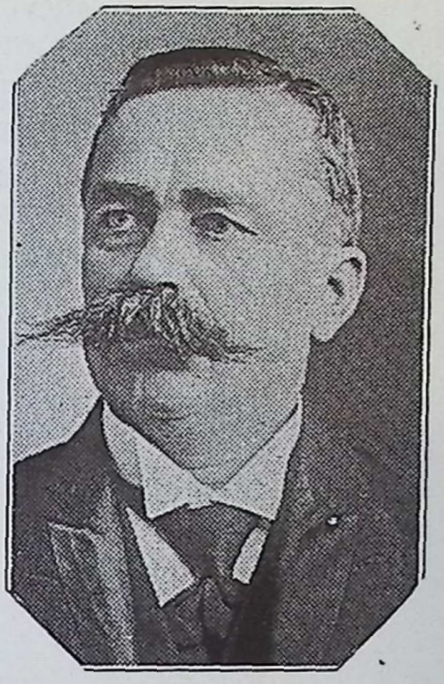

ID. DÓKUS GÁBOR
so. norwalki lelkész.

TAKARÓ GÉZA,
a new yorki első ref. egyház lelkésze.

logiai tudományokat. Sokat tanul, sokat olvas és otthon van a különböző theologiai kérdésekben. Nyomtatásban megjelent munkái: "Az Isten Angyalai" és "A Hét Igéret". Nincs semmi kétségünk aziránt, hogy a vizsgát sikerrel teszi le és ezáltal öregbiti az amerikai lelkészi kar szellemi értékelését

BALOGH E. ISTVÁN
mckeesporti lelkész és családja.

BEIKTATOTT LELKÉSZEK.

Balogh Elemér István

lelkész született Nagykaposon (Ung vm.) 1905 junius 22-én. Iskoláit Ungvár és Máramarossziget elemi iskoláiban, Máramarossziget, Szolnok és Budapest gimnáziumaiban végezte. Theológiai tanulmányait 1928. évben a budapesti Ref. Theológia Akadémián fejezte be. Két esztendeig, mint segédlelkész szolgált a Dunamelléki Egyházkerület kebelében. Budapest, Dunaszentgyörgy (Tolna vm.) Ócsa és Kiskunlacháza (Pest vm.) egyházközségeiben. 1928. december 1-én érkezett Amerikába a Philadelphia melletti phoenixvillei (Pa.) egyházunk meghivására, mint segédlelkész. Innen választotta meg lelkészének 1929. junius 5-én a leechburgi (Pa.) gyülekezetünk s itt szolgált 1931. május 31-ig. Ez év április hó 26-án meghivta és megválasztotta a mckeesporti egyházunk s junius 1-én el is foglalta mostani állását.

Tiszt. Balogh E. Istvánné,

szül. *Melegh Margit.* Összes iskoláit McKeesporton végezte. 1928-ban a millersvillei Teacher College-ban tanitónői oklevelet szerzett. Az 1928—29. tanévben Trevose, Pa. (Philadelphia) Public Schoolban tanitott s az 1929—30. tanévre mckeesporti tanitónőnek választották meg.

Az uj lelkészt 1931 szept. 20-án iktatta be a Központi Magyar Egyházmegye lelkészi állásába, amely alkalommal az örvendező gyülekezet teljesen megtöltötte a templomot, majd az ünnepi vacsorán az iskolát, ugyanannyira, hogy kétszer kellett teriteni. Az ünnepélyen résztvettek az egyházmegye részéről az elnök, a titkár, a pénztárnok, Varga Lajos, Kerekes Béla, a szomszédos egyházakból Kovács Andor, Kruchio Antal, Draskóczy István és Czeglédy Sándor. A vacsorán megjelent a helybeli róm. kath., gör. katholikus és baptista lelkész is, meleg üdvözlő beszédeket tartva.

Kalabányi István.

Kalabányi István 1904. julius 6-án, Greens Farmon, Connecticut államban született. Felső iskoláit nyolc éven át a bloomfieldi főiskolában, 1926-ban egy éven át a buffaloi State Normal Schoolban végezte. 1926-ban Newarkon nyerte lelkészi felszentelését a presbyteriánus egyháztól. Buffaloban, az ottani ref. egyházban közel két éven át volt segédlelkész, majd Detroitban az ottani első ref. egyházban müködött hasonló minőségben, ahonnan a so. bendi gyülekezet lelkészéül hivta meg.

Beiktatása 1931. február 15-én történt, amikor a magyar predikációt a logansporti presbytery meghivására Nánássy Lajos, az egyház alapitó lelkésze végezte.

Az ifju lelkész kiváló zenei talentummal rendelkezik és különösen az ifjuság és gyermekek között végez mélyen szántó munkát.

KALABÁNYI ISTVÁN.

Szabó Antal.

Szabó Antal lelkész három évig Californiában a san franciscoi és los angelesi első magyar ref. egyházban, utóbb pedig az Oakland környékén szétszórtan élő magyarság között munkálkodott. Az oaklandi egyház önálló lelkészi állását az egyháztagok elköltözése miatt be kellett szüntetni és a Nyugatot elhagyva előbb a so. bendi gyülekezetben töltött be helyettesitő lelkészi hivatalt, majd 1931 április 26-án a perth amboyi Kálvin János egyház választotta meg lelkipásztorául. Az ifju lelkész azóta itt sáfárkodik és minden igyekezetét latba veti, hogy az egyházat konszolidált anyagi helyzetbe juttassa és hivei lelki javát munkálja. Megnyerő modora, komoly akaratereje és békességet kereső igyekezete által Perth Amboyban minden oldalon tiszteletet váltott ki maga iránt.

Lelkészi teendői mellett tudományos téren is öregbitette tudását, amennyiben 1929-ben a californiai Berkeley Pacific School of Religion-ban a "master of sacred theology" fokozatot szerezte meg.

SZABÓ ANTAL.

Gulyás Károlyt

Mount Carmelből a trentoni Kálvin János egyház hivta meg lelkészéül. Uj állását 1931. évben foglalta el és a Ref. Church in the U. S. Keleti Egyházmegyéje iktatta be hivatalába. Itt a gyülekezet kész templomot vásá-

rolt, amelyben az uj lelkész odaadással sáfárkodik. Gulyás Károly lelkész részben Magyarországon, részben Bloomfielden hallgatta a theológiát.

Kecskeméthy József

lett a nyugalomba vonult Tegze László lelkész utóda Passaicon. Theológiai tanulmányait a bloomfieldi és new brunswicki iskolákban végezte, majd Magyarországra ment tanulmányutra. Mint passaici segédlelkész, nagy népszerüségre tett szert és most a passaici nagy gyülekezet beiktatott rendes lelkésze. Rövid ideig tartó munkálkodása alatt a templomot renováltatta.

Rácz Viktor

trentoni lelkészt a phoenixvilleiek bizalma a Kováchy Kálmán lemondása után Phoenixvillebe szólitotta, ahol széleskörü tevékenységet fejt ki az egyház javára. Jogi tanulmányait Debreczenben kezdte és a theológiát a a bloomfieldi szemináriumban tanulta.

KECSKEMÉTHY JÓZSEF.

UJ LELKÉSZEK.

1930-ban a bloomfieldi theologiáról öt ifju Timotheus került ki, névszerint *Fürjész Béla,* aki amerikai tanulmányainak befejezése után Patakra ment tovább tanulni és ott az angol nyelv óraadó tanitója volt; *Nagy András,* aki egy darabig a so. chicagoi és whitingi egyházban helyettesitette a lelkészt; *Nagy Imre,* a Nagy Emil bethlehemi lelkész fia, aki jelenleg a mount carmeli egyházat szolgálja ki; *Szathmáry Gyula,* aki Franklinben kezdett presbiteriánus egyházi munkát és *Szegedy János.*

Ezek az ifju lelkészek jelenleg állandó állás nélkül vannak és szolgálataikat felajánlják az amerikai egyházaknak.

Horváth Béla, a néhai Horváth Sámuel lelkész rokona 1931-ben tette le lelkészi vizsgáját, mint a bloomfieldi theológiai szeminárium hallgatója. Horváth Béla 1904 julius 27-én Tállyán, Zemplén megyében született. So. Norvalkon végezte a high schoolt, majd Bloomfieldba ment, ahol sikerrel graduált. Jelenleg a bloomfield főiskolában post-graduate tanfolyamon van és főleg a modern nyelvekkel foglalkozik. Gyakorló lelkészi munkával is foglalkozik, amennyiben a new jerseyi bayonnei angol nyelvü ref. gyülekezetet szolgálja ki.

Kozma Dezső.

Kozma Dezső lelkész 1892 április 7-én a zemplénmegyei Ladamóc községben született. A tanitóképezdét Nagykőrösön végezte, majd a háborut mint magyar katona harcolta végig.

Amerikába érkezése után a bloomfieldi, pittsburghi Western Seminaryban és az oberlini iskolákban tanult theologiát, az utóbbi helyen B. D. fokozatot nyert. Féléven át a

clevelandi Western Reserve egyetemen öregbitette tudását.

Lelkészszé 1930 julius 31-én a west clevelandi egyházban szentelték. Jelenleg a detroiti régi egyházban tölt be segédlelkészi állást és a gyülekezet lelkészének mindenben, főleg az ifjusági és gyermekmunkában áll rendelkezésére.

Novák G. Lajos.

Amerika gyermeke, aki So. Norwalkon, Connecticut államban született. Szülei, Novák Lajos és neje vezető szerepet játszanak a so. norwalki magyarság életében.

Az ifju Novák So. Norwalkon fejezte be a high schoolt, ahonnan a hartfordi egyetemre, majd a lancasteri ref. theológiára ment. Magyarországon a budapesti theologián is hallgatott egy évet, valamint a University of Penna jogi fakultásán.

Kiváló angol tudása amerikai angol nyelvü egyház kiszolgálására is képessé tenné, de magyar szivére hallgatva a springdalei (Pa.) gyülekezet beszolgáló lelkészi állását fogadta el s ugyanakkor a pittsburghi Western Seminaryben is tovább tanul post graduate tanfolyamon.

A Ref. Church in the U. S. központi egyházmegyéje 1931 november 15-én szentelte lelkészszé.

NOVÁK LAJOS.

KOZMA DEZSŐ ÉS NEJE.

AMERIKAI TANULMÁNYUTON LEVŐ LELKÉSZEK.

Kovács Imre.

Született Pancsován, a Bánátban 1910-ben. A kereskedelmi akadémia elvégzése után elhatározta, hogy a business pálya helyett inkább Isten és a nép szolgálatának szenteli életét.

Kovács Imre tanulmányait a kolozsvári theologián kezdte és a lancasteri, Pa. theológián folytatta, ahol B. D. diplomát szerzett. Jelenleg a yalei egyetemen tanul, ahol a vallásos nevelés doktorátusáért dolgozik. Már 16 éves kora óta szolgálja a népet, ugy a szószékből, mint a tanitói pódiumról s igy nemcsak népismerete, de nyelvtudást is alkalmassá teszik majd arra, hogy jövendő munkáját, mint a jugoszláviai magyar református egyház és mint az ottani Keresztyén Ifjusági Egyesület utazó titkára és belmisszionárusa eredményesen végezhesse. Jövendő munkája a lapszerkesztést is magába fogja zárni, amelyre jó előkészület volt a mult nyáron a springdalei egyházban kiadott "Magvető" nevü egyházi lap szerkesztési tapasztalata. Cime: 1574, Yale Station, New Haven, Conn.

Sipos István.

A Pusztaszer melletti Szentes városában, Csongrád megyében született 1907 február 18-án. Theológiai tanulmányit 1925—1930. között a budapesti Ref. Theol. Akadémián végezte. Tanulmányai végzése mellett két évig budapesti-székesfővárosi hitoktató is volt ezidő alatt, két nyáron pedig három-három hónapig a cseh-szlovákiai megszállott területen volt előbb az elhagyatott kicsiny pányi, majd a gyönyörü szádelői kis gyülekezet administrátor lelkésze. A Theológiai Akadémia Ifjuságának vezetője volt, mint a "Kálvin János Kör" elnöke, irányitván az ifjuság lelki és szellemi fejlődését. A "Bocskay" Bajtársi Egyesület három egymásután következő évben megválasztott vezére, ezenkivül a Budapesten székelő "Szentesi Egyetemi Hallgatók Köre" elnöke volt.

KOVÁCS IMRE.

Első lelkészképesitő oklevele megszerzése után azonnal Amerikába indult, ahol a princetoni theológiai Seminarium ösztöndijával folytatja theológiai tanulmányait, mint post graduate student és a "Master of Theology" degreeért dolgozik.

Az 1931 május 1. szeptember végéig Sebestyén Endre, független főesperes mellett, mint főesperesi titkár és segédlelkész munkálkodott. Most Vincze Károly esperes mellett végez segédlelkészi kisegitői szolgálatot az iskolai év alatt.

Cime: 310 Alexander Hall, Theol. Sem. Princeton, N. J.

Tudtunkkal még a következő magyarországi segédlelkészek, illetőleg hittanhallgatók vannak amerikai tanulmányuton:

Benke Imre, aki a pataki theológián volt hittanhallgató. Jelenleg a philadelphiai Protestant Episcopal Divinty School post graduate hallgatója.

Lukács László a debreceni theológián végzett és nyert oklevelet. Most a philadelphiai Prot. Episcopal Divinity Schoolon folytatja tanulmányait. Kiváló zongoramüvész.

Czeglédy Sándor, az országoshirü tudós és minden tekintetben kiváló Czeglédy Sándor lelkész fia Budapesten kezdte theológiai tanulmányait, majd Amerikába jött, ahol egy

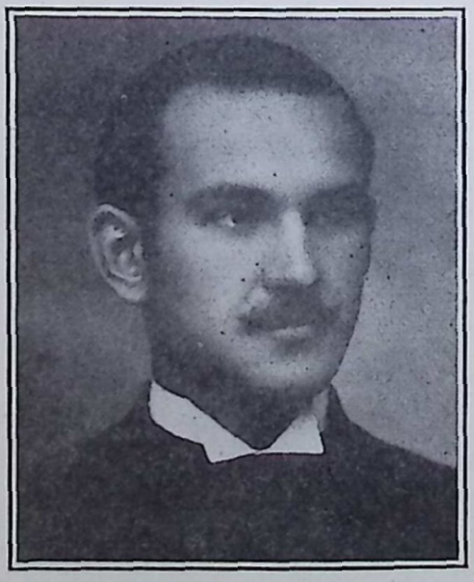

SIPOS ISTVÁN.

évet a daytoni ref. theológián töltött, jelenleg pedig a princetoni szeminárium hallgatója. 1931. nyarán a mckeesporti régi egyházban tanitott és segédkezett a lelkésznek.

Böszörményi Ede, a magyarországi szentesi hatalmas gyülekezet egyik nagynevü lelkészének fia atyja nyomdokait követve a lelkészi pályára készül. Előbb a debreceni Tisza István Egyetem theológiai fakultására iratkozott be, majd Amerikába jött tanulmányutra és a daytoni ref. theológián a második évet tölti.

Vargha Albert ifju lelkész 1931 október hó 29-én érkezett az Egyesült Államokba, hogy mint ösztöndijat nyert hazai lelkész a pittsburghi theológián folytassa tanulmányait. 1928-ban végezte el tanulmányait otthon a budapesti theológián s azóta, Nagykőrös, Czegléd, Budapest és Kecskemét gyülekezeteiben végzett részben segéd, részben önálló lelkészi munkát. Cime: Rev. Albert Vargha, 828 Ridge Ave., Pittsburgh, Pa.

Draskóczy István.

Theológiai tanulmányait a budapesti ref. theológián végezte, ahol a ker. ifjusági munkában tevékeny részt vett. 1930. őszén Amerikába jött és a lancasteri theológiára iratkozott be. Az 1931—32. iskolai évben a pittsburghi Western Seminaryben van postgraduate tanfolyamon és a leechburgi első egyháznak beszolgáló lelkésze.

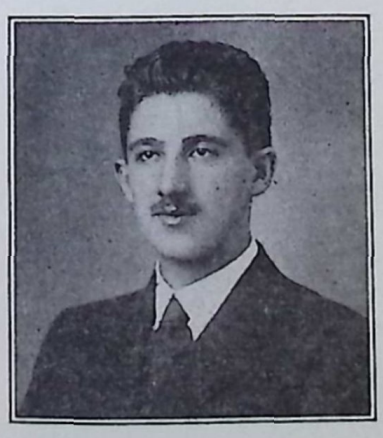

DRASKÓCZY ISTVÁN.

Lőrincze Géza a daytoni ref. theológia hallgatója szintén a lelkészi pályára készül.

A bloomfieldi theológián jelenleg *Árvay András* és *Ferenczy Pál* magyar ifjak tanulnak.

Az uj lelkészeket és tanulmányuton levő segédlelkészeket és lelkészjelölteket szeretettel köszöntjük és munkájokra Istennek mindenekre elégséges kegyelmét kérjük!

Naptárzáráskor értesülünk, hogy a *new yorki* 116. *utcai egyház* 1931 december hó 13-án fogja huszonötéves jubileumát ünnepelni. Lelkésze, Harsányi László 23 év óta hirdeti az igét ebben az egyházban, amely New York metropolisában végzi nehéz, de gyönyörü munkáját a magyarok között.

A *fairfieldi* gyülekezet is örömünnepet fog ülni 1931 hálaadás ünnepén. Ötéves szép multra tekint vissza. Ref. nagytermére, amely egyike a legszebben és legmodernebbül berendezett gyülekezeti termeknek, méltán büszke lehet. Urbán József a gyülekezet buzgó lelkésze.

A youngstowni független ref. egyház 1931 nov. 26-án fentállásának ötéves fordulóját ünnepelte. Csendben, világi lárma nélkül, csak a templomban, mert a gazdasági helyzet nehéz. A jubiláló egyházközség agilis lelkésze Borsy Kerekes György ref. esperes.

A jubiláló gyülekezetekre Isten áldását kivánjuk.

NYUGALOMBA VONULT LELKÉSZEK.

Tegze László

passaici ref. lelkész 1931-ben visszavonult a gyakorló lelkészi pályától. Magyarországon az ugocsa-máramarosi egyházmegyében viselt lelkészi hivatalt és egyházmegyei tisztségeket, majd körülbelül 25 évvel ezelőtt Amerikába jött, ahol előbb a detroiti, majd a passaici egyházakban paposkodott.

Amerikai életének javarésze Passaicra esik, ahol hiveinek és az összmagyarságnak osztatlan szeretete környezte a tiszteletreméltó patriárkát. Kiváló szónok, szeretetteljes modoru és vigkedélyü férfi, aki fiatalos humorát a családját ért megpróbáltatások dacára is hiven megőrizte. De amint a daliás pap átlépte a hetvenedik életévet, egészsége gyöngülni kezdett és a debreceni hajdani, "botos diák" kénytelen volt visszavonulni az aktiv lelkészkedéstől.

Kivánjuk, hogy a jól megérdemelt nyugdijat az amerikai ref. lelkészi kar legidősebb tagja még hosszu időn át élvezhesse, akit nagyszámu barátai és ismerősei részéről szeretet és megbecsülés vesz körül. S ez a szeretet és becsülés nemcsak a kornak jár, hanem az érdemekben megőszült lelkész tiszteletreméltó egyéniségének is.

Kováchy Kálmán.

Kováchy Kálmánt a muzsák még gyermekkorában homlokon csókolták és igy lett a magasságos Isten és a költészet papja. Iskoláit a debreceni theológián végezte, ahonnan Kanadába ment, ahol egészsége kockáztatásával pásztorolta a tél fagyában is a reá bizott nyájat.

Majd az Egyesült Államokba jött át, ahol a phoenixvillei gyülekezet vezetését vállalta magára. Lelkészkedése alatt épült fel az uj, szép parókhia.

Kováchy Kálmán költői alkotásával tette nevét halhatatlanná.

Különösen mint ódairó vált ki és költeményeit egész Amerikában élvezettel olvasták.

Betegeskedése miatt 1931. juniusban lemondott a phoenixvillei lelkészi állásról és a hevesmegyei Hevesre költözött haza. Nyugalomba vonulása után is költői szárnyait csattogtatja és Iskáriótes Judás cimü munkáján dolgozik, amibe beleönti theologiai, lélektani és kortörténeti tudását.

Tisztelő barátainak nagy serege szeretettel gondol Amerikából a hüséges barátra és szelidlelkü papra és őszintén kiván neki további költői sikereket és nyugodt életet. Ad multos annos!

GARAY GERŐ.

GARAY ANNA.

A TONAWANDAI REF. EGYHÁZ GYORS FEJLŐDÉSE 1929---30-BAN.

A lelkész vasárnap nem egy, hanem két istentiszteletet tart. A péntek esti összejöveteleken egyháztársadalmi, szórakoztató és ismeretterjesztő munkát végez. A szokásos egyházi egyletek mellett megszervezve a varrókört. A sokirányu munkásságnak látható eredményei a templomban az uj teritők, orgona, énekmutató tábla. A templom alatti helyiséget kibővitették a buzgó egyháztagok és vettek bele uj szinpadot, uj zongorát, könyvszekrényt, mely telve van magyar és angol egyházi és világi énekkari könyvekkel, továbbá bibliákkal és olvasmányokkal. A furnace megujult és a konyha uj felszerelést kapott és a basementbe három uj asztal és negyven uj szék került. A kis egyház legnagyobb teljesitménye volt 1931-ben, hogy a templom tetejét ujra fedette 284 dollár költséggel.

A PÁPAI ÉS SÁROSPATAKI KOLLÉGIUMOK.

A pápai és sárospataki ref. főiskolák 1931-ben négyszázéves jubileumokat ünnepelték. A jubiláris ünnepségek országos jellegüek voltak, sőt a külföldi protestánsok figyelmét is magára vonták.

A két kollégium négyszáz év alatt a hazának és egyháznak kiváló férfiak ezreit nevelte és Amerikában is sokan vannak, akik vagy a sárospataki, vagy a pápai főiskolák emlőin nevekedtek fel.

Az amerikai magyar reformátusság is részt kért az ünneplésből. A jubileumi évben alakult meg "a pataki diákok ameriikai Szövetsége" amely Borsos István választotta elnökévé, Molnár Istvánt pénztárosává és Vincze Károlyt jegyző-titkárává. A Szövetség célja az, hogy alapitványt tegyen a Patakon tanult amerikai magyarok nevében a főiskola részére.

Az Amerikai Magyar Református Egyesület 1931 juniusban tartott konvenciója 100—100 pengős alapitvánnyal emlékezett meg a pápai és pataki főiskolákról és igy méltó keretek között kapcsolódott bele az ünnepségekbe.

Amerikai vonatkozásban nagyfontosságu határozatot hozott a pataki kollégium theológiai akadémia tanárkara, amikor a jubiláris évben dr. Leich daytoni ref. és dr. Bartlett philadelphiai episzkopális theológiai profeszorokat a sárospataki főiskola tiszteletbeli tanáraivá választotta.

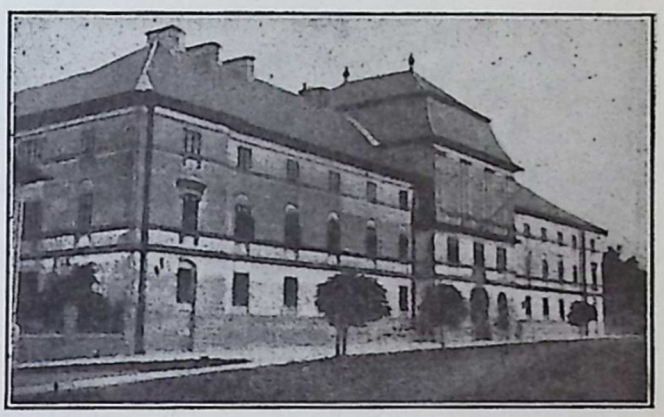

A PATAKI KOLLÉGIUM.

A PATAKI RÉGI KOLLÉGIUM.

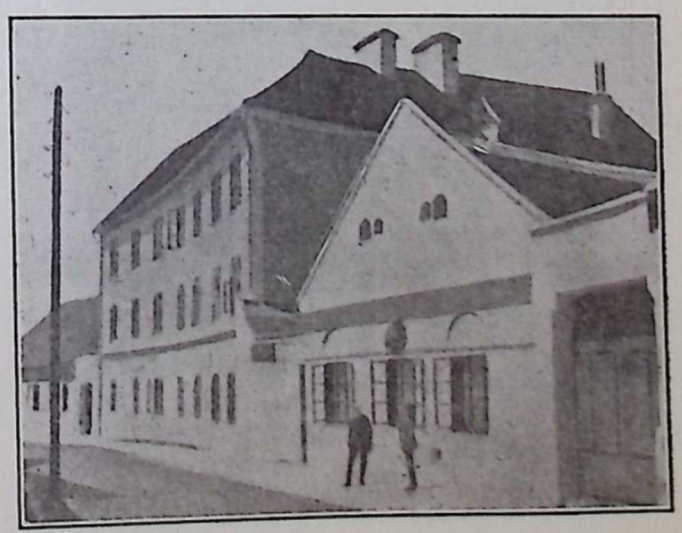

A PÁPAI KOLLÉGIUM.

TÓTH RÓZSIKA
East Chicago, Ind.

BOGÁR ANNA
Homestead, Pa.

TARCZALI IRÉN
Lorain, O.

DARÓCZY PÁLNÉ
Detroit, Mich.

Oláh Juliska
Toledo, O.

AMERIKAI REF. TANITÓNŐK.

NÁNÁSSY BÖZSIKE
daytoni (O.) tanitónő.

A BUFFALOI WEST SIDEI EGYHÁZ.

Buffalo West Sidei Egyházunk ötéves jubileumát ünnepelte március 22-én. Mozgalmas volt a fiatal egyház életében a lefolyt öt év; mikor 1926 Március 28-án megalakult, sem pénznek, sem épületnek, sőt még épülethelynek sem volt birtokában. A rendkivül jól megszervezett, kitartó munka hamarosan szép eredményt ért el, ugy hogy három hónappal a megalakulás után a magyar negyed kellő központján mintegy tizezer dollár értékben a templom és lelkészlak épitése céljaira három lot-ot vásárolt a gyülekezet, mely lotokon 1927-ben a templomot és lelkészlakot fel is épitette.

A lefolyt öt év bebizonyitotta, hogy nagy szükség volt Buffalo magyar negyedében a ref. egyház megalakulására, hiszen egy város magyar negyede csonka magyar református templom nélkül.

Bevétele volt az egyháznak öt év alatt $71818.02, kiadása $71516.33. Az adósság összege jelenleg $36300.00. E számadatokból megállapitható az, hogy öt év alatt az összes költségeknek éppen felét tudta a gyülekezet összehozni, épp ezért jó reménységgel nézhet a jövendő elé.

A következő egyletek müködnek az egyház kebelében: A Nőegylet, mely öt év alatt közel ötezer dollárt adományozott az egyháznak, az Ifjuági Kör, mely szintén tetemes segitséget nyujtott a nagy munkában, melyet az egyháznak ki kell fejtenie, a Nők Missziói Egyesülete, mely a külmissziót és belmissziót támogatja hathatósan. Az Ifjusági Kör vegyeskara minden vasárnap délelőtti Istentiszteleten énekel, időközönként müködik a férfi énekkar is. A vasárnapi iskola megvan szervezve 9 tanitóval. Megalakult ezenkivül az egyház kebelében a Bethlen Gábor Betegsegélyző Egylet is, mely a Református Egyesület helyi osztályával kooperálva szintén szép munkát végez.

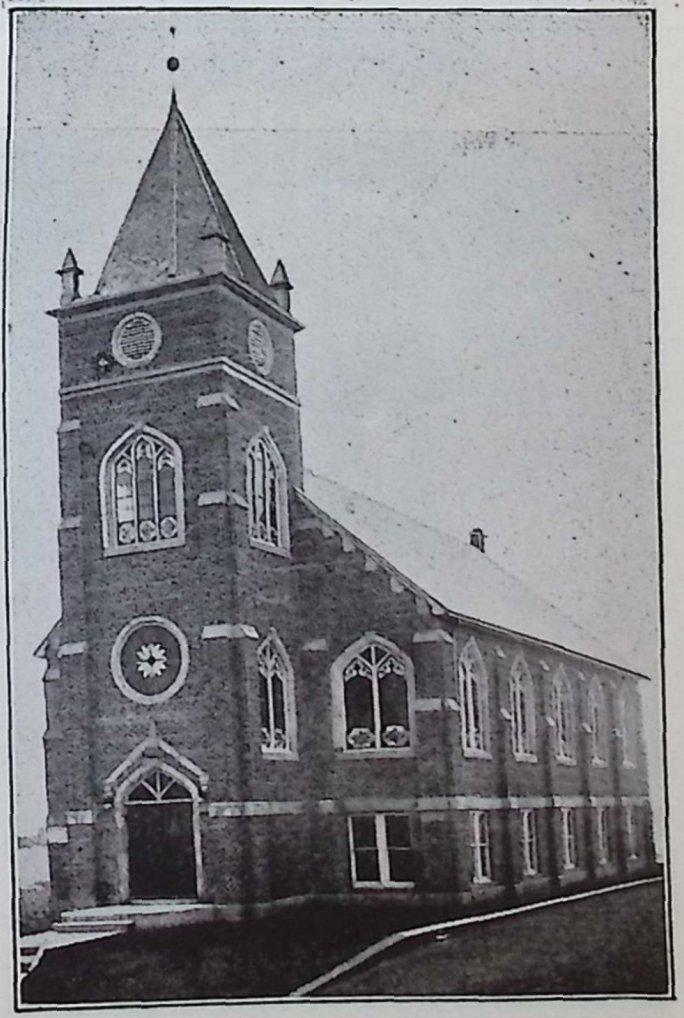

A BUFFALOI WEST SIDEI TEMPLOM.

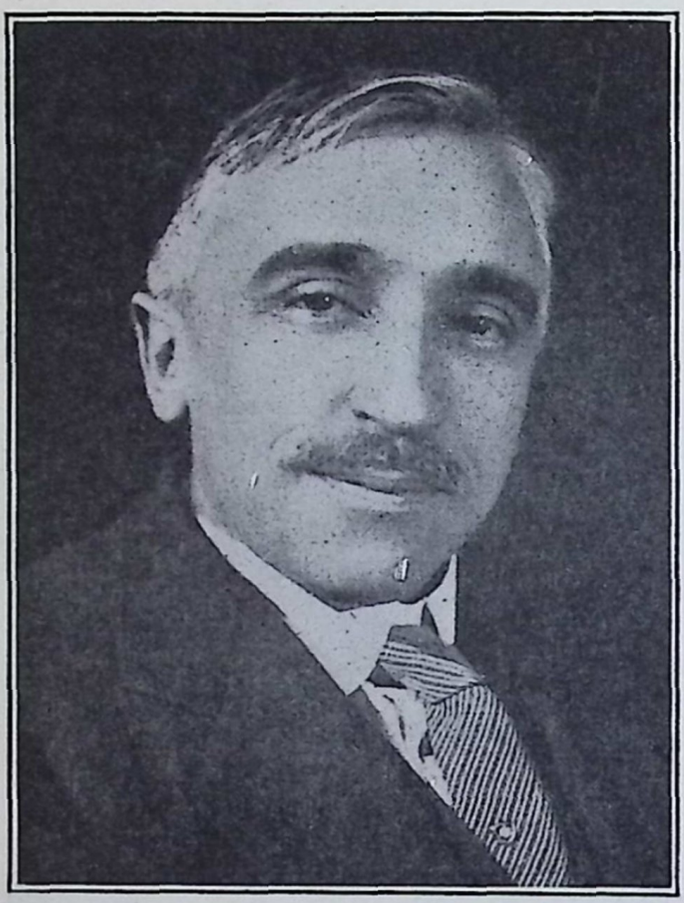

KOVÁCHY M. GYÖRGY
alelnök.

UJLAKI FERENCZ
elnök.

MOLNÁR ISTVÁN
titkár.

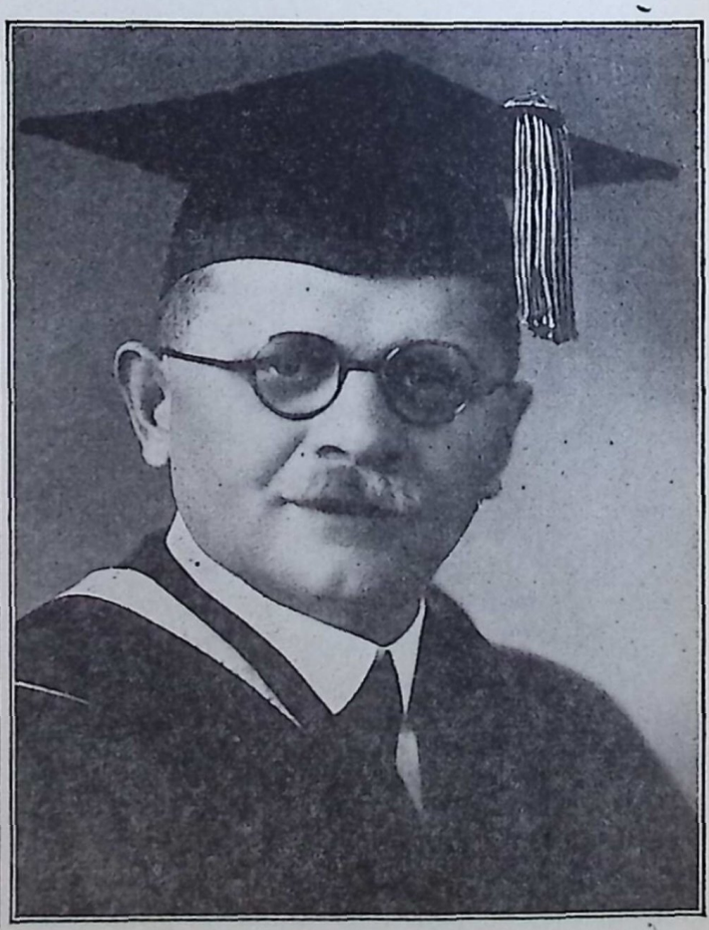

DR. TÓTH SÁNDOR
pénztáros.

IFJ. ESTU JÁNOS
számvizsgáló.

KÖTELES ISTVÁN
számvizsgáló.

BORSY KEREKES GYÖRGY
számvizsgáló.

Az Árvaház és a mckeesporti magyarság őszinte jóbarátja a

McKEESPORT BAKING CO.

Egyik tulajdonosa a helybeli és vidéki magyarság közkedvelt üzletembere:

FENICS SÁNDOR.

Főüzletünk az:

Erie és Atlantic Ave. sarkán

McKeesport, Pa.

Phone: 4374.

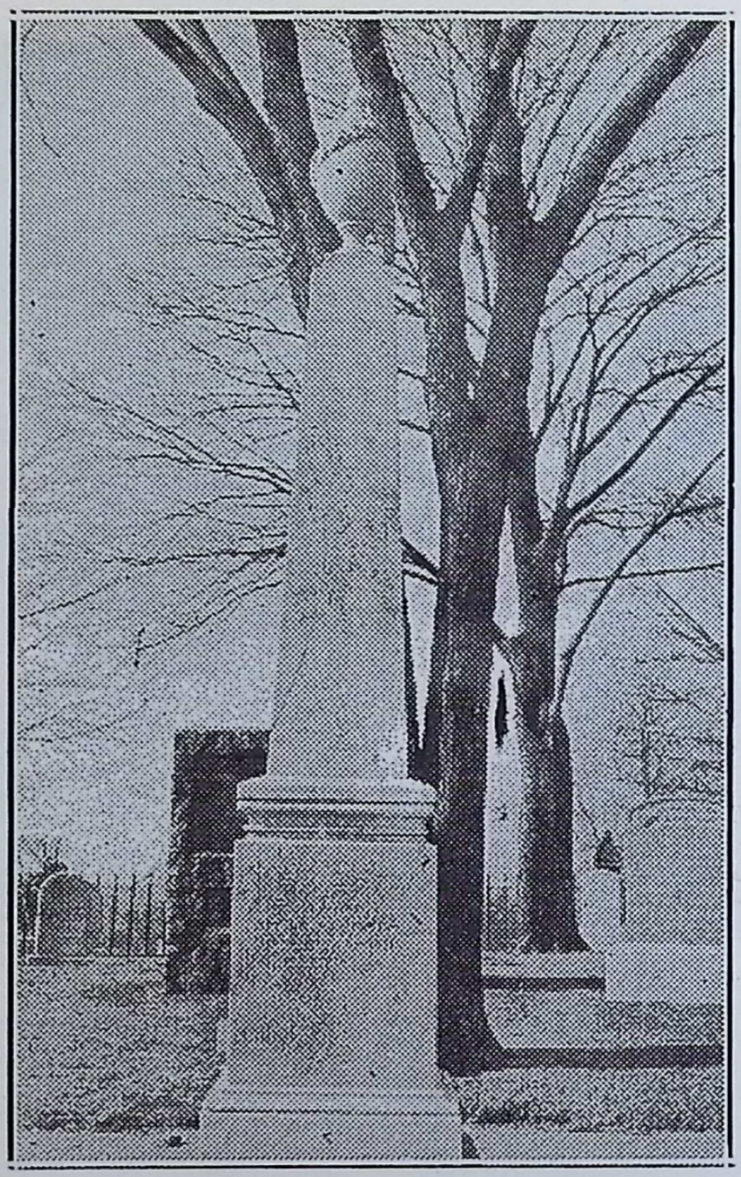

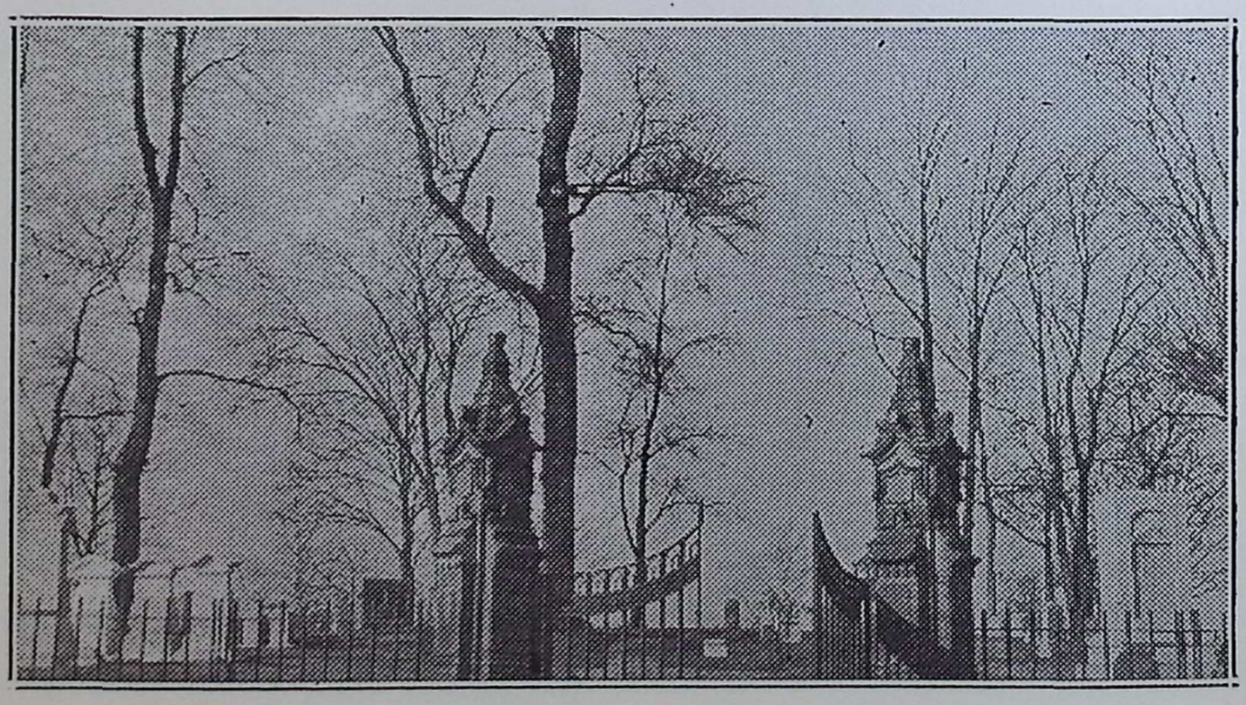

A KOSSUTH EMILIA SIRJA.

(Lásd az 53. oldalon nt. Takaró Gézáné cikkét.)

A CLEVELANDI ELSŐ MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ NEGYVENÉVES JUBILEUMÁRA.

Irta: *Dr. Herczegh József.*

Az elmult század utolsó negyedében, a régi Nagy-Magyarországról hatalmas arányokban indult meg a kivándorlás. Az eleinte csak szórványosan megindult mozgalom, a század utolsó éveiben már olyan nagy arányokat öltött, hogy a magyar törvényhozás figyelme is lassan odaterelődött ezen nagyfontosságu kérdés felé.

Egészen bizonyos az, hogy a magyar törvényhozás rendkivül sokat tehetett volna a magyar kivándorlás enyhitésére, vagy talán megszüntetésére is, hogyha nem zárkózott volna el az egészséges földbirtokreformtól, a komoly demokrácia reformköveteléseitől s általában az uj korszak haladó eszméitől.

E sorok irójának véleménye szerint, a legtöbb kivándorló magyart az anyagi és az ezzel rendszerint együttjáró szellemi és erkölcsi haladási lehetőség hozta Amerikába.

A kivándorolt munkásság a bányavidékeket és az ipari városokat lepte el Amerikában elsősorban. A kanadai és az amerikai kivándorlás között a legnagyobb külömbség éppen ebben van. Igy lett az amerikai magyarság nagy része bánya, illetve ipari munkássá, mik a kanadai magyarság földmüvessé, illetve farmerré.

Cleveland hatalmas ipari központja volt Ameriáknak a mult század utolsó negyedében, amikor a magyar kivándorlás nagy mértékben megindult. Egészen természetes tehát, hogy a kivándorló magyarság nagy csoportokban telepedett le ebben a virágzó amerikai városban.

A hatalmas csapatokban érkező bevándorlókra lassan-lassan ráirányul az egyházi körök figyelme. Néhány buzgó amerikai református lelkész belátja azt, hogy a kivándorolt magyarságot, nem szabad lelki gondozás nélkül hagyni, hanem mindent el kell követni arra nézve, hogy ezek a kivándorlók saját anyanyelvükön részesüljenek lelki gondozásban.

Az első magyar református lelkész, aki a Reformed Church támogatásával megkezdte az amerikai magyar református egyházak fundálását: Jurányi Gusztáv volt. Előtte már járt Amerikában két református lelkész. Az egyik Ács Gedeon volt, aki a 48-as emigránsok közé tartozott; a másik viszont Kecskeméthy Ferenc volt, aki a nyolcvanas években igyekezett egyházat szervezni. Első eredményes munkát azonban csak Jurányi Gusztávnak sikerült végeznie akkor, amikor 1891 május harmadikán megalakitja a Clevelandi Első Egyházat. A munka a megelőző év végén a város nyugati oldalán vette kezdetét és csak azután tétetett át a város keleti oldalára. A munkán olyan nagy volt Istennek áldó kegyelme, hogy az uj templom 1894 november 25-én felavattatott.

A clevelandi templommal egyidőben több csillagtornyos magyar templom emelkedik az ég felé. Ugy hogy 1896-ban megalakulhat a magyar egyházmegye. A milleniumi esztendő tehát meghozta a magyar református egyházalkotmány kialakulásában ezt a nagyon fontos szervet: az egyházmegyét.

Már az egyházmegye megalakulása előtt néhány olyan lelkész jött az óhazából, akinek munkássága nagy kihatással volt a későbbi jövendőre. A clevelandi egyház szempontjából azonban a legnagyobb jelentőséggel az birt, hogy 1898 őszén megérkezett Amerikába Csutoros Elek, akinek nevéhez füződött 1903-ban a clevelandi egyház második templomának, a szép nagy kőtemplomnak megépitése.

A clevelandi Első Egyház a bevándorlás növekedésével, szinte páratlanul nagy fejlődésnek indult. Amikor az uj kőtemplom megépült, sokan aggodalmaskodtak nagysága miatt, azt hirdetvén, hogy tul nagyra van épitve és nem fog megtelni soha. A tapasztalat azonban mást igazolt. Igazolta azt, hogy nemcsak a nagy ünnepeken, hanem csaknem minden vasárnapon, szinte szüknek bizonyult a tágas, szép templom.

Azonban ennek a nagy egyháznak tiszta egén is nemsokára gyülekezni kezdtek azok a felhők, amelyek annyi viharnak voltak és

A JUBILÁLÓ CLEVELANDI ELSŐ EGYHÁZ PRESBITERIUMA.

lettek okozói az amerikai magyar reformátusság életében.

Itt kell megemlékezni elsősorban a Presbyterian Church magyar munkájáról, amely már 1898-ban megkezdődött, azonban, mint a Reformed Church által támogatott magyar munkának komoly versenytársa csak akkor jelentkezett, amikor Dr. Kacziányi Géza 1903-ban megérkezvén Amerikába, megfujta a csatakürtöt.

Az a jó egyetértésben végzett munka, amelyet a magyar lelkészek eddig végeztek, nagy viharokba jutott. A magyar Sion hajóját ideoda igyekeztek rángatni egyes lelkipásztorok.

A Presbyterian Church a Clevelandi Első Egyházban is kisérletet tett arra, hogy ezt az igéretteljes munkát, befolyása alá vegye és hatásköre számára megnyerje. Az egyház népe, lelkipásztorával együtt, azonban hüségesen kitartott a Reformed Church mellett ebben az időben. Az egyháznak egységét nem is tudta megbontani ez a presbyteriánus próbálkozás mindaddig, amig egy évtizeddel később, az egyházban beállott zavarok miatt, egy csoport elégedetlen egyháztaggal Kiss Gyula meg nem alapitotta a ma is fennálló magyar presbyteriánus egyházat.

Az amerikai magyar reformátusság életében azonban még ennél a presbyteriánus munkánál is nagyobb gondot okozott abban az időben az ugynevezett csatlakozási mozgalom. A hazai református egyház ugyanis 1904-ben Amerikába küldte gróf Dégenfeld Józsefet, a tiszántuli egyházkerület főgondnokát és a konvent világi elnökét. Az ő látogatása nyomán indult meg az amerikai egyházaknak nagy részében az ugynevezett "csatlakozási harc". A konvent ugyanis egymásután átvette, illetve szervezte az amerikai magyar egyházakat saját fennhatósága alá.

Keserves évtized mulott el ebben a csatlakozási harcban. Jaj de sok szomru dolgot jegyeztek fel ebből az időből a Clevelandi Első Egyház jegyzőkönyvei is. Itt lett volna az ideje annak, hogy az egyházak bensőleg is megerősödjenek és kiépüljenek. És ehelyett tombolt a testvérharc az egyházak legnagyobb részében. Csak néhány egyháznak sikerült kivonnia magát ebből az áldatlan harcból!

Hogy a testvérharc olyan nehéz volt és olyan sokáig tartott, annak talán legfőbb oka az volt, hogy az amerikai magyar reformátusságnak nem volt igazi nagy vezére. Nem volt Mózese vagy Józsuéja, akik tudták volna vezetni a népet és akikre igazán hallgatott volna a nép. Tagadhatatlan, hogy akadt bőven derék, szorgalmas pásztor, azonban igazi nagy vezér nem akadt egy sem. Nem volt a pusztában bujdosó magyar reformátusságnak egy Mózese, vagy Józsuéje.

Amikor a nagy világháboru rászakadt ugy a Clevelandi Első Egyházra, mint az egész amerikai magyarságra, akkor kezdett csak elhalkulni a csatakiáltás. A szenvedő anya fájdalma lecsendesitette, habár talán nem is szüntette meg egészen a csatazajt.

A világháboru megpróbáltatásai között tartja meg a Clevelandi Első Egyház, az egész amerikai magyar reformátusság élénk figyelme és résztvétele mellett huszonötéves jubileumát. A külsőségeiben rendkivül fényes és nagyszabásu ünnepségnek anyagi eredménytelensége azonban nemcsak, hogy a tervezett uj iskola megépitését tette lehetetlenné, hanem hosszu esztendőkre, lehetetlenné tett egy igazán nagyszabásu megmozdulást. Az egyház vezetőinek be kellett érnie azzal, hogy az egyik amerikai egyház jóvoltából egy nagyon szerény kis épületet szereztek az ujnegyedi munka számára. A nagy iskolát bizony nem sikerült megépiteni!

Amikor a nagy világháboru befejeződött, az amerikai magyar reformátusságnak ujra döntenie kellett arról, hogy hova tartozzon. Az óhazai egyház nem tudván tovább anyagi segitséget nyujtani, szárnyaira bocsátotta az egyházakat, rájuk bizva, hogy maguk döntsék el hovatartozandóságukat. Ennek azután nagyon sulyos következményei lettek, mert az amerikai reformátusság most még jobban szétszakadt, mivel nemcsak a két már fentebb emlitett amerikai közegyház, hanem még egy harmadik amerikai közegyház is megkezdte a magyar munkát és megalakult a sehova nem csatlakozó független egyházi mozgalom is.

Fentebb már láttuk, hogy milyen végzetes csapás volt az amerikai magyar reformátusságra nézve a csatlakozási mozgalmak alkalmával az, hogy nem volt igazi nagy vezére az amerikai magyar reformátusságnak. Ujra hiányzott a távolbalátó nagy hős: Mózes, vagy Józsué. Csak helyi nagyságok voltak,

CLEVELANDI KÖZPONTI CHRIST. ENDEAVOR.

CLEVELANDI UJNEGYEDI CHRIST. ENDEAVOR.

de igazi nagy vezére ujra nem volt a vezért szomjuhozó népnek.

Igy azután a hovatartozandóság miatt ujra fellobogott a testvérháboru. A Clevelandi Első Egyházban is történt nagyon komoly kisérlet arra nézve, hogy egysége ujból megbontassék. Azonban a szives védekezésnek megvolt az az eredménye, hogy ez a kisérlet meghiusult.

Igaz ugyan, hogy a presbyteriánus egyház által Tóth Sándor lelkipásztor idejében kifejtett ellenegyházi munka, sulyos sebet ütött ennek a nagy egyháznak testén és szivén, azonban a gyógyulás mégis lassan megindult és a független törekvések meghiusitása után az egyház népe rendes kiadásainak önálló fedezése mellett nemcsak arra volt képes, hogy harmincezer dollár készpénzt összegyüjtsön és a város egyik legszebb körutján nagyszerü telket vegyen az uj központ számára, hanem még arra is, hogy keserves örökségét huszezer dollár adósságát kifizesse és ugyanannyit bankban is elhelyezzen az uj épitkezés számára.

Alig öt év alatt gyült össze ez az összeg: hetvenezer dollár. Ezt, az amerikai magyar reformátusság életében páratlanul álló tényt nem lehet csupán a gazdasági viszonyoknak, vagy az egyház vezetőinek tulajdonitani, hanem elsősorban az egyház derék népét kell hogy illesse elismerés az elért anyagi és az ezzel karöltve járó valláserkölcsi haladásért is.

Dr. Ravasz László a clevelandi magyarságot, illetve reformátusságot az amerikai magyarság, illetve reformátusság tükrének mondotta az Első Egyházhoz intézett jubileumi levelében. Roppant nagy igazság ez, mert a clevelandi magyarság, illetve reformátusság életében, nemcsak a mi amerikai, illetve református életünknek van meg minden szépsége, hősiessége, valamint gyarlósága és fogyatkozása is, hanem benne zug az egész amerikai magyar Sion multja, mint a tengeri kagylóban a tenger minden vihara.

A negyvenéves mult határkövénél boldogan mond azért Istennek hálát az Első Egyház népe Sámuel szavaival: Mindeddig megsegitett bennünket az Ur.

A jövendőre nézve pedig az a boldog reménység él az Első Egyház népében, hogy mint az amerikai magyar reformátusság tükre, mind többet és többet el fog hagyni gyarlóságaiból és gyengeségeiből, hogy igy az élő Isten mind nagyobb és mind nehezebb feladatok megvalósitására használhassa fel.

Soli Deo Gloria! Egyedül Istené a dicsőség!

KONFIRMÁLTAK CSOPORTJA A FAIRPORT HARBORI ELSŐ EGYHÁZBAN.

E naptár hasábjain is köszönti McKeesport és vidékének összes magyarságát

JOSEPH F. CHECK

FUNERAL DIRECTOR

és

UNDERTAKER

1009 Fifth Avenue,

McKeesport, Pennsylvania

Bell Phone: 3124

A mckeesporti

Union Roofing and Heating Co.

magyar tulajdonosa

MORZSOLÓS J. S.

szeretettel köszönti ugy McKeesport, mint Pittsburgh vidékének egész magyarságát s szives pártfogásukat kéri.

ROOFING, HEATING AND REPAIRING

AGENTS FOR

ATH-ANOR AND SOLID COMFORT FURNACES

823 Market St.

McKeesport, Pennsylvania

Phone: Shop 7434.

A mckeesporti magyarság közkedvelt orvosa és a magyar ügyek pártfogója:

MARK KELLER, M. D.

Rendelő hivatala:

Lakása:

Irodai Telephone: 7788
Lakás Telephone: 8254

Pártoljuk mi is azokat elsősorban, akik bennünket mindenkor pártfogolnak.

A McKEESPORTI MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ ÉS A HELYBELI, VALAMINT A VIDÉKI MAGYARSÁG

egyetlen legnagyobb bankja

a

Pennsylvania Deposit Bank

Magyar üzlettulajdonosok és magyar alkalmazottak s a magyar ügyeknek mindenkor szives barátai.

Minden pénzügyet itt intézzen el.

Cim: 401 Jerome Avenue.

Phone: 7668.

AZ EGÉSZ PITTSBURGH VIDÉKÉN
A LEGJOBB SZÉNRÉTEG
TULAJDONOSA A

SOLAR FUEL COMPANY

Legnagyobb bányák az:

ALICE MINE
CLAIRTON, PA.-ban.

A mckeesporti magyarság legtöbb szénmegrendelését mi szállitjuk mindig.
Bánya Telephone:
Clairton 396.

Főhivatal Telephoneja:
West Newton 42.

A mckeesporti főképviselő szeretettel kéri a magyarság támogatását, telephone hivásra azonnal házhoz megy:

J. DONNELY

PHONE: 20847 McKEESPORT, PA.

TELEPHONE: HARVARD 1836

Clevelandban a West Sideon a legkeresettebb

MAGYAR FOGORVOS

DR. CYPRUS ISTVÁN

Lorain St. Bank épületében, a LORAIN STREET és Fulton Road szögletén. .

CLEVELAND, OHIO.

Ha gyöngéd, szakavatott orvoslást kiván, mikor a FOGA FÁJ, őt keresse fel.

TELEPHONE:

CEDAR 384 és CEDAR 2382

A szomoruságban is vigasztaló, ha kedves halottainkat magyar temetésrendező ravatalozza fel és ugy végzi a temetést, hogy a gyászolók meg ne botránkozzanak.

JAKAB ISTVÁN ÉS FIA

MAGYAR TEMETÉSRENDEZŐ

8923 BUCKEYE ROAD

ÉS

11713 BUCKEYE ROAD

Cleveland, Ohio

HELYREIGAZITÁS.

Az 55. lapon közölt templomkép tévedésből a west buffaloi templomnak van feltüntetve. Az a **LORAINI** templom.

A 82. lapon az ott közölt kép nem a columbusi, hanem a **SO. BENDI** templomot ábrázolja.

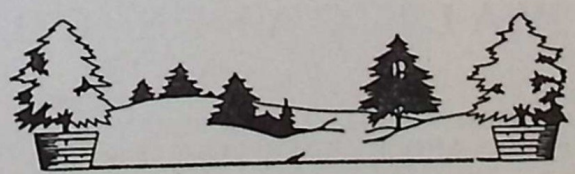

Nélkülözhetetlen minden házban
A KREJCI-FÉLE VALÓDI
FEHÉRKERESZT SÓSBORSZESZ
Egyedüli készitője:

KREJCI FEHÉRKERESZT
GYÓGYSZERTÁRA

WEST 26-IK UTCA
ÉS LORAIN AVE. SARKÁN,
CLEVELAND, OHIO

DR. MAJOROS JÁNOS

MAGYAR FOGORVOS
MORELAND BUILDING
11814 Buckeye Road
CLEVELAND, OHIO

Ha a foga fáj, keresse fel és ő meggyógyitja.

Telefon: Washington 5184
ELSŐRENDÜ FÉNYKÉPEKET KÉSZIT

OSVÁTH JÓZSEF

11805 BUCKEYE ROAD
CLEVELAND, OHIO

Családi fénykép felvételekre a legnagyobb gondot forditja.

PRÓBÁLJA MEG!

Telephone: Main 6350.

PETRÁS LAJOS

MAGYAR ÜGYVÉD

1040 GUARDIAN BUILDING
CLEVELAND, OHIO

Telefon: Garfield 8789-J.

KISS JÁNOS
MAGYAR PLUMBER

magyar ember pontosságával végez el minden szakmájába tartozó munkát.

2634 East 89th STREET,
CLEVELAND, OHIO

Washington 6506

DR. NOVÁK PÉTER
FOGORVOS

RENDELŐJE

11803 BUCKEYE ROAD,
CLEVELAND, OHIO

End. 4434

THE ATLAS PAINT &
WALL PAPER CO.

MANUFACTURERS OF
WINDOW SHADES, CURTAIN RODS
AND RUBBER MATTING
2639 EAST 55TH STREET,
CLEVELAND, OHIO

Pártoljuk
hirdetőinket!

CLEVELANDI REF. NŐI ÉNEKKAR.

Alsó sor balról: Gébe Sárika ellenőr, Teleky Boriska számvizsgáló, Király Imréné elnök, Király Imre karnagy, Lengyel Erzsike alelnök, Kára Andrásné jegyző, Ficzery Ilona számvizsgáló. **2-ik sor:** Kiss Zsuzsika, Farkas Erzsike, Bán Rózsi, Éles Erzsike, Dula Józsefné, Mitró Irén, Bódy Ambrusné. **3-ik sor:** Mitró Mariska, Ivanics Piroska, Horváth Ilonka, Baris Amália, Ambrus Róza, Szolnoky Gizella. **4-ik sor:** Kóta Erzsike, Lengyel Irén, Éles Margit, Bán Katica, Garay Ida, Takács Ilona, Gombos Juliska, Tóth Ilona.

CLEVELANDI VAS. ISK. TANITÓK.

Első sorban ülnek balról jobbra: Teleky László, Somossy Margitka, Király Imre, Farkas Erzsike, Dr. Herczegh József, Ferenczy Elvira, Kovács Mihály, Markó Erzsike. **Második sor:** Teleky Boriska, Ficzery Ilonka, Takács Ilonka, Végh Ilonka, Koncz Erzsike, Bán Rózsa, Béres Irénke, Magyar Jolánka. **Harmadik sor:** Kiss Zsuzsika, Kurcsák Juliska, Jakab Mihály, Lőkös Erzsike, Kürthy József, Kiss Zsuzsika, Farkas István, Kovács Ilonka.

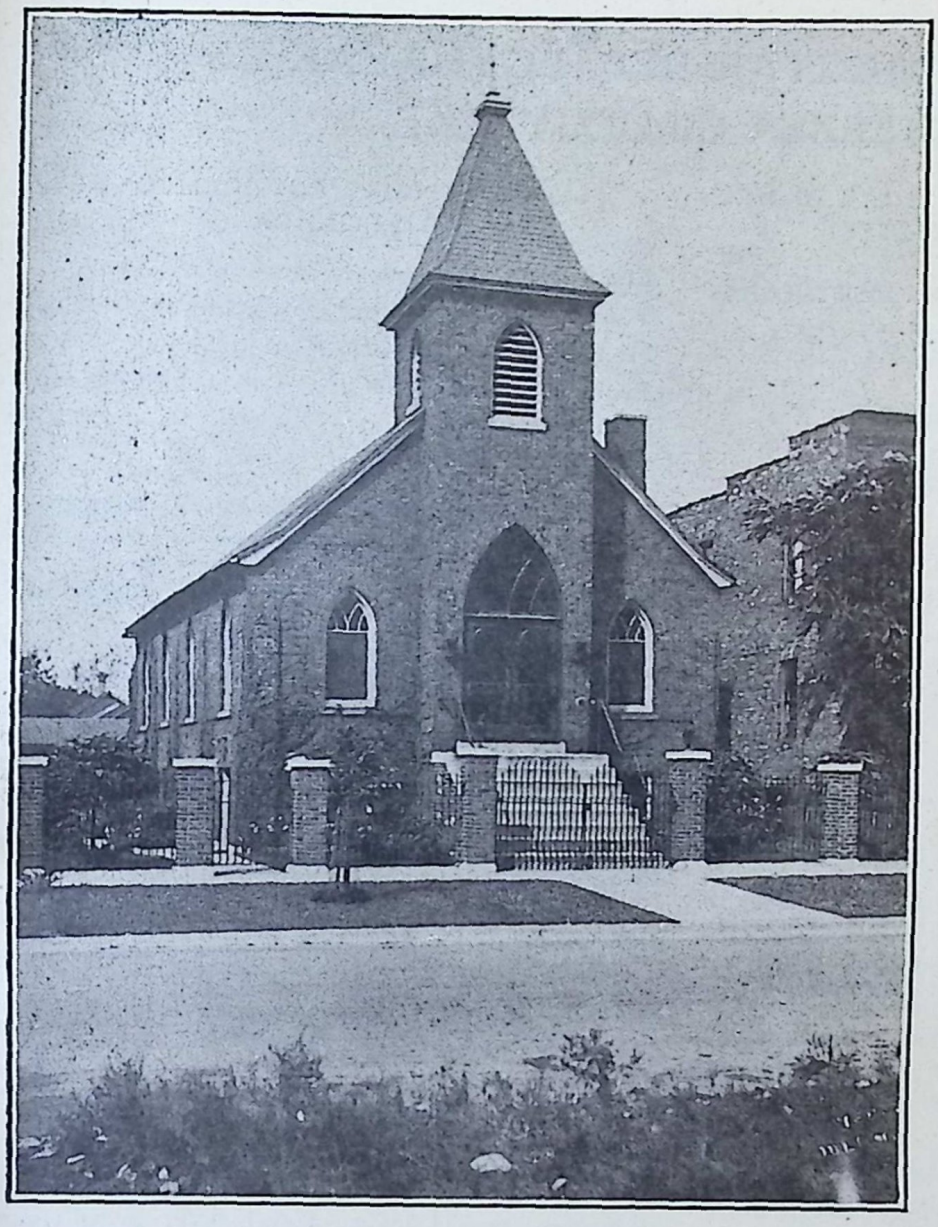

A JOLIETI
REFORMÁTUS TEMPLOM.

MAGYARORSZÁGI REF. PÜSPÖKÖK A NEW YORKI 69. UTCAI EGYHÁZBAN.

AMERIKAI MAGYAR REF. EGYHÁZAK ÉS LELKÉSZEK CIMJEGYZÉKE.

I. A REFORMED CHURCH IN THE U. S.-HEZ TARTOZÓ EGYHÁZKÖZSÉGEK.

a) A KELETI EGYHÁZMEGYE TISZTIKARA.

Elnök: Takaró Géza, 344 E. 69th St., New York, N. Y.

Jegyző: Szabó Antal, Perth Amboy, N. J.

Titkár: Tóth Béla, So. Norwalk, Conn.

Pénztáros: Nagy Emil, Bethlehem, Pa.

Egyházak és lelkészek a keleti egyházmegyében:

1.) **Bethlehem, Pa.** Nagy Emil lelkész, 526 E. 4th St., Bethlehem, Pa. Telefon: 2049.

2.) **Bridgeport, Conn.** Böszörményi M. István lelkész, 641 Hancock Ave., Bridgeport, Conn. Tel. 4-5445.

3.) **Kreischerville, N. Y.** Tóth Kálmán lelkész, Box 2, Charleston, Staten Island, N. Y.

4.) **Mount Carmel, Pa.,** beszolgálja a bethlehemi lelkész.

5.) **New York, N. Y.** Takaró Géza lelkész, 344 E. 69th St., New York, N. Y. Telefon: hivatal: Regent 4-5251, lakás: Independence 3-0513.
Fiókegyház: Greenpoint, N. Y.

6.) **New - Haven - Shelton - Torrington-Warrenville,** missziói körzet, Keresztessy Imre lelkész, P. O. B. 674, New Haven, Conn. Tel. New Haven 7-4760.

7.)**Passaic, N. J.** Kecskeméthy József lelkész, 220 Fourth St., Passaic, N. J. Tel. 3-3496.

Mahva, leányegyház, beszolgálja a passaici lelkész.

8.) **Perth Amboy, N. J.** Szabó Antal lelkész, 493 Amboy Ave., Perth Amboy, N. J. Tel. 4-3513.

9.) **Phoenixville, Pa.** Rácz Győző lelkész, 505 Main St., Phoenixville, Pa. Leányegyház: Stowe, Pa.

10.) **So. Norwalk, Conn.** Id. Dókus Gábor lelkész, Tóth Béla segédlelkész, 21 Lexington Ave., So. Norwalk, Conn. Tel. 2652. Leányegyház: Stamford, Conn.

11.) **Trenton, N. J.** Gulyás Károly lelkész, 354 Morris Ave., Trenton, N. J.

12.) **Wallingford, Conn.** Kovács Béla lelkész, P. O. B. 136, Wallingford, Conn. Tel. 421.

13.) **Woodbridge, N. J.** Kovács Ferenc beszolgáló lelkész, 455 Franklin St., Bloomfield, N. J.

Ehez az egyházmegyéhez tartoznak: Kovách Kálmán nyug. lelkész, Heves, Magyarország; Tegze László nyug. lelkész, 220 Fourth St., Passaic, N. J. Komjáthy Ernő lelkész, 641 Hancock Ave., Bridgeport, Conn. Dr. Tóth Sándor tanár, 218 Pearl St., Lancaster, Pa. Tel. 8635.

b) A KÖZPONTI EGYHÁZMEGYE TISZTIKARA.

Elnök: Dienes Barna, homesteadi lelkész.

Titkár: Krivulka Károly, johnstowni lelkész.

Jegyző: Borsos István, utazó lelkész.

Pénztárnok: Téglássy Pál, pittsburghi főgondnok.

Végrehajtóbizottsági tag: Kövér Sándor, johnstowni főgondnok.

Egyházak, lelkészek és tanitók a Központi Egyházmegyében:

1. **Barnesboro, Pa.** beszolgálja a vintondalei lelkész.
2. **Donora, Pa.** beszolgálja a mckeesporti lelkész.
3. **Duquesne, Pa.** beszolgálja a mckeesporti lelkész.
4. **Gary, W. Va.** beszolgálja a pocahontasi lelkész.
5. **Homestead, Pa.** lelkész: Dienes Barna, 416 Tenth Ave., Homestead, Pa. Telefon: 1184, tanitónő: Bogár Anna.
6. **Johnstown, Pa.** lelkész: Krivulka Károly, 824 Chestnut St., Johnstown, Pa.
7. **Logan, W. Va.** lelkész: Bertók Béla, P. B. 1211, Logan, W. Va.
8. **McKeesport, Pa.** lelkész: Balogh E. István, 134 Eight Ave., McKeesport, Pa. Telefon: 8427.
9. **Monongahela, Pa.** beszolgálja a mckeesporti lelkész.
10. **Morgantown, W. Va.** utazó lelkész: Borsos István, 537 Richwood St. Morgantown, W. Va. Telefon: 1238-R.
11. **Pittsburgh, Pa.** lelkész: Varga Lajos, 221 Johnston Ave. Telefon: Hazel 0279. Segédlelkész: Egry László.
12. **Pocahontas, Va.** lelkész: Bogár Károly, P. B. 425, Pocahontas, Va. Telefon: 1013.
13. **Portage, Pa.** beszolgálja a windberi lelkész.
14. **Rankin, Pa.** beszolgálja a homesteadi lelkész.
15. **Springdale, Pa.** lelkész: Novák Lajos, 1037 Keene St., Springdale, Pa. Telefon: Cedar 9786 (Pittsburgh).
16. **Tams, W. Va.** beszolgálja a pocahontasi lelkész.
17. **Uniontown, Pa.** beszolgálja az utazó lelkész.
18. **Vintondale, Pa.** lelkész: Hunyady László, P. B. 141, Vintondale, Pa.
19. **Windber, Pa.** lelkész: Kerekes Béla, 404 Somerset St., Windber, Pa. Telefon: 282.
20. **Zelienople, Pa.** beszolgálja a pittsburghi lelkész.

Az egyházmegye kötelékébe tartozik: id. Kalassay Sándor, nyugalmazott árvaatya, Ligonier, Pa. Telefon: 133-R és Melegh Gyula, az Amerikai Magyar Reformátusok Lapjának szerkesztője, 301 Ruben Bldg. McKeesport, Pa. Telefon: 22742.

c) A TÓPARTI EGYHÁZMEGYE TISZTIKARA.

Elnök: Vasváry Ödön west-clevelandi lelkész.
Jegyző: Csontos Béla loraini lelkész.
Pénztáros: Pecsők Pál 2961 Carlton Road, Cleveland, O.
Ügyész: Kováchy M. György, 11803 Buckeye Road, Cleveland, O.

Egyházak, lelkészek és tanitók a tóparti egyházmegyében.

1.) Akron, O. Dr. Papp Géza lelkész, 860 Coburn St., Akron, O. Tel. 9739.

2.) Ashtabula, O. Porzsolt Ernő lelkész, 115 Sibley St., Ashtabula, O.

3. Buffalo, N. Y. Első egyház. Szeghy B. János lelkész, 1940 Clinton St., Buffalo, N. Y. Tel. Jefferson 2087-W.

4.) Buffalo, N. Y. Westsidei egyház. Urbán Endre lelkész, 696 Tonawanda St., Buffalo, N. Y.

5.) Cleveland, O. Első egyház. Dr. Herczegh József lelkész, 2854 E. 79th St., Cleveland, O. Tel. Henderson 6199. Segédlelkész: Kovács Mihály. Tanitó: Király Imre, 2840, E. 79th St.

6.) Cleveland, O. Westsidei egyház. Vasváry Ödön lelkész, 1946 W. 32nd St., Cleveland, O. Tel. Melrose 2171. Monoky István tanitó.

7.) Columbus, O. Dr. Csutoros Elek lelkész, 365 Woodrow Ave., Columbus, O .

8.) Conneaut-Erie. Dókus Sándor lelkész 849 Harbor St., Conneaut, O. Tel. Canal 2272.

9.) Dayton, O. Azary János lelkész, 626 Blaine St., Dayton, O. Tel. Fulton 6902. Nánássy Erzsébet tanitónő.

10.) Depew, N. Y. Beszolgálja a buffaloi első egyház lelkésze.

11.) Drakes-Congo, O. Beszolgálja a columbusi lelkész.

12.) Elyria, O. Tóth Tibor lelkész, 119 West River St., Elyria, O.

13.) Fairport Harbor, O. Krisik Alajos lelkész, 607 Plum St., Fairport Harbor, O. Tel. 1214-J.

14.) Lorain, O. Csontos Béla lelkész, 3036 Globe St., Lorain, O. Tel. 7177. Tarczali Irén tanitónő.

15.) Medina, O. Beszolgálja a clevelandi első egyház lelkésze.

16.) Middletown, O. Beszolgálja a daytoni lelkész.

17.) Tonawanda, N. Y. Bernáth Árpád lelkész, 156 Wheatfield St., Tonawanda, N. Y. Tel. 525-M.

Ehez az egysázmegyéhez tartozik Virág István nyugalmazott és Radácsi Sándor visszavonult lelkész. Mindkettő Lorainban lakik.

d) A MAGYAR SION EGYHÁZMEGYE TISZTIKARA.

Elnök: Boros Jenő chicago-burnsidei lelkész.
Titkár: Tóth Mihály detroiti lelkész.
Jegyző: Bakay Árpád garyi lelkész.
Pénztáros: Lakatos Sándor 973 Reese St., Whiting, Ind.

Lelkészek, segédlelkészek és tanitók a Magyar Sion egyházmegyében.

1.) Chicago, Ill. Burnside, Boros Jenő lelkész, 652 East 92nd St., Chicago, Ill. Tel. Aberdeen 0359.

2.) Chicago, Ill. South Chicago, Garay Gerő lelkész, 8506 Burley Ave., So. Chicago Station, Chicago, Ill. Tel. So. Chicago 5398.

3.) Chicago, Ill. Westside. Lelkészi állás üresedésben, 4327 W. Carroll St. Chicago, Ill.

4.) Detroit, Mich. Tóth Mihály lelkész, 8016 Vanderbilt Ave., Detroit, Mich. Tel. Vinewood 2-4237. Kozma Dezső segédlelkész. Özv. Daróczy Pálné tanitónő.

5.) Flint, Mich. Korocz Géza lelkész, 1144 Campau St., Flint, Mich. Tel. 9-5257.

6.) Gary, Ind. Bakay Árpád lelkész, 1306 Jackson St., Gary, Ind. Tel. 6034.

7.) Indiana Harbor, Ind. Mircse Sándor lelkész, 3319 Watling Ave., East Chicago, Ind.

8.) Joliet, Ill. Józsa Benjámin lelkész, 608 Elwood St., Joliet, Ill. Tel. 2-9162.

9.) Kalamazoo, Mich. Fekete András lelkész, 801 Mill St., Kalamazoo, Mich.

10.) Kearsarge, Mich. Lelkészi állás üresedésben.

11.) Milwaukee-Racine, Wis. Hankó M. Gyula lelkész, 311 Court St., Milwaukee, Wis. Tel. 4021.

12.) Whiting, Ind. Beszolgálja a so. chicagoi egyház lelkésze.

e) A REFORMED CHURCH ANGOLNYELVŰ EGYHÁZMEGYÉIHEZ TARTOZÓ MAGYAR EGYHÁZKÖZSÉGEK.

1.) Bridgeport, Conn. Első Egyház. Ludman Sándor lelkész, 227 Pine St., Bridgeport, Conn. Tel. 5-3276.

2.) East Chicago, Ind. Bodor Dániel lelkész, 4822 Kennedy St., East Chicago, Ind. Tel. 1058. Tóth Rózsika tanitónő.

3.) Fairfield, Conn. Urbán József lelkész, 901 Kingshighway, Bridgeport, Conn. Tel. 4-6463.

4.) Toledo, O. Ujhaki Ferenc lelkész, 1946 Bakewell St., Toledo, O. Tel. Taylor 3033. Boldog Bálint tanitó, Oláh Juliska tanitónő.

5.) Los Angeles, Cal. Hady Albert lelkész, 1101 West Florence Ave., Los Angeles, Cal.

6.) Oakland, Cal. Beszolgálja a los angelesi lelkész.

A Reformed Church in the U. S. fenhatósága alá tartozik 55 anya- és társegyház, 15 leányegyház, 50 lelkész, 4 segédlelkész, 8 tanitó és tanitónő és 1 lelkészjellegü tanár.

II. A PREBYTERIAN CHURCH IN THE U. S. A. FENHATÓSÁGA ALATT LEVŐ MAGYAR EGYHÁZAK ÉS LELKÉSZEK.

a) New Jersey államban.

1.) **Alpha, N. J.** Szabó András lelkész, Box 233, Alpha, N. J. Tel. Phillipsburgh, N. J. 5-0583.

2.) **Caldwell, N. J.** Beszolgálja Ferenczy Pál bloomfieldi hittanhallgató.

3.) **Elizabeth, N. J.** Szathmáry Bertalan lelkész, 556 Bond St., Box 92, Station A, Elizabeth, N. J. Tel. 2-7623.

4.) **Bayonne, N. J.** Beszolgálja Simkó József jersey cityi lelkész.

5.) **Jersey City, N. J.** Simkó József lelkész, 251 Pacific Ave., Jersey City, N. J. Tel. Montgomery 5-6733.

6.) **New Brunswick, N. J.** Papp Károly lelkész, 22 Schuyler St., New Brunswick, N. J. Tel. 1058-M.

7.) **Newark, N, J.** Malacsics József lelkész, 579 So. 12th St., Newark, N. J. Tel. Waverley 2-6781.

8.) **So. River, N. J.** Beszolgálja Papp Károly new brunswicki lelkész.

9.) **Wharton, N. J.** Dezső János lelkész, Wharton, N. J. Tel. Dover, N. J. 1367-J.

b) New York államban:

1.) **Lackawanna, N. Y.** Bőtty János lelkész, 610 Bridge Street. Lackawanna, N. Y. Tel. Abbott 1834.

2.) **New York, N. Y.** Harlemi egyház. Harsányi László lelkész. Lakása: 540 W. 122nd St., New York, N. Y. Tel. Monument 2-5866. Templom és iroda 233 E. 116th St. Tel. Lehigh 4-2905. Péter Antal társlelkész, tel. Ravenswood 8-1021.

3.) **Yonkers, N. Y.** Harsányi Sándor lelkész, 262 McKean St., Yonkers, N. Y. Tel. 9033-J.

c) Pennsylvania államban:

1.) **Beaver Falls, Pa. Lelkészi állás üresedésben.**

2.) **Canonsburg, Pa.** Beszolgálja a pittsburghi lelkész.

3.) **Coatesville, Pa.** Beszolgálja Dr. Tóth Sándor tanár, 218 Pearl St., Lancaster, Pa. Tel. 8635.

4.) **Brownsville, Pa.** Kovács Andor lelkész, 307 Spring St., Brownsville, Pa. Tel. 559.

5.) **Daisytown-Vestaburg, Pa.** Beszolgálja Silay József, Daisytown, Pa.

6.) **Butler, Pa.** Beszolgálja az ellwood cityi lelkész.

7.) **Ellwood City, Pa.** Harsányi Andor lelkész, Box 1003, Ellwood City, Pa. Tel. 1239.

8.) **Farrell, Pa.** Daróczy Mátyás lelkész, 1118 N. Darr St., Farrell, Pa. Tel. 3305.

9.) **Flaming Park,** beszolgálja a pittsburghi lelkész.

10.) **Kingston, Pa.** Pazár Miklós lelkész, 4 Bauman St. Tel. Kingston 7-7928.

11.) **Leechburg, Pa.** Beszolgáló lelkész Draskóczy István, 408 Third St., Leechburg, Pa. Tel. 196-J.

12.) **Philadelphia, Pa.** Vécsey A. Jenő lelkész, 1233 N. Franklin St., Philadelphia, Pa. Tel. Central 0981.

13.) **Pricedale, Pa.** Beszolgálja a brownsvillei lelkész.

14.) **Scranton-Throop, Pa.** Várkonyi Miklós lelkész, 413 George St., Throop, Pa. Tel. Oliphant 1513.

15.) **Sharpsville, Pa.** Beszolgálja a farrelli lelkész.

16.) **Yatesboro, Pa.** Beszolgálja a leechburgi lelkész.

d) Ohio államban.

1.) **Alliance, O.** Kruchio Antal lelkész, 615 Waugh St., Alliance, O. Telefon: 2048.

2.) **Canton, O.** Ifj. Dókus Gábor lelkész, 1658 Superior St., N. E. Canton, O. Tel. 3-550.

3.) **Crescent-Martinsferry, O.** Dr. Várady Arthur lelkész, 601 N. Sixth St., Martinsferry, O. Tel. 36-M.

4.) **Cleveland, O.** Csutoros István lelkész, 12604 Buckeye Road, Cleveland, O. Tel. Washington 4104.

5.) **Niles, O.** Csépke István lelkész, 105 W. 2nd St., Niles, O. Tel. 247-J.

6.) **Youngstown, O.** Laky Zsigmond lelkész, 737 Mahoning Ave., Youngstown, O. Tel. 3-9949.

e) Illinois államban:

1.) **East St. Louis, Ill.** Fejes József lelkész, 1131 Trendley Ave., East St. Louis, Ill.

2.) **Aurora, Ill.** Kovács D. Mihály lelkész, 176 N. Union St., Aurora, Ill. Tel. 8369.

3.) **Elgin, Ill.** Beszolgálja az aurorai lelkész.

4.) **Chicago, Ill.** Olivet Institute. Dr. Csáktornyai István lelkész, 1441 Cleveland St., Chicago, Ill. Tel. Diversey 1700.

f) Indiana államban:

1.) **So. Bend, Ind.** Kalabányi István lelkész, 1504 N. Washington St., So. Bend, Ind. Tel. 2-5846.

A Presbyterian Church in the U. S. A. fenhatósága alá tartozik 29 anya- és társegyház és 11 leányegyház, 28 lelkész és két tanár: Dr. Dikovics János, Theol. Seminary, Bloomfield, N. J. (tel. 2-1155) és Kovács Ferenc 455 Franklin St., Bloomfield, N. J. Tel. 2-1124-R.

III. FÜGGETLEN AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ.

a) Az Egyházkerület.

Főesperes: Sebestyén Endre duquesnei lelkész.

Főesperesi titkár: üresedésben.

Főgondnok: Bodnár István, 425 Keene St., Perth Amboy, N. J.

Főjegyző: Vincze Károly perth amboyi lelkész.

Tanácsbirák: A keleti egyházmegyéből Hegyi Sándor lelkészi és Sarkadi Lajos világi, a nyugati egyházmegyéből Dr. Bötykös Béla lelkészi és Kovács Elek világi tanácsbirák.

b) A Keleti Egyházmegye.

Esperes: Vincze Károly, 331 Kirkland Place, Perth Amboy, N. J.

Gondnok: Péntek Miklós, 217 Division Street, Trenton, N. J.

Lelkészi jegyző: Marton Sándor, 239 E. 13th St., New York, N. Y.

Világi jegyző: állás üresedésben.

Pénztáros: Dudás János, Cliffside, N. Y.

Egyházak és lelkészek:

1. Carteret. Hegyi Sándor lelkész, 175 Pershing Ave., Carteret, N. J. tel. 8-0465-J.

2. Dunellen, N. J. Beszolgálja a perth amboyi lelkész.

3. Flemington, N. J. Beszolgálja a perth amboyi lelkész.

4. Cliffside-Shadyside, N. Y. A new yorki egyház társegyháza.

5. New York, N. Y. Marton Sándor lelkész, 239 E. 13th St., N. Y. tel. Tomkinsquare 6-7592.

6. Perth Amboy, N .J. Vincze Károly lelkész, 331 Kirkland Pl. Perth Amboy, N. J. tel. 4-0794. Sipos István segédlelkész.

7. Philadelphia, Pa. beszolgálja Benke Imre s. lelkész, 209 St. Marks Sq. Philadelphia, Pa. Templom: 1332 N. 6th St., Philadelphia, Pa.

8. Roebling, N. J. Fazekas Lajos lelkész, Box 255, Roebling, N. J. tel. Florence 202-J.

9. Scranton, Pa. Hamborszky Gyula lelkész, 1069 Meade Ave., Scranton, Pa.

10. Trenton, N. J. Béky Zoltán lelkész, 180 Home Ave., Trenton, N. J. tel. 9751.

c) Nyugati Egyházmegye.

Esperes: Borsy Kerekes György youngstowni lelkész.

Gondnok: Szendrey István, Leechburg, Pa.

Lelkészi jegyző: Daróczy Sándor, 102—7th Ave., McKeesport, Pa.

Világi jegyző: id. Csicseri József.

Pénztáros: Koós Lajos McKeesport, Pa.

Egyházak és lelkészek:

1. Detroit. Dr. Bötykös Béla lelkész, 7909 W. Jefferson Ave., Detroit, Mich. tel. Vinewood 2-1575.

2. Donora. Kuthy Béla lelkész, 423 First St., Donora, Pa.

3. Duquesne, Sebestyén Endre lelkész, Box 326, Duquesne, Pa. tel. 5488.

4. Fairport. Ladányi Zsigmond lelkész, 526, Plum St., Fairport-Harbor, O. Lelkész szabadságon van.

5. Leechburg. Lelkészi állás üresedésben.

6. McKeesport. Daróczy Sándor lelkész, 102—7th Ave., McKeesport, Pa. tel. irodában 2-2125, paróchián 4469.

7. Windber. Beszolgálja a duquesnei lelkész.

8. Youngstown. Borsy Kerekes György lelkész, 925 Mahoning Ave., Youngstown, O. tel. 6-6881.

Ebbe az egyházmegyébe tartozik Dr. Nánássy Lajos, helyettes árvaatya, Ligonier, Pa. tel. 133-J.

A Független Egyházban van 16 anya- és társ, 2 leányegyház, 15 lelkész és segédlelkész.

IV. A REFORMED CHURCH IN AMERICA FENNHATÓSÁGA ALATT ÁLLÓ MAGYAR REF. EGYHÁZKÖZSÉGEK ÉS LELKÉSZEK.

1. Manville, N. J. Beszolgálja Kósa András new brunswicki lelkész.

2. New Brunswick. Kósa András lelkész, 10 Division Street, New Brunswick, N. J. tel. 5841.

3. South River. Babinszky András lelkész 42 Thomas St., South River, N. J. tel. 487.

4. Peekskill. Hámory S. Lajos lelkész, 307 Washington Street, Peekskill, N. Y.

IV. A SOUTHERN PRESBYTERIAN CHURCHHÖZ TARTOZIK.

1.) Hammond, La. Bartus Sándor lelkész, Hammond, La.

V. A PROTESTANT EPISCOPAL CHURCHHÖZ TARTOZIK:

Franklin, N. J. Lelkész: Szabó László, Franklin, N. J. B. 266.

VI. AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET SZOLGÁLATÁBAN ÁLL:

Kalassay Sárika tanitónő, Ligonier, Pa. Tel. 133-J.

Összesen van 105 anya- és társegyház, 39 leányegyház, 102 lelkész és segédlelkész, 3 tanár és 9 tanitó, illetve tanitónő.

MINISTERS IN HUNGARIAN REFORMED CONGREGATIONS.

Azary, John, 626 Blaine St., Dayton, O.
Babinszky Andrew, 42 Thomas St., So. River, N. J.
Bakay, Arpad, 1306 Jackson St., Gary, Ind.
Bartus, Alex, Hammond, La.
Balogh, Stephen, E., 134 Eighth Ave., McKeesport, Pa.
Beky Zoltán, 180 Home Ave., Trenton, N. J.
Benke, Emry, 209 St. Mark's Square, Philadelphia, Pa.
Bernath, Arpad, 156 Wheatfield St., N. Tonawanda, N. Y.
Bertok, Bela, Box 1112, Logan, W. Va.
Bodor, Daniel, 4822 Kennedy St., East Chicago, Ind.
Bogar, Charles, Box 425, Pocahontas, Va.
Boros, Eugene, 652 E. 92nd St., Chicago, Ill.
Borsos, Stephen, 537 Richwood St., Morgantown, W. Va.
Borsy Kerckes, George, 925 Mahoning Ave. Youngstown, O.
Boszormenyi, Stephen, M., 641 Hancock Ave. Bridgeport, Conn.
Botty, John, 610 Bridge St., Lackawanna, N. Y.
Botykos. Bela, doctor iuris, 7909 W. Jefferson Ave., Detroit, Mich.
Csaktornyai, Stephen, doctor theol., 1441 Cleveland Ave., Chicago, Ill.
Csepke, Stephen, 105 W. Second St., Niles, O.
Csontos, Bela, 3036 Globe Ave., Lorain, O.

Csutoros, Alexis, sacros. theol. doctor, hon., 365 Woodrow Ave., Columbus, O.
Csutoros, Stephen, 12604 Buckeye Road, Cleveland, O.
Daroczy, Alex., 102—7th Ave., McKeesport, Pa.
Daroczy, Matthias, 1118 N. Darr St., Farrell, Pa.
Dezso, John, Wharton, N. J.
Dienes, Barnabas, 416 Tenth Ave., Homestead, Pa.
Dikovics, John, doctor divin. hon. Theol. Seminary, Bloomfield, N. J.
Draskoczy, Stephen, 408 Third St., Leechburg, Pa.
Dokus, Alex., 849 Harbor St., Conneaut, O.
Dokus, Gabriel, sr. 21 Lexington Ave., So. Norwalk, Conn.
Dokus, Gabriel, jr. 1658 Superior St., N. E. Canton, O.
Egry, Ladislaus, 221 Johnston Ave., Pittsburgh, Pa.
Fazekas, Louis, Box 255, Roebling, N. J.
Fekete, Andrew, 801 Mill St., Kalamazoo, Mich.
Fejes, Joseph, 1131 Trendley Ave., Eats St. Louis, Ill.
Garay, Gregory, 8506 Burley Ave., Chicago, Ill.
Gulyas, Charles, 354 Morris Ave., Trenton, N. J.
Hady, Albert, 1101 W. Florence Ave., Los Angeles, Cal.
Hamborszky, Julius, 1069 Meade Ave., Scranton, Pa.
Hamory, S. Louis, 307 Washington St. Peekskill, N. Y.
Hanko, M. Julius, 331 Court St., Milwaukee, Wis.
Harsanyi, Alex, 262 McKean Ave., Yonkers, N. Y.
Harsanyi, Andor, Box 1003, Ellwood City, Pa.
Harsanyi, Ladislaus, 233 E. 116 St., New York, N. Y.
Hegyi, Alex. 175 Pershing Ave. Carteret N. J.
Herczegh, Joseph, doctor iuris, 2854 E. 79th Street, Cleveland, O.
Hunyadi, Ladislaus, Box 141, Vintondale, Pa.
Jozsa, Benjamin, 603 Ellwood St., Joliet, Ill.
Kalabanyi, Stephen, 1504 N. Washington St., So. Bend, Ind.
Kalassay, Alex., Sr. Ligonier, Pa.
Kecskemethy, Joseph, 220 Fourth St., Passaic, N. J.
Kerekes, Bela, 404 Somerset St., Windber, Pa.
Keresztessy, (Kress), James, Box 674, New Haven, Conn.
Komjathy, Ernest, 641 Hancock Ave., Bridgeport, oCnn.
Korocz, Geza, 1144 Campau St., Flint, Mich.
Kovacs, Andrew, 307 Spring St., Brownsville, Pa.
Kovacs, Bela, Box 136, Wallingford, Conn.
Kovacs, Frank, 455 Franklin St., Bloomfield, N. J.
Kovacs, Michael, 2854, E. 79th St., Cleveland, O.
Kovacs, Michael D., 176 N. Union St., Aurora, Ill.
Kosa, Andrew, 10 Division St., New Brunswick, N. J.
Kozma, Desiderius, 559 S. Westend Ave., Detroit, Mich.
Krisik, Aloysius, 607 Plum St., Fairport Harbor, O.
Krivulka, Charles, 824 Chestnut St., Johnstown, Pa.
Kruchio, Anthony, 615 Waugh St., Alliance, O.
Kuthy, Bela, 423 First St., Donora, Pa.
Laky, Sigismund, 737 Mahoning Ave., Youngstown, Ohio.
Ladanyi, Sigismund, 526 Plum St., Fairport Harbor, O.
Ludman, Alex, 227 Pine St., Bridgeport, Conn.
Malacsics, Joseph, 579 So. 12th St., Newark, N. J.
Marton, Alex, 239 E. 13th St., New York, N. Y.
Melegh, Julius, 301 Ruben Building, McKeesport, Pa.
Mircse, Alex. 3319 Watling Ave., East Chicago, Ind.
Nagy, Emil, 526 E. 4th St., Bethlehem, Pa.
Nanassy, Louis, sacros, theol. doctor, hon. Ligonier, Pa.
Novak, Louis, 1037 Keene St., Springdale, Pa.
Papp, Geza, doctor iuris et iuris canon., 860 Coburn St., Akron, O.
Papp, Charles, 22 Schuyler St., New Brunswick, N. J.
Pazar, Nicholas, 4 Bauman St., Kingston, Pa.
Peter, Anthony, 233 E. 116th St., New York, N. Y.
Porzsolt, Ernest, 115 Sibley St., Ashtabula, O.
Radacsy, Alex, Lorain, O.
Racz, Victor, 505 Main St., Phoenixville, Pa.
Sebestyen, Endre, Box 326, Duquesne, Pa.
Sillay, Joseph, Daisytown, Pa.
Simko, Joseph, 251 Pacific Ave., Jersey City, N. J.
Sipos, Stephen, 310 Alexander Hall, Theol, Seminary, Princeton, N. J.
Szabo, Andrew, Box 233, Alpha, N. J.
Szabo, Anthony, 493 Amboy Ave., Perth Amboy, N. J.
Szabo, Ladislaus, B. 266, Franklin, N. J.
Szathmary, Bartholomew, Box 92, Station A, Elizabeth, N. J.
Szeghy, John B., 1940 Clinton St., Buffalo, N. Y.
Takaro, Geza, 344 E. 69th St., New York, N.Y.
Tegze, Ladislaus, 220 Fourth St., Passaic, N. J.
Toth, Alex., doctor divin. hon., 218 Pearl St., Lancaster, Pa.
Toth, Coloman, Box 2, Charleston, Staten Island, N. Y.
Toth, Michael, 8016 Vanderbilt Ave., Detroit, Mich.
Toth, Tibor, 119 W. River St., Elyria, O.
Toth, William, 21 Lexington Ave., So. Norwalk, Conn.
Varady, Arthur, doctor phil., 601 N. Sixth Street, Martinsferry, O.
Varkonyi, Nicholas, 413 George St., Throop, Pa.
Varga, Louis, 221 Johnston Ave., Pittsburgh, Pa.
Vasvary, Edmund, 1946 W. 32nd St. Cleveland, O.
Vecsey, Eugene A., 1233 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.
Vincze, Charles, 331 Kirkland Pl., Perth Amboy, N. J.
Virag, Stephen, Lorain, O.
Ujlaki, Francis, 1946 Bakewell St., Toledo, O.
Urban, Andrew, 696 Tonawanda St., Buffalo, N. Y.
Urban, Joseph, 901 Kings Highway, Bridgeport, Conn.

FORRÓ SZIV ! MELEG OTTHON !

A becsületes és igaz szivnél nincs biztosabb tőke !

A Chicago Burnsidei Református Egyháznak két mindenkor becsületes és hü tagja, a baráti és testvéri szeretetről ismert

Józsa Bálint és Józsa Géza

SZÉN NAGYKERESKEDŐK

csodálatos üzlet fejlődésének ez volt mindenkor s ez ma is a biztos alapja.

RENDELJEN HÁT ÖN IS SZENET A

Burnside Coal Co.-nál

Office:	Yard:
9256 Cottage Grove Ave.	**94 Utca és Belt Ry.**
Tel. Aberdeen 0032.	Tel. Regent 5030

Kitünő anyagról s pontos mértékről mindig biztos lehet.

IHŰ BARÁTSÁG ! TESTVÉRISÉG !

Az Amerikai Magyar Református Egyesület

A LEGRÉGIBB
MAGYAR TESTÜLETEK EGYIKE.

Alakult 1896-ban.

A Református Egyesületbe beállhat születése percétől 50 éves koráig. Magyar református embernek első sorban az Amerikai Magyar Református Egyesületben van a helye.

Aki még nem tag, vagy gyermekei még nincsenek a Református Egyesületben, ne halogassa a beállást.

Aki már tag, az hozzon be egy uj tagot!

HÁROMFÉLE BIZTOSITÓ OSZTÁLY ---
BETEGSEGÉLYZŐ OSZTÁLY ---
GYERMEK OSZTÁLY.

Az Egyesületnek minden magyar lakta helyen van osztálya.

Az Egyesület titkára, aki szivesen ad felvilágositást:

MOLNÁR ISTVÁN,

306 Paine Avenue, Toledo, Ohio

AZ EGYESÜLET KÉSZPÉNZ VAGYONA KÖZEL
EGY MILLIÓ DOLLÁR.

AZ ÁRVAHÁZI VAGYON 125 EZER DOLLÁR.